

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΥ
ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΙ ΕΝ ΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΝ ΤΟΥ 1944

ΑΘΗΝΑΙ 1970

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πρὸ εἴκοσι πέντε ἐτῶν ὑπὸ τὸν ἱερὸν θρόνον τῆς Ἀκροπόλεως, αἰωνίου καὶ ἀκαταλύτου συμβόλου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἐδόθη μία μάχη, ἡ ἔκθασις τῆς ὁποίας κυριολεκτικῶς ἔκρινε τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος. Ἡ μάχη τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1944.

Τὸ ΚΚΕ ἀφοῦ τεχνηέντως ἐξηπάτησε, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ξενικῆς Κατοχῆς, μερίδα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, διὰ τῶν ἀπαιτητῶν συνθημάτων τοῦ «ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ» ἀγῶνος, ἀπέρριψε, τελικῶς, τὸ προσοπεῖον καὶ ἀπεδύθη, τὴν 3ην Δεκεμβρίου, ἀπροκαλύπτως πλέον εἰς μίαν ἐπιμελῶς προετοιμασθεῖσαν καὶ ἐν ψυχρῇ ἐκτελεσθεῖσαν ἀπόπειραν καταλήψεως τῆς ἐξουσίας διὰ τῆς βίας τῶν ὄπλων.

Οἱ ἐπακολουθήσαντες αἱματηροὶ ἀγῶνες, διαρκέσαντες ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας καὶ διεξαχθέντες μὲ ὅλους τοὺς κανόνας τῆς πολεμικῆς τέχνης, συνθέτουν ἐν τῷ συνόλω των τὴν «Μάχην τῶν Ἀθηνῶν», τὴν ἐξιστόρησιν τῆς ὁποίας ἐπιχειρεῖ ὁ γράφων ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐνημερώσεως τῆς νέας γενεᾶς κυρίως ἐπὶ τῆς μεγάλης δοκιμασίας τὴν ὁποίαν ὑπέστη τότε ἡ Ἑλλάς, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ μικρὰ μὲν ἀλλὰ κρίσιμος αὕτη περίοδος, λαμβανομένη ὡς ὅλον, παρημελήθη μέχρι τοῦδε.

Πράγματι, εἶναι ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἐὰν ἀπόλλυτο, τότε, ἡ Μάχη τῶν Ἀθηνῶν, ἡ Ἑλλάς θὰ ἐστέναζε σήμερον ὑπὸ τὸ πέλμα τυραννίας εἰδεχθοῦς μορφῆς, ἡ δὲ πολιτικοστρατιωτικὴ κατάστασις εἰς τὸ νευραλγικὸν τοῦτο σημεῖον τῆς Μεσογείου θὰ ἦτο σήμερον τελειῶς διάφορος διὰ τὴν Δύσιν.

Ἐὰν τοῦτο δὲν ἐγένετο, ἐὰν τελικῶς ἡ Ἑλλάς διεσώθη ἐκ τοῦ

θανασίμον ἐναγκαλισμοῦ τῆς ἐρυνθῶς ἄρκιον ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὸν ἥρωϊκὸν καὶ πολλάκις ἀπελπιν ἀγῶνα μιᾶς μικρῆς δυνάμεως ἀπιότητων χωροφυλάκων καὶ ἀστρυφύλακων, συνεπικουρουμένης ὑπὸ δρακῶς χαλυβδίνων Βρετανῶν ἀλεξιπιωτιστῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐν συνεχείᾳ δυναμικὴν καὶ θνελλῶδη ἐπέμβασιν τῶν μαχητῶν τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι καὶ πρὸς τοὺς ὁποίους ὅλους ἀποτίεται, διὰ τῆς παρούσης συγγραφῆς, ὁ ὀφειλόμενος φόρος τιμῆς καὶ θαυμασμοῦ.

Γ. Χ. Κ.

Ἀθῆναι, Ἰούλιος 1970

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς παρουσίης ἐργασίας ἐχρησιμοποιήθησαν ἅπαντα τὰ ὑπάρχοντα στοιχεῖα, ἄγνωστα ἐν πολλοῖς μέχρι σήμερον, διὰ τὴν ἀναζήτησιν, συλλογὴν καὶ ἀξιολόγησιν τῶν ὁποίων ἀπητήθη μακροχρόνιος συστηματικὴ καὶ κοπιώδης ἐργασία.

Ἐκ τούτων:

— Τ' ἀφορῶντα εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν ἑλληνικῶν τμημάτων ἐλήφθησαν, κατόπιν σχετικῆς ἐγκρίσεως, ἐκ τῶν τηρουμένων παρὰ τῇ Διευθύνσει Ἱστορίας Στρατοῦ τοῦ ΓΕΣ ἀρχείων, συνεπληρώθησαν δὲ ἐκ τῆς μελέτης ἔργων τινῶν, ὧν οἱ συγγραφεῖς διεδραμάτισαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πρωτεύοντα ρόλον.

— Τ" ἀφορῶντα εἰς τὴν συμμετοχὴν τῶν Βρετανῶν ἠρύσθησαν κυρίως ἐκ τῶν ἐπισήμων πολεμικῶν ἐκθέσεων τῆς 2ας Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν καὶ τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, ἀντίγραφα τῶν ὁποίων παρεχωρήθησαν λίαν εὐγενῶς, κατόπιν σχετικῶν ἐνεργειῶν τοῦ γράφοντος, ὑπὸ τοῦ Ἱστορικοῦ Τμήματος τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργείου Ἀμύνης, ὡς καὶ ἐκ τινῶν ἐκδόσεων ἀναφερομένων εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν βρετανικῶν μονάδων κατὰ τὸν 2ον Παγκόσμιον Πόλεμον.

Λεπτομερῆς πίναξ τῶν χρησιμοποιηθέντων βοηθημάτων παρατίθεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν κεφάλαιον «Βιβλιογραφία».

Πέραν τῶν ἀνωτέρω πηγῶν καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν καὶ συμπλήρωσιν ὀρισμένων κενῶν ὁ γράφων ἀπετάνθη, ὑπηρεσιακῶς, καὶ πρὸς τοὺς Βρεταννοὺς Στρατηγούς Σκόμπυ, Ἀρκράϊτ καὶ Πρίτσαρντ, ἡ εὐγενῆς καὶ ἡ πρόθυμος τῶν ὁποίων ἀνταπόκρισις δι' ἀποστολῆς ἐγγράφων ἀ-

παντήσεων, ἐκάλυψεν ἀπολύτως τὰ προκύψαντα κενά.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον «Παραρτήματα» ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως περιληφθῶσι τὰ σπουδαιότερα ἐκ τῶν ἐγγράφων τὰ σχετικά μὲ τὸ κείμενον.

Οἱ διεξαχθέντες ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ ἀγῶνες καίτοι εἶχον μεταξὺ τῶν ἀπόλυτον ἀλληλεπίδρασιν καὶ ἀλληλεξάρτησιν, ἐν τούτοις διὰ λόγους ὁμαλῆς συνεχείας τῆς ἐξιστορήσεως τῶν γεγονότων αἱ ἐν Πειραιεῖ ἐπιχειρήσεις ἀναπτύσσονται εἰς ἴδιον μέρος τοῦ παρόντος.

Τέλος, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ διευκρινισθῇ ἰδίᾳ διὰ τοὺς νεωτέρους ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν, ὅτι συνεπείᾳ τῆς μὴ ὑπάρξεως κατὰ τὴν ιστορουμένην περίοδον, πλὴν τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι, ἑτέρου τμήματος Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ βάσει τῆς ἰσχυροῦσης συμφωνίας τῆς Καζέριτας ἢ εὐθύνη τῆς διευθύνσεως τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ ἐπιχειρήσεων ἀνελήφθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ, Βρετανικοῦ Στρατηγείου ὑπὸ τὸ ὁποῖον καὶ ὑπήχθησαν τὰ ὑφιστάμενα κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς μάχης ἑλληνικὰ τμήματα (Χωροφυλακὴ, Ἀστ. Πόλεων, Ταξιαρχία Ρίμινι) ὡς καὶ τὰ τοιαῦτα τὰ συγκροτηθέντα κατὰ τὴν διάρκειαν ταύτης (τάγματα Ἐθνοφυλακῆς).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πολεμικά Ἡμερολόγια

- III Ἑλληνικῆς Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας.
- 1ης καὶ 2ας Ταξιαρχιῶν Ἐθνοφυλακῆς.
Ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς (141, 142, 143, 144, 146, 147, 148, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 160, 161, 162, 163, καὶ 164 Τ.Ε. Τῶν λοιπῶν ταγμάτων, 101, 145, 149, καὶ 158, δὲν ἀνευρέθησαν).

Ἐκθέσεις Ἐπιχειρήσεων

- 2ας Βρετ. Ταξιαρχίας Ἀλεξιπτοτιστῶν.
- 23ης Βρετ. Τεθωρακισμένης Ταξιαρχίας.
- Ἑλληνικῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Πειραιῶς.
- Ἀρχηγοῦ Στόλου: «Περὶ τῆς δράσεως τοῦ Β. Ναυτικοῦ κατὰ τὴν στάσιν τοῦ Δεκεμβρίου 1944».
- Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς: «Περὶ τῆς δράσεως τῆς Ε.Β. Χωροφυλακῆς κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα».
- Στρατάρχου Ἀλεξάντερο: «Report by the Supreme Allied Commander Mediterranean, to the combined Chiefs of Staff, on Greece, 1944 - 45».

Ἐκδόσεις Ἑλληνικαὶ

- Στρατηγοῦ Θρ. Τσακαλώτου: «40 χρόνια στρατιώτης τῆς Ἑλλάδος» (ἔκδοσις 1960) καὶ «Ἡ μάχη τῶν Ἀθηνῶν» (ἔκδοσις 1969).
- Στρατηγοῦ Γεωργίου Σαμουήλ: «Ἡ ἐποποιία τοῦ Μακρουγιάννη», Ἀθῆναι — 1950.
- «Ἡ ἱστορία τῆς Σ.Σ. Εὐελπίδων». Ἐκδοσις τῆς ΣΣΕ — 1962.
- Ν. Ἀρχιμανδρίτου, Ἀστυνομικοῦ Διευθυντοῦ: «Ὁ κόκκινος Δεκέβρης». Ἱστορικὸν ἀφήγημα δημοσιευθὲν εἰς περιοδικὸν «Ἀστυνομικὰ Χρονικά». Ἐκδοσις Ἀρχηγείου Ἀστ. Πόλεων. Τεύχη 31 - 121 ἔτους 1961.
- «Σοβιετολογία» περιοδικόν. «Ἡ σύντομη ἱστορία τοῦ ΚΚΕ. Τεύχη 11 καὶ 12 ἔτους 1961.

Ἐκδόσεις Βρεταννικαὶ

- Winston Churchill. «The second Worl War» Vol VI — Ἐκδοσις Cassel— 1954.
- Arthur Bryant. «The Alanbrook War Diaries 1934 - 46» Λονδῖνον — 1965.
- Williamson. «The Fourth Division». Λονδῖνον — 1951.
- Stevens, Ἀντισυνταγματάρχου. «4th Indian Division» — 1949.
- Hillary - Saunders. «The Red Berets» — Λονδῖνον — 1950.
- Hereward Wake, Ὑποστρατήγου. «The story of the King's Royal Rifle Corps». — Alderhot — 1949.
- Wozzley, Ταγματάρχου. «History of the King's Dragoon Guard».
- David Risik. «The Durham Light Infantry at War 1949 - 45» — Durham — 1953.
- Martin, Συνταγματάρχου. «The Essex Regiment» — Λονδῖνον — 1952.
- Bernard Fergusson. «The Black Watch» — Λονδῖνον — 1950.

Ἐπίσημα ἔγγραφα (ἐν πρωτοτύπῳ)

- Δελτία Στρατιωτικῆς Καταστάσεως (SITREP) τοῦ στρατηγείου τῆς Arkforce.
- Διαταγαὶ ἐπιχειρήσεων, ἀναφοραὶ, δελτία πληροφοριῶν τῆς III E.O. Ταξιαρχίας.
- Δελτία συμβάντων - πληροφοριῶν Ἀρχηγείου E.B. Χωροφυλακῆς.
- Κυριευθέντα ἐχθρικά ἔγγραφα (Ἡμερολόγιον Ἐπιχειρήσεων Α΄ Σ. Στρατοῦ ΕΛΑΣ, Δ-γαὶ Ἐπιχειρήσεων Α΄.Σ. Στρατοῦ, II Μεραρχίας, XIII Μεραρχίας καὶ 54 Συντάγματος Πεζικοῦ).

CRICKET GREEN HOUSE,
HARTLEY WINTNEY,
HANTS
HARTLEY WINTNEY 2296.

11th August 1965

Dear Sir

I enclose a letter written to me by Major G. H. Katsimiroos last April. Unfortunately, I have been travelling extensively and his letter has only recently caught up with me. I have now endeavoured to reply to his questionnaire but I do not know his address.

Will you please read his letter and my reply and, if you consider it advisable, forward these to him.

In doing so, I would be grateful if you will thank him for his letter, express my regrets for the long delay

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΥ
ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΙ ΕΝ ΤΗ_Ι ΠΕΡΙΟΧΗ_Ι ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΝ ΤΟΥ 1944

ΕΝΕΚΡΙΘΗ

Υπό τοῦ Ἀρχηγείου Στρατοῦ διὰ τῆς ὑπ'
ἀριθ. Φ073/27/548153/2-3-70/ΑΣ/7ονΕ.Γ.
διαταγῆς του.

ΑΘΗΝΑΙ 1970

in replying and my hope that my
notes will serve his purpose

Yours Sincerely
Ronald Scobie

Ἰδιόχειρος ἐπιστολὴ Ἀντιστρατήγου Ρόναλντ Σκόμπυ δι' ἧς
διεβιβάσθησαν πρὸς τὸν γράφοντα αἱ ἀπαντήσεις αὐτοῦ ἐπὶ
τεθέντων ἐρωτημάτων

I did not take the decision

Of course fighting had only started on 4th December - when the order was issued 23rd November Bde had had little opportunity to appreciate the determination + ruthlessness of the Elass forces, their callousness to their own people, the large reinforcements that they were bringing in from outside, and the fact that they were prepared to shell + dynamite quite indiscriminately within the city area

No HQ III Corps was never under any illusion that it could dominate the situation in Athens and clear it up with the initially few available forces

To hold and improve so far as possible our positions in Athens (also in Salonika + Patras)

To land reinforcements at Faliron and in Piraeus area

To open the road to Faliron. Athens
and Piraeus Athens

To clear the city + capture Turkevomena Hill

To deal with the enemy in the open

No. I consider that the hopping up of Athens was carried out as expeditiously as possible. At first, the difficulty of preventing infiltration into cleared areas of armed civilians tied up a large number of troops in perimeter defence and

limited the extent to which the perimeter could be extended. In order to free troops and to be able to comb a cleared area more thoroughly it was decided to raise Greek National Guard battalions by calling up under Government, decree certain age groups of civilians within the cleared areas. These battalions were offered by Greek Regular Officers and armed and equipped with British small arms and battle dress. A distinguishing arm band was also issued. The response by the civilian population was splendid. In the weeks 12th - 19th December ten battalions, each of 30 officers and 500 ORs, were raised and many more later.

With the arrival of 4 Brit. Div, it was possible to adopt a more offensive policy, and to link up the Athens perimeter with the Falirion beachhead, Hassan airfield and Piræus.

[Eventually 30 Nat Guard Bns had been formed and we were feeding over 300,000 civilians in the liberated areas]

Airforce was able to hold its own and to make some limited progress but had no real prospect of winning through without the help of 4 Inf Div.

There were of course some anxious times but I do not consider that the situation of the force was ever critical.

ΑΙ ιδιόγραφοι ἀπαντήσεις τοῦ Ἀντιστρατήγου Σκόμπν.

"Ἴδε ἐρωτηματολόγιον ἐν παραρτήματι 15.

From: Major-General R.H.B.Arkwright

JENNERS,

POULTON,

CIRENCESTER.

POULTON 209.

22 Sept 65

Dear Major Katsimitros,

I enclose my answers to the Questionnaire which you sent to me under cover of your letter of 3rd August. I am sorry for the delay in my reply, but I have been away from home.

As I have said in the foreword, after a lapse of 20 ~~year~~ years and without a large-scale map of ATHENS, my memory may well be at fault. I have done my best to set out the "armour" situation clearly, and on this subject I think that my memory is fairly accurate. But, without a map, I may have made mistakes about locations. If you wish for further information about these, and could send me a map of ATHENS, I could probably provide it.

I was very pleased to visit ATHENS again on the occasion of the unveiling of the British War Memorial two or three years ago; but it was a very short visit and I should like to come again.

I shall be pleased to hear when your History is completed.

*Sincerely
R.H.B. Arkwright*

Major G.H.Katsimitros, R.H.A.
Korinthias 2
ATHENS

Ἐπιστολὴ ὑποστρατήγου Ἀρκραϊτὸς πρὸς τὸν γράφοντα.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

**Η ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙ-
ΜΕΤΩΠΙΣΙΣ ΤΑΥΤΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ
ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜ. ΠΟΛΕΩΝ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΑΡΑΜΟΝΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΣΕΩΣ

Τὰ προηγηθέντα τῆς στάσεως

Αἱ Ἀθήναι ἀπλευθερώθησαν τὴν 12ην Ὀκτωβρίου 1944. Ἀλλὰ καὶ μετὰ πάροδον ἰκανοῦ χρόνου ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης, ἡ ἐξουσία τῶν νομίμων ἑλληνικῶν ἀρχῶν παρέμενε σκιώδης.

Πράγματι, πολύμηνος συστηματικὴ ἐργασία, ἀρξαιμένη ἐπὶ κατοχῆς καὶ διεξαχθεῖσα χωρὶς οὐσιαστικὴν ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῶν Γερμανῶν, εἶχεν ἐπιτρέψει εἰς τοὺς κομμουνιστάς νὰ κυριαρχήσουν δυναμικῶς εἰς δλόκληρον σχεδὸν τὴν χώραν. Τὰ μόννα μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον ἐπικρατήσει, ἦσαν αἱ Ἀθήναι καὶ ὁ Πειραιεὺς (ἐν τῇ πραγματικότητι τὸ κέντρον τούτων, καθ' ὅσον αἱ ἀκραῖαι συνοικίαι ἐτέλουν ὑπὸ τὸν οὐσιαστικὸν ἔλεγχον τοῦ ΕΑΜ), ἡ Ἡπειρος καὶ ἡ νῆσος Κέρκυρα, ἔνθα ἐπεκράτουν αἱ Ἐθνικαὶ Ὅμάδες Ἑλλήνων Ἀνταρτῶν (ΕΟΕΑ) τοῦ Στρατηγοῦ Ζέρβα, μερικαὶ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου, τὰς ὁποίας εἶχεν ἀπελευθερώσει ὁ Ἑλληνικὸς Ἴερὸς Λόχος, καὶ μικρὸν τμήμα τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ὅπου ὑφίσταντο μικραὶ ομάδες ἀνταρτῶν ὑπὸ τὸν Τσαοῦς Ἀντών.

Εἰς τὰ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν κομμουνιστῶν τμήματα τῆς χώρας καὶ εἰς τὰς ἀκραίας συνοικίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς ἠσκειτο ἀφάνταστος τρομοκρατία, σκοποῦσα τὴν ἐξόντωσιν παντὸς ἀντιφρονούντος πρὸς τοὺς κομμουνιστάς στοιχείου.

Τὸν ξένον κατακτητὴν εἶχε διαδεχθῆ πλήρως ὁ ἐγχώριος δυνάστης, τὴν δὲ ναζιστικὴν κατοχὴν ἡ ἐρυθρὰ τυραννία.

Υπό τὰς ἀνωτέρω τραγικάς συνθήκας τῆς πλήρους καταλύσεως τῆς ἐννοίας τοῦ Κράτους, ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀναληφθῆ τὸ ἔργον τῆς περισυλλογῆς καὶ τῆς ἀνορθώσεως τῆς Ἑλλάδος, ἔργον προϋποθέτον τὴν ἀνάληψιν τῶν ἐξουσιῶν ὑπὸ τῶν νομίμων ἀρχῶν καθ' ἅπασαν τὴν ἐπικράτειαν.

Ὅθεν τὴν 5ην Νοεμβρίου ἡ Κυβέρνησις καθώρισεν, ἀπὸ συμφώνου μετὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις Βρετανικοῦ Στρατηγείου, ὡς ἡμερομηνίαν διαλύσεως τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων, τὴν 10ην Δεκεμβρίου. Διὰ τοῦ καταρτισθέντος σχεδίου προεβλέπετο, ὅπως ἡ Πολιτοφυλακὴ τοῦ ΕΑΜ, δηλαδή ἡ αἰμοσταγῆς ΟΠΛΑ, παραμείνῃ μέχρι 1ης Δεκεμβρίου, ὁπότε καὶ θὰ διελύετο ἀντικαθισταμένη ὑπὸ τοῦ μέλλοντος νὰ συσταθῆ Σώματος Ἐθνοφυλακῆς. Τὸ σχετικὸν σχέδιον προέβλεπε τὴν ἐξ ἐφεδρῶν τῆς κλάσεως 1936 συγκρότησιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰς ἐπαρχίας ἀριθμοῦ ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς, ἅτινα θ' ἀνελάμβανον ἀπὸ τῆς 1ης Δεκεμβρίου τὴν τήρησιν τῆς τάξεως εἰς τὰς πόλεις καὶ τὴν ὑπαιθρον, ἀντικαθιστῶντα τὴν κομμουνιστικὴν Πολιτοφυλακὴν.

Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ δημιουργία τοῦ νέου Ἐθνικοῦ Στρατοῦ, ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον μακρῶν διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Βρετανικοῦ Στρατηγείου καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀνταρτῶν. Ἐν τέλει, τὴν 27ην Νοεμβρίου, συνεφωνήθη ἡ ἀποστράτευσις μέχρι τῆς 10ης Δεκεμβρίου τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων καὶ ἡ συγκρότησις Στρατοῦ ἀποτελουμένου ἐκ τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, τμήματος ἐκ τοῦ ΕΔΕΣ καὶ μονάδος ἐκ τοῦ ΕΛΑΣ, ἐχούσης δύναμιν ἴσην πρὸς τὸ σύνολον τῶν τριῶν πρώτων μονάδων μετὰ ἰσοδυναμίου ὀπλισμοῦ. Τὴν ἐπομένῃ ἡμῶς, 28ην Νοεμβρίου, χωρὶς νὰ σημειωθῆ γεγονός τι δικαιολογοῦν τὴν τοιαύτην ὑπαναχώρησιν, ὃ ἐκ τῶν κομμουνιστῶν ὑπουργῶν Ζέβγος ἀνεκοίνωσε πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν ὅτι τὸ ΚΚΕ, παρὰ τὴν σχετικὴν ἔγγραφον δέσμευσίν του, δὲν ἀποδέχεται πλέον τὴν ἀνωτέρω συμφωνίαν καὶ ἐπανέρχεται ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς του ἀξιώσεως, ὅπως ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων διαλυθούν καὶ τὰ ὑφιστάμενα τότε ἐν Ἑλλάδι καὶ Μ. Ἀνατολῇ τμήματα τοῦ Ἐθνικοῦ Στρατοῦ (1).

Ἐπρόκειτο περὶ τῆς τελευταίας παρελκυστικῆς προσπάθειας τῶν κομμουνιστῶν ἐν ὄψει τῆς προσεγγίσεως τῶν προθεσμίων ἀφοπλισμοῦ. Τὸ ΚΚΕ πιστεῖον κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπελευθερώσεως, ὅτι αἱ ἀπο-

(1) Ἐπρόκειτο περὶ τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, εὑρισκομένης ἐν Ἀθήναις, τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, διεσπαρμένου εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Μηχανοκινήτου Τάγματος Χωρ/κῆς ἀποβιβασθέντος ἐν Πρεβέζῃ.

βιδασθησόμενα βρεταννικά δυνάμεις θά ἦσαν σοδαράι καί ισχυρῶς ἐξωπλισμένοι, προκειμένου ν' ἀναλάβουν τὸ ἔργον τῆς καταδιώξεως τῶν ἀποχωρούντων Γερμανῶν, δὲν ἀπετόλμησε τὴν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς κατοχῆς προετοιμασθεῖσαν ἔφοδον πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς κυριαρχίας του ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, δηλαδὴ τὴν κατάληψιν καὶ τῆς πρωτεύουσας (2).

Ἡ διαπίστωσις ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὀλιγαριθμοῦ τῆς ἑλληνικῆς καὶ βρεταννικῆς ἀπελευθερωτικῆς δυνάμεως (3) καὶ τῆς κατ' ἀκολουθίαν τούτου ἀδυναμίας τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως προβῆ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς νομίμου ἐξουσίας καθ' ἅπασαν τὴν χώραν, ὥθησε τὸ ΚΚΕ εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς καιροσκοπικῆς πολιτικῆς τῆς «συνεργασίας» καὶ εἰς ἀνάληψιν δράσεως πρὸς δυναμικὴν ἐπικράτησιν καὶ εἰς Ἀθήνας.

Πρὸς τούτοις ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ, ὑπερεκτιμῶσα τὰς δυνατότητας τῆς εἰς τὸν στρατιωτικὸν τομέα καὶ κατεχομένη ὑπὸ τῆς βεβαιότητος, ὅτι ἡδύνατο νὰ οὐδετεροποιηθῆ ὁ βρεταννικὸς παράγων, τοῦλάχιστον κατὰ τὰ πρῶτα στάδια τῆς μάχης, ἐπίστευεν ὅτι ἡ συντριβὴ τῶν ὀλιγαριθμῶν καὶ διασπάρτων ἀνὰ τὴν πόλιν δυνάμεων τῶν σωμάτων ἀσφαλείας ἦτο ζήτημα ὀλίγων μόνον εἰκοσιτετραῶρων.

Τούτου ἐπιτυγχανομένου ἡ ἀνταρσία θά μετεβάλλετο εἰς καθεστώς, ἡ ἐπανάστασις θά ἐγίνετο Κράτος, τὸ δὲ ΚΚΕ νόμιμος Κυβέρνησις.

Τελοῦν ὄθεν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἀνωτέρω ἐντυπώσεων τὸ ΚΚΕ,

(2) Πράγματι, ὁ ἐκ τῶν ἡγετικῶν στελεχῶν τοῦ ΚΚΕ Β. Μπαρτζιώτας (Φάνης) ἀπεκάλυψεν ὅτι: «Ὁ ΕΛΑΣ εἶχεν ἐπεξεργασθῆ δύο φορές τὸ σχέδιον γιὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας» καὶ ὅτι «ἡ ἐπιτροπὴ πόλης τοῦ ΚΚΕ στὴν Ἀθήνα ἀπεφάσισε τὴν ἐνοπλὴ ἐξέγερσιν σὲ δύο συνεδριάσεις τῆς στίς ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1944».

(3) Ὅντως, αἱ τὸ πρῶτον ἀποβιβασθεῖσαι βρεταννικαὶ δυνάμεις ἀπετελοῦντο ἐκ μιᾶς ταξιαρχίας ἀλεξιπτωτιστῶν ἡλαττωμένης δυνάμεως, μιᾶς ἡμιμαχίμου τεθωρακισμένης ταξιαρχίας, διαθετούσης μόνον 23 τεθ. ὁχήματα καὶ ἐξ ἑνὸς τμήματος καταδρομῶν.

Ἡ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν δημιουργηθεῖσα χαώδης κατάστασις ἐν Ἑλλάδι, συνεπέα τῆς συστηματικῆς ἀντιδράσεως τοῦ ΚΚΕ εἰς πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐννόμου τάξεως, ἠνάγκασε τοὺς Βρεταννοὺς, ἔχοντας, τότε, τὴν εὐθύνην διὰ τὰς ἐν Ἑλλάδι πολιτικὰς ἐξελίξεις, νὰ ἐπισπεύσουν τὴν μεταφοράν καὶ ἐτέρων δυνάμεων εἰς Ἑλλάδα. Οὕτω, τὴν 9ην Νοεμβρίου ἀφίχθη εἰς Ἀθήνας, προερχομένη ἐξ Ἰταλίας ἡ ἐμπειροπόλεμος ΠΙ Ἑλληνικὴ Ὀρεινὴ Ταξιαρχία —μὲ νοτιὰς εἰσέτι: τὰς δάφνας τῆς νίκης τοῦ Ρίμινι— περὶ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ μηνὸς 25 ἄρματα μάχης, διατεθέντα εἰς τὴν τεθωρ. ταξιαρχίαν καὶ περὶ τὰ

ἀπεφάσισε τὴν ἐκτέλεσιν ἐνόπλου πραξικοπήματος πρὸς διαίαν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς ὁλόκληρος ὁ μηχανισμὸς τοῦ ΚΚΕ ἐτέθη ἐν δράσει πρὸς συντονισμόν τῆς πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς κινήσεως.

Ἡ ἔναρξις τοῦ κινήματος

Τὴν 30ὴν Νοεμβρίου, ὁ Σιάντος, Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ΚΚΕ, διέταξε τηλεγραφικῶς τὸ Γεν. Στρατηγεῖον τοῦ ΕΛΑΣ (Σαράφης) νὰ θέσῃ ἐν ἐπιφυλακῇ τὸν ΕΛΑΣ καὶ νὰ κινήσῃ ἀμέσως πρὸς τὴν πρωτεύουσάν τὸ 42ον Σύνταγμα ἐκ Γραβιάς - Ἀμφίσσης καὶ τὸ 52ον Σύνταγμα ἐκ Λαμίας - Δομοκοῦ.

Ἐκ παραλλήλου διέταξε τὴν ΙΙ Μεραρχίαν Ἀττικῆς νὰ προωθήσῃ ἐσπευσμένως πρὸς τὰς Ἀθήνας τὰ Συντάγματα 2ον (Θηβῶν), 7ον (Χαλκίδος) καὶ 34ον (Ἐλευσίνας). Τὴν ἐπομένῃν, 1ην Δεκεμβρίου, τὸ Α' Σ. Σ. Ἀθηνῶν, ἀφοῦ ἔθεσεν ἐν ἐπιφυλακῇ τὰς δυνάμεις του καὶ ἐκοινοποίησε τὸ «Σχέδιον ἐνεργείας» του, τὸ ὁποῖον ἀνέπτυξε καὶ προφορικῶς εἰς τοὺς διοικητὰς τῶν μονάδων του, μετεκίνησε τὸν Σταθμὸν Διοικήσεώς του ἐκ τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σίνα καὶ Βησσαρίωνος οἰκήματος εἰς Ν. Φιλαδέλφειαν. Ἐξ ἄλλου, τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ἡ «Ἐθνικὴ Πολιτοφυλακὴ» τοῦ ΕΑΜ, ἣτις ὄφειλε νὰ διαλυθῇ παραδίδουσα τὰ καθήκοντά της εἰς τὴν Ἐθνοφυλακὴν, λαβοῦσα ἀντιθέτους διαταγὰς, ἠρνήθη νὰ παραδώσῃ καὶ προσέθη εἰς τὴν διαίαν διάλυσιν τῶν Ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς τῶν ἐπαρχιῶν, ἅτινα εἶχον ἀρχίσει συγκροτούμενα.

Ἐνώπιον τῆς τοιαύτης τροπῆς τῆς καταστάσεως, ὁ Βρετανὸς Ἀντιστράτηγος Ρόναλντ Σκόμπυ, ὑπὸ τὴν ιδιότητά του τοῦ ἀρχηγοῦ πασῶν τῶν ἑλληνικῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων (4), ἐξέδωκε τὴν 1ην Δεκεμβρίου τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην προκήρυξιν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, διὰ τῆς

τέλη Νοεμβρίου ἔτεροι δύο ταξιαρχίαι ἐκ τῆς 4ης Ἰνδικῆς Μεραρχίας, ἀποβιβάσθησαν εἰς Πάτρας καὶ Θεσσαλονίκην.

(4) Διὰ τῆς συμφωνίας τῆς Καζέρτας, ὑπογραφείσης τὴν 29-9-44 εἰς τὴν ἑμώνυμον ἰταλικὴν πόλιν, ὁ Ἀντιστράτηγος Ρόναλντ Σκόμπυ τῇ συγκαταθέσει τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ΕΔΕΣ καὶ ΕΑΜ εἶχε διορισθῆ ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Μεσογείου Στρατηγοῦ Οὐίλσον, διοικητῆς πασῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι χερσαίων δυνάμεων, ἦτοι τῶν βρετανικῶν μονάδων, ὡς καὶ τῶν ἑλληνικῶν τακτικῶν καὶ ἀνταρτικῶν τοιούτων (ἄρθρα 1, 2 συμφωνίας Καζέρτας).

ὅποιας ἐγνώριζε τὴν ἀπόφασίν του, ὅπως προστατεύσῃ αὐτὸν ἐναντίον πάσης ἀποπειράς πραξικοπήματος ἢ ἄλλης πράξεως βίας (5).

Τὴν ἐπομένην, 2ον Δεκεμβρίου, ἡμέραν Σάββατον, συνήλθεν εἰς μακρὰν συνεδρίασιν εἰς τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κοραῆ γραφεῖα τῆς ἡ ΚΕ τοῦ ΕΑΜ, καθ' ἣν καὶ ἀνεκοινώθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ἡγετῶν ἡ ἀπόφασις τῆς ἐκτελέσεως ἐνόπλου πραξικοπήματος.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν στρατιωτικῶν συμβούλων τῶν κομμουνιστῶν, αἱ Ἀθήναι θὰ κατελαμβάνοντο ἐντὸς 48ώρου. Ἐτονίσθη καὶ ἐδόθησαν ρηταὶ διαβεβαιώσεις πρὸς τοὺς διατυπώσαντας ὠρισμένας ἐπιφυλάξεις, ὅτι εἶχον ληφθῆ πάντα τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα διὰ τὴν σχεδὸν ἀναίμακτον κατάληψιν τῆς ἀρχῆς καὶ ὅτι ἤρουν ὀλίγαι μόνον ὥραι πρὸς πλήρη ἐπικράτησιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Συγκεκριμένως διὰ τῆς σχεδιασθείσης ταχυτάτης καταλήψεως τῶν διασπάρτων καταστημάτων τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, τῶν ὁποίων ἡ ἰκανότης ἀντιστάσεως προβλέπετο περιορισμένη, ἐπιστεύετο ὅτι θ' ἀφηρέτο καὶ τὸ τελευταῖον στήριγμα τῆς νομίμου Κυβερνήσεως.

Τὸ ἐνδεχόμενον ἐπεμβάσεως τῶν βρεταννικῶν στρατευμάτων δὲν ἐλήφθη σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν, διότι, ὡς ἀνεφέρθη ἤδη, ἐθεωρεῖτο βέβαιον ὅτι ἡ βρεταννικὴ Κυβέρνησις, πιεζομένη ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ φοβουμένη τὴν ἀποδοκιμασίαν τῶν ἐτέρων δύο Μεγάλων Συμμάχων τῆς, δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ διατάξῃ τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ νὰ ἐπέμβῃ. Ἐπιστεύετο ἄλλωστε, ὅτι ἡ ταχεῖα ἐξέλιξις τῶν γεγονότων δὲν θὰ παρεῖχε καὶ τὰ ἀπαραίτητα χρονικὰ περιθώρια πρὸς τοιαύτην τινὰ παρέμβασιν.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν ἀπεφασίσθησαν ἐπίσης:

1. Ἡ ἀνασύστασις τῆς ΚΕ τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἡ ὑπαγωγή τοῦ Γεν. Στρατηγεῖου τοῦ ΕΛΑΣ ὑπὸ ταύτην. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὁ ΕΛΑΣ ἔπαυε νὰ ὑπάγεται εἰς τὴν ἐλληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸ Βρεταννικὸν Στρατηγεῖον, καθιστάμενος καὶ πάλιν κομματικὸς στρατός.

2. Ἡ συγκρότησις «παλλαϊκοῦ» συλλαλητηρίου διὰ τὴν 3ην Δεκεμβρίου εἰς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος καὶ

3. Ἡ κήρυξις γενικῆς ἀπεργίας διὰ τὴν 4ην Δεκεμβρίου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων τῆς ΚΕ/ΕΑΜ ἀνεκοινώθησαν ἐπισήμως διὰ τοῦ κομμουνιστικοῦ τύπου τῆς 2ας Δεκεμβρίου μόνον αἱ τρεῖς

(5) Ἴδὲ κείμενον ἐν Παραρτήματι 1.

τελευταίαι· οὕτω δὲ ἡ Κυβέρνησις παρεχώρησε τὴν ἄδειαν συγκροτήσεως τοῦ συλλαλητηρίου.

Αἱ ἐν τῷ μεταξῦ ὁμοῦς ληφθεῖσαι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν πληροφορίες περὶ τῆς ἀρξαμένης διαλύσεως τῶν Ταγματῶν Ἐθνοφυλακῆς, ὡς καὶ ἡ διαπιστωθεῖσα εὐρεία κινητοποιήσεως τῶν μονάδων τοῦ ΕΛΑΣ, ἐθεωρήθησαν ὡς ἀπαρχὴ σειρᾶς ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν, ἀποβλεπουσῶν εἰς τὴν κατάλυσιν τοῦ κράτους· δι' ἃ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν ἀνακλήσεως τῆς χορηγηθείσης ἀδείας.

Τὸ ΚΚΕ, ἔχον εἰλημμένην τὴν ἀπόφασιν περὶ ἐκδηλώσεως τῆς στάσεως καὶ ἐπιζητοῦν τὴν ἐξεύρεσιν προσχήματος πρὸς ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς δράσεως, ἠγγόνησεν, ὡς ἦτο φυσικόν, τὴν κυβερνητικὴν ἀπαγόρευσιν καὶ ἐκάλεσε τοὺς ὁπαδοὺς του εἰς τὸ συλλαλητήριον «ἀψηφῶντας τῶν Ἄγγλων τὰ κανόνια καὶ τοῦ Σκόμπυ τὴν νέα διαταγὴ». Ἐκ παραλλήλου, τὸ ἐπίσημον δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ ΚΚΕ, ὁ «Ριζοσπάστης», εἰς τὸ φύλλον του τῆς Κυριακῆς, 3ης Δεκεμβρίου, ἐδημοσίευσεν ἐνυπόγραφον ἄρθρον τοῦ ἡγετικοῦ στελέχους τοῦ κόμματος, Γιάννη Ζέβγου, ὅπερ ἀπετέλει ἀπροκάλυπτον πρόσκλησιν εἰς ἐπανάστασιν. «Τώρα», ἔγραφε, «τὸν λόγον ἔχουν οἱ μπαρουτοκαπνισμένοι μαχητὲς τοῦ ΕΛΑΣ, οἱ ὅποιοι καλοῦνται νὰ σαρώσουν τὴν κυβέρνησιν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου».

Τὸ συλλαλητήριον ἐξειλίχθη εἰς αἰματηρὰν σύγκρουσιν μετὰ τῆς Ἀστυνομίας, ἣτις ἤνοιξε πῦρ, περὶ τὴν 11,30' ὥραν, κατὰ τῶν κατακλυσάντων τὴν πλατεῖαν Συντάγματος διαδηλωτῶν, ὅταν οὗτοι ἐκινήθησαν ἀπειλητικῶς μετὰ διαθέσεις καταλήψεως τῶν παρακειμένων κτιρίων, ἐνθα ἐστεγάζοντο ἡ Κυβέρνησις, ἡ Στρατιωτικὴ Διοίκησις Ἀθηνῶν, τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ἡ Ἀστυνομικὴ Διεύθυνσις Ἀθηνῶν καὶ ἐτραυματίσταν διὰ χειροβομβίδων ἀστυφύλακας εἰς τὸν πρὸ τοῦ Μημείου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου χῶρον.

Ἐπιηκολούθησεν ἔκρυθμος κατάστασις παραταθεῖσα μέχρι τῆς 13,30' ὥρας, ὅποτε κατέφθασαν εἰς τὴν πλ. Συντάγματος δύο λόχοι Βρετανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, οἵτινες ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐκεῖ ἀστυνομικῆς δυνάμεως ἀπεμάκρυναν ἀνευ χρήσεως τῶν ὄπλων των, τοὺς μαινομένους κομμουνιστάς.

Τὴν 14.30 ὥραν τῆς ἰδίας ἡμέρας, 3ης Δεκεμβρίου, τὸ Α' Σῶμα Στρατοῦ τοῦ ΕΛΑΣ, ἔχον ἤδη ἐξασφαλίσαι τὴν «εὐλογον ἀφορμὴν», ἔσπευσε νὰ ἐκδώσῃ τὴν πρώτην, ὑπ' ἀριθ. ΑΠ51/3-12-44, διαταγὴν του ἐπιχειρήσεων, ἔχουσαν ὡς ἀκολούθως:

«Κατάστασις ὀξυτάτη. Σχέδιον ἐνεργείας (ΑΠ25/1-12-44) τίθεται

εις εφαρμογήν από αύριον πρώτα». Μόλις ξημερώσει θα εκτελεσθῇ ὁ ἀφοπλισμὸς τῶν ἀστυνομικῶν τμημάτων καὶ τῆς χωροφυλακῆς».

Περὶ τὸ τέλος τῆς ἡμέρας αὐτῆς καὶ ἐν μέσῳ τῆς δημιουργηθείσης ἀτμοσφαιράς ἀβεβαιότητος, ὁ Στρατηγὸς Σκόμπυ ἀπέστειλε πρὸς τὸ Γ.Σ. τοῦ ΕΛΑΣ, κατόπιν παρακλήσεως τῆς ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως, τὴν κατωτέρω διαταγήν ἐλπίζων ὅτι ἡ ἀπειλή καὶ μόνον βρεταννικῆς ἐπεμβάσεως, ἤθελεν ἀποτρέψει τοὺς κομμουνιστὰς ἀπὸ πάσης ἐνόπλου ἐνεργείας.

«Λόγω τῆς ἀπειθάρχου συμπεριφορᾶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀφοπλισμοῦ τῶν μονάδων ΕΠ καὶ τῆς ἀδιαφορίας πρὸς τὰς διαταγὰς μου, αἵτινες ἀπαγορεύουσι εἰς τὸν ΕΛΑΣ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν - Πειραιῶς, διατάσσω ἀπάσας τὰς μονάδας τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τῆς Ἑθνικῆς Πολιτοφυλακῆς ὅπως ἐγκαταλείψουσι ἐντὸς 72 ὥρων ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου τῆς 3/4 Δεκεμβρίου τὴν περιοχὴν τὴν ὀριζομένην ὑπὸ τῆς γραμμῆς Ἐλευσίς - Ἀσπρόπυργος - Λιόσια - Κηφισιά - Μαραθῶν - Παλλήνη - Κορωπί. Τοῦτο σημαίνει ὅτι οὐδεμίαν μονάδα τοῦ ΕΛΑΣ ἢ ΕΠ θὰ εὑρίσκειται εἰς τὴν ἀνωτέρω περιοχὴν μετὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 6/7 Δεκεμβρίου. Μετὰ τὴν ὥραν αὐτὴν, αἱ μονάδες αἵτινες θὰ εὑρεθοῦν εἰς τὴν περιοχὴν θὰ θεωρηθοῦν ἐχθρικάι.

Ἡ μετακίνησις μονάδων ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω περιοχῆς δέον νὰ ἀνακοινοῦται εἰς τὸ ἡμέτερον στρατηγεῖον. Ἄπασαι αἱ μετακινήσεις διαρκούσης τῆς νυκτὸς ἀπαγορεύονται. Μονάδες τοῦ ΕΛΑΣ εὐρισκόμεναι πέρα τῆς ὀρισθείσης περιμέτρου, δέον νὰ παραμείνουσι εἰς αἱ θέσεις νῦν εὑρίσκονται. Πᾶσα κίνησις τούτων πρὸς τὴν περιοχὴν θέλει θεωρηθῆν ὡς ἐχθρικὴ πράξις.

Πρὸς τὸ παρὸν καταβάλλονται προσπάθειαι ἀφοπλισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς ἐν τῇ περιοχῇ Ἀθηνῶν - Πειραιῶς. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἅπασαι αἱ προσπάθειαι αὗται δέον νὰ ἀνασταλοῦν.

Ἀπὸ τῆς 4 μ.μ. τῆς 4-12-44 τοιαῦται προσπάθειαι θὰ θεωρηθοῦν ὡς ἐχθρικάι πράξεις καὶ θὰ τύχουσι ἀναλόγου συμπεριφορᾶς. Μονάδες τοῦ ΕΛΑΣ κατέχουσι ἤδη οἰκήματα τῆς Ἀστυνομίας δέον ν' ἀποσυρθοῦν, ἄλλως αὗται θὰ ἐκδιωχθοῦν διαίως».

Τὴν ἰδίαν νύκτα, 3/4ην Δεκεμβρίου, ὁ ΕΛΑΣ ὑπέστη τὰς πρώτας συνεπείας τῆς παραβάσεως τῆς ἀνωτέρω διαταγῆς τοῦ Στρατηγοῦ Σκόμπυ.

Τὸ 2ον Σύνταγμα Θηβῶν, παγιδευθὲν εἰς Ψυχικὸν ὑπὸ μικρᾶς βρεταννικῆς δυνάμεως ἐξηναγκάσθη εἰς παράδοσιν ἀμαχητί, αἰχμαλω-

τισθείσης ολοκλήρου σχεδόν τῆς ἐκ 1.000 ἀνδρῶν δυνάμεώς του. Τὸ Σύνταγμα τοῦτο, ἐκκινήσαν τὴν 1ην Δεκεμβρίου ἐκ Θηβῶν, κατηρθύνετο πρὸς Ἀθήνας, προκειμένου γὰρ ἐπιτεθῆ μετὰ τῶν ἐτέρων δύο συνταγμάτων τῆς εἰς ἣν ἀνήκε II Μεραρχίας κατὰ τῶν στρατῶνων Γουδί, ἔνθα ἐστρατωνίζετο ἡ III Ὀρεινὴ Ταξιαρχία. Ἡ ἄνευ ἀγῶνος αἰχμαλωσία τοῦ ἐν λόγῳ συντάγματος ἐμείωσε αἰσθητῶς τὴν δύναμιν τῆς II Μεραρχίας καὶ μάλιστα ἐν ὄψει ἀγῶνος ἀποφασιστικῆς σημασίας, συγχρόνως δὲ ἐνίσχυσε τὴν ἐντύπωσιν τῶν Βρετανῶν περὶ τοῦ μὴ ἀξιωμαχοῦ τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἄρα τῆς εὐχεροῦς διαλύσεως τούτου, εἰς ἣν περίπτωσιν οὗτος θ' ἀπεπειρᾶτο, ἐνδεχομένως ν' ἀντιταχθῆ εἰς βρεταννικὴν ἐνέργειαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ.

ΑΙ ΕΚΑΤΕΡΩΘΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς 4ης Δεκεμβρίου, ἡμέρας τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ κινήματος, μέχρι τῆς 5ης Δεκεμβρίου διήμερον, αἱ ἐχθροπραξίαι διεξήχθησαν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ ΕΛΑΣ διὰ τῶν δυνάμεων τοῦ «Α' Σ. Στρατοῦ Ἀθηνῶν», ἐνῶ ἡ ἀπὸ κυβερνητικῆς πλευρᾶς ἀντίδρασις περιορίσθη εἰς τὴν ἄμυναν τῶν καταστημάτων καὶ φρουρῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων ἄνευ ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τῶν βρετανικῶν καὶ ἐλληνικῶν τακτικῶν (1) δυνάμεων, αἵτινες παρενέβησαν εἰς τὸν ἀγῶνα μόλις κατὰ τὴν 6ην Δεκεμβρίου.

Ὅθεν, εἰς τὸ παρὸν κεφάλαιον, ἀναφέρονται αἱ δυνάμεις τοῦ Α' Σ. Στρατοῦ τοῦ ΕΛΑΣ, καὶ αἱ τοιαῦται τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, αἵτινες ἀντιμετώπισαν τὰς πρώτας, δεχθεῖσαι δλόκληρον τὸ βάρος τῆς κομμουνιστικῆς ἐπιθέσεως κατὰ τὸ διήμερον τοῦτο.

Αἱ δυνάμεις τῶν κομμουνιστῶν

Διοικήσεις: Τὴν στρατιωτικὴν καὶ πολιτικὴν διεύθυνσιν τῆς μάχης ἀνέλαβεν ἡ ἀνασυσταθεῖσα τὴν 2αν Δεκεμβρίου Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ΕΛΑΣ, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ὑπήχθη καὶ τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον του, οὔτι-

(1) Δηλ. τῆς ΙΙΙ Ἑλληνικῆς Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας.

νος ή δικαιοδοσία περιωρίσθη επί των βορείως τής γραμμής Χαλκίς-Θήβαι-Δόβραινα έδρευουσών μεγάλων μονάδων. Αί νοτίως τής ως άνω γραμμής μεγάλοι μονάδες του ΕΛΑΣ, ήτοι τὸ Α΄. Σ. Στρατοῦ (Ἀθηνῶν), ή II Μεραρχία (Ἀττικῆς), ή XIII Μεραρχία (Στ. Ἑλλάδος) καί ή III Μεραρχία (Πελοποννήσου) υπήχθησαν υπό τήν Κεντρικήν Ἐπιτροπήν. Αὕτη ανέθεσε τήν διεξαγωγήν τής μάχης ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν καί Πειραιῶς εἰς τὸ Α΄. Σ. Στρατοῦ, ἐνισχύσασα τοῦτο κατὰ τήν ἐξέλιξιν ταύτης καί διὰ τμημάτων τῶν ἀνωτέρω μεραρχιῶν.

Δύναμις - Ὀπλισμὸς - Διατάξεις: Τὸ «Ἀθηναϊκόν» Α΄. Σῶμα Στρατοῦ, λίαν ιδιότυπος πολιτικοστρατιωτικὴ ὀργάνωσις, ἀπετέλει τήν κυρίαν δύναμιν τῶν κομμουνιστῶν ἐν Ἀθήναις. Ὁργανωθὲν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τής κατοχῆς ὡς ἐφεδρική μεγάλη μονάς τοῦ ΕΛΑΣ, ἀπετελεῖτο ἐκ δύο ταξιαρχιῶν τῶν δύο συνταγμάτων, ἐκ δύο ἐτέρων ἀνεξαρτήτων συνταγμάτων καί ἐξ οὐλαμοῦ πυρ/κοῦ.

Κατὰ τήν διάρκειαν τής κατοχῆς οὐδέποτε ἐτέθη ἐν δράσει κατὰ τῶν Γερμανῶν περιοριζόμενον εἰς νυκτερινὰς ἐπιδρομὰς καί εἰς στιγμιαίαις συγκρούσεις μετὰ σχηματισμῶν τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας καί ἐμάδων Ἐθνικιστικῶν Ὁργανώσεων.

Ἡ δύναμις τοῦ Σ. Στρατοῦ, οὕτινος ή δικαιοδοσία περιωρίζετο μόνον ἐπὶ τῶν ἐντὸς τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καί Πειραιῶς τμημάτων, ἀνῆρχετο εἰς 20.000 ἄνδρας. Ἡ ἐκ ταύτης ὁμως παρατακτὴ ἔνοπλος δύναμις συνεποσοῦτο εἰς 9.000 περίπου ἄνδρας, κατανεμημένη τήν 3ην Δεκεμβρίου κατὰ μονάδας ὡς ἀκολούθως (2) :

— Στρατηγεῖον Σ. Στρατοῦ καί μηχανοκίνητον τμήμα	250
— I Ταξιαρχία Ἀθηνῶν	
Διοίκησις — Ἐπιτελεῖον	150
1ον Σύνταγμα	1.200
2ον Σύνταγμα	1.600
— II Ταξιαρχία Ἀθηνῶν	
Διοίκησις — Ἐπιτελεῖον	150
3ον Σύνταγμα	1.200
4ον Σύνταγμα	1.600
— 5ον Ἀνεξάρτητον Σύνταγμα Βορείων Προαστείων	1.000
— 6ον Ἀνεξάρτητον Σύνταγμα Πειραιῶς	1.600

(2) Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν κυριευθέντων ἀρχείων τοῦ ΕΛΑΣ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ὄπλισμόν, αἱ δυνάμεις τοῦ Α΄ Σ. Στρατοῦ διέθετον περὶ τὰ 5.000 τυφέκια κυρίως ἰταλικά, 300 αὐτόματα, 500 πιστόλια, 10 ὄπλοπολυβόλα ὡς καὶ μεγάλην ποσότητα χειροβομβίδων. Τὸ Σῶμα διέθετεν ἐπίσης 2 ὄλμους ὁμαδικοὺς καὶ 8 ἀτομικοὺς, 2 ἀντιαρματικά πυροβόλα τῶν 37 χλστ. ὡς καὶ 2 πυροβόλα τῶν 75 χλστ., ἅτινα ἐν ὄψει τῆς στάσεως τῇ εἶχον διατεθῆ περὶ τὰ μέσα τοῦ Νοεμβρίου.

Τὴν 3ην Δεκεμβρίου, αἱ ἀνωτέρω δυνάμεις εἶχον τὴν ἀκόλουθον διάταξιν.

— Στρατηγεῖον Α΄ Σ. Στρατοῦ Εἰς Ν. Φιλαδέλφειαν

— Iη Ταξιαρχία

◊ 1ον Σύνταγμα Εἰς Ν. Σμύρνην, Καλλιθέαν, Κατσιπόδι.

◊ 2ον Σύνταγμα Εἰς Καισαριανήν, Βύρωνα, Παγκράτι, Γούδαν.

IIα Ταξιαρχία

◊ 3ον Σύνταγμα Εἰς Κυψέλην, Πατήσια, Γκύζη, Ἀμπελοκῆπους.

◊ 4ον Σύνταγμα Εἰς Περιστέρην, Κολωνόν, Πετράλωνα, Ν. Σφαγεία.

— 5ον Ἀνεξάρτητον Σύνταγμα Εἰς θόρεια προάστεια Ἀθηνῶν.

— 6ον » » Εἰς Πειραιᾶ, Κοκκινιάν.

Σ χ έ δ ι α ἐ ν ε ρ γ ε ί α ς - ἀ π ο σ τ ο λ α ἰ. Τὸ σχέδιον ἐνεργείας τοῦ Σ. Στρατοῦ κοινοποιηθὲν ἀπὸ 1ης Δεκ. 1944 πρὸς τὰς μονάδας του, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. ΑΠ 25 διαταγῆς, προέδλεπε διεξαγωγήν ἐπιθέσεως εἰς δύο φάσεις, ὡς ἀκολούθως:

— Εἰς πρώτην φάσιν, ἐξουδετέρωσιν τῶν συνοικιακῶν ἀστυνομικῶν τμημάτων καὶ φρουρῶν τινῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὥστε νὰ καταστῇ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐφικτὴ ἡ κατοχὴ καὶ σταθερὰ διατήρησις τῶν συνοικιῶν τῆς πόλεως, αἵτινες θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς ὀρμητήρια διὰ τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν λοιπῶν περιοχῶν τῆς. Ἡ κατάληψις τῶν ἀστυνομικῶν τμημάτων, ἣτις ἐθεωρεῖτο σχετικῶς εὐχερῆς, ὄχι μόνον θὰ ἐξουδετέρωνε τὰ διάσπαρτα ἀνὰ τὴν πόλιν τμήματα, ἅτινα ἠδύνατο ν' ἀποτελέσουν ἰσάριθμα σημεῖα ἀντιστάσεως τοῦ ἀντιπάλου, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐξησφάλιζεν εἰς τοὺς κομμουνιστάς καὶ νέα ἀξιόλογα ὄπλα, τὰ αὐτόματα Στέν, μὲ τὰ ὁποῖα προσφάτως εἶχεν ἐξοπλισθῆ ἡ Ἀστυνομία Πόλεων.

— Εἰς δευτέραν φάσιν, ἐπίθεσιν πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν ἰσχυροτέ-

των κέντρων ἀντιστάσεως τῆς Ἄστυν. Πόλεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς. Τοιαῦτα κέντρα ἀπετέλουν ἡ Γενικὴ Ἀσφάλεια, ἡ Εἰδικὴ Ἀσφάλεια, τὸ Μηχανοκίνητον Τμήμα τῆς Ἄστ. Πόλεων, τὸ Σύνταγμα Χωρ/κῆς Μακρυγιάννη καὶ τὸ συγκρότημα Σχολῶν Χωρ/κῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μέθοδον ἐνεργείας εἶχε τονισθῆ ἐπιμόνως εἰς τὰς διοικήσεις τῶν ταξιαρχιῶν καὶ συνταγμάτων, ὅτι μόνον ἡ αἰφνιδιαστικὴ καὶ κεραυνοβόλος ἐνέργεια θὰ συνέτριβε τὰς δυνάμεις τῆς ἀντιστάσεως, θὰ ἠφνιδίαζε τοὺς Βρεταννοὺς καὶ θὰ ἐπέτρεπε τὴν κατάληψιν τοῦ κέντρου τῆς πόλεως. Ὡς ἐκ τούτου ἐδόθησαν αὐστηραὶ διαταγαί, ὅπως ἀποφευχθῆ πᾶσα σύγκρουσις μετὰ τῶν Βρεταννῶν ἐν τῇ πεποιθήσει, ὅτι οὗτοι, μὴ προκαλούμενοι, θὰ παρέμενον ἀμέτοχοι τῶν γεγονότων.

Ἐν τῷ μεταξῷ, καθ' ὃν χρόνον αἱ δύο ταξιαρχίαι τοῦ Α' Σ. Στρατοῦ θὰ περιέσφιγγον τὸ κέντρον τῆς πόλεως συγγκλίνουσαι πρὸς τοῦτο ἐκ πολλῶν κατευθύνσεων, θὰ ἐπερατοῦτο ἡ συγκέντρωσις τῶν μονάδων τῆς II Μεραρχίας τοῦ ΕΛΑΣ καὶ θὰ ἐπεχειρεῖτο διὰ τούτων εὐρείας κλίμακος ἐπίθεσις πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, πρωτεύοντος ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ τῆς ὅλης ἐπιχειρήσεως. Ἐπιστεύετο ὅτι ἡ ἐξουδετέρωσις τῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, μόνης ὕφισταμένης τότε ἑλληνικῆς μονάδος, θὰ ἐσήμαινε καὶ τὴν λήξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, ὅποτε οἱ Βρεταννοὶ θὰ ἐτίθεντο πρὸ τετελεσμένου γεγονότος· πᾶσα δὲ ἀπὸ μέρους τῶν παρέμβασις, καὶ ἐὰν ἀπεφασίζετο, θὰ ἦτο πλέον ἄνευ ἀντικειμένου.

Εἰδικώτερον διὰ τὴν φάσιν ταύτην καθορίζοντο τὰ ἀκόλουθα διὰ τῆς προμνησθείσης διαταγῆς Α.Σ.Σ. (1-12-44) :

«Ἡ 2α Μεραρχία (2ον καὶ 7ον Σύνταγμα), ἅμα λάθῃ σχετικὴν διαταγὴν, νὰ κινηθῆ ταχύτατα, ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν γραμμὴν Μενιδι-Κηφισιά. Τὸ 34ον Σύνταγμα θὰ ἐκκινήσῃ συγχρόνως μὲ τὴν ὑπόλοιπον Μεραρχίαν, θὰ ὑπαχθῆ δὲ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Σώματος, μόλις διέλθῃ τὸ Μενίδι.

Ἡ 2α Μεραρχία θὰ ἐκκαθαρίσῃ τὴν κατάστασιν εἰς τὴν περιοχὴν Γουδι καὶ ἐνδεχομένως εἰς τὴν ὑπόλοιπον πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ θάσει ἐγκαίρως ἐκδοθησομένης διαταγῆς τοῦ Σ. Στρατοῦ...».

Αἱ ἔθνικαὶ δυνάμεις

Ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς χώρας, αἱ ἐν τῇ περιοχῇ πρωτεύουσας δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων ὑπῆχθη-

σαν, κατόπιν σχετικής κυβερνητικής απόφασεως, υπό την Στρατιωτικήν Διοίκησιν Ἀττικῆς, εἰς ἣν καὶ ἀνετέθη ἡ ἀποστολὴ τηρήσεως τῆς τάξεως ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐν τῇ περιοχῇ Ἀττικῆς. Αἱ ἀνωτέρω δυνάμεις ἦσαν καὶ αἱ μόναι διατιθέμεναι ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, καθ' ὅσον ἡ III Ὀρεινὴ Ταξιαρχία ὑπήγετο ὑπὸ τὸ Βρεταννικὸν Στρατηγεῖον.

Χωροφυλακή. Ἡ παρατακτὴ δυνάμις τῆς εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ ἀνήρχετο εἰς 3.000 ἀξιωματικούς καὶ ὀπλίτας, κατανεμημένη ὡς ἀκολούθως κατὰ τὴν ἐκδῆλωσιν τοῦ κινήματος (3).

Γεν. Δ/νσις Χωρ/κῆς Ὑπ. Ἐσωτερικῶν (ὁδὸς Φιλελλήνων 15)	100
Ἀρχηγεῖον Χωρ/κῆς (Ἰουλιανοῦ 36)	124
Ἀνωτέρα Διοικήσις Στερεᾶς Ἑλλάδος (Ἰ. Ἀνδρου 16)	66
Διοικήσις Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν (Κυψέλης - Κοδριγκτώνος)	35
Διευθύνσις Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν (Πλ. Μητροπόλεως)	30
Σύνταγμα Χωρ/κῆς Ἀθηνῶν (Μακρυγιάννη)	517
Σύνταγμα Μετεκπαιδύσεως (Μαυρογένους 8, Γ' Σεπτεμβρίου 105)	500
Σχολὴ Χωρ/κῆς (Μεσογειῶν)	600
Τμήμα Μεταγωγῶν Ἀθηνῶν (Νικοδήμου 20)	110
Φρουρὰ Φυλακῶν Συγγροῦ (συνοικία Ν. Σφαγεία)	70
» » Βουλιαγμένης (συνοικία Κυνοσάργους)	60
» » Ἀθέρωφ (λεωφ. Ἀλεξάνδρας)	150
» » Χατζηκώστα (ὁδὸς Πειραιῶς)	128

Λοιπαὶ Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς ἦτοι: Γενικὴ Ἀποθήκη Ὑλικοῦ Χωροφυλακῆς, (τέρμα Πατησίων), Τυπογραφεῖον Χωρ/κῆς λεωφόρος Ἀλεξάνδρας), Φρουρὰ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ (Ζάππειον), Φρουρὰ Ἀνακτόρων Ἀθηνῶν, Ἀστυνομικὰ Τμήματα - Σταθμοὶ Προαστείων

400

Γενικὸν Σύνολον περιῖπου 3.000

Αἱ ὡς ἄνω δυνάμεις τῆς Χωρ/κῆς, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς τότε Κυβερνήσεως, παρέμενον ἀδρανοῦσαι εἰς τοὺς στρατωνισμούς των, ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐξελίξεως τῆς καταστάσεως. Ὁ διατιθέμενος ὀπλισμὸς ἦτο ἀνεπαρκέστατος καὶ ἀνομοιογενὴς συμποσοῦμενος εἰς μικρὸν ἀριθμὸν τυ-

(3) Τὰ στοιχεῖα ἐλήφθησαν ἐξ ἐπισήμου ἐκθέσεως τῆς Ε.Β. Χωρ/κῆς.

φεκίων ιταλικής κατασκευής μετ' ελαχίστων πυρομαχικών καθ' όπλον, εις εΐκοσι πέντε αυτόματα Στέν, εις δέκα πέντε όπλοπολυβόλα, εις ένα πολυβόλον και έξ δλμίσκους.

Η έλλειψις έπαρκούς όπλισμού και ή μελετωμένη υπό τής Κυβερνήσεως διάλυσις του Σώματος, ουδεμίαν έσχον επίδρασιν επί των άνδρών, οΐτινες με άκμαίον ήθικόν και άδάμαστον ψυχικήν άντοχήν άνέμενον τά έπερχόμενα γεγονότα.

Ἀ σ τ υ ν ο μ ί α Π ό λ ε ω ν: Αΰτη διέθετε δύναμιν εκ 2.500 άνδρών (4) περίπου, κατανεμημένην εις τά 23 άστυνομικά τμήματα Ἀθηνών και τάς κάτωθι άστυνομικάς ύπηρεσίας.

— Ἀστυνομικά Τμήματα Ἀθηνών (Α - ΚΔ)	1.500
— Ὑποδιεύθυνσις Γενικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνών (Πατησίων - Στουρνάρα)	200
— Μηχανοκίνητον Τμήμα (Πατησίων 91 - 93)	50
— Δ/νσις Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν (Πλ. Μητροπόλεως)	50
— Ἀστυνομική Σχολή Ἀστυφυλάκων (Ἐπτανήσου 42 - Κυψέλη)	130
— » » Ἀρχιφυλάκων (Παλαιά Ἀνάκτορα)	230
— » » Ὑπαστυνόμων (Παλαιά Ἀνάκτορα)	130
— Λοιπαί Ἀστυνομικαί Ὑπηρεσίαι Ἀθηνῶν	200
	Σύνολον, περίπου 2.500

Αί δυνάμεις αΰται, τῶν όποίων ή παραμονή εις τά οικεία άστυνομικά τμήματα έσημείου τυπικῶς τήν έπαναλειτουργίαν του έπισήμου Κράτους μετά τήν άπελευθέρωσιν, έτέλουν οΐσιαστικῶς έν άδυναμιά άσκήσεως τῶν καθηκόντων των, ή δέ έξουσία των επί τῶν έλασιτοκρατουμένων συνοικιῶν ήτο τελείως σκιώδης. Ὁ διατιθέμενος υπό τής Ἀστ. Πόλεων όπλισμός ήτο άνεπαρκέστατος και άνομοιογενής, περιλαμβάνων έλάχιστα τυφέκια ιταλικῆς κατασκευής, μικρόν άριθμόν αυτόμάτων Στέν και τινα όπλοπολυβόλα.

Σ χ έ δ ι α έ ν ε ρ γ ε ί α ς. Τόσον ή έλληνική όσον και ή βρεταννική πλευρά ένεφοροΐντο κατά τήν περίοδον ταΰτην υπό τής πεποιθήσεως, ότι ή παρουσία και μόνον τῶν Βρεταννῶν θά άπέτρεπε τελικῶς

(4) Τά στοιχεΐα έλήφθησαν εκ του περιοδικου «Ἀστυνομικά Χρονικά» (Ἐκδοσις Ἀρχηγείου Ἀστ. Πόλεων) Τεύχη 31 - 121 έτους 1961.

τὸ ΚΚΕ ἀπὸ πάσης ἀποπείρας δυναμικῆς ἀναμετρήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐὰν τοῦτο ἀπετολμᾶτο, ἐπιστεύετο ὅτι αἱ ὑφιστάμεναι ἑλληνικαὶ δυνάμεις ἦσαν εἰς θέσιν γὰ διασφαλίσουν ἀπολύτως τὴν τάξιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ Πειραιᾶ. Ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης ἐντυπώσεως ὑπῆρξε τὸ ὅτι δὲν ἐξετιμῆθη δεόντως ἡ κομμουνιστικὴ ἀπειλὴ καὶ ὡς ἐκ τούτου, πλὴν τῆς αὐστηροτάτης ἐπιφυλακῆς εἰς τὴν ἐτέθησαν, ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου, τὰ σώματα ἀσφαλείας, δὲν διετάχθη, μετὰ τὰ γεγονότα τῆς πλατείας Συντάγματος, ἡ σύμπυξις εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως τῶν διασπάρτων τμημάτων τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων. Ταῦτα ἐλλείπει οὐσιαστικοῦ συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν των, ἀφέθησαν κατὰ τὸ πρῶτον διήμερον εἰς τὴν τύχην των, διεξαγαγόντα ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἰδίων δυνατοτήτων ἀπελπιν ἀγῶνα (5).

Βεβαίως, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη, ἡ θυσία των δὲν ὑπῆρξε ματαία, διότι ὅλαι αἱ ἐστίαὶ ἀντιστάσεως, ὅσαι διετηρήθησαν μέχρι τέλους καὶ ὅσαι ὑπέκυψαν, ἐξεπλήρωσαν τὸν προορισμὸν των, καθ' ὅσον παρέσχον τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀμύνης τοῦ κέντρον τῆς πόλεως.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων περὶ τῆς ἀριθμητικῆς δυνάμεως, τοῦ ὀπλισμοῦ καὶ τῶν σχεδίων ἐνεργείας τῶν ἀντιπάλων, προκύπτει ἡ εἰς δυνάμεις καὶ μέσα πυρὸς ὑπεροχὴ τῶν κομμουνιστῶν, οἵτινες διατηρήσαντες κατὰ τὸ διήμερον ἀπὸ 4ης ἕως 5ης Δεκεμβρίου, καὶ τὴν ἀπόλυτον πρωτοβουλίαν ἐνεργείας, εἶχον τὴν δυνατότητα τῆς δι' ὑπερεχούσης δυνάμεως διαδοχικῆς προσβολῆς τῶν καταστημάτων καὶ τῶν φρουρῶν τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας.

(5) Δέον γὰρ σημειωθῆ ὅτι ἐν ὄψει τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων ἐξ Ἀθηνῶν (Σεπτέμβριος 1944) εἶχεν ἐκπονηθῆ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν ἐν τοιοῦτον προληπτικὸν σχέδιον, ὑπερ ὅμως κατόπιν τῆς ἄνευ ἐπεισοδίων πραγματοποιηθείσης ἀπελευθερώσεως τῆς πρωτεύουσας δὲν ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ. Ἴδε κείμενον ἐν Παράρτηματι 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ.

ΤΟ ΑΓΩΝΙΩΔΕΣ ΔΙΗΜΕΡΟΝ 4 ΚΑΙ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Ὁ ἀγὼν κατὰ τὴν 4ην Δεκεμβρίου

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀπὸ 3ης Δεκεμβρίου σχετικὴν διαταγὴν τοῦ Α'. Σ. Στρατοῦ, τὸ σχέδιον ἐνεργείας τῶν κομμουνιστῶν πρὸς κατάληψιν ἢ ἐξουδετέρωσιν τῶν ἀστυνομικῶν τμημάτων τῆς πόλεως ἔδει νὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς ἐπομένης, 4ης Δεκεμβρίου.

Ἄλλ' ἡ ἐπισυμβάσα κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3/4ης Δεκεμβρίου αἰχμαλωσία τοῦ 2ου Συντάγματός των συνετέλεσεν, ὥστε νὰ διαταχθῆ ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἐπιθέσεως διὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς ἰδίας ἡμέρας.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς αὐτῆς, ἤρξατο ἡ πανεργατικὴ ἀπεργία, ἡ ὁποία παρέλυσε τελίως τὴν ἤδη ἀναστατωμένην ζωὴν τῆς πρωτεύουσας καὶ τοῦ Πειραιῶς.

Τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα διεκόπη ἀπὸ τῆς νυκτὸς τῆς 3/4, ἐνῶ ὄργανα τοῦ ΕΑΜ, ἐγκατεστημένα εἰς τὸ οἶκημα τῆς Τηλεφωνικῆς Ἐταιρείας, ἠχρήστευσαν τὰ πέντε ἐκ τῶν ἑξ τηλεφωνικῶν κέντρων τῆς πρωτεύουσας. Οὕτω τὴν πρώταν τῆς Δευτέρας, 4ης Δεκεμβρίου, ἐλειτούργουν μόνον τὰ τηλέφωνα ὀλίγων κεντρικῶν συνοικιῶν, ἐνῶ ἡ μετὰ τῶν προαστείων καὶ τῶν συνοικιῶν τῶν Ἀθηνῶν ἐπικοινωνία εἶχε διακοπῆ.

Ὀλίγον πρὸ τῆς μεσημβρίας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐπραγματοποιήθη ἐν μέσῳ ἐπαναστατικῆς ἀτμοσφαιρας καὶ μὲ ὄλην τὴν γνωστὴν κομμουνιστικὴν σκηνοθεσίαν ἡ κηδεῖα τῶν νεκρῶν τοῦ συλλαλητηρίου. Ὁ ὄγκος

του αναρχικού και εξηγηριωμένου αυτού πλήθους διέσχισεν ανενόχλητος και απειλητικός τὰς κεντρικὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, χωρὶς νὰ παρεμποδισθῆ ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων, ἅτινα ἔχοντα σχετικὰς διαταγὰς, παρέμειναν ἀπαθῆ και ψύχραιμα παρὰ τὰς προκλήσεις και ὕβρεις τῶν κομμουνιστῶν.

Ὅταν, περὶ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας, τὰ ἑαμικὰ πλήθη ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς πρωτευούσης, διετάχθη ὑπὸ τοῦ κομμουνιστικοῦ ἀρχηγείου ἡ ἔναρξις τῆς ἐπιθέσεως.

Ὅντως, περὶ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 4ης Δεκεμβρίου ἰσχυραὶ κομμουνιστικαὶ δυνάμεις, ἀνήκουσαι εἰς τὰ τέσσαρα συντάγματα τοῦ ΕΛΑΣ Ἀθηνῶν, περικυκλώσασαι αἰφνιδιαστικῶς τὰ περιφερειακὰ ἀστυνομικὰ τμήματα και φρουράς τινὰς τῆς Χωροφυλακῆς ἤξίωσαν τὴν παράδοσιν τοῦ ὅπλισμοῦ των.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, διεδραματίσθησαν σκηναὶ ἐξόχου ἡρωϊσμοῦ και αὐτοθυσίας τῶν ἀρνηθέντων νὰ παραδοθοῦν Ἀξιῶν και ἀνδρῶν τῶν ἀπομονωθέντων τμημάτων, ὑπηρεσιῶν και φρουρῶν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων και τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς συγκράτησιν τῶν ἐπιθέσεων ὑπερτέρων εἰς ἀριθμὸν και μέσα κομμουνιστῶν. Ἡ προσπάθεια αὐτῆ ἄλλοῦ μὲν ἐκάμφθη πρὸ τῆς ἰσχυρᾶς πιέσεως τῶν ἐπιτιθεμένων, διὰ νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ τραγωδία τῶν συλληφθέντων Ἀξιῶν και ἀνδρῶν, ἄλλοῦ δὲ ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀπόκρουσιν τούτων.

Αἱ ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς ἡμέρας τῆς 4ης Δεκεμβρίου μέχρι τῶν πρωϊνῶν ὥρῶν τῆς ἐπομένης σημειωθεῖσαι ἐξελίξεις εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως ἔχουν εἰδικώτερον ὡς ἀκολούθως:

ΙΑ' Ἀστυνομικὸν Τμήμα Καλλιθέας: Τὸ τμήμα τοῦτο κυκλωθὲν πανταχόθεν ἐδέχθη περὶ τὴν 12.30 ὥραν σφοδρὰν ἐπίθεσιν, ἣτις ἀποκρουσθεῖσα, ἐπανελήφθη κατὰ τὴν 17.00 ὥραν. Οἱ ἄνδρες τοῦ τμήματος ἠμύνθησαν ἡρωϊκῶς μέχρι τῆς 21.00 ὥρας, ὁπότε, διαδλέποντες τὴν θεαίαν πτώσιν τοῦ καταστήματος, ὡς ἐκ τῆς προΐουσης ἐξαντλήσεως τῶν πυρομαχικῶν των ἐπωφελήθησαν τῆς ἀφίξεως βρετανικῆς περιπόλου και ἐνεργήσαντες ἡρωϊκῶν ἐξοδόν, ἐπέτυχον ν' ἀχθοῦν μαχόμενοι πλὴν μετὰ σοβαρῶν ἀπωλειῶν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Συγγροῦ Ἰωσηφόγλειον Νοσοκομεῖον, ἔνθα τὸ 101 Τ.Ε. Ἐκ τῆς ἐξ 70 ἀστυνομικῶν δυνάμεως τοῦ τμήματος διεσώθησαν 52, ἐφονεύθησαν 6, ἔτεροι δὲ 12 ἐφέροντο ὡς ἀγνοούμενοι.

Ι' Ἀστυνομικὸν Τμήμα Παγκρατίου: Ἡ θέσις τοῦ τμήματος τούτου, κειμένου ἐγγύτατα τῶν ἑαμοκρατομένων συνοικιῶν Βύρωνος και Καισαριανῆς, ἦτο ἄκρως ἐπισφαλῆς. Οἱ κομμουνισταί, μὴ ἐπιτυχόντες τὴν κατάληψίν του ἀμαχητί, προσέβαλον ἀπὸ πρωῒας τοῦτο

διὰ πυρών, ἐκ διαφόρων κατευθύνσεων, ἀλλὰ συνεκρατήθησαν μέχρι τῆς 13.30', ὅποτε, κατόπιν διαταγῆς τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως, οἱ ἐν αὐτῇ ἀμυνόμενοι πεντήκοντα περίπου ἀστυνομικοὶ τὸ ἐγκατέλειψαν καὶ συνεπύχθησαν εἰς τὴν ἔδραν τῆς Διευθύνσεως, τῇ συνοδείᾳ ἀφιχθείσης ἐν τῷ μεταξύ βρεταννικῆς περιπόλου.

Φ ρ ο υ ρ ᾶ Φ υ λ α κ ῶ ν Β ο υ λ ι α γ μ ῆ ν η ς: Ἡ φρουρὰ τῶν φυλακῶν Βουλιαγμένης, κειμένων ἐπὶ τοῦ παρά τὴν συνοικίαν Κυνοσάργους πευκοφύτου λοφίσκου, δεξιὰ τῷ κατερχομένῳ ἐξ Ἀθηνῶν τὴν λεωφόρον Βουλιαγμένης, ἀπετελεῖτο ἐξ 8 Ἀξιωματικῶν καὶ 50 χωροφυλάκων. Αὕτη ἦτο ὀπλισμένη διὰ τῶν ἀτομικῶν τυφεκίων καὶ δύο ὀλοπολυβόλων ἰταλικῆς κατασκευῆς, μετ' ἐλαχίστων πυρομαχικῶν.

Ἡ ἐναντίον τῶν φυλακῶν ἐπιθέσις τῶν ἑλασιτῶν ἐξεδηλώθη περὶ τὴν 15.30 ὥραν ἐξ ὄλων τῶν πλευρῶν διὰ σφοδροῦ πυρός. Παρὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἐχθροῦ, εἰς δύναμιν καὶ ἔγκον πυρός, ἡ φρουρὰ ἀμυνθεῖσα ἀποτελεσματικῶς ἐπέτυχε νὰ διατηρήσῃ τὰς θέσεις της μέχρι τῆς 20.00 ὥρας.

Ἡ ζητηθεῖσα καὶ ἀποσταλεῖσα παρὰ τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη ἐνίσχυσις δυνάμειος λόχου, ἐμπλακείσα καθ' ὄδον εἰς ἀγῶνα μετὰ τῶν ἑλασιτῶν, δὲν ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ ἐγκαίρως εἰς τὰς φυλακάς. Ἐν τῷ μεταξύ, τὰ δύο ὀλοπολυβόλα τῆς φρουρᾶς ἠχρηστεύθησαν λόγῳ ἐμπλοκῆς, ἐξηγλήθησαν δὲ καὶ τὰ ἐλάχιστα πυρομαχικά της.

Ἐνώπιον τῆς κρίσεως ταύτης καταστάσεως ἐπεχειρήθη ἀπεγνωσμένη ἔξοδος πρὸς διάσπασιν τοῦ κλοιοῦ τῶν ἑλασιτῶν, καθ' ἣν μόνον 5 Ἀξιωματικοὶ καὶ 15 ὀπλίται διεσώθησαν. Οἱ ὑπόλοιποι, 3 Ἀξιωματικοὶ καὶ 36 ὀπλίται ἠχμαλωτίσθησαν. Οἱ τελευταῖοι μετεφέρθησαν ἀρχικῶς εἰς Κατσιπῶδι, ἀφοῦ δὲ ἐκακοποιήθησαν ἀπανθρώπως, ὠδηγήθησαν εἰς Καισαριανήν, ὅπου καὶ ἐξετελέσθησαν ὁμαδικῶς διὰ σφαγῆς.

Φ ρ ο υ ρ ᾶ Φ υ λ α κ ῶ ν Σ υ γ γ ρ ο ῦ (σ υ ν ο ι κ ί α Ν έ ε Σ φ α γ ε ῖ α): Ἡ δύναμις τῆς φρουρᾶς ἀνήρχετο εἰς 8 Ἀξιωματικούς καὶ 62 χωροφύλακας. Περὶ τὴν 14.00 ὥραν ὁμάδες τοῦ ΕΛΑΣ, περικυκλώσασαι αἰφνιδίως τὰς φυλακάς ἠξίωσαν τὴν παράδοσιν τῆς φρουρᾶς καὶ τῶν δοσιλόγων κρατουμένων, ὡς καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν καταδικῶν τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου.

Ἀπορριφθείσης τῆς ἀξιώσεως ταύτης ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς φρουρᾶς, ἤρchiσε σφοδρὰ ἐπιθέσις ἐκ πολλῶν σημείων πρὸς κατάληψιν τῶν φυλακῶν. Αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐπιθέσεις τῶν ἑλασιτῶν προσέκρουσαν εἰς σθεναρὰν ἀντίστασιν καὶ ὁ ἀγῶν ἐσυνεχίσθη ἐπὶ ὀκτάωρον, χωρὶς οἱ τελευταῖοι νὰ σημειώσουν ἐπιτυχίαν τινά. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἡ φρου-

ρά ἐνισχύθη ὑπὸ μικρᾶς δυνάμεως Βρεταννῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ἀλλ' ἡ παρέμβασις τούτων οὐδόλως συνετέλεσεν εἰς τὴν διακοπὴν τῆς ἐπιθέσεως.

ΣΤ' Ἀστυνομικὸν Τμήμα (Μεταξουργεῖου) : Τὸ τμήμα κείμενον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κραναοῦ ἐγγὺς τῆς πλ. Κουμουνοδούρου, βληθὲν διὰ πυρῶν τὴν 19.15 ὥραν, ἠγωνίσθη μέχρι τῆς 03.30 ὥρας τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ὅποτε ἀφικθείσης ἐκεῖ βρεταννικῆς περιπόλου, ὁ ἀγὼν ἐκόπασε. Τὴν 06.00 οἱ ἀστυνομικοί, ἐπωφεληθέντες τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἀποχωρήσεως τῶν Βρεταννῶν, ἐνήργησαν ἔξοδον καὶ ἐπέτυχον νὰ ἀχθοῦν ἄνευ ἀντιδράσεως διὰ τῶν ὁδῶν Πειραιῶς καὶ Σταδίου εἰς τὴν ἔδραν τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως.

Θ' Ἀστυνομικὸν Τμήμα (Θησεῖου) : Οἱ ἄνδρες τοῦ τμήματος μετὰ τῆς ἐκεῖ συμπτυχθείσης κατόπιν σκληροτάτου ἀγῶνος δυνάμεως τῆς Ἐθνικιστικῆς Ὀργανώσεως «Χ», ἐξεκένωσαν περὶ τὴν 19.00 ὥραν τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τριῶν βρεταννικῶν ἀρμάτων μετεφέρθησαν εἰς Π. Ἀνάκτορα. Εἰς τὸ τμήμα ἐγκατεστάθη βρεταννικὴ φρουρά, παραμείνασα ἐκεῖ μέχρις 6ης Δεκεμβρίου, ὅτε καὶ ἀπεχώρησε.

Λοιπὰ Ἀστυνομικὰ Τμήματα : Ἐκ τῶν ὑπολοίπων δέκα ἐννέα ἀστυνομικῶν τμημάτων παρέμειναν εἰς χεῖρας τῆς Ἀστυνομίας ἔξ, τά: Α'. (πλ. Συντάγματος), Β'. (Πλάκας), Γ'. (Κολωνακίου), Δ'. (Πλ. Ὀμονοίας), Η'. (Ἀχαρνῶν) καὶ ΙΒ'. (Φαλήρου), ἐνῶ δέκα τρία περιήρχοντο εἰς χεῖρας τῶν κομμουνιστῶν. Τὰ τελευταῖα ταῦτα, κυκλωθέντα ὑπὸ ὑπερτέρων δυνάμεων, μὴ διαθέτοντα δυνατότητας ἀποτελεσματικῆς ἀμύνης ὡς στερούμενα ἐπαρκοῦς ὀπλισμοῦ καὶ πυρομαχικῶν, μὴ λαμβάνοντα δὲ οὐδεμίαν ἐνίσχυσιν ἐκ τοῦ κέντρου, ὑπέκυψαν. Ἐκ τῶν ἀστυνομικῶν τῶν τμημάτων τούτων οἱ πλεῖστοι ἐπέτυχον νὰ διαφύγουν τὴν σύλληψιν διαρρέυσαντες πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, τινὲς δέ, αἰχμαλωτισθέντες, ἐξετελέσθησαν ἀνάγχρως.

Ἐκ τοῦ ΙΓ' Ἀστυν. Τμήματος (Νέου Κόσμου) ἐξετελέσθησαν εἰς Κατσιπόδι ὁ ὑποδιοικητῆς τούτου Ἀστυνόμος καὶ εἰς Ὑπαστυνόμος.

Ἐκ τοῦ ΙΖ'. (Περιστερίου) ἐκρεουργήθη ὑπὸ μαινομένου ὄχλου κομμουνιστῶν ὁ προϊστάμενος τοῦ Παραρτήματος Ἀσφαλείας Ἀστυνόμος.

Ἐκ τοῦ ΙΣΤ'. (Πατησίων) 16 ἀστυνομικοί, ἐξ ὧν 5 Αξ/κοί, συλληφθέντες κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ τμήματος, μετεφέρθησαν εἰς περιοχὴν διῦλιστηρίων Οὐλν, ὅπου καὶ ἐξετελέσθησαν διὰ σφαγῆς κατὰ τρόπον μαρτυρικόν.

Ἐκ τοῦ ΚΓ'. (Υμηττοῦ), τέλος, ἐξετελέσθησαν, εὐθὺς μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ τμήματος, εἰς Ὑπαστυνόμος καὶ εἰς ἀρχιφύλαξ.

Ὅδτω, μέχρι τῶν πρῶιῶν ὥρων τῆς 5ης Δεκεμβρίου, οἱ κομμουνισταὶ ἐξουδετερώσαντες τὰ 17 ἐκ τῶν 23 ἀστυνομικῶν τμημάτων⁽¹⁾ τῆς πρωτευούσης, ἐπέτυχον νὰ ἐπικρατήσουν σχεδὸν πλήρως εἰς τὰς συνοικίας τῆς πόλεως.

Ἡ Ἑλληνοβρετανικὴ ἀντίδρασις

Ἡ διακοπὴ τῆς τηλεφωνικῆς ἐπικοινωνίας καὶ τοῦ καθ' οἴονδῆποτε ἄλλον τρόπον συνδέσμου τοῦ κέντρου μετὰ τῶν ἀστυνομικῶν τμημάτων τῶν συνοικιῶν καὶ λοιπῶν μεμακρυσμένων καταστημάτων δὲν ἐπέτρεψε τὸν σχηματισμὸν σαφοῦς εἰκόνας περὶ τῆς δημιουργηθείσης ἐπικινδύνου καταστάσεως, ἔνεκα τούτου δὲ δὲν κατέστη ἀντιληπτὸν ὅτι ἡ κατάληψις ἐπικαίρων σημείων, ἢ κύκλωσις, ἀπὸ τῆς πρωΐας, τῶν ἀκραίων ἀστυνομικῶν τμημάτων καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος ἀρξάμεναι μεμονωμένοι προσβολαὶ ἀπετέλουν τὸ προοίμιον γενικωτέρας συγκρούσεως.

Ὁ Στρατηγὸς Σκόμπυ, ἐξ ἄλλου, διὰ ν' ἀποφύγη περαιτέρω ὄξυνσιν τῆς καταστάσεως, διέταξε τὴν ὑπὸ τὸ Βρετ. Στρατηγεῖον ὑπαγομένην ἑλληνικὴν ΠΓ' Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν, νὰ παραμείνη ἐν αὐστηρᾷ ἐπιφυλακῇ ἐντὸς τῶν ἐν Γουδι στρατῶνων τῆς, τὰ δὲ βρετανικὰ τμήματα νὰ ἐπεμβαίνουν κατευναστικῶς, παρεμβαλλόμενα μεταξὺ τῶν συμπλεκόμενων, χωρὶς νὰ προσφεύγουν εἰς χρῆσιν τῶν ὄπλων.

Ἐκ παραλλήλου τὰ ἐκτὸς τοῦ κέντρου τῆς πόλεως βρετανικὰ τμήματα διετάχθησαν νὰ λάβουν μέτρα τοπικῆς ἀσφαλείας καὶ νὰ ἔχουν ἐτοιμότητα διὰ κίνησιν των πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως εἰς πρώτην διαταγήν.

Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, 4ης Δεκεμβρίου, τὸ Στρατηγεῖον τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας τῆς ἐχούσης, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως, τὴν εὐθύνην τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς διατηρήσεως τῆς τάξεως ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ἐσημάτισε μετὰ θεβαιότητος τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἀνάληψις παρὰ τῶν Βρετανῶν ἐνόπλου δράσεως κατὰ τῶν ἐνόπλων ὁμάδων τοῦ ΕΛΑΣ Ἀθηνῶν θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποχὴν τούτου

(1) Ε'. (Ἰπποκράτους), ΣΤ'. (Μεταξουργεῖου), Ζ'. (Κυψέλης), Θ'. (Θησεῖου) Ι'. (Παγκρατίου), ΙΑ'. (Καλλιθέας), ΙΒ'. (Ν. Κόσμου), ΙΔ'. (Ἀμπε-

ἀπὸ πάσης περαιτέρω ἐνόπλου δράσεως (2).

Εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς ἀνωτέρω γνώμης τῶν Βρετανῶν περὶ τοῦ μὴ ἀξιωμαχοῦ τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ, μεγάλως συνετέλεσε καὶ ἡ πρόσφατος, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 3/4ης Δεκεμβρίου, ἐπισυμβάσης ἀνευ ἀντιστάσεως αἰχμαλωσία ὀλοκλήρου συντάγματος τοῦ ΕΛΑΣ.

Κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀνωτέρω ἐκτιμήσεως, τὸ στρατηγεῖον τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας κατέληξε περὶ τὴν ἐσπέραν τῆς 4ης Δεκεμβρίου εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως ἀποκαταστήσῃ τὴν νόμιμον ἐξουσίαν δι' ἀνακαταλήψεως τῶν εἰς χεῖρας τῶν κομμουνιστῶν περιελθόντων ἀστυνομικῶν τμημάτων. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλήφθη κατὰ σύσκεψιν πραγματοποιηθεῖσαν περὶ τὴν 20.00 ὥραν εἰς τὸ κύριον Στρατηγεῖον τῆς Ταξιαρχίας (3).

Κατὰ τὴν σύσκεψιν ταύτην ἐμελετήθη καὶ ἡ ἀκολουθητέα ἐν προκειμένῳ μέθοδος. Τὰ βρεταννικὰ τμήματα θὰ ἀνακατελάμβανον ἀμαχητὶ —ὡς ἐπιστεύετο— τὰ ἀπολεσθέντα ἀστυνομικὰ τμήματα, ἅτινα καὶ θὰ παρέδιδον εἰς φρουρὰς τῆς Ἀστυνομίας, ἐν συνεχείᾳ δὲ θ' ἀπεσύροντο. Αἱ δυσχέρειαι κατὰ τὴν πρώτην φάσιν τοῦ σχεδίου, εἰς περίπτωσιν δηλαδὴ μὴ ἐπιτεύξεως ὑπὸ τῶν Βρετανῶν τοῦ σκοποῦ των διὰ τῆς πειθοῦς, ὅποτε θὰ παρίστατο ἀνάγκη ἐνόπλου δράσεως, δὲν προεδλέποντο μεγάλοι.

Ἐπιφυλάξεις διετυποῦντο μόνον ὡς πρὸς τὴν δυνατότητα διατηρήσεως τῶν ἀστυνομικῶν καταστημάτων μετὰ τὴν ἐξ αὐτῶν ἀποχώρησιν τῶν βρεταννικῶν τμημάτων.

Ἡ σχεδιασθεῖσα ἐπιχειρήσις, θὰ ἐξετελεῖτο διὰ τῶν διατιθεμένων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 4ης Δεκεμβρίου εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ βρεταννικῶν δυνάμεων, αἵτινες συνεποσοῦντο εἰς πέντε τάγματα ἐξ ὧν τρία τάγματα, ἕλη ἀρμάτων, ἕλη τεθωρ. ὀχημάτων εὑρίσκοντο εἰς Ἀθήνας, καὶ ἕτερα δύο τάγματα εἰς τὴν μεταξὺ τῶν δύο πόλεων περιοχὴν.

Μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω μονάδων ὁμοῦς περιελαμβάνοντο καὶ δύο τάγματα τῆς 2ας Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν. Ἄλλ' ἡ ἐμπειροπόλεμος αὕτη μονὰς συνεκεντροῦτο ἤδη εἰς Πειραιᾶ, προκειμένου γὰ μεταφερθῆ

λοκήπων), ΙΕ'. (Κολωνοῦ), ΙΣΤ'. (Πατησίων), ΙΖ'. (Περιστερίου), ΙΗ'. (Σφαγείων), ΚΑ'. (Καϊσαριανῆς), ΚΒ'. (Ν. Σμύρνης), ΚΓ'. (Ἵμμητοῦ), ΚΔ'. (Ζωγράφου), ΙΘ'. (Βύρωνος).

(2) Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς 23ης Βρετ. Τεθ. Ταξιαρχίας, παράγραφος 49.

(3) Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς 23ης Βρετ. Τεθ. Ταξιαρχίας, παρ. 45.

διὰ θαλάσσης εἰς Ἰταλίαν, τῆς ἀναχωρήσεώς της ὀρισθείσης διὰ τὴν ἐπομένην, τὴν 5ην Δεκεμβρίου (4).

Ὅθεν, τὸ Βρεταννικὸν Στρατηγεῖον ἕνεκα τῆς ἀβεβαιότητος περὶ τοῦ διαθεσίμου τῆς μονάδος ταύτης, ἐματαίωσε τελικῶς, τὴν σχεδιασθεῖσαν ἐπιχείρησιν.

Ὁ ἀγὼν κατὰ τὴν 5ην Δεκεμβρίου

Ἐνῶ ἡ πρωτεύουσα ἐπαρουσίαζε μετὰ τὸ πρῶτον αἰματηρὸν 24ωρον ὄψιν νεκρᾶς πόλεως, οἱ κομμουνισταὶ ἐσυνέχισαν διὰ δευτέραν ἡμέραν τὰς ἐπιθέσεις των ἐναντίον τῶν καταστημάτων τῆς Ἀστ. Πόλεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἰσχυραὶ ἐπιθέσεις ἐξεδηλώθησαν εἰς τὸ βόρειον τμήμα τῆς πόλεως ἔνθα προσεδιλήθησαν διαδοχικῶς ὑπὸ τῶν τμημάτων τοῦ 3ου Συντάγματος ΕΛΑΣ τὸ Η'. Ἀστυνομικὸν Τμήμα, ἡ ἐν τῷ κτιρίῳ τῆς τέως εἰδικῆς Ἀσφαλείας διλοχία Χωροφυλακῆς, ἡ Ἀνωτέρα Δ/σις Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἡ διλοχία Χωροφυλακῆς, ἡ ἐγκρατεστημένη εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους 8 κτίριον, ἡ Γενικὴ Ἀσφάλεια, τὸ Μηχανοκίνητον Τμήμα, τὸ Δ'. Ἀστ. Τμήμα καὶ τὸ Ἀρχηγεῖον Χωρ/κῆς. Προσεδιλήθησαν ὡσαύτως, ὑπὸ τμημάτων τοῦ 4ου Συντάγματος ΕΛΑΣ, αἱ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς φυλακαὶ Χατζηκώστα καὶ ἐσυνεχίσθη ἡ κατὰ τῶν φυλακῶν Συγροῦ ἐπίθεσις.

Η' Ἀστυνομικὸν Τμήμα Ἀχαρνῶν (Ὁδὸς Μαυρογένους 9)

Περὶ τὴν 11.00 ὥραν τὸ ἀπομεμακρυσμένον τοῦτο τμήμα, οὔτινος

(4) Τάγμα τῆς ταξιαρχίας (6ον Τάγμα), τεθὲν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ διοίκησιν τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας εἶχεν ἀναλάβει ἀποστολὰς φρουρήσεως ζωτικῶν σημείων ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ εἰς τὰ βόρεια προάστεια. Ἄλλο τάγμα τῆς ταξιαρχίας (4ον Τάγμα), ὅπερ ἐκινήθη ἐπὶ τοῦ ἀξονος Ἀθῆναι - Θῆβαι - Λαμία - Λάρισα - Κοζάνη, παρακολουθοῦν τὰ ἀποχωροῦντα γερμανικὰ τμήματα, εἶχεν ἤδη συγκεντρωθῆ εἰς Φάληρον. Τέλος, τὸ τρίτον τάγμα τῆς ταξιαρχίας (5ον Τάγμα), ὅπερ ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου εἶχε μετασταθμεύσῃ εἰς Α. Μακεδονίαν - Θράκην, εἰρίσκατο ἐν πλῆϊ πρὸς Πειραιᾶ, ἵνα συνενωθῆ μετὰ τῶν ὑπολοίπων μονάδων τῆς ταξιαρχίας. Ὁ διοικητὴς τῆς Ταξιαρχίας μετὰ κλιμακίου τοῦ στρατηγεῖου του εἰρίσκατο ἤδη εἰς Ἰταλίαν, ἀναχωρήσας ἀεροπορικῶς ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου τοῦ Σέδες τὴν νύκτα τῆς 2/3 Δεκεμβρίου.

ή δύναμις είχε περιορισθή αισθητῶς, λόγω διαθέσεως μέρους ταύτης εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἐδέχθη ἰσχυρὰν ἐπίθεσιν ὑπὸ δύο ἐχθρικῶν λόχων, τὴν ὁποίαν συνεκράτησαν ἡρωϊκώτατα ἐπὶ ὀκτώωρον. Περὶ τὴν 19.00 ὥραν ὅμως, ἐξαντληθέντων τῶν πυρομαχικῶν, ἡ ἄμυνα τῶν ὀλίγων ἀνδρῶν του, μὴ λαμβανόντων οὐδαμῶθεν βοήθειαν, ἐκάμφθη καὶ τὸ κατὰ-στημα κατελήφθη. Διαρκούντος τοῦ ἀγῶνος ἐφονεύθησαν δύο ἀστυνομικοί, ὁ δὲ ἀστυνόμος - διοικητὴς τοῦ τμήματος, συλληφθεὶς αἰχμάλωτος, ἐξετελέσθη ἀγρίως.

Διλοχία Χωροφυλακῆς (Μαυρογένους 8)⁽⁵⁾

Εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους 8 οἴκημα ἦτο ἐγκατεστημένη ἡ διοίκησις τοῦ Συντάγματος Μετεκπαιδεύσεως ⁽⁶⁾, ἐκεῖ δὲ ἐστρατωνίζετο καὶ διλοχία ἐκ τοῦ 3ου καὶ 4ου Λόχων του, δυνάμει 280 Ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν. Περὶ τὴν 09.00 ὥραν τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ὁ 3ος Λόχος ἐκινήθη κατόπιν σχετικῆς διαταγῆς τοῦ Ἀρχηγείου Χωρ/κῆς πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ κυκλωθέντος καὶ ἀγωνιζομένου εἰς τὰς φυλακὰς Χατζηκώστα 5ου Λόχου, ἀλλ' εὐθὺς ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἀχαρνῶν, παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ἐδέχθη αἰφνιδιαστικῶς πυρὰ πανταχόθεν καὶ ἐκαθηλώθη. Οἱ ἄνδρες τοῦ λόχου, μαχόμενοι ἀκάλυπτοι καθ' ὑπερτέρου εἰς ἀριθμὸν ἐχθροῦ, ἐξήντησαν τὰ ἐλάχιστα πυρομαχικά των, εἶτα δὲ διέρρουσαν πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις. Ἐκ τούτων τινὲς διέφυγον τὴν σύλληψιν, ἄλλοι δὲ ἠχμαλωτίσθησαν, ἐν οἷς καὶ ὁ διοικητὴς τοῦ λόχου, ὅστις ἀμέσως ἐξετελέσθη.

Ταυτοχρόνως ἕτερα τμήματα ἐλασιτῶν προσέβαλον τὸν παραμεινάντα εἰς τὴν ἔδραν τῆς διλοχίας 4ον Λόχον. Ἡ μικρὰ αὕτη δύναμις ἀπεδύθη, ἄνευ οὐδαμῶς ἐξώθεν βοήθειας, εἰς ἄνισον ἀγῶνα διαρκέσαντα μέχρι τῶν πρώτων νυκτερινῶν ὥρῶν, ὅποτε ἡ ἀντίστασις τῆς ἐκάμφθη καὶ τὸ οἴκημα ἐγκατελείφθη.

Κατὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἐξοδον, ἄλλοι μὲν ἠδυνήθησαν γὰ δια-

(5) Ἐνθα σήμερον αἱ Σχολαὶ Κρίκου.

(6) Τὸ Σύνταγμα Μετεκπαιδεύσεως συνεκροτήθη κατὰ Νοέμβριον 1944, ἐξ ἀνδρῶν τῶν διαλυθεισῶν ὑπηρεσιῶν ὑπαίθρου τῆς Χωρ/κῆς. Τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐκ πέντε λόχων, ἐξ ὧν οἱ 1ος καὶ 2ος ἐστρατωνίζοντο εἰς τὸ παρὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Γ'. Σεπτεμβρίου - Δεκεμβρίου οἱ 3ος καὶ 4ος εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους 8 οἴκημα καὶ ὁ 5ος Λόχος εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς φυλακὰς Χατζηκώστα. Ὁ ὀπλιτισμὸς τοῦ Συντάγματος τούτου, γενόμενος ἐκ τῶν ἐνόπτων, ἦτο ἐλλιπέστατος, μετ' ἀνεπαρκῶν πυρομαχικῶν.

φύγουν, άλλοι δὲ ἠχμαλωτίσθησαν μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ διοικητὴς τοῦ συντάγματος, ὁ διοικητὴς τῆς διλοχίας καὶ ὁ διοικητὴς τοῦ 4ου Λόχου.

Διλοχία Χωροφυλακῆς (Γ' Σεπτεμβρίου — Δεριγνὺ)

Ἡ ἑτέρα διλοχία, ἐκ τῶν 1ου καὶ 2ου Λόχων, δυνάμει 220 Ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, ἐστρατωνίζετο, ὡς ἐσημειώθη ἤδη, εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ὁδῶν Γ'. Σεπτεμβρίου - Δεριγνὺ οἴκημα, ἔνθα ἐστεγάζοντο κατὰ τὴν κατοχὴν αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας, μὲ διμοίριαν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑλπίδος 5 οἴκημα.

Περὶ τὴν 12.00 ὥραν, καθ' ὃν χρόνον ἡ διλοχία τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους ἠγωνίζετο σκληρῶς, ἐξεδηλώθη ἰσχυρὰ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ οἰκήματος τῆς διλοχίας, ὅπου εἶχον παραμείνει μόνον 60 Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλιταί. Ἡ ὑπόλοιπος δύναμις ἐξ 160 Ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν εἶχε σταλῆ ἀπὸ τῆς πρωίας πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς τῶν φυλακῶν Χατζηκώστα. Τὰ πυρὰ ταῦτα διεκόπησαν περὶ τὴν 18.00 ὥραν, ὅτε ἐπέστρεψεν ἡ ἐν λόγῳ δύναμις εἰς τὴν ἔδραν τῆς.

Φρουρὰ Φυλακῶν Χατζηκώστα

Εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς ὑπάρχον τότε κτίριον τοῦ ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα, κειμένου ἔγαντι Δημοτικοῦ Βρεφοκομείου, ἐστρατωνίζετο ὁ 5ος Λόχος τοῦ Συντάγματος, δυνάμει 128 Ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, διαθετόντων μόνον 50 τυφέκια μετ' ἐλαχίστων πυρομαχικῶν.

Τὰς πρωϊνάς ὥρας τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ἡ φρουρὰ τῶν φυλακῶν, ἀπορρίψασα πρότασιν τῶν ἐλασιτῶν πρὸς παράδοσιν, ἐδέχθη σφοδρὰν ἐπίθεσιν, ἐνεργηθεῖσα ὑπὸ τοῦ τάγματος Μεταξουργείου δυνάμει 400 ἀνδρῶν, τὴν ὁποίαν καὶ συνεκράτησεν, ἀμυνθεῖσα σθεναρῶς μέχρι τῆς 14.15 ὥρας.

Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ προσβαλλομένου ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν λόχου διετάχθη ἡ κίνησις λόχου ἐκ τῆς διλοχίας τῆς Γ'. Σεπτεμβρίου καὶ λόχου ἐκ τῆς διλοχίας Μαυρογένους 8. Ἐκ τούτων ὁμοῦ, μόνον ὁ λόχος τῆς διλοχίας Γ'. Σεπτεμβρίου ἠδυνήθη ν' ἀχθῆ εἰς τὸ οἴκημα Χατζηκώστα καὶ νὰ εἰσέλθῃ ἐν αὐτῷ περὶ τὴν 15.15 ὥραν τῇ ὑποστηρίξει ὁρετανικῶν τεθωρακισμένων, οὕτω δ' ἔληξεν ὁ ἐκεῖ ἀγών.

Ἡ ἀπελευθερωθεῖσα φρουρὰ τῶν Φυλακῶν μετεκινήθη εἰς τὸ κέν-

τρον τῆς πόλεως, ὁ δὲ λόγος τῆς διλοχίας Γ'. Σεπτεμβρίου ἐπέστρεψε περὶ τὴν 18.00 εἰς τὴν ἔδραν του.

Εἰς τὸ ἐκκενωθὲν οἴκημα, ὅπερ ἐκ τῆς θέσεώς του ἤλεγχε μέγα τμήμα τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, ἐγκατεστάθη δύναμις Βρεταννῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, παραμείνασα ἐκεῖ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ κινήματος.

Ἐνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος (Ἄνδρου 16) καὶ Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν (Κοδριγκτώνος 2)

Περὶ τὴν 15.00 ὥραν, οἱ ἐλασῆται προσέβαλον διὰ σφοδροῦ πυρὸς τὰ καταστήματα ἀμφοτέρων τῶν διοικήσεων. Οἱ εὐάριθμοι ἄνδρες τῆς Δ.Χ. Ἀθηνῶν μετὰ ὀλιγόωρον ἀντίστασιν καὶ ἀφοῦ ἐξήντησαν τὰ ἐλάχιστα πυρομαχικά των, ἐγκατέλειψαν τὸ κατάστημά της καὶ διέρρουσαν ἄλλοι μὲν πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἄλλοι δὲ πρὸς τὸ ἐγγὺς οἴκημα τῆς Α.Δ.Χ. Στ. Ἑλλάδος. Ἡ δύναμις τῆς τελευταίας ταύτης, ἐκ 16 Ἀξιωματικῶν καὶ 50 ὀπλιτῶν, καίτοι διέθετε μόνον τυφέκια καὶ τινὰς χειροβομβίδας, κατώρθωσε, παρὰ τὴν συνεχῶς αὐξανομένην πίεσιν τῶν ἐλασιτῶν, ν' ἀμυνθῆ ἀποτελεσματικῶς, καθ' ὅλον τὸ ἀπόγευμα καὶ τὴν ἐπελθοῦσαν νύκτα.

Φρουρὰ Φυλακῶν Συγγροῦ

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 4/5 Δεκεμβρίου, οἱ ἐλασῆται, προστατευόμενοι ὑπὸ τοῦ σκότους, κατώρθωσαν ν' ἀνατινάξουν διὰ δυναμίτιδος μέρος τοῦ ἐξωτερικοῦ μαγδροτοίχου τῶν φυλακῶν, προξενήσαντες ρήγμα δεκαπέντε περίπου τετραγῶν. μέτρων. Αἱ ἐπανελημμένα προσπάθειαι των ὅμως εἰσχωρήσεως διὰ τοῦ δημιουργηθέντος ρήγματος εἰς τὸν περίβολον ἀπεκρούσθησαν διὰ τῶν πυρῶν τοῦ μοναδικοῦ ὀπλοπολυβόλου τῆς φρουρᾶς.

Οἱ κομμουνισταὶ ἐπεχείρησαν ἀκολούθως νὰ ἐκδιᾶσουν τὴν θορείαν θύραν τῶν φυλακῶν ἀνατινάξαντες τμήμα ταύτης ὑπὸ τὴν κάλυψιν καπνογόνων, ἀλλὰ καὶ ἡ νέα αὕτη προσπάθειά των ἀπέτυχεν. Ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθησε σφοδρὸς μέχρι τῆς 13.00 ὥρας τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ὅποτε ἔφθασεν ἐκεῖ βρεταννικὴ δύναμις ἐκ 200 ἀνδρῶν (7) μετὰ 6 τεθ. ὀχημάτων

(7) Διλοχία τοῦ 4ου Τάγματος Ἀλεξιπτωτιστῶν, ὅπερ εὑρίσκετο ἀπὸ τῆς 4ης Δεκεμβρίου εἰς ἀεροπορικὰς ἐγκαταστάσεις Π. Φαλήρου.

πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς μαχομένης φρουρᾶς, τῆς ὁποίας τὰ πυρομαχικὰ εἶχον σχεδὸν ἐξαντληθῆ.

Περὶ τὴν 16.00 ὥραν, οἱ ἔλασται, πεισθέντες πλέον περὶ τοῦ ματαίου τῆς προσπαθείας των καὶ δὴ κατόπιν τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Βρετανῶν, διέκοψαν τὸν ἀγῶνα καὶ ἀπесύρθησαν.

Αἱ ἀπώλειαι τῆς φρουρᾶς ἀνῆλθον εἰς 12 τραυματίας, ἐν οἷς 3 Ἀξιωματικοί, καὶ 3 ὀπλίτας ἐξαφανισθέντας. Ἐτραυματίσθησαν ὡσαύτως καὶ 8 Βρεταννοὶ στρατιῶται.

Γενικὴ Ἀσφάλεια (Στουρνάρα — Πατησίων)

Ἡ Γενικὴ Ἀσφάλεια, ἐγκατεστημένη τότε εἰς τὸ παρὰ τὴν συμβολὴν τῶν ὁδῶν Πατησίων καὶ Στουρνάρα τριώροφον κτίριον, συνίστα σοβαρὸν ἐμπόδιον, ἀπαγορευθὲν τὴν προσέγγισιν ἐκ τῆς κατευθύνσεως ταύτης πρὸς τὴν Ὀμόνοιαν καὶ τὸ κέντρον τῆς πόλεως.

Ἡ ἐκεῖ ἀστυνομικὴ δύναμις, ἀποτελουμένη ἐκ 200 περίπου ἀστυνομικῶν, διέθετε περὶ τὰ 110 τυφέκια, 30 αὐτόματα, ἱκανὸν ἀριθμὸν χειροβομβίδων, πρὸς τούτοις δὲ καὶ 1 πολυβόλον. Ἐν ὄψει τῆς ἐπικειμένης ἐπιθέσεως μικρὸν τμήμα εἶχεν ἐγκατασταθῆ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς γωνίας Πατησίων - Καποδιστριαίου μέγαρον Λινάρδου, ἕτερον τμήμα δὲ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων κτίριον τῆς Κάζα ντ' Ἰτάλια, ἔναντι ἀκριδῶς τοῦ Πολυτεχνείου, πρὸς κάλυψιν τοῦ κτιρίου τῆς Γ.Α. ἐκ τῶν κατευθύνσεων Πλ. Κάνιγγος καὶ Πολυτεχνείου.

Περὶ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας τὸ κτίριον τῆς Γ.Α., ἤρχισε θαλλόμενον σφοδρῶς δι' ἐλαφρῶν καὶ βαρέων ὄπλων, ἐκ διαφόρων πέριξ τοῦ κτιρίου πολυορόφων οἰκιῶν καὶ ἐκ τοῦ λόφου Στρέφη. Περὶ τὴν 15.00 ὥραν τμήμα 50 περίπου ἐλασιτῶν ἐπέτυχε νὰ ἐγκατασταθῆ εἰς τὴν ἔναντι τῆς Γ.Α. πτέρυγα τοῦ Πολυτεχνείου καὶ ἤρχισε θάλλον δραστηκῶς ἐξ ἐγγυτάτης πλέον ἀποστάσεως τὸ κτίριον τῆς Γ. Ἀσφαλείας (8).

Ἡ μάχη παρετάθη μέχρι τῆς 18.00 ὥρας, ὅτε ἀφίχθησαν ἐκεῖ 2 βρεταννικὰ ἄρματα μετὰ δυνάμεως Βρετανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν. Πάραυτα οἱ ἀλεξιπτωτισταὶ μετὰ τμήματος τῆς Γ. Ἀσφαλείας ἐνήργησαν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἐντὸς τοῦ Πολυτεχνείου ἐγκατεστημένων ἐλασιτῶν καὶ κατόπιν βραχέος ἀγῶνος ἐξεκαθάρισαν τὸ κτίριον, συλλαβόντες καὶ ἱκανὸν ἀρι-

(8) Τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς ΓΑ ἐνήργησε τὸ II Τάγμα τοῦ 3ου Συντάγματος τοῦ ΕΛΑΣ (6ος, 7ος, 8ος Λόχοι).

θμόν αίχμηαλώτων. Ληξάσης τής έκκαθαρίσεως, τὰ τμήματα άπεσύρθησαν, οί δέ άλεξιπτωτισται έγκατεστάθησαν εις τὸ οίκημα τής Γενικής Άσφαλείας πρὸς ένίσχυσιν τής φρουράς της. Αί άπώλειαι κατά τὸν άγώνα τής ήμέρας αὐτής άνήλθον εις 1 νεκρὸν άστυφύλακα και εις 5 τραυματίας, έξ ὧν 2 Άξιωματικοί.

Δ' Άστυνομικὸν Τμήμα (Γ' Σεπτεμβρίου — Σολωμοῦ)

Ἡ έξ 112 άστυνομικῶν δύναμις τοῦ τμήματος διέθετε 87 άραβίδας ιταλικὰς και 12 αὐτόματα Στέν. Ἀπὸ τής 09.00 ὥρας, τὸ τμήμα ήρχισε θαλλόμενον σποραδικῶς δια πυρῶν εκ πολλῶν κατευθυνομένων προφανῶς νά διευκολυνθῆ ή επίθεσις ή άποβλέπουσα εις τήν κατάληψιν τοῦ καταστήματος τής Γενικής Άσφαλείας.

Κατά τὸν διεξαχθέντα σχεδὸν άδιακόπως μέχρι 17.00 ὥρας άγώνα έτραυματίσθησαν εις Άξιωματικὸς και δύο άστυφύλακες.

Μηχανοκίνητον Τμήμα Άστυνομίας Πόλεων (Πατησίων 91—93)⁽⁹⁾

Ἡ δύναμις τοῦ εν λόγω τμήματος, άποτελουμένη εκ 50 άστυνομικῶν, ειχεν έγκατασταθῆ επί τῶν δύο χαμηλῶν συνεχομένων οίκημάτων τής ὁδοῦ Πατησίων ὡς και επί τής γειτονικῆς πρὸς ταῦτα ὀκταώροφου πολυκατοικίας (Πατησίων 89), ήτις και έδέσποζε τοῦ ὅλου οίκοδομικοῦ συγκροτήματος.

Περὶ τήν 15.30 ὥραν τὸ τμήμα έδέχθη πυρὰ κατά τὰ νῶτα (Γ' Σεπτεμβρίου) άποβλέποντα μάλλον εις τήν άπομόνωσίν του, ὡστε νά μή δυνηθῆ νά συνδράμη τὸ προσθαλλόμενον συγκρότημα τής Χωροφυλακῆς Γ' Σεπτεμβρίου - Δεριγνύ. Ἡ δια πυρῶν προσβολή διήρκεσε επί ήμίωρον, εἴτα δέ διεκόπη.

Άρχηγείον Χωροφυλακῆς (Ίουλιανοῦ 36)

Τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς και τῶν εις τὸ παραπλεύρως τούτου οίκημα στεγαζομένων Ταμείου Χωροφυλακῆς και Διαχειρί-

(9) Ἐνθα σήμερον θερινὸν θέατρον, παραπλεύρως τοῦ μεγάρου ΟΤΕ.

σεων του Υπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἀπετελεῖτο ἐκ 32 Ἀξιωματικῶν καὶ 90 ὀπλιτῶν, διαθετόντων 2 αὐτόματα Στέν, 60 τυφέκια μετὰ 50—100 φυσιγγίων κατὰ τυφέκιον, 1 ὀπλοπολυβόλον ἰταλικοῦ τύπου, ὡς καὶ 30 χειροβομβίδας.

Ἐν ὄψει τῆς ἀναμενομένης ἐπιθέσεως εἶχον ἀπὸ τῆς 3ης Δεκεμβρίου καταληφθῆ τέσσαρες περίξ πολυκατοικίαι μία βορείως αὐτοῦ, ἑτέρα δυτικῶς καὶ ἕτεραι δύο νοτίως, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀλίστης. Ἐπίσης εἶχον καταληφθῆ διὰ περιπόλων αἱ διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν Γ' Σεπτεμβρίου - Ἰουλιανοῦ καὶ Ἀριστοτέλους - Ἰουλιανοῦ.

Περὶ τὴν 11.00 ὥραν τὸ κατάστημα τοῦ Ἀρχηγείου ἤρχισε βαλλόμενον ἐκ τῶν περίξ οἰκιῶν διὰ παρενοχλητικῶν πυρῶν, σκοπούντων μᾶλλον τὴν ἀπασχόλησιν τῆς φρουρᾶς διὰ νὰ παρακωλυθῆ ἡ παροχὴ βοήθειάς ἐκ μέρους τῆς πρὸς τὸ προσβαλλόμενον συγκρότημα Γ' Σεπτεμβρίου - Δερικῆ.

Ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος ὁμως, τὰ πυρὰ ταῦτα ἐνετάθησαν, ἐξαναγκασθείσης τῆς μικρᾶς δυνάμεως Χωροφυλάκων, τῆς διατεθείσης εἰς τὰς γωνίας τοῦ τετραγώνου, εἰς σύμπτυξιν ἐντὸς τοῦ οἰκήματος, ὁπόθεν ἐσυνεχίσθη ἡ ἄμυνα μέχρι τῆς 18.00, καθ' ἣν ὁ ἄγων ἐκόπασεν.

Ἐφορία Ὑλικοῦ Πολέμου (10)

Ἡ ἐκ χωροφυλάκων φρουρὰ τῆς ἐδέχθη περὶ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ἐπιθεσιν ἐλασιτῶν, οἵτινες κατώρθωσαν νὰ εἰσχωρήσουν εἰς τὸ προαύλιον διὰ τῆς παρακειμένης Ριζαρίου Σχολῆς. Ἡ συμπλοκὴ διήρκεσεν ἐπὶ τετράωρον, μέχρις οὗ βρεταννικὸς οὐλαμὸς ἀρμάτων (3 ἄρματα) ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐπιτεθέντας καὶ ἀπηλευθέρωσε τὴν φρουράν, ἥτις μετεφέρθη εἰς Παλαιὰ Ἀνάκτορα. Αἱ ἀπώλειαι τῆς φρουρᾶς ἀνῆλθον εἰς 3 νεκρούς.

Τὰ πρῶτα ἀντίμετρα

Τὴν 5ην Δεκεμβρίου, δευτέραν ἡμέραν τοῦ ἀγῶνος, οὐδεμία πλέον ἀπέμενε ἀμφιβολία ὅτι ἐπρόκειτο περὶ συντονισμένης στρατιωτικῆς ἐ-

(10) Ἡ Ἐφορία Ὑλικοῦ Πολέμου εὐρίσκειτο εἰς τὸν γῶρον ἐνθα σήμερον τὸ Ξενοδοχεῖον «Χίλιτον».

νεργείας σκοπούσης τήν ἐξουδετέρωσιν τῶν καταστημάτων καὶ ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀστ. Πόλεων καὶ τῆς Χωρ/κῆς καὶ τήν κατάληψιν ἀκολούθως τοῦ κέντρου τῆς πόλεως.

Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτήν:

— Εἶχον ὑποκύψει, ἀφοῦ ἐξήντησαν τὰς ἀμυντικὰς τῶν δυνατοτή-
τας:

♦ Τὸ Η' Ἀστυνομικὸν Τμήμα (Ἀχαρνῶν).

♦ Τὸ οἰκῆμα Μαυρογένους 8, τῆς ἐκεῖ διλοχίας χωροφυλάκων
διαλυθείσης.

♦ Τὸ οἰκῆμα ἔνθα ἡ Δ.Χ. Ἀθηνῶν τῆς ἐκεῖ δυνάμειος διασκορ-
πισθείσης.

— Ἐπολιορκούντο στενωδῶς:

♦ Ἡ Α.Δ.Χ. Στερεᾶς Ἑλλάδος.

♦ Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς.

♦ Ἡ Διλοχία Χωροφυλακῆς Γ' Σεπτεμβρίου - Δεργινύ.

♦ Ἡ Γενικὴ Ἀσφάλεια.

Τὴν δραματικότητα τῶν στιγμῶν ἐπηύξανε καὶ ἡ διαπίστωσις τῆς ἀπὸ ἐλληνικῆς πλευρᾶς ἀδυναμίας, λόγῳ ἐλλείψεως πάσης ἐφεδρικῆς δυνάμειος, πρὸς ἐπέμβασιν διὰ τὴν ἐνίσχυσιν ἢ διάσωσιν τῶν ἀπομονω-
θέντων καὶ διαδοχικῶς προσβαλλομένων καταστημάτων τῆς Ἀστ. Πό-
λεων καὶ τῆς Χωρ/κῆς.

Ἐξ ἄλλου τὰ βρεταννικὰ τμήματα κατὰ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς
παρέστη ἀνάγκη παρεμβάσεώς των κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτήν, ἀπέφευγον
ἐπιμελῶς τὴν χρῆσιν τῶν ὄπλων ἐξαιρέσει τῶν φυλακῶν Συγγροῦ, ἔνθα
τὸ 4ον Τάγμα Ἀλεξιπτωτιστῶν ἐνεπλάκη εἰς ἀγῶνα. Οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν
παρεμβάντων κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας τμημάτων Βρεταννοὶ Ἀξι/κοί,
ἐπεδείκνυον διστακτικότητα, προκειμένου νὰ ἀναλάβουν αὐτοθούλως ἔν-
οπλον δράσιν ἐναντίον τοῦ ΕΛΑΣ (11).

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ Βρεταννικὸν Στρατηγεῖον, ἀντιληφθὲν τὸ κρί-
σιμον τῆς καταστάσεως στερούμενον δὲ ἐπαρκοῦς δυνάμειος, δεδομένου
ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπολογίξῃ εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ὑπὸ ἀναχώ-
ρησιν τελούσης Ταξιαρχίας Ἀλεξιπτωτιστῶν, διέταξε, περὶ τὰς πρωϊνὰς
ῥάρας, τὴν κάθοδον εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρ-

(11) Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, παρ. 46.

χίας, μόνης υπάρχουσας τότε έλληνικής μονάδος, ικανής δι' ανάληψιν άποστολών τακτικῆς φύσεως. Ὅντως, περί τήν 15.00 ὥραν, ἡ διοίκησις τῆς ταξιαρχίας μετὰ τοῦ 1ου καὶ 2ου Τάγματος, κατῆλθον ἐκ τῶν στρατώνων Γουδί δι' αὐτοκινήτων εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιδράσεως ἐκ μέρους τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα, εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, εἰς τὸ Μέγαρον Μ.Τ. Στρατοῦ καὶ εἰς τὸ παρὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Σίνα καὶ Βησσαρίωνος οἰκημα, ἔνθα προηγουμένως ἦ ἔδρα τοῦ Α' Σ.Στρατοῦ τοῦ ΕΛΑΣ.

Ἡ ΙΙΙ Ὅρεινὴ Ταξιαρχία διετάχθη παρὰ τοῦ Στρατηγεῖου τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας διὰ τῆς κατωτέρω παρατιθεμένης διαταγῆς του (12) ὅπως ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς ἐπομένης, 6ης Δεκεμβρίου, ἀποστείλῃ τάγμα εἰς Ν. Σφαγεῖα πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς καὶ ἐγκατάστασιν, τηρῆ ἕτερον τάγμα ἐτοιμοκίνητον εἰς τὸν χῶρον τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐξασφαλίσῃ διὰ τοῦ τρίτου τάγματός της τοὺς στρατώνας Γουδί.

Ἀπόρρητον 5060
5 Δεκεμβρίου 1944

Συγκρότημα 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας

Διαταγὴ ἀριθ. 1

Χάρται: Σχέδια Πόλεων Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.

ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

1. Αἱ φυλακαὶ Συγγροῦ ὑπερησπίσθησαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ὑπὸ βρεταννικῶν στρατευμάτων ἐμφαινόμενων κατωτέρω, ἐναντίον τοῦ ΕΛΑΣ, ὁ ὁποῖος ἐπιυροδόλει ἀπὸ κτίρια τῆς περιοχῆς.
Δύο οὐλαμοὶ τεθωρακισμένων αὐτοκινήτων.
Δύο λόχοι ἀλεξιπτωτιστῶν.

2. Αἱ φυλακαὶ δὲν πρόκειται νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν ΕΛΑΣ.

ΣΚΟΠΟΣ

3. Θὰ ἐκκαθαρίσητε τὴν ἀκόλουθον περιοχὴν διὰ νὰ ἐξασφαλίσητε τὰς φυλακὰς καὶ τοὺς κατέχοντας αὐτάς.

ΜΕΘΟΔΟΣ

4. Θὰ ἐκκαθαρίσητε τὴν ἀκόλουθον περιοχὴν ἀπὸ τῶν ὄπλοφορούντων ἀτόμων μέχρι τῆς 09.00 ὥρας τῆς αὔριου.

(12) Ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς ΙΙΙ Ἑλληνικῆς Ὅρεινῆς Ταξιαρχίας.

Γέφυρα ἐπὶ τῆς κυρίας ὁδοῦ ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΚΑΛΛΙΠΡΟΗ ΡΕΥΜΑ - γέφυρα Ἡλεκτρικῶν Σιδηροδρόμων - ποταμὸς ΙΑΙΣΣΟΣ - γέφυρα Ἰλισσοῦ πρὸ Σιθιτανιδείου Σχολῆς.

Θὰ ἐπεκτείνητε τὴν περίμετρον τῆς περιοχῆς ταύτης, ὅσον νομίζετε ἀναγκαῖον, διὰ τὰ περατώσετε τὸν σκοπὸν σας.

5. Τὰ ἀκόλουθα τμήματα θὰ ὑποστηρίζουν ὑμᾶς.
 - α. Δύο οὐλαμοὶ ἀρμάτων μάχης «Σέρμαν» τοῦ 46ου Συν/τος Ἀρμάτων Μάχης.
 - β. Δύο οὐλαμοὶ τεθωρ. αὐτοκινήτων «Χάμπερ» τοῦ 46ου Συν/τος Ἀρμάτων Μάχης, (νῦν εἰς φυλακὰς) ἅμα τῇ ἀφίξει ὑμῶν.
 - γ. Τὰ ἄρματα θὰ παρουσιασθῶσι πρὸ τῆς αὐγῆς εἰς χρόνον καὶ τόπον ὁρισθησόμενον κατόπιν συεννοήσεως ὑμῶν μετὰ τοῦ 46ου Συν/τος Ἀρμάτων Μάχης.
6. Ἐὰν στρατεύματα τοῦ ΕΛΑΣ σᾶς πυροβολήσωσι, θὰ ἀπαντήσητε διὰ πυρὸς χρησιμοποιῶντες πάντα τὰ διαθέσιμα ὅπλα μὲ τὸν σκοπὸν, ὅπως ἐκδιώξητε τὰ στρατεύματα τοῦ ΕΛΑΣ ἀπὸ τὴν περιοχὴν. Ἐὰν σᾶς πυροβολήσωσι πολῖται, θὰ ἀπαντήσητε διὰ πυρὸς λαμβάνοντες πάντα τὰ δυνατὰ μέτρα διὰ τὰ ἐξατφαλίσητε, ὅπως οὐδεὶς πολίτης, μὴ ἔχων σχέσιν μὲ τοὺς πυροβολισμοὺς, τραυματισθῇ. Ἐὰν κατὰ τὴν ἀφίξιν εἰς τὴν περιοχὴν εὕρητε ταύτην ἐλευθέραν ἐνόπλων στρατευμάτων τοῦ ΕΛΑΣ ἢ ἐνόπλων πολιτῶν, θὰ διαλύσητε τὰ πλήθη, ἐὰν ὑπάρχουν, ἄνευ χρήσεως ὅπλων καὶ θὰ ἐπαναφέρητε τὴν τάξιν κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἀστυνομίας πόλεων.
7. Θὰ παραμείνητε κατέχοντες τὴν περιοχὴν μέχρι νεωτέρων διαταγῶν ἐκ τοῦ Στρατηγείου τούτου καὶ δύνασθε τὰ καταλάβητε οἰαδήποτε κτίρια, τὰ ὁποῖα θὰ θεωρήσητε ἀναγκαῖα, διὰ τὴν περάτωσιν τοῦ σκοποῦ ὑμῶν.
8. Θὰ τηρήσητε ἐν τάγμα ἐν ἐφεδρείᾳ εἰς τὴν περιοχὴν λεωφόρος Πανεπιστημίου - ὁδὸς Σταδίου. Δὲν θὰ χρησιμοποιήσητε τὸ τάγμα τοῦτο, ἐὰν δὲν ἀναφέρετε προηγουμένως εἰς τὸ ἡμέτερον Στρατηγεῖον. Τὸ τρίτον τάγμα ὑμῶν θὰ παραμείνῃ εἰς τοὺς στρατώνας ΓΟΥΔΙ.

Ὁ διοικητῆς τῆς ταξιαρχίας Συνταγματάρχης Τσακαλώτος Θρ. λαβὼν τὴν ἀνωτέρω διαταγὴν ἀντέδρασεν, ἀναπτύξας δὲ τοὺς λόγους δι' οὓς θεώρει ἀσύμφορον τὴν ἀνά τοὺς συνοικισμοὺς τῶν Ἀθηῶν διασπορὰν τῆς ταξιαρχίας, ἧτις διασπορὰ συνεπήγετο οὐσιαστικῶς τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς πολεμικῆς ἱκανότητῆς της ὡς μονάδος, ἐζήτησεν ὅπως αὕτη, ἐπανερχομένη εἰς τὴν ἐν Γουδί βάσιν της, δράσῃ συγκεντρωμένη. Τὸ Βρε-

ταννικών Στρατηγείον, ἀποδεχθὲν τὴν εἰσήγησιν, δὲν ἐπέμεινεν ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεώς του.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὄμω, περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ὁ Στρατηγὸς Σκόμπυ ἔλαβε καὶ τὰς ἀναμενομένας ἐντολάς τοῦ Βρεταννοῦ Πρωθυπουργοῦ, ὅστις παρείχεν αὐτῷ πλήρη ἐλευθερίαν δράσεως. Ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ἱστορικοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Τσῶρτσιλ, ἱστορικοῦ διότι διὰ τούτου ἀνεκοίνου τὴν ἀπόφασίν του, ὅπως βρεταννικὰ στρατεύματα παρέμβουν πρὸς διάσωσιν τῆς ἐλληνικῆς πρωτευούσης.

Τὸ κείμενον τοῦ ἐν λόγῳ τηλεγραφήματος, τὸ ὁποῖον ἐστάλη τὴν 04.50 τῆς 5ης Δεκεμβρίου ἔχει, κατὰ τὰ κύρια σημεῖα του, ὡς ἀκολούθως:

Ὁ Πρωθυπουργὸς πρὸς τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ.

Κοιν. Στρατηγὸν Οὐέλσον (Ἰταλίαν)

04.50 ὥρα 5 Δεκεμβρίου 1944

«.....Εἶσθε ὑπεύθυνος διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως εἰς Ἀθήνας καὶ διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν ἢ καταστροφὴν πασῶν τῶν ὁμάδων ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, αἵτινες ἤθελον προσεγγίσει πρὸς τὴν πόλιν.

Δύνασθε νὰ λάβητε οἰονδήποτε μέτρον πρὸς ἀπόλυτον ἔλεγχον τῶν ὁδῶν ἢ πρὸς σύλληψιν οἰονδήποτε ἀριθμοῦ ταραχοποιῶν στοιχείων. Ὁ ΕΛΑΣ βεβαίως θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ προτάξῃ γυναῖκας καὶ παιδιὰ ἐκεῖ ὅπου εἶναι πιθανὸν νὰ δεχθῇ πυρὰ. Ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν σας ἐπ' αὐτοῦ πρὸς ἀποφυγὴν σφαλμάτων. Μὴ διστάσετε ὄμως νὰ πυροβολήτε κατὰ παντὸς ἄρρενος ἐνόπλου ἐν Ἀθήναις, ὅστις ἐπιτίθεται κατὰ τῶν βρεταννικῶν ἢ τῶν ἐλληνικῶν ἀρχῶν μεθ' ὧν συνεργαζόμεθα.....

Δ ἐ ν π ρ έ π ε ι ὄ μ ω ς ν ἄ δ ι σ τ ἄ σ η τ ε ν ἄ ἐ ν ε ρ γ ῆ σ η -
τ ε , ὡ ς ἐ ἄ ν ε ὑ ρ ῖ σ κ ε σ θ ε ε ἰ ς κ α τ α κ τ η θ ε ἰ σ α ν π ὅ -
λ ι ν , ὅ π ο υ ἐ π α ν ἄ σ τ α σ ι ς ε ὑ ρ ῖ σ κ ε τ α ι ἐ ν ἐ ξ ε λ ῖ -
ξ ε ι .

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ὁμάδας τοῦ ΕΛΑΣ, τὰς ἐρχομένας ἔξωθεν, ἀσφαλῶς θὰ εἶσθε εἰς θέσιν νὰ δώσητε εἷς τινὰς ἐκ τούτων ἐν μάθημα διὰ τῶν τεθωρακισμένων σας, τοιοῦτον, ὥστε ν' ἀποτρέψῃ τὰς ὑπολοίπους ἀπὸ παρομοίας ἀποπειράς. Δύνασθε νὰ ὑπολογίζετε ἐπὶ τῆς ὑποστηρίξεώς μου εἰς πᾶσαν λογικὴν καὶ συνετὴν δρᾶσιν, ἐπιχειρουμένην ἐπὶ τῆς δάσεως ταύτης.

Δ έ ο ν ν ἄ δ ι α τ η ρ ῆ σ ω μ ε ν τ ἄ ς Ἀ θ ῆ ν α ς κ α ἰ ν ἄ ἐ -
π ι κ ρ α τ ῆ σ ω μ ε ν ἐ κ ε ἶ . Θ ἄ ἦ τ ο μ έ γ α ἐ π ἰ τ ε υ γ μ α
δ ι ' ὄ μ ᾶ ς ν ἄ ἐ π ι τ ῦ χ η τ ε τ ο ὗ τ ο . ε ἰ δ υ ν α τ ὄ ν , ᾶ .

νευ αίματοχυσίας, ἀλλὰ καὶ δι' αἱματοχυσίας ἐν ἀνάγκῃ».

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς, ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις ἐκήρυξε τὸν στρατιωτικὸν νόμον εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ ἐξέδωκε τῇ αἰτήσει τοῦ διοικητοῦ τῆς III E.O.T. τὴν κατωτέρω ἀπόφασιν περὶ καταστολῆς τοῦ κινήματος διὰ τῶν ὄπλων.

«Ἐξουσιοδοτοῦμεν τὸν διοικητὴν τῆς III EOT, ὡς καὶ ἅπαντα τὰ ἔνοπλα ἔθνικὰ τμήματα, ἵνα, ὡσάκις εὐρίσκονται ἀντιμέτωπα στασιαστῶν ποιούντων χρῆσιν τῶν ὄπλων των κατὰ τῶν νομίμων ἔθνικῶν δυνάμεων, μεταχειρίζονται πᾶν μέσον πρὸς ἐπιβολὴν τῆς τάξεως, ποιούμενοι χρῆσιν καὶ τῶν ὄπλων των, ἐφ' ὅσον τοῦτο διατάσσεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιστρατήγου «Σκόμπυ».

Εὐθὺς κατόπιν, ὁ Στρατηγὸς Σκόμπυ κατέστησε διὰ προκηρύξεώς του (13) γνωστὸν ὅτι, κηρυχθέντος παρὰ τῆς ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου,

«...Θὰ βοηθήσῃ ταύτην μὲ ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα, τὰ ὅποια διαθέτει...»

Τὰς ἰδίαις περίπου ὥρας ἐλήφθη καὶ ἡ ἀπάντησις τῆς ΚΕ τοῦ ΕΛΑΣ ἐπὶ τῆς ἀπὸ 3ης Δεκεμβρίου διαταγῆς τοῦ Στρατηγοῦ Σκόμπυ περὶ ἀπομακρύνσεως τῶν μονάδων τούτου ἐξ Ἀθηνῶν. Διὰ ταύτης, ἡ ΚΕ τοῦ ΕΛΑΣ, διατηροῦσα προφανῶς τὴν ἐλπίδα ὅτι δὲν θὰ ἐπενέβαινον τελικῶς οἱ Βρεταννοὶ, ἤρνεϊτο νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν διαταγὴν τοῦ Στρατηγοῦ, δηλώσασα ὅτι.....

«εὐελπιστοῦμε ὅτι δὲν θὰ θελήσετε νὰ ἐφαρμόσετε τὴν διαταγὴν αὐτὴν καὶ θέλετε παραμείνῃ οὐδέτερος εἰς τὸν ἀγῶνα ποῦ διεξάγει ὁ ἐλληνικὸς λαός.....».

Ἄλλ' ἤδη εἶχε ληφθῆ ἡ σωτηρία διὰ τὴν χώραν ἀπόφασιν τοῦ Βρετανοῦ πρωθυπουργοῦ (14), σχετικὴ δὲ δήλωσις τοῦ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας, 5ης Δεκεμβρίου, καθώριζε καὶ πολιτικῶς τὴν θέσιν τῆς Μ. Βρεταννίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος:

«Εἰς τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ, μεθ' οὗ εὐρισκόμεθα εἰς διαρκῆ ἐπικοινωνίαν, ἀνετέθη ἐν λευκῷ ἡ ἐκκαθάρισις τῆς καταστάσεως καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς τάξεως...».

(13) *Ἴδε κείμενον ἐν Παραρτήματι 4.

(14) *Ἴδε κείμενον ἐν Παραρτήματι 7.

Ἐν τῷ μεταξῦ, ὁ Βρεταννὸς πρωθυπουργὸς δι' ἑτέρου σήματός του πρὸς τὸν Στρατηγὸν Οὐίλσον, Ἀρχιστράτηγον Μεσογείου, ἠκύρωσε τὴν διαταγὴν ἀποχωρήσεως τῆς 2ας Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἔθεσε ταύτην, περὶ τὴν 11.00 ὥραν, εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Στρατηγοῦ Σκόμπυ (15), ὅστις ἐξέδωκε τὰς πρώτας καθαρῶς στρατιωτικοῦ χαρακτῆρος διαταγὰς, τὰς παρατιθεμένας ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ.

Περὶ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 5ης Δεκεμβρίου, κλιμάκιον τοῦ στρατηγείου τῆς ταξιαρχίας ὑπὸ τὸν ὑποδιοικητὴν ταύτης μετὰ τοῦ 5ου Τάγματος Ἀλεξιπρωτιστῶν ἀπεβιβάσθη εἰς Πειραιᾶ καὶ τὸ μὲν τάγμα προωθήθη διὰ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς εἰς στρατῶνας Ρούφ, τὸ δὲ κλιμάκιον τοῦ στρατηγείου εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως.

Τὸ 4ον Τάγμα εἶχεν, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, διατεθῆ ἀπὸ 13.00 ὥρας εἰς φυλακὰς Συγγροῦ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς προσβαλλομένης φρουρᾶς των, ἐνῶ τὸ 6ον Τάγμα κατηρθύνετο διὰ τῆς ὁδοῦ Πατησίων πρὸς τὴν πλατεῖαν Ὀμονοίας.

Περὶ τὴν 23.00 ὥραν, εἰσελεύσεως εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν τῆς 2ας Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν, ἡ III Ὀρεινὴ Ταξιαρχία διετάχθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοὺς ἐν Γουδι στρατῶνας τῆς.

(15) Ὁ στρατηγὸς Σκόμπυ, ἀπαντῶν εἰς σχετικὸν ἐρωτηματολόγιον τοῦ γράφοντος, τονίζει ὅτι ἡ διαταγὴ τοῦ Βρεταννοῦ πρωθυπουργοῦ, δι' ἧς διετέθη αὕτη ἡ ταξιαρχία ἀλεξιπρωτιστῶν «ἔσωσε, κυριολεκτικῶς τὴν κατάστασιν, διότι ἂνευ τῆς βοήθειάς ταύτης αἱ ἐν Ἀθήναις βρεταννικαὶ δυνάμεις θὰ ὑπέκυπτον».

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙV.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΔΙ' ΕΝΕΡΓΟΝ ΔΡΑΣΙΝ

Αί διατιθέμεναι ἑλληνοβρεταννικαὶ δυνάμεις

Ληγούσης τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ὁ Ἀντιστράτηγος Ρόναλντ Σκόμπυ, διοικητὴς τῶν ἐν Ἑλλάδι χερσαίων βρεταννικῶν καὶ ἑλληνικῶν δυνάμεων, διέθετε πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ τὰς κατωτέρω Μεγάλαις Μονάδαις:

- Τὴν 23ην Βρετ. Τεθ. Ταξιαρχίαν, ὀργανωμένην κυρίως ὡς πεζικόν.
- Τὴν 2αν Βρετ. Ταξιαρχίαν Ἀλεξιπρωτιστῶν ἐκ τριῶν ταγμάτων ἡλαττωμένης δυνάμεως.
- Τὴν 139ην Βρετ. Ταξιαρχίαν Πεζικοῦ ἐκ δύο ταγμάτων ἡλαττωμένης δυνάμεως.
- Τὴν ΙΙΙ Ἑλλ. Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν ἐκ τριῶν ταγμάτων πλήρους συνθέσεως.

Τὴν ἐσπέραν τῆς 5ης Δεκεμβρίου, αἱ ἀνωτέρω Μεγάλαις Μονάδαις εἶχον τὴν ἀκόλουθον, κατὰ περιοχάς, διάταξιν:

Περιοχὴ Ἀθηνῶν

— Ἡ 23 η Τεθ. Ταξιαρχία (1) ὑπὸ τὸν Ταξίαρχον Ark-

(1) Ἡ 23 Τεθ. Ταξιαρχία, μεταφερθεῖσα ἐξ Ἀλεξανδρείας διὰ θαλάσσης.

wright (Ἄρκαϊτ), με τὸ κύριον στρατηγεῖον αὐτῆς εἰς στρατώνας «Παραπηγμάτων» (2) καὶ τὸ τακτικὸν εἰς μέγαρον Μετοχικοῦ Ταμείου Στρατοῦ. Ὑπὸ τὴν ταξιαρχίαν ἐτέλουν:

- ◊ Τὸ 46ον Σύνταγμα Ἄρμάτων, οὐτινος ἢ Ἰλη Διοικήσεως (2 ἄρματα, 4 τεθ. ὄχηματα) εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἀπὸ τῶν μέσων Νοεμβρίου εἰς στρατόπεδον Σ.Σ. Εὐελπίδων, ἐνῶ ἢ Ἰλη Ἄρμάτων (16 ἄρματα «Σέρμαν») καὶ ἢ Ἰλη Τεθ. ὀχημάτων (19 τεθ. ὄχηματα) εἰς στρατώνας «Παραπηγμάτων».
- ◊ Τὸ 50ον Σύνταγμα Ἄρμάτων, ὅπερ, ἐλλείπει ἄρμάτων, ἀπληρτίζετο ἐξ ἴλης διοικήσεως καὶ ἐκ τεσσάρων πεζομάχων ἰλῶν, ἐν ἐπισταθμείᾳ εἰς διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως.
- ◊ Ἡ 463η Μοῖρα Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ ἐξ ὀκτώ πυροβόλων τῶν 25 λίβρων, ὁ 331ος Λόχος Μεταφορῶν καὶ ἢ Ἰλη Διαβιβάσεων εἰς στρατώνας «Παραπηγμάτων».
- ◊ Τὸ Συνέδριον Ἐπισκευῶν, ὅπερ μετὰ τῶν ἑπτὰ ἐφεδρικών ἄρμάτων εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Συγγροῦ, ἐγγυὲς ἐργοστασίῳ Φίξ.
- ◊ Εἰς τὴν δύναμιν τῆς ταξιαρχίας ἀνήκεν ὡσαύτως καὶ τὸ 40ον Σύνταγμα Ἄρμάτων (τέσσαρες ἴλαι) ὅπερ, ὀργανωμένον ὡς πεζικόν, εὐρίσκετο εἰς Πελοπόννησον ὡς καὶ τὸ Μηχανοκίνητον Τάγμα Kings Royal Rifle Corps (KRRC). Ἡ τελευταία αὕτη μονὰς εὐρίσκετο μακρὰν Ἀθηνῶν διεσπαρμένη κατὰ λόχους εἰς Τρίκαλα, Λάρισαν, Χαλκίδα καὶ Ἄμφισσαν. Ὁ Σ.Δ. Τάγματος μετὰ τοῦ Λόχου Βαρέων Ὀπλων εἰς Λαμίαν.

—Ἡ 2 α Ταξιαρχία Ἀλεξίπτωτιστῶν (3) ἔχουσα τὸ στρατηγεῖον αὐτῆς εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου ὑπάρχον τότε μέγαρον «Ἀθηναϊκῆς Λέσχης».

Ἐκ τῆς Ταξιαρχίας:

ἀπεβιβάσθη εἰς Πειραιᾶ τὴν 13ην Ὀκτωβρίου 1944. Ὁργανωμένη κυρίως ὡς πεζικόν, διέθετε μόνον 23 τεθωρακισμένα ὄχηματα καὶ οὐδὲν ἄρμα μάχης. Βραδύτερον καὶ κατὰ τὴν πρὸ τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ κινήματος περίοδον (Νοέμβριος 1944) ἐστάλησαν εἰς τὴν ταξιαρχίαν 25 ἄρματα μάχης τύπου «Σέρμαν», ἐξ ὧν τὰ 18 διετέθησαν εἰς 45ον Σ. Ἄρμάτων, τὰ δὲ ἕτερα 7 παρέμειναν εἰς τὸ συνεργεῖον τῆς ταξιαρχίας ὡς ἐφεδρικά.

(2) Στρατώνες, ἐνθα ἤθρυνεν ἄλλοτε τὸ 1ον Σ.Π. Ἀθηνῶν, καταλαμβάνοντες τὸν μεταξὺ τοῦ Νοσηλευτικοῦ Ἰδρύματος καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας χώρον, ἐνθα σήμερον δημόσιον ἄλσος.

(3) Ἡ ταξιαρχία ἀλεξίπτωτιστῶν, χρησιμοποίηθῆσα ἐπὶ μακρὸν ἐν Ἰταλίᾳ

- Τὸ 6ον Τάγμα εἶχε μετακινήθῃ ἐκ τῶν στρατώνων Ρούφ, εἰς πλ. Συντάγματος ἐγκατασταθὲν εἰς τὰ περὶ ταύτην κτίρια.
- Τὸ 6ον Τάγμα διὰ τῆς διοικήσεως αὐτοῦ καὶ λόχου εἶχεν ἐγκατασταθῆ περὶ τὴν Πλ. Ὁμοιοίας, ἐνῶ ὁ ἕτερος λόχος εὐρίσκετο εἰς τὸ ἐν Ψυχικῷ κτίριον τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου.
- Ἡ 64η Μοῖρα Ἐλαφροῦ Πυρ/κοῦ (ἄνευ πυροβόλων) εἶχε διαθέσει τὴν μίαν πυροβολαρχίαν αὐτῆς εἰς Κηφισίαν, ὡς φρουρὰν τοῦ ἐκεῖ ἀντλιοστασίου καὶ τὴν ἑτέραν ὡς φρουρὰν τῶν Φυλακῶν Ἀβέρωφ.

— Ἡ III Ἐλληνητικὴ Ὀρεινή Ταξιαρχία ὑπὸ τὸν Συν/χην Θ. Τσακαλώτον μὲ τὸ στρατηγεῖον αὐτῆς, τὰ τρία ὀρεινὰ τάγματα, τὸ 6ον Τάγμα Φρουρῶν καὶ τὸ III Σύνταγμα Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ, ἄνευ πυροβόλων, εἰς τοὺς ἐν Γουδί Στρατώνας, ἔνθα ἠδρευεν ἄλλοτε τὸ 34ον Σύνταγμα Πεζικοῦ.

Περιοχὴ Πειραιῶς — Φαλήρου

- Ἡ 139η Ταξιαρχία ὑπὸ τὸν Ταξιαρχον Block (Μπλόκ) ἔχουσα τὸ στρατηγεῖον αὐτῆς καὶ τὸ τάγμα Durham Light Infantry (DLI) εἰς Ν. Φάληρον, τὸ δὲ ἕτερον τάγμα Leicesters εἰς χερσόνησον Καλλιπόλεως.
- Τὸ 64ον Σύνταγμα Ἐλαφροῦ Α/Α Πυρ/κοῦ, ἄνευ πυροβόλων, δρωὶν ὡς πεζικόν, κατανεμημένον πρὸς φρουρήσιν ἐγκαταστάσεων κοινῆς ὠφελείας εἰς Πειραιᾶ καὶ Ν. Φάληρον.
- Ὁ 2902 Λόχος Ἐδάφους τῆς R. A. F. εἰς Π. Φάληρον ὡς φρουρὰ τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς ἐκεῖ ὑπαρχούσης τότε δάσεως ὑδροπλάνων.

ὡς πεζικόν, ἦτο ἠλαττωμένης δυνάμεως (126 Ἀξιωματικοὶ καὶ 1820 ὁπλίται). Ὄθτω, ἀντὶ τῶν προβλεπομένων τριῶν λόχων ἀλεξιπτωτιστῶν κατὰ τάγμα, διετίθεντο μόνον δύο. Πέραν τῶν τριῶν ταγμάτων ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ τῆς μοίρας Πυροβολικοῦ ἢ ταξιαρχία διέθετε καὶ Λόχον Μηχανικοῦ, Λόχον Διαβιβάσεων, Χειρουργεῖον Ἐκστρατείας, Ἐλαφρῶν Συνεργεῖον Ἐπισκευῶν, ὡς καὶ μίαν ἀνεξάρτητον δημοίριαν ἀλεξιπτωτιστῶν, ἥτις θμῶς εὐρίσκετο ἀπὸ τῆς 3ης Δεκ. ἐν Ἰταλίᾳ.

Εἰς τὴν μεταξὺ τῶν δύο πόλεων περιοχὴν

- Τὸ 4ον Τάγμα Ἀλεξιπρωτιστῶν ἐμπεπλεγμένον διὰ δύο λόχων ἀπὸ τῆς μεσημέριας τῆς 5ης Δεκεμβρίου εἰς ἀγῶνα πρὸς τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ εἰς φυλακὰς Συγγροῦ.
- Τὸ τάγμα Highlanders Light Infantry (HLI) ἐν κινήσει διὰ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς πρὸς Ἀθήνας, ἵνα συνενωθῇ μετὰ τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας.

Ἔθεν, ὁ Στρατηγὸς Σκόμπυ διέθετε τὴν ἐσπέραν τῆς 5ης Δεκεμβρίου:

- Εἰς Ἀθήνας:
 - 3 τάγματα πεζικοῦ (III ΕΟΤ)
 - 2 τάγματα ἀλεξιπρωτιστῶν (5ον καὶ 6ον)
 - 4 πεζομάχους Ἰλας (50όν Σ. Ἀρμάτων).
 - 1 ἴλην ἀρμάτων (18 ἄρματα)
 - 1 ἴλην τεθ/νων (19 τεθ/να ὀχήματα)
 - 1 μοῖραν πεδινοῦ πυρ/κοῦ (8 πυροβόλα)
- Εἰς Πειραιᾶ:
 - 2 τάγματα πεζικοῦ (139ης Ταξιαρχίας)
- Εἰς τὸν μεταξὺ τῶν δύο πόλεων χώρον:
 - 2 τάγματα (4ον Τάγμα Ἀλεξ/στῶν καὶ Τάγμα Η.Ι.Ι).
- Ἀρματαμάχης:
 - 25 τύπου Σέρμαν
- Τεθ. ὀχήματα:
 - 23 διαφόρων τύπων
- Πυροβόλα Πεδινά:
 - 8 τῶν 25 λιθρῶν.

Αἱ ἀνωτέρω μονάδες ἐκστρατείας ἐλληνικαὶ καὶ βρεταννικαί, ἀντεπροσώπευσαν δύναμιν 7.000 ἀνδρῶν περίπου, ἐξ ὧν 2.500 Ἕλληνες καὶ

4.500 Βρεταννοί. Πέρα των άνωτέρω μαχίμων δυνάμεων, διετίθετο από έλλ. πλευράς ή έν τή Σχολή Εδελπίδων εκπαιδευομένη δύναμις 250 Εδελπίδων, ως και οι πυρήνες των ακόλουθων ταγμάτων Έθνοφυλακής: 101ου Τάγματος Έθνοφυλακής (4) εις Ίωσηφόγλειον Νοσοκομείον (λεωφ. Συγγρού), 141ου Τάγματος Έθνοφυλακής εις Π. Άνάκτορα (5) και του 142ου Τάγματος Έθνοφυλακής εις τά κτίρια τής Σεβαστοπουλείου Τεχνικής Σχολής (έναντι Νοσοκομείου «Έλενα»). Ύπήρχον επίσης άποσπάσματα τινα, ως και μονάδες διοικητικής μερίμνης των Βρεταννών, έγκατεστημένα εις τά περίχωρα, κυριώτερα των οποίων ήσαν: Το Στρατ. Νοσοκομείον εις Ψυχικόν, αι φρουραι του φράγματος Μαραθώνος και του σταθμού άσυρμάτου Παλλήνης, το 342 Συνεργείον εις έργοστάσιον Μαιταινιώτη (συνοικισμός Ύμηττου) και ή Αποθήκη Βάσεως Ύλικου Πολέμου εις στρατώνας Ρούφ.

Σχέδια ένεργείας - Συγκρότησις Διοικήσεων - Άποστολαι

Πρό τής δημιουργηθείσης κρισιμωτάτης καταστάσεως και του σαφώς διαγραφομένου κινδύνου όλοσχερούς καταλήψεως τής πόλεως των Άθηνών, έν αι βρεταννικαι δυνάμεις εξηκολούθουν άδρανοΰσαι, ο Στρατηγός Σκόμπυ, έχων ήδη τήν σχετικήν έξουσιοδότησιν τής κυβερνήσεώς του, έκρινεν ότι έπέστη πλέον ο χρόνος προς ένεργόν παρέμβασιν δια των εις τήν διάθεσιν του δυνάμεων.

Πρός εύχερεστέραν διεΰθυνσιν των στρατιωτικων επιχειρήσεων άπεφασίσθη, όπως άπασαι αι μονάδες και σχηματισμοι ύπαχθοΰν υπό το στρατηγείον τής 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, εις το όποιον θα άνετίθετο ή εϋθύνη τής χρησιμοποίησεως των δυνάμεων τούτων κατά τόν επικείμενον άγώνα. Η οΰτω προκύψασα δύναμις ώνομάσθη συμβατικώς «Ark Force» (Δύναμις ARK) έν του όνόματος του Ταξιαρχου Άρχαίτ,

(4) Το 101ον ΤΕ (Άθηνών) είναι το μόνον μη διαλυθέν. Το 102ον ΤΕ (Κορωπίου), 103ον ΤΕ (Μεγάρων), 104ον ΤΕ (Θηβών), 105ον ΤΕ (Χαλκίδος) και 106ον (Άμφίσσης) συγκροτηθέντα πρό του κινήματος άφωπλίσθησαν υπό του ΕΛΑΣ κατά τήν εκδήλωσιν τούτου και διελύθησαν.

(5) Το 141ον ΤΕ, συγκροτηθέν τήν 24-11-41 εις Καλλιθέαν, ύπέστη τήν 5-12-44 σφοδράν επίθεσιν. Κατόπιν άγώνος διαρκέσαντος από 11,30' έως 17,00' ώρας, καθ' όν το τάγμα άπώλεσεν εις νεκρούς ένά Λοχαγόν και ένά στρατιώτην, ή επίθεσις άπεκρούσθη. Το έσπέρας τής αΰτης το τάγμα μετεκινήθη εις Π. Άνάκτορα.

διοικήτου τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, ὅστις ἐτοποθετήθη ἐπὶ κεφαλῆς ταύτης, προαχθεὶς διὰ τὴν περίστασιν κατ' ἀπονομήν εἰς Ὑποστράτηγον. Τὸ τακτικὸν στρατηγεῖον τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, ὅπερ εἶχεν ἤδη ἐγκατασταθῆ ἐν τῷ μεγάρῳ ΜΤΣ ἔνθα ἐστεγάζετο καὶ τὸ Γενικὸν Βρετ. Στρατηγεῖον, μετωνομάσθη εἰς στρατηγεῖον Arkforce, ἐνῶ ἡ διοίκησις τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας ἀνετέθη εἰς τὸν ὑποδιοικητὴν τῆς.

Τὴν 21.00 ὥραν τῆς 5ης Δεκεμβρίου ἔλαθε χώραν εἰς τὸ κύριον στρατηγεῖον τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας (6) σύσκεψις, εἰς ἣν μετέσχον ἅπαντες οἱ διοικηταὶ ταξιαρχιῶν καὶ μονάδων. Κατὰ τὴν σύσκεψιν ταύτην, ὁ Ὑποστράτηγος Ἀρχράϊτ ἀνεκοίνωσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Βρετανικοῦ Στρατηγεῖου, ὅπως ἀπὸ τῆς ἐπομένης, 6ης Δεκεμβρίου, ἀναληφθῆ ἔνεργός θρᾶσις πρὸς καταστολὴν τοῦ κινήματος, ὡς καὶ τὴν κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὑπαγωγὴν πασῶν τῶν μονάδων ὑπὸ τὸ στρατηγεῖον τῆς συγκροτηθείσης δυνάμεως ἐπιχειρήσεων.

Ἀκολούθως, ὁ διοικητὴς τῆς Arkforce καθώρισε προφορικῶς τὰς ἀρχικῶς προδλεφθείσας ἀποστολὰς τῶν ταξιαρχιῶν, συνισταμένας εἰς ταχεῖαν ἐκκαθάρισιν τμημάτων τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, ἀναθέσας εἰς ἐκάστην τούτων τὴν γενικὴν εὐθύνην γενικῶν περιοχῶν ὡς ἀκολούθως:

— 139η Ταξιαρχία Πειζικοῦ μὲ ὑποδιοίκησιν τὸ 64ον Σύνταγμα Α/Α Πυρ/κοῦ καὶ τὸν 2092 Λόχον Ἐδάφους τῆς RAF.		Ἀποβάθραι Πειραιῶς καὶ Φαλήρου.
— 2α Ταξιαρχία Ἀλεξιπτωτιστῶν		Τὸ ὄρειον τμήμα τῶν Ἀθηνῶν.
— III Ὅρεινὴ Ταξιαρχία	:	Τὸ νότιον τμήμα τῶν Ἀθηνῶν.
— 23η Τεθ. Ταξιαρχία μὲ ὑπὸ διοίκησιν τὸ τάγμα H. L. I.	:	Τὸ κεντρικὸν τμήμα τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ Στρατηγεῖον τῆς Arkforce, βασίζομενον εἰς τὴν ἐκτίμησιν τακτικῆς καταστάσεως τοῦ ἀπογεύματος τῆς 4ης Δεκεμβρίου, ὑπελόγιζε τὸν πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης χρόνον εἰς τρεῖς περίπου ἡ-

(6) Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας.

μέρας (7). Τοῦτο διότι ἐπιστεύετο, ὅτι ἡ ἐνεργὸς ἀπὸ βρεταννικῆς πλευ-
ρας παρέμβασις ἤθελεν ἐξαναγκάσει τὰ ἀνοργάνωτα καὶ μὴ ἀξιόμαχα ὡς
ἐπιστεύετο τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ Ἀθηνῶν εἰς ἀποχὴν ἀπὸ περαιτέρω ἔνο-
πλον δράσιν. Βάσει τῶν ἀνωτέρω προβλέψεων τὸ στρατηγεῖον τῆς Ark-
force ἐξέδωκε καὶ ἐγγράφους ὁδηγίας πρὸς τὰς ταξιαρχίας, κοινοποιη-
θείσας τὴν πρωίαν τῆς ἐπομένης 6ης Δεκεμβρίου, καὶ ἐχούσας ὡς κα-
τωτέρω (8) :

«Ὁδηγίαι ἀφορῶσαι τὴν ἐκτέλεσιν πυρῶν».

1. Ὅπου παραστῆ ἀνάγκη, βολὴ ἐναντίον πλήθους θὰ ἐκτελεῖται ὑπεράνω
τῶν κεφαλῶν τοῦ πλήθους δι' ἀτομικῶν ὄπλων.
2. Στρατεύματα ΕΛΑΣ ἢ ἔνοπλοι πολῖται δάλλοντες ἐναντίον φιλίων
στρατευμάτων, θὰ πυροβολῶνται δι' ὄλων τῶν διαθεσίμων ὄπλων.
3. Προσπάθεια θὰ καταβάλλεται πρὸς διάλυσιν πλήθους μὴ δάλλοντος.
Ἐν ἀνάγκῃ οἱ ἐπὶ κεφαλῆς θὰ πυροβολῶνται.
4. Κτίρια κατεχόμενα ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ ἐκ τῶν ὁποίων δάλλονται ἡμέτερα
τμήματα, νὰ ὀληθοῦν ὑφ' ἀπάντων τῶν διατιθεμένων ὄπλων, ἔστω καὶ
ἐὰν ταῦτα κατέχωνται ὑπὸ μὴ μαχητῶν ὄπλιτῶν.

Τὸ βασικὸν ὅμως αὐτὸ σφάλμα ἐκτιμήσεως τοῦ Βρεταννικοῦ Στρα-
τηγείου κατεφάνη εὐθὺς ἀμέσως, αἱ δὲ κατ' ἀκολουθίαν τούτου ἀνατεθεῖ-
σαι εἰς τὰς ταξιαρχίας ἀποστολαὶ ἐτροποποιήθησαν ἐκ τῶν πραγμάτων,
ὡς εἰς ἐπόμενον κεφάλαιον ἐκτίθεται λεπτομερῶς (9).

(7) Ἐκθεσις 23ης Βρετ. Τεθ. Ταξιαρχίας (Παράγραφος 50). Ὁ Στρατηγὸς
Τσακαλώτος, ὑπ' ὄψιν τοῦ ὁποίου ἐτέθη τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἐκθέσεως, διευκρίνησεν
ὅτι κατὰ τὴν ἀνωτέρω σύσκεψιν δὲν ἐγένετο μνεῖα περὶ τοῦ ἀπατιουμένου χρόνου ὀλο-
κληρώσεως τῆς ἀναληφθείσης ἐπιχειρήσεως.

(8) Δ 89/6-12-44 Διαταγὴ 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας (Ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς
ΠΙ Ε.Ο.Τ.).

(9) Ὁ Στρατηγὸς Σκόμπυ, ἀπαντῶν εἰς σχετικὸν ἐρωτηματολόγιον τοῦ γρά-
φοντος, λέγει ὅτι ὁ διοικητὴς τῆς Arkforce δὲν εἶχε τὸν χρόνον, ὅταν ἐδίδοντο
αἱ ἀνωτέρω ἀποστολαί, νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς δυνατότητας τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἐστηρίχθῃ
ἐπὶ τῆς θεσπισθείσης ὅτι θὰ ἀντιμετωπίσῃ μόνον τὰ τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ τῆς πό-
λεως, οὐχὶ δὲ καὶ τοιαῦτα ἐξ ὑπαίθρου. (Ἴδε κείμενον ἐν Παραρτήματι 15). Ἐπὶ
ἀναλόγου ἐρωτήματος, διατυπωθέντος πρὸς τὸν Ὑποστράτηγον Ἀρκράϊτ, ὁ τελευ-
ταῖος ἀπήντησεν ἐπὶ λέξει ὅτι «αἱ ἀρχικαὶ ἀποστολαὶ ἀπεδείχθησαν ὑπεραισιόδο-
ξοι, διότι ὁ ἀριθμὸς καὶ ὁ ἐπλισμὸς τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν
στιγμὴν ἐκείνην ὑπετιμήθησαν».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ V.

Η ΓΕΝΙΚΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 6ην ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Οἱ ἀγῶνες ἐγγὺς τῆς Πλ. Συντάγματος

Οἱ κομμουνισταὶ ἐπειγόμενοι, ὅπως ἐκκαθαρίσουν ταχέως τὴν κατάστασιν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐγενίκηυσαν τὰς ἐνεργείας των ἐξαπολύσαντες ἀπὸ τῶν πρώτων πρωϊνῶν ὥρῶν τῆς 6ης Δεκεμβρίου, εὐρείας κλίμακος ἐπιθέσεις κατὰ τῶν στρατώνων Μακρυγιάννη, τοῦ Β' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Πλάκας καὶ τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν Χωροφυλακῆς.

Τ' ἀνωτέρω καταστήματα ἀπετέλουν, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των, ἰσχυρὸν σύμπλεγμα ἀντιστάσεων, καλυπτουσῶν τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἀπὸ νότου, καθισταμένης οὕτως ἀδυνάτου τῆς ἐκ τῆς κατευθύνσεως ταύτης διεισδύσεως πρὸς τοῦτο, ἄνευ προηγουμένης ἐξουδετερώσεώς των.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ κομμουνιστικὴ διοίκησις διέθεσεν ὀλόκληρον τὴν ἐκ δύο συνταγμάτων I Ταξιαρχίαν τῶν ἀνατολικῶν συνοικιῶν, τὰ τάγματα τῆς ὁποίας συνεκεντρώθησαν εἰς τὰς ἐγγὺς συνοικίας Π.Σφαγείων, Κουκακίου, Πετραλῶνων, Πλάκας καὶ Δουργουτίου.

Στρατῶνες Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη

Τὸ παρὰ τὴν ὁμώνυμον συνοικίαν συγκρότημα παλαιῶν κτιρίων, ἐνθα ἐστρατωνίζετο τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, κατέχον θέσιν δεσπόζουσαν τῶν πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ὁδεύσεων καὶ δὴ πρὸς

τὸν ζῳτικὸν χώρον τῆς, δηλαδή τὴν πλατεῖαν Συντάγματος, ἀπετέλει οὐσιαστικῶς τὴν πύλην αὐτῆς.

Ἡ προώθησις ἄρα πρὸς τὸ κέντρον ἐκ τῆς κατευθύνσεως αὐτῆς προϋπέθετε τὴν ἐξουδετέρωσιν τοῦ συγκροτήματος τούτου. Ἡ παράκαμψις του ἄλλως τε καὶ ἡ περαιτέρω ἐνέργεια πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, συνεπήγετο διὰ τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτὴν κομμουνιστὰς σοβαρὸν κίνδυνον, ὡς ἐκ τῆς διατηρήσεως εἰς τὰ γῶτα των ἀθίκτων ἐθνικῶν δυνάμεων.

Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω, ἡ διοικήσις τῶν κομμουνιστῶν διέθεσεν ἀρχικῶς διὰ τὴν ἐν λόγῳ ἐνέργειαν τὸ 1ον Σύνταγμα Ἀθηνῶν συγκεκριμένον ἐκ τριῶν ταγμάτων συνολικῆς δυνάμεως 1500 ἀνδρῶν περίπου ἀρτίως ἐξοπλισμένων διὰ τυφεκίων, αὐτομάτων, μυδραλίων, βαρέων ὀλμων, χειροβομβίδων, δεσμῶν δυναμίτιδος καὶ ἀφθόνων πυρομαχικῶν.

Ἐναντι τῆς συντριπτικῆς αὐτῆς δυνάμεως τῶν κομμουνιστῶν τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς διέθετε διὰ τὴν ἀμυναν τῶν στρατῶνων μόνον 88 Ἀξιωματικούς καὶ 429 ὀπλίτας χωροφυλακῆς ὡς καὶ 12 Ἀξιωματικούς τοῦ Στρατοῦ. Ὁ ὀπλισμός, λίαν ἐλλιπής, ἀπετελεῖτο ἐκ 289 τυφεκίων διαφόρων τύπων, 15 αὐτομάτων, 3 ὀπλοπολυβόλων, 1 πολυβόλου, 3 ὀλμίσκων μετὰ 30 βλημάτων ἐκάστου καὶ ἐκ 2 ἀντιαρματικῶν πυροβόλων τῶν 37 μετὰ 400 βλημάτων πρὸς τούτους δὲ καὶ ἐξ 1 παλαιοῦ τεθωρακισμένου ὀχήματος φέροντος 3 πολυβόλα, ὑπερ ὑπηρετεῖτο, ὡς καὶ τὰ 2 Λ/Τ πυροβόλα, ὑπὸ Ἀξιωματικοῦ τοῦ Στρατοῦ.

Ἡ ὡς ἄνω δύνამις καὶ τὰ μέσα πυρὸς κατενεμήθησαν τὴν 5ην Δεκεμβρίου θάσει τοῦ καταρτισθέντος σχεδίου ἐπὶ τριῶν γραμμῶν ἀμύνης, ὡς κάτωθι (1) :

— 1 η γραμμὴ ἀμύνης (ἐξωτερικὴ) Περιλαμβάνουσα γειτονικὰς τῶν στρατῶνων οἰκίας, δεσποζούσας τοῦ προαυλίου των, ἀπετελεῖτο ἐξ ἀριθμοῦ φυλακίων, χρησιμοποιοῦντων ὡς παρατηρητήρια καὶ πολυβολεῖα τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν τούτων.

- 2 α γραμμὴ ἀμύνης (ἐσωτερικὴ) Στηριζομένη ἐπὶ τοῦ περιβάλλοντος τοὺς στρατῶνας χαμηλοῦ μανδροτοίχου. Αὕτη ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἔπρεπε νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ, πᾶν δὲ καταλαμβανόμενον σημεῖον τῆς ἔδει ν' ἀνακαταλαμβάνεται ἀμέσως δι' ἀντεπιθέσεως.

(1) Διοικητῆς τοῦ Συντάγματος, ὁ Συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Γ. Σαμουήλ, διοικητῆς τῆς ἀμύνης ὁ Ἀντισυνταγματάρχης Πεζικοῦ Κ. Κωστόπουλος.

— 3 η γραμμὴ ἀμύνης (κ ε ν τ ρ ι κ ή) . Τελευταῖος χώρος περιλαμβάνων τὸ διοικητήριον καὶ τὰ ἐγγύς τούτου κτίρια.

Εἰδικώτερον, ἡ ἐξωτερικὴ γραμμὴ ἀμύνης, ἐφ' ἧς ἐδόθη καὶ ὁ κύριος ἀγών, περιελάμβανε ἑπτὰ φυλάκια ἐγκατασταθέντα εἰς γειτονικὰς οἰκίας, ὡς ἀκολούθως:

Τὸ 1ον φυλάκιον ἐπὶ τῆς στέγης τῆς πολυκατοικίας τῆς κειμένης εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Βύρωνος - Ἀρεοπαγίτου. Τὸ 2ον φυλάκιον εἰς τὴν στέγην τῆς ἔναντι γωνιαίας οἰκίας. Ἀμφότερα τὰ φυλάκια, διὰ τὴν ἄμυναν τῶν ὁποίων διετέθη δύναμις ἐκ 3 Ἀξιωματικῶν καὶ 22 ὀπλιτῶν μεθ' ἑνὸς ὀλμίσκου καὶ ἑνὸς ὀπλοπολυβόλου, ἤλεγγον κατ' ἄξονα καὶ καθ' ἕλον τὸ μῆκος τῆς τὴν ὁδὸν Μακρυγιάννη, ὡς καὶ τὸ μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς λεωφόρου Συγγροῦ τιμῆμα τῆς ὁδοῦ Ἀρεοπαγίτου. Τὸ 3ον φυλάκιον ἐγκατεστάθη εἰς τὴν στέγην τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀρεοπαγίτου ὑψηλῆς πολυκατοικίας, ἐξ ἧς ἠλέγχετο εὐρεία ἑκτασις ἀπὸ Π. Σφαγεία μέχρι φυλακῶν Βουλιαγμένης καὶ Ἀρδηττοῦ. Ἡ δύναμις τούτου ἀνήρχετο εἰς 3 Ἀξιωματικούς καὶ 18 ὀπλίτας μεθ' ἑνὸς ὀλμίσκου καὶ ἑνὸς θαρέου πολυβόλου Μπρέντα. Τὸ 3ον φυλάκιον ἐκαλύπτετο ὑπὸ δύο ἐτέρων ὑποφυλακίων ἐγκατασταθέντων ἑκατέρωθεν αὐτοῦ· τὸ μὲν ἐν ἀποτελούμενον ἐκ 5 ἀνδρῶν ἤλεγχε τὴν λεωφόρον Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου πρὸς τὴν κατεύθυνσιν Ἀκροπόλεως, τὸ δὲ δεύτερον, ἐξ 1 Ἀξιωματικοῦ καὶ 10 ἀνδρῶν τὴν ἀνωτέρω λεωφόρον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς Πύλης Ἀδριανοῦ.

Κατὰ μῆκος τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῶν στρατώνων ὑπῆρχον αἱ ἔχουσαι πρόσσψιν ἐπὶ τῶν ὁδῶν Μητσαίων καὶ Χατζηχρήστου οἰκίαι, ἡ ὀπισθία ὄψις τῶν ὁποίων ἐφήπτετο τοῦ μανδρότοιχου. Ὅθεν ἐπεβάλλετο ἡ ἐγκατάστασις φυλακίων καὶ πρὸ τῶν οἰκιῶν τούτων πρὸς ἀπαγόρευσιν προσεγγίσεως τῶν ἐλασιτῶν εἰς τὸν μανδρότοιχον.

Οὕτως ἐγκατεστάθησαν δύο φυλάκια, τὸ ὑπ' ἀριθ. 4 εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ Μητσαίων, δυνάμει 1 Ἀνθυπασπιστοῦ καὶ 4 ἀνδρῶν, καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 ἐπὶ στέγης οἰκίας τῆς ὁδοῦ Χατζηχρήστου, ἐκ 4 Ἀξιωματικῶν καὶ 16 ἀνδρῶν διαθετότων ἐκτὸς τοῦ ἀταμικοῦ των ὀπλισμοῦ καὶ ἐν αὐτόματον Στέν. Τέλος, τὸ 3ον φυλάκιον, διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ ὁποίου διετέθη δύναμις 2 Ἀξιωματικῶν καὶ 16 ὀπλιτῶν μεθ' ἑνὸς ὀπλοπολυβόλου, ἐγκατεστάθη εἰς τὴν τριώροφον οἰκίαν τὴν κειμένην ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Χατζηχρήστου καὶ Μακρυγιάννη.

Διὰ τὴν ἐπ' ἀνδρῶσιν τῆς 1ης καὶ 2ας γραμμῆς ἀμύνης διετέθη συνολικῶς δύναμις 25 Ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν καὶ 200 ὀπλιτῶν.

Ἐκ τῆς δυνάμει ταύτης, τὸ ἥμισυ περίπου διετέθη πρὸς ἐπ' ἀν-

θρωσιν τῶν φυλακίῶν ἐξωτερικῆς ἀμύνης, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἐτηρήθη ὡς ἐφεδρεία εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ διοικητηρίου με ἀποστολὴν τὴν ἐνίσχυσιν τῶν φυλακίῶν τῆς ἐξωτερικῆς ζώνης. Ἡ ὑπόλοιπος δύναμις τοῦ Συντάγματος, 200 περίπου ὀπλίται, παρέμεινε εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ διοικητηρίου ἐν ἐπιφυλακῇ.

Ληγούσης τῆς 5ης Δεκεμβρίου ἄπασαι αἱ πρὸς ἄμυναν προπαρασκευαί εἶχον περατωθῆ καὶ οἱ ἄνδρες εὐρίσκοντο εἰς τὰς θέσεις των Ἀκλόνητος ἦτο ἡ ἀπόφασις ἔλων, ἀπὸ τοῦ διοικητοῦ μέχρι τοῦ τελευταίου χωροφύλακος, ὅπως ἀντισταθοῦν μέχρις ἐσχάτων καὶ μὴ ἐπιτρέψουν εἰς τὸν ἀντίπαλον «νὰ περάσῃ».

Ὀλίγον μετὰ τὴν 05.00 ὥραν τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ὑπὸ τὴν κάλυψιν τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰσέτι σκότους ἐξεδηλώθη ἡ ἐπιθεσις, μετὰ πρωτοφανοῦς, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, σφοδρότητος, στρεφομένη κατὰ τῶν φυλακίῶν τῆς ἐξωτερικῆς γραμμῆς ἀμύνης.

Ἐκ τούτων, τὸ ἐγκατεστημένον εἰς τὴν παρὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Μακρυγιάννη καὶ Χατζηχρήστου τριώροφον οἰκίαν ἐδέχθη καταγισμόν πυρὸς ἐξ ἔλων τῶν πλευρῶν τοῦ τετραγώνου καὶ σὺν τῇ παρόδῳ τῆς ὥρας ἡ θέσις του ἀπέδαινε ἀκρῶς δυσχερῆς. Μετὰ τριώρον τὰ πυρομαχικά τῶν ἀμυνομένων εἶχον σχεδὸν ἐξαντληθῆ, ὁ ἐπικεφαλῆς μοίραρχος ἐτραυματίσθη καὶ τὰ περισσότερα τῶν τυφεκίων ἡχρηστεύθησαν. Ἡ ἐνίσχυσις τοῦ φυλακίου καθίστατο ἀδύνατος ἕνεκα τοῦ καλύπτοντος τὴν ὁδὸν Μακρυγιάννη δραστικοῦ φονικωτάτου πυρὸς τῶν κομμουνιστῶν. Οὐδὲ καὶ τὸ τεθωρακισμένον ὄχημα τοῦ Συντάγματος ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιοθῆ πρὸς τοῦτο, ὡς ἀκινήτου συνέπειά μηχανικῆς βλάβης.

ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας τὸ φυλάκιον ὑπέκυψε, καταληφθὲν περὶ τὴν μεσημέριαν. Ἐκ τῆς ἐκ 2 Ἀξιωματικῶν καὶ 16 ἀνδρῶν δυνάμειος τούτου ἐφονεύθησαν 2 καὶ διέφυγον 7 χωροφύλακες οἱ δὲ ὑπόλοιποι 2 Ἀξιωματικοὶ καὶ 7 χωροφύλακες, συλληφθέντες αἰχμάλωτοι, ἐξετελέσθησαν βραδύτερον εἰς Κατσιπόδι.

Τὸ εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὁδῶν Μητσαίων καὶ Ἀρεοπαγίτου ὑποφυλάκιον, τὸ καλύπτον, ἐκ δυσμῶν τὸ 3ον φυλάκιον, αἰφνιδιασθὲν, ὑπέκυψε σφαιρισθέντος τοῦ ἐπικεφαλῆς ἐνωμοτάρχου καὶ τῶν 4 ἀνδρῶν του.

Τὸ εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ Μητσαίων 4ον Φυλάκιον ὑπέκυψεν ἐπίσης, ἀφοῦ συνεκράτησε μέχρι τῶν μεταμεσημβρινῶν ὥρῶν τὰς λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν. Ἐκ τῆς δυνάμειος τοῦ φυλακίου διεσώθη μόνον ὁ ἐπικεφαλῆς ἀνθυπασιπιστής, ἐνῶ οἱ 4 χωροφύλακες ἐφονεύθησαν κατὰ τὴν προσπάθειαν διαφυγῆς των.

Τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Χατζηχρήστου ὄον φυλάκιον ἠγωνίσθη μέχρι τῆς 16.00 ὥρας μετ' ἀκαταδλήτου σθένους παρὰ τὰς ἀπωλείας του, ἀνελθούσας εἰς 1 Ἀξιωματικόν, 1 ἀνθυπασπιστήν, 1 ἐνωματάρχην καὶ 5 χωροφυλάκας. Οἱ ἐναπομείναντες ἄνδρες, συγκεντρωθέντες περὶ τὸν ἐπὶ κεφαλῆς μοίραρχον, ἐπεχείρησαν τολμηρὰν ἐξόδον καὶ ἐπέτυχον ὑπὸ καταιγισμὸν σφαιρῶν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν περίβολον τοῦ στρατῶνος.

Οὕτω, μέχρι τῶν μεταμεσημβρινῶν ὥρῶν τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐπιθέσεως τέσσαρα ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων, τὸ 4ον, 5ον, 6ον καὶ τὸ ὑποφυλάκιον τῆς ὁδοῦ Μητσαίων - Ἀρεοπαγίτου ὑποστάντα τὸ βάρος τῆς ἐπιθέσεως τοῦ ἐχθροῦ ὑπέκυψαν, ἐξηκολούθουν δὲ ἀνθιστάμενα μόνον τὰ 1ον, 2ον καὶ 3ον φυλάκια. Μετὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν τεσσάρων πρώτων φυλακίων, ὁ ἐχθρὸς ἔστρεψε τὰς προσπάθειάς κατὰ τοῦ μανδροτοίχου τῶν στρατῶνων μὲ κυρίαν προσπάθειαν ἀρχικῶς κατὰ τῆς Ν.Α. πλευρᾶς (γωνία Χατζηχρήστου - Βεῖκου). Περὶ τὴν 14.00 ὥραν ἀνελήφθη ὑπὸ τῶν ἐνισχυθέντων ἐν τῷ μεταξύ ἐλασιτῶν νέα συγκεντρωτικὴ προσπάθεια ἀπὸ ΝΔ κατευθύνσεως (γωνία Μητσαίων - Χατζηχρήστου), καθ' ἣν ἐχρησιμοποιήθησαν τῇ διαταγῇ τοῦ διευθύνοντος τὸν ἀγῶνα τῶν ἐλασιτῶν συνταγματάρχου, τορπίλλαι καὶ δέσμαι χειροβομβίδων προσδεδεδεμένοι εἰς φιάλας βενζίνης, αἱ ὁποῖαι ἐρρίπτοντο ἐκ τῶν παρακειμένων οἰκιῶν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ δίωρον περίπου διαρκέσασα προσπάθεια αὕτη ἀπέτυχε, τὰ δὲ ἐπιτεθέντα τμήματα ἠναγκάσθησαν νὰ συμπτυχθοῦν μετὰ μεγάλων ἀπωλείων ἐπὶ τῶν γραμμῶν των ἐξορμήσεως (ὁδοὶ Καρατιδίων - Μισαραλιώτου).

Ἀποφασιστικὸν ρόλον εἰς τὴν ἀπόκρουσιν τῆς νέας ταύτης προσπάθειας ἔπαιξεν ἡ ἐπιτυχῆς βολὴ ἐνός ἐκ τῶν Α/Τ πυροβόλων τοῦ Συντάγματος κατὰ τῆς ἀποθήκης τορπιλῶν τῶν ἐλασιτῶν, ἐξ ἧς ἀνεφλέγησαν αἱ βενζίναι, ἐξερράγησαν αἱ χειροβομβίδες καὶ ἀπηνθρακώθησαν περὶ τοὺς 30 ἐλασίται.

Ἐπελθόντος, περὶ τὴν 18.00 ὥραν, τοῦ σκότους, ὁ ἐχθρὸς ἐμείωσε τὴν ἔντασιν τοῦ πυρός του.

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς κατὰ τὰς συγκρούσεις τῆς πρώτης ἡμέρας ὑπῆρξαν λίαν αἰσθηταί: 14 ὀπλίται εἶχον φονευθῆ, 8 Ἀξιωματικοὶ καὶ 25 ὀπλίται εἶχον τραυματισθῆ καὶ 5 Ἀξιωματικοὶ καὶ 35 ὀπλίται εἶχον ἐξαφανισθῆ (2).

(2) Πρόκειται περὶ τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ ἀνδρῶν τῶν καταληφθέντων ἐξωτερικῶν φυλακίων, οἵτινες, ὡς ἐσημειώθη ἤδη, εἴτε εἶχον φονευθῆ μαχόμενοι, εἴτε εἶχον συλληφθῆ αἰχμάλωτοι.

Β' Αστυνομικόν Τμήμα Πλάκας

Ἡ κατά τοῦ τμήματος ἐπίθεσις ἐξεδηλώθη τήν 05.45 διὰ καταιγιστικοῦ πυρός ἐκ πολλῶν κατευθύνσεων (3). Ὁ ἀγών, ὄλονέν ἐντεινόμενος, ἐσυνεχίσθη ἐπὶ τετράωρον μέχρι τῆς 10.00 ὥρας ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπωλείας εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀμυνομένων. Περὶ τήν 10.15 ὥραν τὰ πυρομαχικὰ εἶχον σχεδὸν ἐξαντληθῆ, ἀπέμενον δὲ μόνον περὶ τὰ 60 φυσίγγια αὐτομάτων. Τήν 11.00 τὰ πυρὰ τοῦ τμήματος ἐσίγησαν σχεδὸν τελείως, οἱ δὲ ἀμυνομένοι εἶχον καταφύγει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ καταστήματος, ἐνῶ ὁ διοικητὴς τοῦ τμήματος, ὄρθιος εἰς τὸ κλιμακοστάσιον, προέτρεπε τοὺς ἀνδρας του ν' ἀγωνισθοῦν μέχρις ἐσχάτων.

Τὴν στιγμὴν αὐτήν, πολυάριθμοι ἐλασῖται εἰσῆλθον αἰφνιδίως διὰ τῆς παραβιασθείσης κεντρικῆς θύρας τοῦ τμήματος καὶ ἐπωφελοῦμενοι τοῦ προκληθέντος αἰφνιδιασμοῦ, ἐπέτυχον νὰ συλλάβουν καὶ ν' ἀφοπλίσουν ἀριθμὸν ἀστυνομικῶν. Οἱ ὑπόλοιποι, ἐκμεταλλευόμενοι τὴν δημιουργηθεῖσαν σύγχυσιν, ἐπέτυχον νὰ διαφύγουν.

Οἱ συλληφθέντες ἀστυνομικοὶ μετήχθησαν εἰς Ἡλιούπολιν, ὅπου ἐδικάσθησαν ὑπὸ ἐνός δῆθεν «λαϊκοῦ δικαστηρίου». Ἐκ τούτων ὁ διοικητὴς τοῦ τμήματος, 3 ἀστυνόμοι, 1 ὑπαστυνόμος, 2 ἀρχιφύλακες καὶ 1 ἀστυφύλαξ, καταδικασθέντες εἰς θάνατον, ἐξετελέσθησαν τήν 7ην καὶ 8ην Δεκεμβρίου διὰ πολυβολισμῶν.

Τμήμα Μεταγωγῶν

Εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νικοδήμου 20 κατάστημα τοῦτο τῆς Χωροφυλακῆς ἦτο ἐγκατεστημένη δύναμις 110 Ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν, διαθετότων 70 τυφέκια ἰταλικῆς κατασκευῆς μετὰ 10 - 50 φυσιγγίων καθ' ὅπλον, ἐν αὐτόματον τύπου Στέν καὶ ὀλίγας χειροβομβίδας.

Ἐν ὄψει τῆς ἀναμενομένης ἐπιθέσεως, εἶχον καταληφθῆ παρ' ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς κατάλληλοι θέσεις εἰς τὰς πέριξ ὁδοῦς καὶ τὰς στέγας τριῶν παρακειμένων οἰκιῶν.

(3) Διὰ τὴν κατά τοῦ τμήματος ἐπίθεσιν διετέθησαν τμήματα τῶν ταγμάτων Γούδας, Βύρωνος, Ν. Ἑλβετίας.

Περὶ τὴν 05.30 ὥραν τὸ τμήμα ἐδέχθη σφοδρὰν ἐπίθεσιν ἐξ ὄλων τῶν πλευρῶν διὰ πυρῶν τυφεκίων, αὐτομάτων καὶ χειροβομβίδων. Ὡς ἐξηκριβώθη βραδύτερον, τὴν ἐπίθεσιν ἐνήργησαν τμήματα τοῦ προτύπου Τάγματος Καισαριανῆς. Καίτοι οἱ ἀμυνόμενοι ὑστέρον εἰς ὄπλισμόν καὶ ἰδίᾳ εἰς αὐτόματα ὄπλα, ἠμύνθησαν σθεναρῶς, συγκρατήσαντες ἐπὶ πολλὰς ὥρας τοὺς ἐπιτιθεμένους.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν καὶ ἀφοῦ 2 εἶχον φονευθῆ καὶ 10 τραυματισθῆ, ἐκάμφθη ἡ ἀντίστασις τοῦ ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Νικοδημοῦ καὶ Ἀδριανοῦ ἀγωνιζομένου φυλακίου, ἡ δὲ δύναμις τούτου συνεπτύχθη εἰς τὸ οἶκημα τοῦ τμήματος. Βραδύτερον ἐγκατελείφθη καὶ τὸ ἐγγὺς κείμενον κατάστημα τοῦ Μονοπωλίου, ὅπερ εἶχεν ὡς συνέπειαν γὰ καταστῆ στενωτέρως ὁ κλοιὸς τῶν ἐλασιτῶν καὶ γὰ ἐπιδεινωθῆ ἡ θέσις τῶν ἀμυνομένων. Τὴν 16.00 ὥραν, ὅτε ἡ φρουρά, ἐξαντλήσασα τὰ πυρομαχικὰ τῆς, εἶχε περιορισθῆ εἰς τὸν στενὸν χώρον τοῦ προαυλίου τοῦ καταστήματος, ἐνεφανίσθη τμήμα Βρετανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ὅποτε οἱ πολιτοκροῦντες τὸ τμήμα κομμουνιστὰι διεσκορπίσθησαν.

Κατὰ τὸν πολύωρον τοῦτον ἀγῶνα ἐφονεύθησαν 3 ὄπλιται καὶ ἐτραυματίσθησαν 17.

Αἱ συγκρούσεις ἐκεῖθεν τῆς Πλ. Ὁμονοίας

Καθ' ὃν χρόνον ἀποφασιστικοὶ ἀγῶνες διεξήγοντο εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων ἑκατοντάδων μέτρων ἀπὸ τῆς πλατείας Συντάγματος, αἱ συγκρούσεις ἐκεῖθεν (βορείως) τῆς πλατείας Ὁμονοίας ἐσυνεχίζετο μετ' ἀμειώτου ἐντάσεως ὡς ἀκολούθως:

Διλοχία Χωροφυλακῆς (Γ' Σεπτεμβρίου-Δεκεμβρίου)

Τὸ μεσονύκτιον τῆς 5/6 Δεκεμβρίου, μετὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους ἐγκατεστημένης διλοχίας χωροφυλακῆς, ἐξεδηλώθη σφοδρότατη ἐπίθεσις καὶ ἐναντίον τῶν ὑπὸ τῆς ἐτέρας διλοχίας κατεχομένων οἰκημάτων ἐπὶ τῶν ὁδῶν Γ'. Σεπτεμβρίου 105 καὶ Ἐλπίδος 5. Οἱ ἀγωνιζόμενοι ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γ'. Σεπτεμβρίου οἰκήματος, παρὰ τὴν κατάρρευσιν ἐκ τῆς σφοδρότητος τῶν πυρῶν μέρους τῆς βορείας πλευρᾶς του, ὡς καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς ἐσωτερικῆς του κλίμακος συνεπαίει τοῦ ὁποίου ἀπώλεσαν τὴν μεταξὺ τῶν ἐπικοινωνιῶν, ἀντέστησαν σθεναρῶς καθ' ὅλην τὴν νύκτα, καίτοι διέθετον μόνον ἀτο-

μικρόν όπλισμόν. Ούτοι μολονότι ή θέσις των έπεδεινούτο συνεχώς λόγω έξαντλήσεως των πυρομαχικών των και τής προΐούσης καταστροφής του οϊκήματος, έσυνέχισαν τόν ήρωϊκόν άγώνα μέχρι των πρωϊνων ώρων τής 6ης Δεκεμβρίου όποτε υπό τήν προστασίαν τριών βρεταννικων άρμάτων συνεπτύχθησαν, περί τήν 10.00 ώραν, δια τής όδου Γ'. Σεπτεμβρίου εις τό κέντρον τής πόλεως.

Ή εις τό επί τής όδου Έλπίδος 5 οϊκήμα έγκατεστημένη μικρά δύναμις τής διλοχίας, άγωνισθεϊσα δι' όλης τής ήμέρας και τής νυκτός και έξαντλήσασα τά πυρομαχικά της, ενήργησεν εκ παραλλήλου, περί τήν 04.00 ώραν τής 6ης Δεκεμβρίου, έξοδον και διεσκορπίσθη εις τήν περίξ περιοχήν.

Αϊ συνολικά άπώλειαι του Συντάγματος Μετεκπαιδεύσεως κατά τούς άγώνας τής 4ης και 5ης Δεκεμβρίου άνήλθον εις 10 νεκρούς, εκ των όποιων 6 'Αξιωματικοί, και 16 τραυματίας, εξ ών 2 'Αξιωματικοί.

'Αρχηγείον Χωροφυλακής (Ίουλιανού 36)

Περί τήν 00.15 ώραν τής 6ης Δεκεμβρίου, οί έλασΐται κατέχοντες τάς περίξ δεσποζούσας οϊκίας επανέλαβον τήν κατά του καταστήματος του 'Αρχηγείου Χωροφυλακής επίθεσιν δια σφοδρού πυρός, ούτινος ή ένταση διετηρήθη άμείωτος καθ' όλην τήν νύκτα.

Τά πυρά ενετάθησαν έτι μάλλον τήν πρωϊαν και περί τήν 12.00 ώραν, μετά τήν έξουδετέρωσιν τής επί τής όδου Γ'. Σεπτεμβρίου διλοχίας, ό έχθρός έξεδήλωσεν επίθεσιν δι' ισχυρών δυνάμεων έξ όλων των πλευρών. Τά καταιγιστικά πυρά των επιτιθεμένων εις ά προσετέθησαν και τοιαύτα όλμων, ή άχρήστευσις τής δυτικής πλευράς των δύο τελευταίων όρόφων και ή επικειμένη έξάντλησις των πυρομαχικών ούδóλως έπηρέασε τήν πανταχόθεν κυκλωμένην φρουράν, ήτις έξηκολούθει άμυνομένη.

Τάς άπογευματινάς ώρας έγκατελείφθη ό συνεχώς βαλλόμενος τρίτος όροφος και ή άμυνα του κτιρίου περιωρίσθη εις τούς δύο κάτω όρόφους. Το μοναδικόν όπλοπολυβόλον ήχρηστεύθη, τά αυτόματα έσίγησαν λόγω έλλείψεως πυρομαχικών και ό άγών έσυνεχίζετο δια των τυφεκίων.

Ένω ή κατάσταση κατέστη άπελπιστική, έφαινετο δέ έπερχόμενον τό μοιραϊον τέλος του άγώνος άφίχθησαν εκει τρία βρεταννικά άρματα επί τή θέα των όποιων οί έλασΐται διέκοψαν τάς επιθέσεις των. Έπό τήν προστασίαν των άρμάτων τούτων οί άνδρες του 'Αρχηγείου έξεκε-

νωσαν τὸ οἶκημα καὶ μετεφέρθησαν εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, (Παλ. Ἀνάκτορα).

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ Ἀρχηγείου, κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἀνῆλθον εἰς 1 Ἀξιωματικὸν καὶ 3 ὀπλίτας νεκροὺς καὶ 4 Ἀξιωματικοὺς καὶ 4 ὀπλίτας τραυματίας.

Ἄνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος (Ἄνδρου 16)

Κατὰ τὸ τελευταῖον φῶς τῆς 8ης Δεκεμβρίου, τὸ πῦρ τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τῆς πολιορκουμένης ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς προτεραίας Α.Δ.Χ. Στερεᾶς κατέστη σφοδρότερον, ὃ δὲ περὶ ταύτην κλοιὸς τούτων ἔτι στενώτερος.

Τὰς πρωϊνὰς ὥρας τῆς 6ης Δεκεμβρίου ἐπιτροπὴ κατοίκων τῶν πέριξ οἰκιῶν, αἵτινες ἐκινδύνεον νὰ καταστραφῶν, ἐκ τῆς παρατάσεως τῆς συγκρούσεως, παρουσιάσθη, τῇ προτροπῇ τῶν ἐλασιτῶν, εἰς τὸν Ἄν. Διοικητὴν Στερεᾶς, ἵνα προτείνῃ τὴν κατάπαυσιν τοῦ πυρὸς καὶ διαπραγματευθῇ τοὺς ὅρους παραδόσεως τῆς ἐκεῖ δυνάμεως Χωροφυλακῆς. Ὁ Ἄνωτερος Διοικητὴς Στερεᾶς, Συντ/ρχης Σ. Οἰκονομόπουλος, ἐλπίζων εἰς ἀποστολὴν ἐνισχύσεων, ἠρνήθη πᾶσαν συζήτησιν περὶ παραδόσεως.

Ἐπειδὴ ὁμως παρερχομένων τῶν ὥρῶν οὐδεμία ἐνίσχυσις ἐνεφανίζετο, τὰ δὲ πυρομαχικὰ εἶχον ἐξαντληθῆ, οἱ ἀμυνόμενοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐνεργήσουν ἔξοδον. Ὅντως, περὶ τὴν 10.00, ἡ φρουρὰ ἐπεχείρησε νὰ διασπάσῃ μαχομένη τὸν κλοιὸν τῶν ἐλασιτῶν, ἀλλ' ἡ προσπάθεια αὕτη λόγῳ τοῦ πανταχόθεν ἀποκλεισμοῦ τοῦ κτιρίου ἀπέτυχεν.

Ἄπαντες οἱ ἐπιζήσαντες συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι καὶ μετήχθησαν εἰς Κυψέλην, ὅπου ἀνέμενε τούτους τραγικὸν τέλος.

Περὶ τὴν 18.30 ὥραν τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐξετελέσθησαν εἰς τὴν θέσιν «Καραγιαννέικα» διὰ μαχαίρων οἱ συλληφθέντες 16 Ἀξιωματικοί, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἄνωτερος Διοικητὴς, ἐνῶ οἱ ὀπλίται μετεφέρθησαν ἐκ Κυψέλης εἰς τὰ ἐν περιοχῇ Γαλατσίου διυλιστήρια τῆς Οὐλέν, ὅπου καὶ ἐξετελέσθησαν σχεδὸν ἅπαντες, ἀφοῦ προηγουμένως ὑπέστησαν φρικτὴν θάσανιστήρια.

Δ' Ἀστυνομικὸν Τμήμα καὶ Μηχανοκίνητον Τμήμα Ἀστ. Πόλεων

Αἱ διὰ πυρὸς ἐπιθέσεις κατὰ τῶν ἀνωτέρω ἀστυνομικῶν καταστημάτων ἐσυνεχίσθησαν καὶ τὴν 6ην Δεκεμβρίου, ἀπεκρούσθησαν ὁμως

εὐχερῶς, καίτοι τὸ Μηχανοκίνητον Τμήμα ἀπειμονώθη τελείως μετὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γ'. Σεπτεμβρίου διλοχίας Χωροφυλακῆς.

Γενικὴ Ἀσφάλεια

Ἡ ἐναντίον τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας ἐπίθεσις ἐπανελήφθη καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην διὰ πυρῶν θαρῶν πολυδόλων ἐκ τῶν στεγῶν τῶν πέριξ οἰκιῶν, ἄνευ ὅμως ἀποτελέσματός τινος.

Περὶ τὴν 19.00 ὥραν ἀφίχθησαν τρία βρεταννικὰ ἄρματα μάχης, ἅτινα συνέδραμον τὸν ἀγῶνα τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας διασκορπίσαντα τὰς περὶ ταύτην συγκεντρώσεις τῶν ἐλασιτῶν.

Ἡ γενικὴ κατάστασις τὴν 6ην Δεκεμβρίου

Τὴν 6ην Δεκεμβρίου, τρίτην ἡμέραν τοῦ ἀγῶνος, ἡ γενικὴ κατάστασις ἐνεφανίζετο ὡς ἀκολούθως διὰ τὰς δυνάμεις Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστ. Πόλεων:

— Ἐκ τῶν 23 ἀστυνομικῶν τμημάτων τῆς πρωτευούσης εἶχον ἤδη ἐξουδετερωθῆ τὰ 19 συνοικιακὰ, διετηροῦντο δὲ εἰς χεῖρας τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων μόνον τὰ 3 κεντρικὰ ἦτοι τὰ Α'. (Πλ. Συντάγματος), Γ'. (Κολωνακίου) καὶ Δ'. (Σολωμοῦ), ὡς ἐπίσης καὶ τὰ προσδληθέντα καταστήματα τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας (Πατησίων - Στουρνάρα), τοῦ Μηχανοκινήτου Τμήματος (Πατησίων 91) καὶ τῆς Τροχαίας Κινήσεως (πλ. Λαυρίου).

— Ἐκ τῶν καταστημάτων καὶ φρουρῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἶχον περιέλθει κατόπιν ἀγῶνος εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωρ/κῆς Στερεᾶς, ἡ Δ.Χ. Ἀθηνῶν, τὰ οἰκήματα Μαυρογένους καὶ Γ'. Σεπτεμβρίου, ἔνθα αἱ δύο διλοχίαι Χωροφυλακῆς καὶ αἱ φυλακαὶ Βουλιαγμένης, ἐνῶ αἱ φυλακαὶ Συγγροῦ, τὸ Τμήμα Μεταγωγῶν καὶ οἱ στρατῶνες Μακρυγιάννη διετηροῦντο σταθερῶς εἰς χεῖρας τῆς Χωροφυλακῆς.

— Διετηροῦντο ἐπίσης εἰς χεῖρας ἐθνικῶν δυνάμεων, μὴ προσδληθέντα εἰσέτι ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, τὸ κτιριακὸν συγκρότημα τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων, αἱ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Ἀλεξάνδρας φυλακαὶ Ἀβέρωφ καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μεσογείων συγκρότημα τῶν Σχολῶν Χωρ/κῆς καὶ τὸ

ἐπὶ τῆς πλ. Μητροπόλεως κατάστημα Δ/νσεως ἐγκληματολογικῶν ὑπη-
ρεσιῶν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω δραματικῶν ἐξελίξεων οἱ κομμουνισταὶ εἶχον ἐπιτύχει γὰ καταστοῦν ἐντὸς τριημέρου κύριοι τοῦ μεγαλύτερου τμή-
ματος τῆς πόλεως καὶ δὲν ἀπέμενε, πρὸς ὀλοκλήρωσιν τοῦ σκοποῦ των,
εἰ μὴ μόνον ἢ κάμψις τῆς ἀντιστάσεως κέντρων τινῶν ἀμύνης τῆς Χω-
ροφυλακῆς καὶ τῆς Ἀστ. Πόλεων, ἅτινα ὡς ἔσχατα καταφύγια τοῦ Κρά-
τους καὶ τελευταῖα ὄχυρά τῆς ἐλευθερίας ἐσυνέχιζον τὸν ἡρωϊκόν, ἀλλ' ἀθέβαιον ἀγῶνα των.

Τὴν ζοφερὰν ταύτην εἰκόνα ἐπαρουσίαζεν ἡ κατάστασις τὴν 6ην
Δεκεμβρίου, ὅτε ἐξεδηλώθη ἡ πρώτη ὀργανωμένη παρέμβασις τῆς ΠΠ
Ἑλληνικῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας καὶ τῶν βρετανικῶν δυνάμεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VI.

ΑΝΑΛΗΨΙΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Περιοχή εδύθης 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας

Συμφώνως τῇ ἀνατεθείσῃ αὐτῇ ἀποστολῇ ἡ ταξιαρχία ὄφειλε νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ κεντρικοῦ τμήματος τῆς πόλεως, ἦτοι τοῦ τμήματος ἐκείνου τοῦ περικλειομένου ὑπὸ τῶν λεωφόρων Β. Σοφίας - Ἀλεξάνδρας - Πατησίων - Πανεπιστημίου.

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 5/6 Δεκεμβρίου ἡ ταξιαρχία προέβη εἰς μετακινήσεις τῶν τμημάτων τῆς πρὸς λήψιν τῆς τακτικῆς τῆς διατάξεως, ἐνῶ τὸ ὑπὸ τὴν διοίκησίν τῆς τεθὲν τάγμα Η.Ι.Ι., συγκείμενον ἐκ τριῶν λόγων τυφεκιοφόρων, εἰσῆρχετο εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν.

Κατόπιν τούτου ἡ ταξιαρχία προητοίμασε σχέδιον πρὸς ἔναρξιν ἀπὸ τῆς ἐπομένης, 6ης Δεκεμβρίου, τῆς ἐκκαθάρσεως τοῦ κέντρου τῆς πρωτευούσης καὶ κατάληψιν τῶν ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ εὑρισκομένων γραφείων τοῦ ΚΚΕ καὶ ΕΑΜ.

Ὡσαύτως ἡ ταξιαρχία διέθεσεν ἀνάλογον δύναμιν ἐκ τῶν 18 ἀρμάτων (1) καὶ 23 τεθωρακισμένων ὀχημάτων τοῦ 46ου Σ.Α. εἰς τὰς ἐτέρας

(1) Διάρσεις τῶν 18 ἀρμάτων «Σέρμαν» τοῦ 46ου Σ. Ἀρμάτων: 2 εἰς Σ.Σ. Εὐελπίδων ἔνθα ἡ διοίκησις τοῦ Συντάγματος, 3 εἰς ΠΙΙ Ὁρεινὴν Ταξιαρχίαν, ἀνὰ 3 εἰς ἕκαστον τῶν τριῶν ταγμάτων τῆς Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν καὶ 4 εἰς τμήματα Πειραιῶς.

ταξιαρχίας και κατένειμεν επίσης τὰ ἐπτὰ ἐφεδρικά της ἄρματα, τρία εἰς τὸ στρατηγεῖον αὐτῆς και τέσσαρα εἰς τὸ 50ον Σ. Ἀρμάτων.

Περατωθεισῶν, οὕτω, ἀπασῶν τῶν προπαρασκευῶν ἢ ταξιαρχία ἤρξατο ἐνεργοῦσα ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς 6ης Δεκεμβρίου ὡς ἀκολούθως:

— Τὸ Τάγμα Η.Λ.Ι. ἐξεκαθάρισε διὰ δύο λόχων του τὴν περιοχὴν Κολωνακίου ἀπὸ ἐλευθέρους τινὰς σκοπευτὰς και ἐξησφάλισε διὰ τοῦ τρίτου λόχου του τὸ δυτικὸν ἄκρον τοῦ Λυκαθῆττου.

— Τὸ 50ον Σύνταγμα Ἀρμάτων συνεκέντρωσε τὰς τέσσαρας πεζομάχους ἴλας του εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως και προέβη εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ μεταξὺ τῶν ὁδῶν Πανεπιστημίου και Ἀκαδημίας τμήματος τῆς πόλεως, καταλαβὼν ἄνευ σοβαρᾶς ἀντιδράσεως τῆ ὑποστηρίξει τριῶν ἀρμάτων τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κοραῆ κτίριον ἔνθα τὰ γραφεῖα τοῦ ΕΑΜ.

— Τὸ 46ον Σύνταγμα Ἀρμάτων συνεκέντρωσε τὰ ἐναπομένοντα ὀλίγα ἄρματα του εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἅτινα μετὰ τῶν τριῶν ἀρμάτων τοῦ στρατηγεῖου τῆς ταξιαρχίας, διετέθησαν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἀγῶνος τῶν κέντρων ἀντιστάσεως τῆς Χωρ/κῆς και τῆς Ἀστ. Πόλεων.

Περιοχὴ εὐθύνης III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας

Ἡ III Ὀρεινὴ Ταξιαρχία⁽²⁾ ὄφειλε γὰ ἐκκαθάριση τὸ ἐκεῖθεν Ἰλισοῦ και λεωφόρου Συγγροῦ τμήμα τῆς πρωτευούσης, ἀγομένη δὲ εἰς Φάληρον, ὅπερ ἀπετέλει και τὸν τελικὸν ἀντικειμενικὸν της σκοπόν, γὰ συνδεθῆ μετὰ τῆς ἐκεῖ 139ης Βρετ. Ταξιαρχίας Πεζικοῦ.

(2) Ἡ ἀριθμητικὴ δύναμις τῶν μαχίμων τμημάτων τῆς ταξιαρχίας κατὰ τὴν 6-12-44 ἦτο ἢ ἀκόλουθος (Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς III Ε.Ο. Ταξιαρχίας):

1ον Ὀρ. Τάγμα	516
2ον Ὀρ. Τάγμα	720
3ον Ὀρ. Τάγμα	520
III ΣΠΠ (ἄνευ πυροβόλων)	552
6ον Τάγμα Φρουρῶν (2 λόχοι)	215

ἦτοι ἐν συνόλῳ 2.423

Ἐκ τοῦ ἐαρῆος ὀπλισμοῦ της, ἡ ταξιαρχία διέθετε μόνον 6 ὄλμους τῶν 3' τοῦ 1ου Ὀρ. Τάγματος και τὸ σύνολον τῶν ἀτομικῶν ὄλμισκων 2'', 28 τὸν ἀριθμόν, ἦτοι 9 κατὰ τάγμα και 1 τοῦ ΣΠΠ. Τὰ 24 πυροβόλα τῶν 25 λιθρῶν τοῦ III ΣΠΠ, οἱ ἕτεροι 12 σωλῆνες ὄλμων 3' τοῦ 2ου και 3ου Ὀρ. Τάγματος, ὡς και τὰ «κάρριερς» —ἐλαφρὰ τεθωρακισμένα οχήματα ἐπὶ ἐρπυστριῶν, μεταφέροντα 4 ἄνδρας

Τὴν πρῶταν τῆς 6ης Δεκεμβρίου ἡ Ταξιαρχία προέβη εἰς τὰς ἀπαραιτήτους ἐτοιμασίας, ἔχουσα τὴν κατωτέρω διάταξιν:

— Σ.Δ. Ταξιαρχίας.

— 1ον Ὅρ. Τάγμα

— 2ον Ὅρ. Τάγμα

— 3ον Ὅρ. Τάγμα

— III Σ.Π.Π. (ἄνευ πυροβόλων)

Ἐντὸς τῶν εἰς Γουδί στρατῶνων

τοῦ 34ου Σ. Πεζικοῦ.

— 6ον Τάγμα Φρουρῶν (3)

Ἐντὸς τῶν εἰς Γουδί στρατῶνων

τοῦ Πεδινοῦ Πυρ/κοῦ.

Τὴν 10.00 ὥραν τῆς ἰδίας ἡμέρας, ἐξεδόθη ἡ διαταγή ἐπιχειρήσεων ἢ σχετικὴ πρὸς τὴν ἔναρξιν ἀπὸ τῆς μεσημέριας τῆς αὐτῆς τῆς ἐπιθέσεως πρὸς κατάληψιν τῶν πρώτων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν, ἧτοι τῶν συνοικισμῶν Ζωγράφου, Κουπονίων καὶ τοῦ ὑψώματος Ἀλεποδοῦνι.

Αἱ πρὸς ἐκκαθάρισιν περιοχαὶ κατεῖχοντο ὑπὸ τοῦ Προτύπου Ταγματος Καισαριανῆς (4), οὐτινος τμήματα εἶχον ἐγκατασταθῆ ἐπὶ τοῦ ἀντερείσματος Κοτοπούλη (5), κειμένου νοτίως καὶ σχεδὸν ἐφαπτομένως τῶν στρατῶνων τῆς ταξιαρχίας. Διὰ τῆς κατοχῆς τοῦ ἐν λόγῳ ἀντερείσματος καὶ ἐγκαταστάσεως ἐπ' αὐτοῦ αὐτομάτων ὄπλων καὶ ὀβλιῶν, οἱ στασιασταὶ ἐδέσποζον πλήρως τῶν στρατῶνων Γουδί, ἐλέγχοντες πᾶσαν ἐντὸς τούτου κίνησιν.

Διὰ τὴν ἐπίθεσιν συνεκροτήθη Ἀπόσπασμα ἐκ τῶν 2ου καὶ 3ου Ὅρ. Ταγματῶν καὶ διλοχίας χωροφυλάκων, πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ὁποίου διετέθησαν τρία ἄρματα καὶ τρία τεθωρακισμένα ὀχήματα ἐκ τῆς 23ης Βρετ. Τεθ. Ταξιαρχίας. Τὸ 1ον Ὅρ. Τάγμα, διαθέσαν ἀνά τρεῖς σωλῆνας ὀβλιῶν εἰς τὰ δύο τάγματα, παρέμεινεν ὡς ἐφεδρεία τῆς ταξιαρχίας ἐντὸς τῶν στρατῶνων, ὧν ἡ ἄμυνα ἀνετέθη εἰς τὸ III ΣΠΠ, ἐνῶ τὸ 6ον Τάγμα Φρουρῶν παρέμεινεν εἰς τοὺς στρατῶνας Πεδινοῦ Πυρ/κοῦ.

Ὁ ἀγὼν ἤρχισε τὴν 12.30 ὥραν, ὅτε τὰ τάγματα ἐξορμήσαντα ἐκ

καὶ ἐν ὄπλοπολυβόλον Μπρέν— τῶν τριῶν ταγματῶν εὐρίσκοντο εἰσέτι εἰς Ἰταλίαν. Τὰ πυροβόλα μετεφέρθησαν εἰς Ἑλλάδα τὴν 31-12-44.

(3) Τὸ τάγμα τοῦτο, ἀφίχθὲν ἐξ Αἰγύπτου, ἐτέθη εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ταξιαρχίας ἀπὸ 5-12-44.

(4) Ἶδε Δελτίον Πληροφοριῶν III Ε.Ο.Τ. τῆς 6-12-44 ἐν Παράρτηματι 18.

(5) Ἀντερείσμα Κοτοπούλη = ὕψωμα καλούμενον οὕτως ἐκ τῆς ἐκεῖ ἐπαύλεως Κοτοπούλη, ἔνθα εὐρίσκεται σήμερον ἐγκατεστημένον τὸ ΛΑ'. Ἀστυν. Τμήμα.

τῶν στρατώνων, ἐκινήθησαν πρὸς τοὺς ἀντικειμενικούς των σκοπούς, ὑπὸ τὴν κάλυψιν καταγιστικῆς πυρὸς ὄλων καὶ πολυβόλων.

Τὸ 2ον Τάγμα, ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τῶν τριῶν ἀρμάτων, ἐξουδετέρωσε τὴν ἀσθενῆ ἐχθρικὴν ἀντίστασιν ἐπὶ τοῦ ἀντερείματος Κοτοπούλη καὶ κατέλαβε ταχέως τοὺς συνοικισμοὺς Κουπονίων καὶ Ζωγράφου, ἐνῶ τὸ 3ον Τάγμα ὑποστηρίχθην ὑπὸ τῶν τριῶν τεθωρακισμένων, κατέλαβε τὰς παρυφὰς Καισαριανῆς καὶ τὸ ὕψωμα Ἀλεποδοῦνι, ὑπερκαίμενον ἀπὸ ἀνατολῶν τῆς Καισαριανῆς.

Οἱ ἐκεῖ στασιασταὶ διέφυγον πρὸς τοὺς συνοικισμοὺς Καισαριανῆς, Συγγροῦ καὶ Παγκρατίου.

Οὕτω, τὰ τμήματα τῆς ταξιαρχίας (6) εἶχον ἀχθῆ μέχρι τελευταίου φωτὸς ἐπὶ τῆς γραμμῆς ἄλλος Συγγροῦ - ἀντερείμα Κουπονίων - παρυφαὶ Καισαριανῆς - ὕψωμα Ἀλεποδοῦνι.

Οἱ δύο λόχοι Χωρ/κῆς, ἀκολουθοῦντες τὰ τάγματα, ἐξεκαθάρισαν συστηματικῶς τὰς καταληφθείσας περιοχάς, ἐνῶ διμοιρία τοῦ 1ου Ὀρ. Τάγματος (ἐφεδρείας) κατέλαβε τὸ Νοσοκομεῖον τῶν Παίδων καὶ ἡ Διμοιρία Προστασίας τῆς ταξιαρχίας τὸ Λαϊκὸν Νοσοκομεῖον, καλυφθείσης οὕτω καὶ τῆς ἐν λόγῳ κατευθύνσεως.

Αἱ ἀπώλειαι τῆς ταξιαρχίας ἀνῆλθον εἰς 3 ὀπλίτας νεκροὺς καὶ εἰς 6 τραυματίας.

Τὴν ἐσπέραν τῆς 6ης Δεκεμβρίου, μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ τῆς ταξιαρχίας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ἀπεστάλη πρὸς τὴν Arkforke τὸ ἀκόλουθον σῆμα: «Ταξιαρχον Ἄρχραιτ. Ἡ Ταξιαρχία συμφώνως διαταγῆ σας, διεξάγει ἀγῶνας εἰς φωλεὰς κομμουνιστῶν, ἧτοι συνοικισμοὺς περὶ τὴν Καισαριανήν. Παρακαλῶ καὶ πάλιν διὰ τὴν διάθεσιν δι' αὔριον 3 ἀκόμη ἀρμάτων, ἀπαραιτήτων δι' ἐκκαθάρισιν, καὶ ἐνὸς οὐλαμοῦ πυρ/κοῦ, οὐτινος ἡ διάθεσις ἐὰν ἐγένετο, θὰ ἐξεκαθαρίζετο ἡ Καισαριανή. Ἀπὸ αὔριον ἔναρξίς ἐκκαθαρίσεως Καισαριανῆς ἀπὸ τῆς 7ης πρωῒνης. Παρακαλῶ συμμετάσχη ἀεροπορία διὰ πολυβολισμοῦ πρὸς ἐκφοδισμόν. Τσακαλῶτος Θρ. Συναγματάρχης».

Περιοχὴ εὐθύνης 2ας Ταξ. Ἀλεξιπτωτιστῶν

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀνατεθεῖσαν εἰς τὴν ταξιαρχίαν ἀποστολήν, αὕτη ἔδει νὰ προδῆ εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ θορείου τμήματος τῆς πό-

(6) Ἀπόσπασμα Συναγματάρχου Παπαδοπούλου Νικ.

λεως και να εξασφαλίση την ελευθέραν χρήσιν τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς. Πρὸς τοῦτο, τὸ 4ον Τάγμα ἔδει νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὰς περιοχὰς Ν. Σφαγείων, Καλλιθέας, τὸ 5ον Τάγμα, μὲ ἀφετηρίαν τὴν Πλ. Συντάγματος, νὰ κινηθῆ ἡ κατάληψιν Ἀκροπόλεως καὶ ἐκκαθάρισιν τῶν περιοχῶν Πλάκας καὶ Ἑρώων τὸ δὲ 6ον Τάγμα νὰ διανοίξῃ τὴν περὶ τὴν πλ. Ὀμονοίας περίμετρον.

Ἐν τῇ πραγματικότητι ὅμως ἡ ὅλη ἐνέργεια τῆς ταξιαρχίας ἐξελίχθη ὡς ἀκολούθως:

Τὸ 5ον Τάγμα ἤρχισεν ἐνεργοῦν ἀπὸ τῶν μεταμεσημβρινῶν ὥρῶν τῆς 6ης Δεκεμβρίου διὰ λόχου ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ τριῶν ἀρμάτων, μεθοδικῆν ἐκκαθάρισιν τοῦ πέριξ τῆς Πλ. Συντάγματος χώρου, καταλάβον τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ὁθωνος 6 γραφεῖα τοῦ ΚΚΕ καὶ ἐκπέμφαν ἐν συνεχείᾳ τὸν ἕτερον λόχον τοῦ πρὸς κατάληψιν τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁ λόχος οὗτος τῇ συνεργασίᾳ δυνάμεως χωροφυλάκων ἐξουδετέρωσε κατόπιν βραχέος ἀγῶνος ἐστίας ἀντιστάσεως εἰς τὰς διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν Νίκης - Κυδαθηναίων, Νικοδήμου - Ἀδριανοῦ, Πέτα - Ἀστερίου, Ὑπερείδου - Ἀστερίου καὶ ἐπέτυχεν ν' ἀχθῆ μέχρι τοῦ τελευταίου φωτὸς ἐπὶ τῆς μὴ κατεχομένης ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ Ἀκροπόλεως ἔνθα καὶ ἐγκατεστάθη. Ἡ κίνησις αὕτη ἔσχεν ἐπὶ πλέον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ὁδοῦ Ναυάρχου Νικοδήμου καὶ τὴν ἐπανεγκατάστασιν εἰς τὸ Τμήμα Μεταγωγῶν τῆς δυνάμεώς του, ὡς καὶ τὴν ἀνακατάληψιν τοῦ ἐπὶ τῆς πλατείας Ἀγίας Αἰκατερίνης Πλάκας Β' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, ὅπερ ἐπηνδρώθη ἐκ νέου δι' ἀστυνομικῶν.

Ἐν τῇ προσπάθειᾳ ταύτῃ ὁ λόχος ἀλεξιπτωτιστῶν ὑπέστη σημαντικὰς ἀπωλείας, ἐν αἷς ἓνα ὑπολοχαγὸν νεκρὸν καὶ ἓνα ταγματάρχην, τὸν διοικητὴν τοῦ λόχου, θαρῶς τραυματισθέντα.

Τὸ 6ον Τάγμα προσέβη εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς Ὀμονοίας, ἐγκατασταθὲν ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰ περὶ ταύτην ξενοδοχεῖα (ΣΔ Τάγματος εἰς Ξενοδοχεῖον «Κάρλτον»).

Τέλος, τὸ 4ον Τάγμα μετὰ τῶν διατεθέντων αὐτῷ τριῶν ἀρμάτων ἐξηκολούθει παραμένον εἰς τὸ συγκρότημα τῶν φυλακῶν Συγγροῦ.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ἀγῶνος

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς ἡμέρας ταύτης, πρώτης ἡμέρας τοῦ ἀγῶνος διὰ τὰς τακτικὰς ἐλληνοβρετανικὰς δυνάμεις, συνοφίζονται ὡς κάτωθι:

— Ἐξησφαλίσθησαν ὑπὸ τῶν Βρεταννῶν τὰ ζωτικῆς σημασίας ὑψώματα τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Λυκαθηττοῦ καὶ ἐξεκαθαρίσθη τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἀπὸ ἐλευθέρους τινὰς σκοπευτάς, μόνων στοιχείων ἄτινα, ὡς διεπιστώθη, διέθετεν ἐκεῖ ὁ ΕΛΑΣ.

Ἡ κατοχὴ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ἀγῶνος τῶν ἀνωτέρω ὑψωμάτων, σημείων ζωτικωτάτης σημασίας, δεσποζόντων ὁλοκλήρου τοῦ πέριξ τῶν κατωκημένου χώρου, ἔσχεν οὐσιαστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀγῶνος. Πράγματι, τὸ ἐκεῖθεν προσφερόμενον ἐκτεταμένον πεδίον βολῆς καὶ παρατηρήσεως ἐξησφάλιζεν εἰς τοὺς κατέχοντας ταῦτα ἀπόλυτον ἔλεγχον πασῶν τῶν πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως κατευθύνσεων προσεγγίσεως τῶν κομμουνιστῶν, προσέει δὲ δυνατότητα περιορισμοῦ τῆς δράσεως τῶν ἐπὶ λόφων Φιλοπάππου, Ἀρδηττοῦ καὶ Στρέφης ἐχθρικῶν δάσεων πυρός.

— Ἐξεκαθαρίσθησαν ὑπὸ τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας αἱ περιοχαὶ Ζωγράφου, Κουπόνια, καὶ κατελήφθησαν τὰ ὑψώματα Κουπονίων καὶ Ἀλεποδοῦνι, ἄτινα ὑπερκείμενα ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἀνατολῶν τῆς Καισαριανῆς παρεῖχον ἐξαιρέτους θάσεις διὰ συνέχισιν τῆς ἐπιθέσεως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην.

— Ἐξεκαθαρίσθη ὑπὸ Βρεταννῶν ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ Ἑλλήνων χωροφυλάκων ἡ περιοχὴ Πλάκας καὶ ἐξουδετερώθη ἡ ἀναληφθεῖσα παρὰ τῶν ἑλασιτῶν, μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Β' Ἄστου. Τμήματος καὶ ἐγκατάλειψιν τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν, ἰσχυρὰ προσπάθεια διεισδύσεως τῶν εἰς πλ. Συντάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VII.

Ο ΚΡΙΣΙΜΟΣ ΑΓΩΝ ΤΗΣ 7ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΕΙΣ ΓΟΥΔΙ

Ἐφίξις «άνταρτικῶν» δυνάμεων ἐξ ὑπαίθρου

Καθ' ὃν χρόνον αἱ δυνάμεις τοῦ Α΄. Σ. Σ. Ἀθηνῶν τοῦ ΕΛΑΣ ἐνήργουν δάσει προδιαγεγραμμένου σχεδίου πρὸς «περίσφιγξιν τοῦ κέντρου τῆς πόλεως» ἢ ΚΕ/ΕΛΑΣ, ἣτις εἶχεν ἐγκατασταθῆ εἰς μονήν Κλεισιῶν (Χασιάς), προπαρεσκεύαζε τὴν ἐμπλοκὴν εἰς τὴν μάχην τῶν Ἀθηνῶν τῶν ἐξ ὑπαίθρου ἐνισχύσεων, αἵτινες ἤρχισαν ἤδη ἀφικνούμεναι εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πρωτευούσης.

Αἱ προθέσεις τῆς ΚΕ/ΕΛΑΣ τὴν 5ην Δεκεμβρίου συνίσταντο:
«Νὰ ἐκκαθάρσῃ σὲ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν τὰς ἀντιστάσεις καὶ τὰς τοιαύτας σὰ περίχωρα. Κυρία προσπάθεια: ἐξουδετέρωσις τῶν δυνάμεων Γουδι - Σχολῆς Χωροφυλακῆς μὲ σύγχρονον ἐνέργειαν πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀντιστάσεων».

Αἱ ἀνωτέρω προθέσεις ἐκοινοποιήθησαν πρὸς τὰς ὑφισταμένας μεγάλας μονάδας διὰ διαταγῆς τῆς ΚΕ/ΕΛΑΣ ἐκδοθείσης τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ καθοριζούσης τὰς ἀποστολὰς τούτων ὡς κάτωθι:

«Α΄. Σ. Σ τ ρ α τ ο ὕ: Ἐντὸς τῶν πόλεων τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς πρὸς ἐκκαθάρισιν.

Ι Ι Μ ε ρ α ρ χ ί α (μεῖον 2ον Σύνταγμα): Σὲ στενὸ σύνδεσμον μὲ τὸ Α΄. Σ. Σ. νὰ ἐπέμδῃ στὸν ἀγῶνα μὲ σκοπὸ:

— Τήν ἐξουδετέρωσιν τῶν ἀντιστάσεων Γουδι - Σχολῆς·Χωροφυλακῆς.

— Τήν συμδολῆν εἰς τήν προσπάθειαν ὀλοσχεροῦς καταλήψεως τῆς πόλεως Ἀθηνῶν.

Χ Ι Ι Ι Μ ε ρ α ρ χ ί α : Νά ἐνεργήσῃ ἀπό ΒΔ παρυφῆ πόλεως σέ στενή συνεργασία μετ' τὸ Α'. Σ. Σ. πρὸς κέντρον Ἀθηνῶν καὶ νά συμδάλῃ εἰς τήν γενικήν ἐκκαθάρισιν τῆς καταστάσεως».

Τήν ἐπομένην, 6ην Δεκεμβρίου, μεταξύ 11.00 καὶ 13.00 ὥρας ἔλαβε χώραν εἰς τήν ἐν Χασιά ἔδραν τῆς Κ.Ε. τοῦ ΕΛΑΣ εὐρεία σύσκεψις, εἰς ἣν μετέσχεν ὀλόκληρος ἡ Κ.Ε., ὁ διοικητῆς τοῦ Α'. Σ. Στρατοῦ καὶ ἡ διοίκησις τῆς ΙΙ Μεραρχίας.

Κατὰ τήν σύσκεψιν ταύτην, μετὰ γενικήν ἐπισκόπησιν τῆς καταστάσεως καὶ διαπίστωσιν ὅτι «...ἡ κεντρικὴ σκέψις τῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας τοῦ ΕΛΑΣ ἦταν πάντα ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ ἰσχυροῦ συγκροτήματος τὸ Γ ο υ δ ί...» (1) ἀνετέθη εἰς τήν ΙΙ Μεραρχίαν ἡ ἀποστολὴ τῆς «ἐξουδετερώσεως τῶν δυνάμεων Γουδι - Σχολῆ Χωροφυλακῆς».

Ἡ Μεραρχία αὕτη ὄφειλεν:

«(α) ἀπὸ τῆς ἐπομένης καὶ πρὸ τῆς ἔω, τήν 05.00 ὥραν, νά ἐνεργήσῃ διὰ τοῦ συνόλου τῆς δυνάμεώς της αἰφνιδιαστικὴν ἐπιθεσιν κατὰ τῶν στρατῶνων Γουδι - Σχολῆ Χωροφυλακῆς καὶ

«(β) μετὰ τήν ἐξουδετέρωσιν των νά εισέλθῃ εἰς Ἀθήνας καὶ νά συμδάλῃ εἰς τήν ἐκκαθάρισιν τῆς ὅλης καταστάσεως».

Ἀπεφασίσθη ἐπίσης, ὅπως τὸ Α'. Σ.Σ. ὑποδοηθῆσῃ τήν ἐνέργειαν τῆς ΙΙ Μεραρχίας, ἐπιτιθέμενον διὰ τμημάτων τῆς Ι Ταξιαρχίας κατὰ τῆς ΙΙΙ Ταξιαρχίας Ρίμινι, ἀπὸ νότου, ἐκ τῆς περιοχῆς Καισαριανῆς.

Τὸ Α'.Σ.Σ., διὰ τῆς «Γενικῆς διαταγῆς ἐπιχειρήσεων» (2) τήν ὀποίαν ἐξέδωκε τήν 19.30 ὥραν τῆς ἰδίας ἡμέρας, καθώριζε τὰς ἀποστολάς τῶν ὑπὸ τήν διοίκησιν του Μεγάλων Μονάδων (Ι, ΙΙ Ταξιαρχία καὶ ΙΙ Μεραρχία) ὡς ἀκολούθως:

«Ἡ ΙΙ Μεραρχία, τιθεμένη μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐπιχειρήσεως Γουδι - Σχολῆ Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸ Α'.Σ.Σ., θά κατευθύνῃ:

(1) Ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου Ἐπιχειρήσεων Α'.Σ.Σ./ΕΛΑΣ.

(2) Διαταγὴ ΑΠ 109/6-12-44 Α'.Σ.Σ. Ἰδὲ κείμενον ἐν Παραρτήματι 5.

(α) τὴν ἀριστερὰ φάλαγγα αὐτῆς πρὸς Καισαριανή - Παγκράτι.
"Ἄμα ὡς φθάσῃ ἡ διοίκησις τῆς Μεραρχίας εἰς τὸν Σ.Δ. τῆς
I Ταξιαρχίας, θὰ ἀναλάβῃ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρή-
σεων εἰς τὸν τομέα τῆς I Ταξιαρχίας μὲ τὰς δυνάμεις ταύτης
καὶ τὴν ἀριστερὰν τῆς φάλαγγα.

(β) Θὰ κατευθύνῃ τὴν δεξιὰ τῆς φάλαγγα εἰς Ἀμπελοκήπους, ὅ-
που καὶ θὰ τὴν θέσῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς II Ταξιαρχίας».

"Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μέθοδον ἐνεργείας, καθορίζεται ἐν τῇ ἀνω-
τέρῳ διαταγῇ ὅτι:

«Αἱ δυνάμεις τῆς II Μεραρχίας δὲν θὰ χρησιμοποιηθοῦν παρὰ μό-
νον ὡς ἐφεδρεία διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν παρουσιαζομένων ἰσχυρῶν
ἀντιστάσεων, ὁπότε καὶ θὰ χρησιμοποιοῦνται μαζικῶς εἰς τὸν το-
μέα ἐκάστης Ταξιαρχίας».

Ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς II Μεραρχίας ἐτέθη καὶ ὁλόκληρον τὸ 5ον
Σύνταγμα Πεζικοῦ (Βορείων Προαστείων).

Εἰς τὰς I καὶ II Ταξιαρχίας ἀνετίθετο ἡ ἀποστολὴ τῆς συνε-
χίσεως τῶν ἐπιθέσεων ἐπὶ συγκλινοῦσων κατευθύνσεων πρὸς τὸ κέντρον
τῆς πόλεως. Διὰ τὴν ἐπίθεσιν ταύτην, αἱ ταξιαρχίαι ἔδει «νὰ χρησι-
μοποιήσουν ὡς θάσεις ἐξορμήσεως τὴν πλέον προκεχωρημένην γραμμὴν
πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως καὶ νὰ ἐπιδιώξουν τὴν διεξαγωγὴν τῆς
μάχης ἐντὸς κατφικημένων τόπων».

Αἱ ὄραι ἐξορμήσεως τῶν τμημάτων, καθωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ Σώ-
ματος ὡς ἑπεται:

«Διὰ τὴν II Μεραρχίαν ἡ 05.00 ὥρα.

Διὰ τὴν I Ταξιαρχίαν ἅμα τῷ πέρατι τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς Γουδί.

Διὰ τὴν II Ταξιαρχίαν τῇ διαταγῇ τοῦ Σώματος».

Ἐκ τῆς παραγράφου ταύτης καταφαίνεται καὶ ἡ κεφαλαιώδης ση-
μασία, ἡ ἀποδιδομένη ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν εἰς τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς
III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ὁποίας καὶ ἐ-
ξηρτῶντο πᾶσαι αἱ μετέπειτα ἐνέργειαι πρὸς κατάληψιν τῆς πόλεως.

Ὡς ἐφεδρεία τοῦ Σώματος ἐτηρήθη τὸ ἄρτι ἀφιχθὲν ἐκ Κορίνθου
6ον Σύνταγμα, ὅπερ συνεκεντρώθη εἰς Περιστέρι.

Τέλος, ὡς πρὸς τὴν τηρητέαν στάσιν ἔναντι τῶν βρετανικῶν στρα-
τευμάτων, τὸ Α'. Σ. Στρατοῦ καθίστα γνωστὸν διὰ τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω
διαταγῆς του, ὅτι:

«Ἐπάρχουν μεγάλαι πιθανότητες, ὅτι τὰ ἀγγλικὰ στρατεύματα, ἂν

καὶ δὲν θὰ προκληθοῦν, θὰ ἐπέμβουν στὸν ἀγῶνα ἐναντίον μας. Στὴν περίπτωση αὐτὴ θὰ ἀντιμετωπισθοῦν ὡς ἐχθρικά τμήματα».

Οὕτω, ληγούσης τῆς 6ης Δεκεμβρίου, οἱ κομμουνισταὶ εἶχον περατώσει ἀπάσας τὰς μετακινήσεις καὶ προπαρασκευάζει διὰ τὴν ἐμπλοκὴν ἀπὸ τῆς ἔω τῆς ἐπομένης, τῶν πρώτων ἐξ ὑπαίθρου «ἀνταρτικῶν» μονάδων, ὧν ἡ συγκρότησις καὶ ἡ ἀριθμητικὴ δύναμις ἔχουν, κατὰ τὰ κυριευθέντα ἀρχεῖα τοῦ ΕΛΑΣ, ὡς ἀκολούθως:

— II Μεραρχία (Ἄττικῆς)

34ον Σύνταγμα	(3 τάγματα)	— 2.000 ἄνδρες	
7ον »	(2 τάγματα)	— 800 »	(3)
2ον »	(διλοχία)	— 200 »	(4)
Λοιποὶ μεραρχικοὶ σχηματισμοὶ		500 »	

3.500 ἄνδρες

— 6ον Σύνταγμα (Κορίνθου) (3 τάγματα) 1.100 ἄνδρες

— XIII Μεραρχία (Στερεᾶς Ἑλλάδος)

Ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς μεραρχίας ταύτης εὐρίσκοντο ἀπὸ 6ης Δεκεμβρίου εἰς Χασιὰν (Φυλὴν) μόνον τὸ στρατηγεῖον αὐτῆς μετὰ τοῦ III/42 Τάγματος. Τὸ τελευταῖον τοῦτο, δυνάμει 400 ἀνδρῶν, διετέθη εἰς II Μεραρχίαν. Αἱ λοιπαὶ μονάδες τῆς μεραρχίας εὐρίσκοντο ἐν κινήσει πρὸς τὴν περιοχὴν Χασιάς, ἥτις ἦτο καὶ ἡ περιοχὴ συγκεντρώσεως ταύτης.

Ἦτοι, μέχρι τελευταίου φωτὸς τῆς 6ης Δεκεμβρίου τὸ ἀριθμητικὸν σύνολον τῆς συγκεντρωθείσης εἰς τὰ προάστεια τῶν Ἀθηνῶν ἐχθρικής δυνάμει ἀνῆρχετο ὡς κάτωθι:

— II Μεραρχία	:	3500
— 6ον Σύνταγμα	:	1100
— III/42 Τάγμα	:	400

Ἐν ὅλῳ 5.000 «ἀντάρται».

Ἐν ἀριθμῷ οὗτος, προστιθέμενος εἰς τὴν ἐξ 9.000 ἀνδρῶν ἔνοπλον

(3) Τάγμα τοῦ συντάγματος παρέμενε εἰς Χαλιδίδα.

(2) Ὑπολείμματα ἐκ τοῦ ἀφοπλισθέντος παρὰ τῶν Βρετανῶν τὴν 4/5 Δεκ., 2ου Συντάγματος.

δύναμιν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Α΄ Σ. Σ. ἀνεβίβαξε τὸ σύνολον τῆς ἐνόπλου κομμουνιστικῆς δυνάμεως εἰς 14.000 περίπου.

Δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι ὁ ὅπλισμός τῶν μονάδων ὑπαίθρου ἦτο κατὰ πολὺ ἰσχυρότερος τοῦ τῶν μονάδων τοῦ Α΄ Σ. Στρατοῦ. Οὕτως ἕκαστον τάγμα διέθετε κατ' ἐλάχιστον τέσσαρα πολυβόλα, ὡς καὶ ἓνα τοῦλάχιστον σωλῆνα ἔλμου 81 χλστ., ἐκάστη δὲ ὁμάς μάχης διέθετεν ἀπαραιτήτως ὅπλοπολυβόλον.

Ἡ Π Μερραρχία τοῦ ΕΛΑΣ ἐξέδωκε καὶ αὕτη περὶ τὰς πρώτας μεσημβρινὰς ὥρας τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ἐκ τοῦ εἰς Χασιὰν Σ.Δ. τῆς, τὴν διαταγὴν ἐπιχειρήσεων διὰ τὴν κίνησιν τῶν μονάδων τῆς πρὸς τὰς θάσσεις ἐξορμησεῶς των βορείως στρατώνων Γουδι καὶ δυτικῶς Σχολῆς Χωροφυλακῆς.

Διὰ νὰ μὴ ἀποκαλυφθῆ ἡ ὄλη κίνησις, αἱ μονάδες τῆς μεραρχίας διετάχθησαν νὰ πραγματοποιήσουν τὰς κινήσεις των ὑπὸ τὴν κάλυψιν τῆς ἐπερχομένης νυκτός, 6/7 Δεκεμβρίου, ὥστε ν' ἀχθοῦν ἀθέατοι πρὸ τῶν ἀντικειμενικῶν των σκοπῶν, καθ' ὧν ἔδει νὰ ἐξαπολυθῆ ἐπίθεσις ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν συνταγμάτων τὴν 05.00 ὥραν.

Αἱ συνθήκαι πορείας τῆς Π Μερραρχίας κατὰ τὴν νύκτα τῆς 6/7 δὲν ἦσαν εὐνοϊκαί, οὕτω δὲ τὰ τμήματά τῆς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φθάσουν ἐγκαιρῶς, πρὸ τῆς ἔω, εἰς τὰς θάσεις ἐξορμησεῶς των.

Τὸ 7ον Σύνταγμα (2 τάγματα — 800 ἄνδρες), μὲ ὑπὸ διοίκησιν τὸ τμήμα τοῦ ἀφοπλισθέντος 2ου Συντάγματος (200 ἄνδρες), κινήθην διὰ τοῦ δρομολογίου Ἀσπρόπυργος - Καλογρέζα - Τουρκοδούνια - Αὐχὴν Γαλατσίου, ἤχθη περὶ τὴν 07.00 ὥραν τῆς 7ης Δεκεμβρίου ἦτοι μὲ δίωρον καθυστέρησιν εἰς περιοχὴν «Ἐρυθρὸς Σταυρὸς» δυτικῶς τοῦ συγκροτήματος τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς.

Τὸ 34ον Σύνταγμα (3 τάγματα — 2.000 ἄνδρες), μὲ ὑπὸ διοίκησιν τὸ III/42 Τάγμα (400 ἄνδρες), συγκεντρωθὲν εἰς Μενίδι ἤχθη μὲ καθυστέρησιν τεσσάρων περίπου ὥρῶν εἰς περιοχὴν Νοσοκομείου «Σωτηρία», βορείως στρατώνων Ὀρειβατικοῦ Πυροβολικοῦ.

Οὕτω, ἀντὶ τῆς σχεδιασθείσης νυκτερινῆς αἰφνιδιαστικῆς ἐπιθέσεως ἡ Π Μερραρχία ἐξεδήλωσε τὴν ἐνέργειάν τῆς ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Ὁ ἀγὼν εἰς Γουδι

Αἱ πραγματοποιηθεῖσαι κατὰ τὴν νύκτα 6/7 Δεκεμβρίου μετακινή-

σεις τῶν δυνάμεων τῆς II Μεραρχίας τοῦ ΕΛΑΣ πρὸς τὴν περιοχὴν Γουδι περιήλθον ἐγκαίρως εἰς γνόσιν τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας. Κατόπιν τούτου, αὕτη ἀνέστειλε τὴν διὰ τὴν πρωΐαν τῆς 7ης Δεκεμβρίου προβλεφθεῖσαν συνέχισιν τῆς ἐπιθέσεως πρὸς ἐκκαθάρισιν τῶν περιοχῶν Καισαριανῆς καὶ Παγκρατίου καὶ διέταξεν, ὅπως τὸ ἐκ τῶν 2ου καὶ 3ου Τάγματος Ἀπόσπασμα λάθῃ ἀμυντικὴν διάταξιν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν κατεχομένων θέσεων καὶ ἀπαγόρευσιν διεισδύσεων τοῦ ἐχθροῦ.

Συγχρόνως τὸ σύνολον τῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς, τῆς ἐγκατεστημένης εἰς τὸ συγκρότημα Σχολῶν Χωροφυλακῆς⁽⁵⁾, ὡς καὶ οἱ Εὐζωνοὶ οἱ κρατούμενοι εἰς στρατῶνας Ὀρειβατικοῦ Πυροβολικοῦ⁽⁶⁾, ὑπήχθησαν ὑπὸ τὴν III Ταξιαρχίαν, διετάχθησαν δὲ νὰ ὀργανώσουν τὴν ἀμυναν τῶν κατεχομένων ὑπ' αὐτῶν κτιρίων καὶ νὰ καλύψουν τὴν διάταξιν ταύτης ἀπὸ βορείας καὶ βορειοανατολικῆς κατευθύνσεως.

Μεταξὺ 07.00 καὶ 08.00 ὥρας τῆς 7ης Δεκεμβρίου, τὸ 7ον Σύνταγμα ΕΛΑΣ (δύο τάγματα καὶ διλοχία) κατόπιν ἐντόνου προπαρασκευῆς διὰ πυρῶν ὀλμων καὶ αὐτομάτων ὀπλων, ἐξαπέλυσε τὴν ἐπίθεσίν του κατὰ τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, κατεχομένης ὑπὸ τάγματος Χωροφυλακῆς, ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Νοσοκομείου «Ἐρυθρὸς Σταυρὸς».

Ἡ ἐπίθεσις ἀνεγκαιρίσθη διὰ τῶν εὐστόχων φονικῶν πυρῶν τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μεσογείων πολυβολείων τῶν ἀμυνομένων. Δύο ἐξορμήσεις τῶν στασιαστῶν ἀπεκρούσθησαν μετὰ αἱματηρῶν ἀπωλειῶν διὰ τὰ ἐπιτεθέντα τμήματα ἄτινα, μὴ δυνηθέντα τελικῶς νὰ προωθηθοῦν ἀνατολικῶς τῆς λεωφόρου Μεσογείων, ἐπανήλθον εἰς τὰς βάσεις ἐξορμήσεώς των (Νοσοκομεῖον «Ἐρυθρὸς Σταυρὸς»).

Ἐξ ἄλλου, ἡ III Ὀρεινὴ Ταξιαρχία, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς διαγραφόμενης ἐκ τῶν συγκεντρώσεων τῆς προτεραίας ἀπειλῆς, ἐκίνησε περὶ τὴν 07.00 τὸν 2ον Λόχον τοῦ ἐν ἐφεδρεία 1ου Ὀρ. Τάγματος ἵνα τὴν καλύψῃ ἐκ τῆς κατευθύνσεως τῆς Μονῆς Ἀστερίου, καταλαμβάνων τὸ ὕψωμα Κύρου Πήρα.

(5) Τάγμα Χωροφυλακῆς ἐκ 520 ὀπλιτῶν καὶ 66 ἀξιωματικῶν μετὰ 10 ὀλοπολυβόλων, 7 αὐτομάτων ἀραβίδων, 3 ὀλμίσκων καὶ 581 τυφεκίων.

(6) Εἰς στρατῶνας Ὀρειβατικοῦ Πυροβολικοῦ ἐκρατοῦντο 900 εὐζωνοὶ τῶν διαλυθέντων κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν Ταγμάτων Ἀσφαλείας, φρουρούμενοι προστατευτικῶς ὑπὸ 40 χωροφυλάκων. Ὀργανωμένοι εἰς 9 Λόχους ἐφωδιάσθησαν μετὰ τὴν ἐναρξίν τοῦ κινήματος διὰ 10 ὀλοπολυβόλων Μπρέν διατεθέντων ὑπὸ τῆς III Ε.Ο. Ταξιαρχίας (Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Στρατοπεδάρχου Συνταγματάρχου Γιαννακουδάκη).

Ὁ λόχος κατέλαβε μέχρι τῆς 09.00 ὥρας τὸν ὄν διετάχθη ἀντικει-
μενικὸν σκοπὸν.

Τὴν ἰδίαν περίπτου ὥραν, 09.00, κατόπιν βολῆς ὀβλιων κατὰ τοῦ
περιθόλου τῶν στρατῶνων ὀρειβατικοῦ πυρ) κοῦ ἐξεδηλώθη καὶ ἡ ἐπίθε-
σις τοῦ 34ου Συντάγματος ΕΛΑΣ διὰ τοῦ III/42 Τάγματος ἐκ τῆς πε-
ριοχῆς νοσοκομείου «Σωτηρία», διὰ τοῦ 1/34 ἐκ τῆς Μονῆς Ἀστέρι, ἐνῶ
το III/34 παρέμεινε πέραξ τμημάτων «Τσακὸς» ἐν 6' κλιμακίῳ.

Ἐκ τούτων μόνον τὸ III/42 Τάγμα ἐπέτυχε νὰ προσεγγίση τοὺς
στρατῶνας Ὀρειβατικοῦ, κειμένους ἀνατολικῶς στρατῶνων τῆς III ΕΟΤ,
ἀλλ' ἡ περαιτέρω κίνησις τοῦ τάγματος τούτου ἀνεκόπη προσκρούσασα
εἰς τὰ πυρὰ τῶν ἀμυνομένων ἐκεῖ Εὐζώνων.

Ἀκολούθως ἀντεπίθεσις, ἐνεργηθεῖσα διὰ λόχου τοῦ 6ου Τάγματος
Φρουρῶν, ὑποστηριζομένου ὑπὸ τριῶν βρεταννικῶν ἀρμάτων, ἐξορμήσαν-
τος ἐκ τῶν παρακειμένων στρατῶνων Πεδινοῦ Πυρ/κοῦ, ἀνέτρεψε τὰ
ἐχθρικά τάγματα, ἅτινα συνεπτύχθησαν ἐν ἀταξία μὲ θαρείας ἀπωλείας
εἰς τὰς θάσεις ἐξορμήσεώς των. Οἱ νεκροὶ τῶν ἑλασιτῶν ὑπερέβησαν τοὺς
80, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ διοικηταὶ τῶν I/34 καὶ III/34 Ταγμάτων
συνελήφθησαν δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ 25 αἰχμάλωτοι.

Καθ' ὃν χρόνον ἐξεκρίσσετο ἡ ἐπίθεσις τῆς II Μεραρχίας ἐν τῇ προ-
ναφερθείσῃ κατευθύνσει, ἡ III Ὀρεινὴ Ταξιαρχία ἐδέχθη κατὰ τὴν νό-
τιον περίμετρον τῆς διατάξεώς της τὴν ἐπίθεσιν τμημάτων τῆς I Τα-
ξιαρχίας τοῦ ΕΛΑΣ. Οὕτω τὴν 12.00 ὥραν, λόχος ἐκ τοῦ τάγματος Και-
σαριανῆς ἐπετέθη κατὰ τοῦ ὑψώματος Ἀλεποδοῦνι, ὅπερ κατεῖχετο ἀπὸ
τῆς προηγουμένης ὑπὸ διμοιρίας τοῦ 3ου Ὀρ. Τάγματος, ἀνευ ὅμως ἀ-
ποτελεσμάτων τινοῦ. Ἀπεκρούσθη ἐπίσης ἑτέρα ἐπίθεσις τοῦ ΕΛΑΣ, διὰ
δυνάμειος λόχου, κατὰ τοῦ ἄλλου Συγγροῦ, εἰς τὸν τομέα τοῦ 2ου Ὀρ.
Τάγματος, ὅπερ καταλαβὸν κατόπιν μικρᾶς ἀντιστάσεως τὸ νοσοκο-
μεῖον Συγγροῦ, συνεπλήρωσε τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ νοτίως τοῦ ὁμωνύμου
ἄλλου συνοικισμοῦ Συγγροῦ μέχρι τοῦ ρεύματος Καισαριανῆς (Ἡρι-
δανοῦ).

Περὶ τὸ τελευταῖον φῶς δύναιμι ομάδος, ἐνισχυθεῖσα καὶ διὰ 15
χωροφυλάκων, ἐγκατεστάθη εἰς Νεκροταφεῖον Ζωγράφου πρὸς κάλυψιν
τῆς ταξιαρχίας ἐκ τῶν κατευθύνσεων Μονῆς Καισαριανῆς καὶ Κύρου
Πύρα, κατόπιν τῆς ἐκείθεν ἀποχωρήσεως τοῦ λόχου τοῦ 1ου Ὀρεινοῦ
Τάγματος. Κατὰ τὰς συγκρούσεις τῆς ἡμέρας αὐτῆς αἱ ἀπώλειαι τῆς
III Ε.Ο. Ταξιαρχίας ἀνῆλθον εἰς 3 ὀπλίτας νεκροὺς καὶ εἰς 22 τραυ-
ματίας, ἐξ ὧν 3 Ἀξιωματικοί.

Ἡ ἀποτυχία τῆς ἐπιθέσεως τῆς Π Μεραρχίας, τῆς μεγαλύτερας εἰς ἔκτασιν καὶ ἰσχύϊ ἐπιθετικῆς προσπάθειας τοῦ ΕΛΑΣ κατὰ τὰ Δεκεμβριανά, ἔκρινεν ἀναμισθητῶς τὴν ἔκτασιν τοῦ ἀγῶνος τῶν πρώτων καὶ κρίσιμων ἡμερῶν καὶ ἀνέτρεψε τὸ ἐπιμελῶς καταρτισθὲν ἀρχικὸν σχέδιον καταλήψεως τῶν Ἀθηνῶν. Ἀντὶ τοῦ ἐπιδιωχθέντος αἰφνιδιασμοῦ ἢ ἐπιχειρήσεως τῶν κομμουνιστῶν κατέληξεν εἰς οἰκτρὰν ἀποτυχίαν.

Ἡ ἔκθεσις τοῦ Α΄.Σ.Σ./ΕΛΑΣ ὁμολογεῖ σχετικῶς ὅτι «...ἡ ἀποτυχία στὸ Γουδί ἦταν ἡ πιὸ σημαντικὴ, γιατί μὲ τὴν πτώση του θὰ ἐξουδετέρωνε ὁ ΕΛΑΣ τὸ σημαντικώτερο κέντρο ἀντίστασης τοῦ ἐχθροῦ καὶ γιατί οἱ δυνάμεις τῆς Π Μεραρχίας μπαίνοντες στὴν Ἀθήνα θὰ ἐλάφρωναν ἀπ' τὰ δάρη τῆς τῆς Ι Ταξιαρχία καὶ θὰ ἐσάρωναν ὀριστικὰ τὸ Μακρυγιάννη, χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν τίς γενικῆς συνέπειες ποὺ θὰ εἶχε γιὰ τὸν ὅλον ἀγῶνα ἢ ἐπιτυχία».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ VIII.

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΕΙΣ ΕΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 7ην ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Ἡ ἀποτυχία τῆς κυρίας προσπάθειας τῶν κοιμμουνιστῶν εἰς Γουδι ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν μὴ ἐκδήλωσιν τῶν σχεδιασθεισῶν ἐπιθέσεων τῶν δύο «ἀθηναϊκῶν» ταξιαρχιῶν, τοῦ ἀγῶνος περιορισθέντος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 7ης Δεκεμβρίου εἰς παρενόχλησιν τῶν καταστημάτων τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς ὡς ἀκολούθως:

Στρατῶνες Μακρυγιάννη

Ὁ ἀντίπαλος, κατέχων δεσποζούσας τοῦ προαυλίου θέσεις (στέγας καὶ παράθυρα παρακειμένων οἰκιῶν εἰς ἀκτῖνα 100 μ. ἀπὸ τῶν στρατῶνων) ὡς καὶ τὸν λόφον Φιλοπάππου ἔβαλε κατὰ τοῦ Συντάγματος πυρὰ παρενοχλήσεως. Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 7/8 Δεκεμβρίου, μεταξὺ 20.00-24.00 ὥρας, τμημα ἐλασιτῶν ἐπέτυχε νὰ προσεγγίσῃ καὶ ν' ἀνατινάξῃ διὰ δυναμίτιδος τμημα τοῦ μανδροτοίχου ἐπὶ τῆς νοτίας πλευρᾶς τῶν στρατῶνων, πλὴν οὐδεμία περαιτέρω ἐνέργεια ἐπεχειρήθη. Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐπετεύχθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως, ὡς καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν νεκρῶν καὶ ἡ διακομιδὴ τῶν τραυματιῶν τοῦ Συντάγματος.

Γενική Ἀσφάλεια

Ἀπὸ πρωΐας τὸ κτίριον τῆς Γ.Α. ἤρχισε βαλλόμενον ἐκ τῶν στεγῶν τῶν πέριξ ὑψηλῶν κτιρίων καὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως Μάρνη καὶ Ἀριστοτέλους οἰκήματος τοῦ Καπνοκοπηρίου. Εἰς τὰ πυρὰ ταῦτα ἀπήντησαν ἐπιτυχῶς οἱ ἀστυνομικοὶ ὡς καὶ οἱ ἐκεῖ Βρεταννοί, οἵτινες χρησιμοποιοῦντες τοὺς ὀλίμσκους των ἐπέβαλον σιγὴν εἰς τοὺς ἐλασίτας.

Δ' Ἀστυνομικὸν Τμήμα

Τὸ τμήμα τοῦτο ἐδέχθη ἀπὸ 07.00 ὥρας σφοδροτάτην ἐπίθεσιν διὰ πυρῶν βαρέων ὕπλων, καταστραφέντων σχεδὸν τελείως τῶν δύο ὑψηλοτέρων ὀρόφων τοῦ οἰκήματος. Οἱ ἄνδρες, καίτοι ἐξηνητημένοι ἐκ τοῦ πολυήμερου ἀγῶνος ἐξηκολούθουν ν' ἀμύνονται διατηροῦντες ἀκμαῖον τὸ ἠθικόν των. Περὶ ὥραν 19.00 οἱ ἐλασίται ἐπεχείρησαν νέαν ἀγρίαν ἔφοδον κατὰ τοῦ καταστήματος διὰ χειροβομβίδων καὶ δυναμιτιδος, διαρκέσασαν ἐπὶ μίαν ὥραν. Ὅμως δυναμιτιστῶν ἤχθη σχεδὸν μέχρι τῆς κυρίας εισόδου τοῦ τμήματος, ἀλλὰ ἡ ἄμυνα τῶν ἀστυνομικῶν ὑπῆρξε τόσοσ ἀποτελεσματικὴ, ὥστε ἡ ἐπίθεσις ν' ἀποτύχη πλήρως.

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ τμήματος κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀνῆλθον εἰς 1 νεκρὸν καὶ 3 τραυματίας, ἐξ ὧν 1 Ἀξιωματικός.

Μηχανοκίνητον Τμήμα

Οἱ κομμουνισταί, ἐγκατασταθέντες εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων 97 οἶκημα «Οἶκος τοῦ φοιτητοῦ», ὡς καὶ εἰς τὸ ἐγκαταλειφθὲν κατάστημα τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας (Δερίγγυ - Γ' Σεπτεμβρίου), ἔβαλλον ἐντατικῶς κατὰ τοῦ Μηχ. Τμήματος ἄνευ ὁμοῦ ἀποτελεσματοῦς τινος.

Αἱ ἐνέργειαι τῶν Βρεταννῶν κατὰ τὴν 7ην Δεκεμβρίου

Κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῶν ἐπιχειρήσεων, πλὴν περιορισμένης δραστηριότητος πρὸς ἐκκαθάρισιν ἰσχυρῶν τινων φωλεῶν ἀντιστάσεως δὲν διεξήχθη γενικῶς ἀξιόλογος ἀγὼν εἰς τὰς περιοχὰς εὐθύνης τῶν βρεταννικῶν ταξιαρχιῶν. Ἡ συμμετοχὴ τῶν Βρεταννῶν εἰς τὸν ἀγῶνα χαρακτηρίζεται κυρίως ἐκ τῆς εὐρυτάτης χρησιμοποίησεως τῶν ἀρμάτων καὶ τῶν τεθωρ. ὀχημάτων τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, τόσοσ πρὸς ἐξουδετέρωσιν πολυἀριθμῶν μικροαντιστάσεων εἰς τὰς περιοχὰς

εὐθύνης τῶν ταξιαρχιῶν, ὅσον καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἀγῶνος τῶν κέντρων ἀντιστάσεως τῆς Ἄστ. Πόλεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἡ 23ῃ Τεθ. Ταξιαρχία, καίτοι συνήντησεν εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἀντίστασιν σχεδὸν μηδαμινήν, ἐν τούτοις ἔκρινεν ἀσύμφορον τὴν διάθεσιν τμημάτων τῆς πρὸς ἐκκαθάρισιν τῶν ὁρειῶς καὶ δυτικῶς Λυκαδηττοῦ περιοχῶν Νεαπόλεως καὶ Μουσειῶν, συνεπαγομένην διασπορὰν τῆς δυνάμεώς τῆς κατόπιν μάλιστα τῶν συνεχῶς περιερχομένων αὐτῇ πληροφοριῶν περὶ ἐντεινομένης ἀντιστάσεως τῶν στασιαστῶν εἰς τὰς περιοχὰς τῶν ἐτέρων δύο ταξιαρχιῶν καὶ ἰδίως τῆς ΠΙ Ε.Ο.Τ. (1). Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ταξιαρχία δὲν ὠλοκλήρωσε τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῇ περιοχῆς, εἰ μὴ μόνον τμήματος τοῦ κέντρου τῆς πόλεως καὶ τῆς συνοικίας Κολωνακίου.

Ἡ 2α Ταξιαρχία Ἀλεξιποτιστῶν ἀφ' ἐτέρου «ἐμπλακείσα εἰς πολυαριθμοὺς συγκρούσεις μετὰ φανατισμένων ἐνόπλων, οἵτινες ἐμάχοντο μετ' ἀπεγνωσμένης ἀγριότητος» δὲν ἐπέτυχε τὸν μεταξὺ τῶν τριῶν ταγμάτων τῆς σύνδεσμον (2).

Οὕτω, τὸ 4ον Τάγμα παρέμενε, διὰ τρίτην κατὰ σειρὰν ἡμέραν, ἀγκιστρωμένον εἰς φυλακὰς Συγγροῦ χωρὶς γὰ ἐνεργήσῃ πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς Ν. Σφαγείων καὶ διάνοξιν τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, ὡς ἡ ἀρχικὴ ἀποστολὴ του.

Εἰς τὸν τομέα τοῦ 5ου Τάγματος, προσπάθεια πρὸς κατάληψιν τοῦ λόφου Φιλοπάππου, ἀναληφθεῖσα ὑπὸ τοῦ κατέχοντος τὴν Ἀκρόπολιν «Β» Λόχου, ἀπέτυχε, διαπιστωθείσης τῆς ἰσχυρᾶς κατοχῆς τούτου.

Ἐν τῇ περιοχῇ Ὀμοιοίας, τέλος, περίπολοι τοῦ 6ου Τάγματος, ἐκπεμφθεῖσαι πρὸς τὴν περιοχὴν Ψυρρῆ, προσέκρουσαν εἰς ἰσχυρὰς φουλάς ἀντιστάσεως, διασπάρτους εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ὁδῶν Ἀθηναῶν-Σοφοκλέους-Πειραιῶς περιοχὴν καὶ ἐκαθηλώθησαν εἰς τὰς νοτίας παρυφᾶς τῆς πλατείας.

(1) Ἐκ τῆς Ἐκθέσεως τῆς 23ῆς Τεθ. Ταξιαρχίας.

(2) Ἐκ τῆς Ἐκθέσεως τῆς 2ας Ταξιαρχίας Ἀλεξιποτιστῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΧ.

Η ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Αί εξέλιξεις κατά τήν 8ην και 9ην Δεκεμβρίου.

Ἀπό τῆς 7ης Δεκεμβρίου, δευτέρας ἡμέρας ἀπό τῆς ἐπεμβάσεως εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν βρεταννικῶν δυνάμεων καὶ τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, κατέστη προφανές, ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ ΕΛΑΣ Ἀθηνῶν δὲν ἀφίστατο, ὡς προεβλέπετο, τῆς ἐνόπλου ἀντιδράσεως ἢ πραγματοποίησις τῆς σχεδιασθείσης ἐκκαθαρίσεως τῆς πόλεως ἦτο ἀνέφικτος (1).

Αἱ διατιθέμεναι δυνάμεις, θεωρηθεῖσαι ἀρχικῶς ἐπαρκεῖς διὰ μίαν ἐνέργειαν ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως δι' ἀφοπλισμοῦ τῶν ἐνόπλων ἐλασιτῶν Ἀθηνῶν, ὧν ἄλλωστε ἡ ἀντίστασις ἐξετιμᾶτο ὡς ἀσήμαντος, ἀπεδεικνύοντο ἤδη τελείως ἀνεπαρκεῖς δι' ἐκκαθαριστικὴν ἐπιχείρησιν τοιαύτης ἐκτάσεως, ὡς ἡ ἐξελισσομένη.

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω διαπιστώσεων καὶ αἱ ἀνατεθεῖσαι εἰς τὰς ταξιαρχίας, ὑπὸ τοῦ Στρατηγεῖου τῆς Arkforce, τὴν 8ην Δεκεμβρίου, ὑπεραισιδόξοι ἀποστολαὶ καθίσταντο ἤδη ἀνεπίτευκτοι τροποποιούμεναι ἐκ τῶν πραγμάτων.

(1) Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας.

Τὴν 8ην Δεκεμβρίου ὁ Στρατηγὸς Σκόμπυ ἔχων πλέον ἀντιληφθῆ ὅτι «δὲν ἠδύνατο νὰ κυριαρχήσῃ τῆς καταστάσεως ἐν Ἀθήναις καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ ταύτας διὰ τῆς διατιθεμένης ὀλιγαριθμοῦ δυνάμεως, ἀνέφερε διὰ σήματός του πρὸς τὸν Βρεταννὸν πρωθυπουργὸν τὴν βραδεῖαν πρόδοον τῆς ἀρξαμένης ἐκκαθαρίσεως (2).

Ταυτοχρόνως, τὴν ἰδίαν ἡμέραν, διέταξεν, ὅπως κινηθοῦν ἐσπευσμένως πρὸς τὴν πρωτεύουσαν τὸ 40ὸν Σύνταγμα Ἀρμάτων καὶ τὸ Μηχανοκίνητον Τάγμα KRRC. Τὸ μὲν 40ὸν Σύνταγμα Ἀρμάτων ἔδει νὰ ἐκκενώσῃ τὴν Πελοπόννησον καὶ νὰ συγκεντρωθῆ εἰς τὸν λιμένα τῶν Καλαμιῶν, ἵνα μεταφερθῆ διὰ θαλάσσης εἰς Πειραιᾶ, τὸ δὲ Τάγμα KRRC νὰ συγκεντρωθῆ εἰς Θήβας, ἵνα ἐκεῖθεν κινηθῆ ὀδικῶς πρὸς Ἀθήνας.

Ὁ Τσῶρτσιλ, πληροφορηθεὶς τὴν ἀπροσδόκητον ἐξέλιξιν τῆς στρατιωτικῆς καταστάσεως καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς ἃς περιεπλάκησαν αἱ ἐν Ἀθήναις βρεταννικαὶ δυνάμεις, ὑπέμνησεν ἀθήμερον εἰς τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ ὅτι κύριος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς του δέον νὰ εἶναι ἡ ἦρτα τοῦ ΕΑΜ καὶ ἡ ματαίωσις τῶν ἐπιδιώξεών του (3).

Ἐκ παραλλήλου ἐγνώριζεν εἰς τοῦτον, ὅτι διέταξε τὴν ἀποστολὴν ἰσχυρῶν ἐνισχύσεων εἰς Ἀθήνας καὶ ὅτι ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἡμερῶν θὰ ἀφικνεῖτο ἐκεῖ ὁ νέος Ἀρχιστράτηγος Μεσογείου, Στρατάρχης Ἀλεξάντερ.

Τὴν 9ην Δεκεμβρίου, ἐξ ἄλλου, ὁ Βρεταννὸς πρωθυπουργός, ἀνησυχῶν ἕνεκα τῆς τροπῆς τῆς καταστάσεως, διέταξε τηλεγραφικῶς τὸν Στρατηγὸν Μάιτλαντ Οὐίλσον, Βρεταννὸν Ἀρχιστράτηγον Μεσογείου, ὅπως ἀποστείλῃ πάραυτα καὶ νέας ἐνισχύσεις εἰς Ἀθήνας. «Ἡ παράτασις τοῦ ἀγῶνος», ἔλεγεν εἰς τὸ σχετικὸν τηλεγράφημά του, «περικλείει πολλοὺς κινδύνους. Σᾶς ἔχω ἤδη καταστήσῃ ἐνήμερον τῆς κεφαλαιώδους πολιτικῆς σημασίας ἣν ἐνέχει δι' ἡμᾶς ἡ σύγκρουσις αὕτη».

Ἡ κρισιμότης τῆς καταστάσεως, ἣν ἀντιμετώπιζον ἤδη οἱ Βρεταννοὶ ἐν Ἀθήναις, διαφαίνεται ἐξ ἄλλου καὶ ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ Στρατάρχου Ἀλαμπρουκ, Ἀρχηγοῦ τοῦ Βρεταννικοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ἐπιτελείου, σημειοῦντος σχετικῶς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8ην Δεκεμβρίου τὰ ἐξῆς: «Ἡ κατάστασις ἐν Ἑλλάδι ἐπιδεινοῦται συνεχῶς... Ὁ Λήπερ, ὁ Βρεταννὸς ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτής, ἔχων ζητήσῃ ἀρχικῶς δύναμιν 5.000 ἀνδρῶν, ἣν ἐθεώρει ἐπαρκῆ διὰ τὴν σταθεροποίησιν τῆς ἐξουσίας τῆς ἑλλη-

(2) Ἴδε κείμενα ἐν Παραρτήμασι 6 καὶ 15.

(3) Ἴδε κείμενον ἐν Παραρτήματι 8.

νικῆς κυβερνήσεως, ἔλαβεν ἤδη πλέον τῶν 40.000 ἀνδρῶν (4) καὶ πιστεύει ὅτι «οἱ στρατιωτικοὶ ἐκ σφάλματος ἔχουν ὑποτιμήσει τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν»... Δὲν δύναμαι γὰρ ἴδω ἐπὶ τοῦ παρόντος περισσότερο φῶς εἰς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα. Εἶμαι ὅμως βέβαιος ὅτι θ' ἀναγκασθῶμεν ν' ἀποστείλωμεν ἐκεῖ περισσότερας δυνάμεις...»

Κατόπιν τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβληθείσης ἀναστολῆς τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἐνεργειῶν καὶ ἐν ἀναμονῇ τῆς ἀφίξεως τοῦ Στρατάρχου Ἀλεξάντερ αἱ προθέσεις τοῦ Βρετανικοῦ Στρατηγείου διὰ τὴν περαιτέρω διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων ἀπέβλεπον ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἰς τ' ἀκόλουθα: (5).

- Σταθερὰν κατοχὴν τῶν ὑψωμάτων Ἀκροπόλεως καὶ Λυκαθηττοῦ ὡς καὶ τῶν πλατειῶν Ὀμονοίας καὶ Συντάγματος.
- Διατήρησιν τῶν ἐσωτερικῶν γραμμῶν ἐπικοινωνίας (ὁδοὶ Πανεπιστημίου, Σταδίου) καὶ ἐξασφάλισιν τῆς μετὰ τῶν στρατῶνων Γουδὶ ἐπικοινωνίας.
- Σταθεροποίησιν τῶν τμημάτων εἰς τὰς ἤδη κατεχομένας ὑπ' αὐτῶν περιοχάς.

Ἡ διαμόρφωσις τῆς Βρετανικῆς διατάξεως

Τὴν ἐσπέραν τῆς 9ης Δεκεμβρίου, ἡ διάταξις τῶν Βρετανῶν εἶχε διαμορφωθῆ ὡς ἀκόλουθως:

— 23η Τ ε θ . Τ α ξ ί α ρ χ ί α (Στρατηγεῖον εἰς μέγαρον Τραπέζης Πειραιῶς - Κοραῆ).

◊ 50ὸν Σύνταγμα Ἀρμάτων. Ἡ ἴλη διοικήσεως καὶ αἱ δύο ἴλαι ἐν ἐπισταθμείᾳ εἰς τὸ μετὰ τῶν ὁδῶν Πανεπιστημίου-Ἴπποκράτους - Ἀκαδημίας-Ἐμ.Μπενάκη τμήμα τοῦ κέντρου τῆς πόλεως. Ἡ τρίτη ἴλη ἐγκατεστημένη εἰς μέγαρον Ζαππείου.

◊ Τάγμα ΗΛΙ. Λόχος ἐξησφάλιζε τὸ δυτικὸν ἄκρον τοῦ Λυκαθηττοῦ, ἐνῶ οἱ δύο ἕτεροι λόχοι ἐπεστάθμευον εἰς τὸ μετὰ τῶν ὁδῶν Λουκία-

(4) Προφανῶς ὁ Στρατάρχης ὑπονοεῖ τὸ σύνολον τῶν ἐν Ἑλλάδι βρετανικῶν δυνάμεων καὶ ἔχει τὰς τοιαύτας τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ἀνερχομένας ὡς ἐσημειώθη ἤδη εἰς 4.500 - 5.000 ἀνδρας.

(5) Ὡς ἐξάγεται ἐξ ἐγγράφων ἀπαντήσεων τῶν Στρατηγῶν Σκόμπυ καὶ Ἀρκράϊτ καὶ ἐκ τῆς ἐκθέσεως ἐπιχειρήσεων τῆς 2ας Βρετ. Ταξιαρχίας Ἀλεξιπτωτιστῶν.

νοῦ-Β.Σοφίας-᾽Ακαδημίας-᾽Ασκληπιοῦ τμήμα τοῦ κέντρου τῆς πόλεως (Κολωνάκι).

- ◆ 46ον Σύνταγμα Ἄρμάτων. Ἡ διοικήσις μετὰ τῆς ἴλης διοικήσεως (2 ἄρματα, 3 τεθ. ὀχήματα) εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Σ.Σ. Εὐελπίδων. Ἡ ἴλη ἄρμάτων (16 ἄρματα) καὶ ἡ ἴλη τεθωρακισμένων (19 τεθ. ὀχήματα) εἶχον διαθέσει ἀνάλογον δύναμιν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐτέρων ταξιαρχιῶν.
- ◆ 463η Μοῖρα Πεδινοῦ Πυρ/κοῦ. Τεταγμένη διὰ τῶν 8 πυροβόλων τῆς εἰς τὸν περίβολον τῶν στρατώνων «Παραπηγμάτων». Παρατηρητήριον ἐπὶ τῆς κορυφῆς Λυκαθητοῦ (γαῖσκος Ἁγίου Γεωργίου).
- 2α Τ α ξ ι α ρ χ ι α ᾽ Α λ ε ξ ι π τ ω τ ι σ τ ῶ ν (Στρατηγεῖον εἰς τὸ ἐπὶ τῆς λεωφ. Πανεπιστημίου μέγαρον «Ἀθηναϊκῆς Λέσχης»).
- ◆ 4ον Τάγμα. Ἐγκατεστημένον σταθερῶς εἰς τὸ συγκρότημα τῶν φυλακῶν Συγγροῦ.
- ◆ 5ον Τάγμα. Κατεῖχε τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὸν χῶρον βορείως καὶ ἀνατολικῶς ταύτης (Πλάκα) ἐκκαθαρισθέντα ὑπὸ δυνάμεως χωροφυλάκων καὶ τμημάτων δοκίμων ὑπαστυνόμων.
- ◆ 6ον Τάγμα. Περὶ τὴν Ὀμόνοιαν. Περίπολοι ἐκ τοῦ λόχου τούτου κινήθησιν νοτίως τῆς πλατείας ἐξουδετέρωσαν, τῇ ὑποστηρίζει τριῶν ἄρμάτων μάχης, ἰσχυρὰς φωλεὰς ἀντιστάσεως ἐγκατεστημένας εἰς τὰς διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν Λυκούργου-Ἀθηνᾶς, Σωκράτους-Λυκούργου, Πειραιῶς-Μενάνδρου. Λόχος τοῦ τάγματος ἐξηκολούθει παραμένων εἰς Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον Ψυχικοῦ.
- ◆ Τὸ Κινητὸν Χειρουργεῖον Ἐκστρατείας εἰς στρατώνας Ρούφ.
- ◆ Ἡ 64η Μοῖρα Πυρ/κοῦ εἶχε διαθέσει, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, τὰς δύο πεζομάχους πυροβολαρχίας τῆς ὡς φρουρὰν τῶν φυλακῶν Ἀδέρωφ καὶ τοῦ ἀντλιοστασίου Κηφισίας.
- ◆ Ὁ Λόχος Μηχανικοῦ, τέλος, εἶχε διατεθῆ πρὸς φρούρησιν τοῦ Βρετ. Στρατηγεῖου (Μέγαρον Μ.Τ. Στρατοῦ καὶ Ξενοδοχεῖον «Μ.Βρετανίας».

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, 9ην Δεκεμβρίου, ἀφίχθη ἀεροπορικῶς ἐξ Ἰταλίας καὶ ὁ διοικητὴς τῆς ταξιαρχίας, Ταξιαρχος Pritchard, ὅστις καὶ ἀνέλαθε τὴν διοίκησίν τῆς.

Κατὰ τὰς δύο ταύτας ἡμέρας, 8ην καὶ 9ην Δεκεμβρίου, βρετανικὰ ἀεροσκάφη ἐπενέθησαν ἐνεργῶς εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ ὑπεστήριξαν τὰ μαχόμενα τμήματα διὰ προσβολῶν ἐχθρικῶν δάσεων πυρός. Οὕτω, τὴν 8ην Δεκεμβρίου, τέσσαρα «Σπιτφάϊρ» ἐπολυβόλησαν σφοδρῶς τὴν περιοχὴν Σταδίου καὶ τὸν κατεχόμενον ὑπὸ τῶν ἑλαστικῶν λόφον Ἀρδητοῦ, τὴν

δ' ἐπομένῃν ἐπολυδόγησαν ἐκ νέου τὸν λόφον Ἀρδηττοῦ καὶ τὸν λόφον φυλακῶν Βουλιαγμένης.

Οἱ ἀγῶνες Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστ. Πόλεων. Μηχανοκίνητον Τμήμα

Ὁ ἀγὼν περιορίσθη κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἰς ἀνταλλαγὴν πυρῶν ἐκατέρωθεν, χωρὶς νὰ ἐπιχειρηθῇ ἐνέργεια σοβαρᾶς μορφῆς κατὰ τοῦ καταστήματος.

Ἀπόπειραι τῶν ἐλασιτῶν ὅπως ἐγκαταστήσουν βάσεις πυρὸς ἐπὶ τῶν στεγῶν διαφόρων πέριξ πολυκατοικιῶν (συμβολῇ Χέϋδεν-Γ' Σεπτεμβρίου, Χέϋδεν 12, Πατησίων-Γκιλφόρδου) ἐξουδετερώθησαν διὰ τοῦ ἀμέσου καὶ εὐστόχου πυρὸς τῶν ἀμυνομένων.

Στρατῶνες Χωροφυλακῆς Μακρογιάννη

Ἡ 8η καὶ 9η Δεκεμβρίου, τρίτη καὶ τετάρτη ἡμέρα τῆς μάχης, διήλθον ἐν σχετικῇ ἡρεμίᾳ, τῶν ἐλασιτῶν περιορισθέντων εἰς πυρὰ παρενοχλήσεων ἐκ θέσεων δυτικῶς, νοτίως καὶ ἀνατολικῶς τῶν στρατῶνων. Περὶ τὸ ἑσπέρας τῆς 9ης Δεκεμβρίου ἀνετινάχθη διὰ δυναμίτιδος καὶ ἔτερον τμήμα τῆς νοτίου πλευρᾶς τοῦ μανδροτοίχου.

Κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας τῆς 9ης Δεκεμβρίου πληροφοροῖαι ἔφερον συγκεντρώσεις νέων ἰσχυρῶν δυνάμεων εἰς τὰς συνοικίας Βεῖκου καὶ Κουκάκι. Καθίστατο προφανές ὅτι ὁ ἐχθρὸς προητοιμάζετο διὰ νέαν, μεγάλης κλίμακος, ἐπίθεσιν κατὰ τῶν στρατῶνων.

Πράγματι, ἡ ἐχθρική διοίκησις, ὡς ἐγνώσθη θραδύτερον, ἐνίσχυσεν ἀπὸ τῆς 9ης Δεκεμβρίου τὴν ἐπιτιθεμένην δύναμιν τοῦ 1ου Συντάγματος διὰ τάγματος τοῦ 6ου Συντάγματος Κορίνθου, λόχου πεζικοῦ, ἡμισείας πολυβολαρχίας, ὡς καὶ διὰ τῶν πυρῶν δύο πυροβόλων τῶν 75, διέταξε δὲ νέαν κατὰ τῶν στρατῶνων ἐπίθεσιν διὰ τὴν ἐπομένην, 10ην Δεκεμβρίου.

Γενικὴ Ἀσφάλεια

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς 8ης Δεκεμβρίου οἱ κομμουνισταὶ κατέχοντες δεσπόζοντα οἰκήματα εἰς τὰς ἀνατολικήν, βορείαν καὶ δυτικὴν

πλευράς τοῦ καταστήματος, παρηνώχλουν τούτο διὰ συνεχῶν πυρῶν ἔ-
νευ ὅμως ἀποτελέσματός τινος. Περὶ τὴν μεσημέριαν, συνεπεία τῆς ἐπι-
σφαλοῦς θέσεως εἰς ἣν περιήλθε τὸ Δ' Ἄστ. Τμήμα, τοῦ ὁποίου οἱ Ἀ-
ξιωματικοὶ καὶ οἱ ἀστυφύλακες μὲ πραγματικὴν γενναϊότητα συνεκρά-
τουν, διὰ τετάρτην κατὰ σειρὰν ἡμέραν, τὰς λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν
κομμουνιστῶν, ἀπεστάλη ἐκεῖ πρὸς ἐνίσχυσίν του δύναμις ἐκ τῆς Γενι-
κῆς Ἀσφαλείας. Ἡ δύναμις αὕτη ἐγκατασταθεῖσα εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κα-
τάστημα ἀπεσόθησε, προσωρινῶς, τὸν κίνδυνον.

Τὴν ἐπομένην, 9ην Δεκεμβρίου, μικρὰ δύναμις ἀποτελουμένη ἐκ
3 Ἀξιωματικῶν καὶ 15 ἀστυφυλάκων ἐνήργησε ἐπιτυχητῶς ἐκκαθάρισιν
τῶν ἐγγύς τοῦ καταστήματος οἰκοδομικῶν τετραγώνων, ἐνῶ ἐχθρική δύ-
ναμις ἐγκατεστημένη εἰς τὸ ἐπὶ τῆς συμβολῆς Ἀβέρωφ καὶ Ἀριστοτέλους
ξενοδοχεῖον «Ἀλεξάνδρα» ἐξεβλήθη τούτου καὶ διεσκορπίσθη. Αἱ ἀπώ-
λειαι τῆς Γ.Α. κατὰ τὰς δύο ταύτας ἡμέρας ἀνῆλθον εἰς 2 νεκρούς, ἐξ ὧν
εἰς ὑπαστυνόμος, καὶ 3 τραυματίαι.

Ἡ συγκρότησις Ἀστυνομικοῦ Τάγματος

Τὴν 8ην Δεκεμβρίου ἀπεφασίσθη παρὰ τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύν-
σεως Ἀθηνῶν, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Βρετ. Στρατηγείου, ἡ συγκρότησις ἐκ τῆς
δυναμείως τῶν Σχολῶν Ἀρχιφυλάκων καὶ Ὑπαστυνόμων, ὡς καὶ ἐξ ἀστυ-
νομικῶν ἐτέρων ὑπηρεσιῶν, μαχίμου ἀστυνομικοῦ τάγματος.

Ἡ οὕτω συγκροτηθεῖσα μονάς, ἡ ἀριθμητικὴ τῆς ὁποίας δύναμις ἀ-
νήρχετο εἰς 400, ὄργανώθη εἰς τρεῖς λόχους, ἐξ ὧν οἱ 1ος καὶ 2ος ἀπε-
τελέσθησαν ἐκ τῆς δυναμείως τῶν δοκίμων ἀρχιφυλάκων ὁ δὲ 3ος ἐκ τῆς
τοιαύτης τῶν δοκίμων ὑπαστυνόμων. Ἡ ὅλης δύναμις ἐγκατεστάθη προσω-
ρινῶς εἰς συγκρότημα Π. Ἀνακτόρων.

Τοπικαὶ ἐπιτυχίαι τῆς III Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας

Τὴν 8ην Δεκεμβρίου καὶ περὶ ὥραν 06.30 τὸ 2ον Ὁρ. Τάγμα ἐδέ-
χθη ἰσχυρὰν ἐπίθεσιν εἰς τὸ πλευρὸν καὶ τὰ νῶτα τῆς διατάξεώς του
ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Ἐφορίας Ὑλικοῦ Πολέμου καὶ ἐκ τῆς ὁδοῦ Παπα-
διαμαντοπούλου.

Τὴν ἐπίθεσιν ἐνήργησε τὸ Π/6 Τάγμα Κορίνθου, τμήματα τοῦ ὁ-
ποίου χρησιμοποιήσαντα τὸν ὑπόνομον τοῦ Ἰλισσοῦ ποταμοῦ προσήγγι-
σαν εἰς τὸν Σ.Δ. τοῦ Τάγματος, ἐγκατεστημένον εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σε-
μέλης ὑπάρχουσαν τότε Σχολὴν Παπαδοπούλου. Ἡ ἐπίθεσις ἀπεκρού-

σθη κατόπιν σκληροῦ ἀγώνος ἐκ τοῦ συστάδην, παραταθέντος μέχρι τῆς 10.45 ὥρας. Τὸ τάγμα προέβη ἐν συνεχείᾳ, περὶ τὴν 12.00 ὥραν, διὰ λόχου ὑποστηριζομένου ὑπὸ 3 ἀρμάτων εἰς ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς νοτίως λεωφ. Β.Σοφίας, ἀπὸ Ἐφορίας Ὑλικοῦ Πολέμου μέχρι Προσφυγικοῦ Νοσοκομείου, καταλαβὼν τὰ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας νοσοκομεία «Προσφυγικόν» (Ἱπποκράτειον) καὶ «Ἀρεταίειον». Οὕτω ἐκαλύφθησαν ἐξ ἀνατολῶν οἱ στρατώνες «Παραπηγμάτων», ἔνθα ἡ Μοῖρα Πεδινοῦ Πυρ/κοῦ καὶ ἐξησφαλίσθη ἡ λεωφ. Βασ. Σοφίας. μοναδικὴ ὁδὸς ἐπικοινωνίας τῆς ταξιαρχίας μετὰ τοῦ κέντρου τῆς πόλεως.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ἀπὸ 09.30 ὥρας, ὁ 3ος Λόχος τοῦ 1ου Ὁρ. Τάγματος, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τριῶν ἀρμάτων, προέβη εἰς ἐκκαθάρισιν τοῦ τέριματος Ἀμπελοκήπων καὶ κατέλαβε οἰκοδομὰς τινὰς ἐπὶ τῆς νοτιο-ανατολικῆς γωνίας, εἰς τὴν συμβολὴν τῶν ὁδῶν Φειδιππίδου-Κηφισσίας. Τοῦτο διότι ἐβάλλετο ἐκεῖθεν ἡ ὁδὸς ἀνεφοδιασμοῦ τῆς Ταξιαρχίας, ἡ διερχομένη ἐκ τοῦ νοσοκομείου τῶν Παίδων.

Τὴν 09.30 ὥραν ἐπίσης, λόχος τοῦ 6ου Τάγματος Φρουρῶν ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τριῶν ἀρμάτων, ἐπετέθη καὶ κατέλαβε μέχρι τῆς 14.30 ὥρας τὸ νοσοκομείον «Ἐρυθρὸς Σταυρὸς», κατεχόμενον ὑπὸ τμημάτων τοῦ 7ου ΣΠ τοῦ ΕΛΑΣ, ἐξ οὗ ἐβάλλετο διὰ πολυβόλων ἢ Σχολῆ Χωροφυλακῆς καὶ αἱ ὁδοὶ κυκλοφορίας τῶν ὀχημάτων τῆς ταξιαρχίας.

Τὸ νοσοκομείον, μετὰ τὴν κατάληψίν του, παρεδόθη εἰς Λόχον Χωροφυλακῆς, πρὸς φρούρησιν καὶ ἐξασφάλισίν του.

Κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῆς ἡμέρας ταύτης αἱ ἀπώλειαι τῆς μὲν ταξιαρχίας ἀνήλθον εἰς 2 νεκροὺς (1 ἀνθυπασπιστῆς) καὶ εἰς 7 τραυματίας, τῆς δὲ Σχολῆς Χωροφυλακῆς εἰς 5 νεκροὺς καὶ 14 τραυματίας. Ἀφ' ἐτέρου ἡ ταξιαρχία συνέλαβε 89 αἰχμαλώτους, καταμετρήθησαν δὲ 37 νεκροὶ ἐκ τῶν ἔλασιτῶν.

Διὰ τῶν ἐπιτυχῶν τούτων ἐνεργειῶν ἡ III Ὁρεινὴ Ταξιαρχία διηύρυνε ἱκανοποιητικῶς τὴν ὑπ' αὐτῆς κατεχομένην περιοχὴν, περιορίσασα εἰς τὸ ἐλάχιστον τὰς δι' αὐτομάτων ὄπλων βολὰς κατὰ τῶν στρατῶνων τῆς, ἐπέτυχε τὸν μετὰ τῆς 23ης Βρετ. Ταξιαρχίας σύνδεσμον καὶ ἐκάλυψε πλήρως τὴν εἰς τοὺς στρατῶνας Παραπηγμάτων τεταγμένην Μοῖραν Πεδινοῦ Πυρ/κοῦ.

Περὶ τὴν 18.00 ὥραν τῆς 8ης Δεκεμβρίου ἡ διάταξις τῆς Ταξιαρχίας εἶχε διαμορφωθῆ ὡς ἀκολούθως:

— Τὸ Συγκρότημα ἐκ τῶν 2ου καὶ 3ου Ὁρεινῶν Ταγμάτων ἐπὶ τῆς γραμμῆς Ἀλεποδοῦνι — νεκροταφεῖον Ζωγράφου — Ἀγ. Ἰωάννης Πρόδρομος — ὑψώματα Κουπονίων — Ἄλσος καὶ Νοσοκομείον Συγγροῦ — Ἐφορία Ὑλικοῦ Πολέμου — Νοσοκομεία «Ἀρεταίειον» καὶ

Ἴπποκράτειον ἐν συνδέσμῳ μετὰ τοῦ εἰς γωνίαν Κηφισσίας-Φειδιππίδου
3ου Λόχου 1ου Ὀρ. Τάγματος.

— Τὸ Συγκρότημα Χωροφυλακῆς εἰς Σχολὴν Χωροφυλακῆς, καὶ
νοσοκομεῖον «Ἐρυθρὸς Σταυρὸς».

— Τὸ 1ον Ὀρ. Τάγμα (μεῖον 3ος Λόχος) ἐφεδρεία ταξιαρχίας
ἐντὸς τῶν στρατῶνων Πεζικοῦ.

— Τὸ III Σ.Π. Πυροβολικοῦ εἰς στρατῶνας Πεζικοῦ ἔχον τὴν εὐ-
θύνην τῆς ἐξασφαλίσεώς των.

— Τὸ 6ον Τάγμα Φρουρῶν εἰς στρατῶνας Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ.

Τὴν ἐπομένην, 9ην Δεκεμβρίου, ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς ταξιαρχίας ἡ
δραστηριότης περιωρίσθη εἰς βολὰς ὀλμων καὶ αὐτομάτων ὅπλων. Περὶ
τὴν 16.00 ὥραν διμοιρία τοῦ 6ου Τάγματος Φρουρῶν, ὑποστηριζομένη
ὑπὸ οὐλαμοῦ ἀρμάτων, κατέλαβε τὴν Σχολὴν Γυμναστικῆς, λόγῳ ὅμως
τῶν σφοδρῶν ἐχθρικῶν πυρῶν ἐκ τοῦ συγκροτήματος «Σωτηρία», αὕτη ἡ-
ναγκάσθη νὰ ἀποσυρθῆ ἐκεῖθεν, ἐπανελθοῦσα τὴν 18.30 ὥραν εἰς τὸ τά-
γμα τῆς.

Αἱ ἀπώλειαι τῆς ταξιαρχίας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀνῆλθον εἰς
1 νεκρὸν καὶ 5 τραυματίας.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Η ΚΡΙΣΙΜΟΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΥΠΟ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Χ.

ΝΕΑ ΕΥΡΕΙΑΣ ΚΛΙΜΑΚΟΣ ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΛΗΨΙΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

(Άγῶνες 10ης καὶ 11ης Δεκεμβρίου)

Τὸ κομμουνιστικὸν σχέδιον ἐνεργείας

Τὴν 9ην Δεκεμβρίου ἐπερατώθη ἡ συγκέντρωσις τῶν ἐκ τῆς ὑπαίθρου ἀφιχθεισῶν μοινάδων τοῦ ΕΛΑΣ, ὅστις πλὴν τῆς II Μεραρχίας διέθετεν ἤδη εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν τὰς ἐξῆς νέας δυνάμεις:

— VIII Ταξιαρχίαν Πελοποννήσου, σταθμεύουσαν ἀπὸ 7ης Δεκεμβρίου ὡς κάτωθι:

ΣΔ Ταξιαρχίας: Μάνδρα

6ον Σύνταγμα Κορίνθου (3 Τάγματα) : Περιστέρη

11ον Σύνταγμα Τριπόλεως (3 Τάγματα) : Καματερόν

— XIII Μεραρχίαν Στερεᾶς, ἣτις διὰ τοῦ 52ου Συντάγματος (τρία τάγματα) καὶ δύο ταγμάτων τοῦ 42ου Συντάγματος εὑρίσκετο τὴν 9ην Δεκεμβρίου εἰς περιοχὴν Χασσιᾶς (Φυλὴ).

Συντελεσθείσης ἤδη τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἐξ ὑπαίθρου δυνάμεων, ἡ κομμουνιστικὴ ἡγεσία ἀπεφάσισεν ὅπως ἐπιχειρήσῃ καὶ νέαν εὐρείας κλίμακος ἐπίθεσιν πρὸς κατάληψιν τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ κυρία προσπάθεια τῆς νέας ταύτης ἐπιθέσεως ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν τῆς 7ης Δεκεμβρίου, εἶχεν ὡς σκοπὸν τὴν κατάληψιν τῶν κέντρων ἀντιστάσεως τῶν στρατῶνων Μακρυγιάννη καὶ τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων μετὰ ταυτοχρόνου ἐνεργείας πρὸς ἀπομόνωσιν τοῦ συγκροτήματος Γουδι. Τούτου ἐπιτυχανομένου θὰ ἐπηκολούθει ἡ τελικὴ ἔφοδος πρὸς ἄλλωσιν τοῦ κέντρου.

Ἡ ἰδέα ἐνεργείας τῆς Κ.Ε. τοῦ ΕΛΑΣ ἐκτίθεται ἐν τῇ σχετικῇ διαταγῇ (1) ὡς κατωτέρω:

α) Ἀπομόνωσις δυνάμεων Γουδι - Σχολῆς Χωρ/κῆς διὰ περισχέσεως καὶ ἀπογορεύσεως νὰ ἐξέλθουν πρὸς Καισαριανὴν καὶ πρὸς κέντρον πόλεως.

β) Ἐπίθεσις μὲ ὅλα τὰ μέσα πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ συνοικισμοῦ Καισαριανῆς, ἄλλωσιν ἀντιστάσεων Μακρυγιάννη, Σχολῆ Εὐελπίδων καὶ κέντρον πόλεως ὅπερ θὰ καταληφθῇ».

Τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀγῶνος πρὸς κατάληψιν καὶ ἐκκαθάρισιν τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀνέθεσεν εἰς τὸ Α' Σ.Στρατοῦ, πρὸς ἐκπλήρωσιν δὲ τῆς ἀποστολῆς του διέθεσεν αὐτῷ καὶ τὰ ἀκόλουθα «συμπληρωματικὰ μέσα».

— II Μεραρχίαν Ἀττικῆς.

— VIII Ταξιαρχίαν (6ον, 11ον Συντάγματα καὶ 2 πεδινὰ πυροβόλα τοῦ III Συντάγματος Πυροβολικοῦ).

— Μηχανοκίνητον Ἰλιον τῆς Ταξιαρχίας Ἴππικοῦ (2 τεθωρακισμένα) (2).

— Πυροβολαρχίαν Ὀρειβατικοῦ Πυρ/κοῦ τῆς XIII Μεραρχίας.

Τὸ Σῶμα Στρατοῦ, εὐθὺς ὡς ἔλαβε τὴν ἀποστολὴν του, καθώρισε διὰ διαταγῆς του, ἐκδοθείσης περὶ τὴν 18.00 ὥραν τῆς 9ης Δεκ., πρὸς II Μεραρχίαν, I, II, VIII Ταξιαρχίας καὶ 6ον, 7ον, 11ον Συντάγματα, τὰ κάτωθι:

V. Ἰδέα ἐνεργείας Α'. Σ. Στρατοῦ:

«Κατὰ πρῶτον νὰ ἐξουδετερώσωμεν δι' ἐκμηδενίσεως τὰς μεγάλας ἀντιστάσεις τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων καὶ στρατῶνων Μακρυγιάννη καὶ νὰ

(1) ΑΠ 130 διαταγῆ ΚΕ ΕΛΑΣ τῆς 9 - 12 - 44 (Ἐκ τοῦ κυριευθέντος ἀρχείου τοῦ ΕΛΑΣ).

(2) Πρόκειται περὶ δύο τεθωρακισμένων ὀχημάτων ἰταλικῆς κατασκευῆς ἐξοπλισμένων δι' ἐνὸς πυροβόλου τῶν 20 χλστ. καὶ ἐνὸς πολυβόλου «Μπρέντα».

ἀπομονώσωμεν τὸ συγκρότημα στρατώνων Γουδί, Σχολῆς Χωρ/κῆς διὰ τῆς καταλήψεως τῶν πέριξ τούτων κατοικημένων σημείων. Ἐν συνεχείᾳ δὲ κατὰ δεύτερον λόγον γὰ ἐπιτεθῶμεν κατὰ τοῦ κέντρου τῆς πόλεως πρὸς τελικὴν ἐκκαθάρισιν τῆς καταστάσεως».

VI. Κ α τ α ν ο μ ῆ ῖ δ υ ν ἄ μ ε ω ν. — Ἄ π ο σ τ ο λ α ῖ κ α ῖ
ἔ κ τ ἔ λ ε σ ι ς :

II Μεραρχία. Διοικήσις καὶ Ἐπιτελεῖον, δύο τάγματα τοῦ 34ου ΣΠ (3) καὶ τὸ III/42 Τάγμα ὑπὸ διοίκησιν τῆς Μεραρχίας.

Ἄ π ο σ τ ο λ ῆ . Θὰ ἀπασχολήσῃ διὰ περισχέσεως ἀπὸ Βορρᾶ τοὺς Στρατώνας Γουδί. Θὰ διαθέσῃ δύναμιν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν στενωποῦ Γέρακα ἀπὸ ἀποβάσεων εἰς Μεσόγεια.

Ἄ π ὅ σ π α σ μ α 7 ο υ Σ υ ν τ ἄ γ μ α τ ο ς (4).

Ἄ π ο σ τ ο λ ῆ . Θὰ ἐπιτεθῇ τὴν ἕην πρωϊνὴν ὥραν τῆς 10ης Δεκεμβρίου ἐπὶ τῆς κατευθύνσεως: ΒΔ στρατώνων Χωρ/κῆς (ἔνθα εὐρίσκειται) - Ἀμπελόκηχοι - Ζωγράφου - Κουπόνια. Μετὰ τὴν κατάληψιν Ἀμπελοκήπων (διασταυρώσεως ὁδῶν Κηφισσιᾶς - Ἀλεξάνδρας) γὰ λάδη ἰσχυρὰ μέτρα ἀπαγορεύσεως πάσης πλέον ἐχθρικῆς κινήσεως ἐπὶ τῶν ἀρτηριῶν τούτων, ὡς τελικὸν δὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν θὰ καταλάβῃ ἐξ ὀλοκλήρου τοὺς συνοικισμοὺς Ζωγράφου-Κουπόνια.

I Τ α ξ ι α ρ χ ι ᾶ : Αἱ Μονάδες τῆς. Ἐπὶ πλέον δύο τάγματα καὶ διοικήσις τοῦ 6ου ΣΠ Κορίνθου καὶ ἕνας οὐλαμὸς πεδικοῦ πυροβολικοῦ τῆς II Μεραρχίας ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς.

Ἄ π ο σ τ ο λ α ῖ : Νῶ ἀποστείλῃ τὸ ταχύτερον περίπολον συνδέσμου, ἵνα συνδεθῇ μετὰ τοῦ εἰς «Ἀστέρι» II Τάγματος τοῦ 34ου ΣΠ. Νὰ ὀδηγήσῃ τοῦτο πρὸς Καισαριανήν, ἵνα ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν ἀντιστάσεων Ἀλεποθούνη, Ἀράπη ἀπὸ κατευθύνσεως Β ἢ ΒΑ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν

(3) Τὸ τρίτον (11/34) διατεθὲν εἰς I Ταξιαρχίαν διολιθοθίαιε πρὸς Καισαριανὴν διὰ τῶν ὑπορειῶν τοῦ Ὑμηττοῦ ἵνα ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας.

(4) Συγκροτηθὲν ἐκ τῶν δύο ταγμάτων τοῦ 7ου Συντάγματος (II Μεραρχίας), ἐκ τάγματος τοῦ 6ου Συντάγματος (Κορίνθου) καὶ ἐκ τάγματος τοῦ 3ου Ἀθηναϊκοῦ Συντάγματος ὑπὸ τὸν διοικητὴν τοῦ 7ου Συντάγματος, βραδύτερον ἀπετέλεσεν ἴδιον ἀπόσπασμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀνεξάρτητον Ἀπόσπασμα».

καὶ τῶν ὑποδείξεων τῆς I Ταξιαρχίας. Διὰ τῶν ὑπολοίπων δυνάμεων τῆς εἰς Καισαριανήν, ἡ I Ταξιαρχία ἀπὸ τῆς 5ης ὥρας νὰ ἐνεργῇ πιέσεις προωθήσεως πρὸς τὰς εἰς Ἄλσος Καισαριανῆς ἐχθρικὰς δυνάμεις, ἵνα διευκολύνῃ τὰς ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ τῆς ἐπιθέσεις τοῦ τάγματος τοῦ 34ου ΣΠ καὶ τὰς ἀπὸ ἀριστεροῦ τῆς ἐπιθέσεις τοῦ Ἀποσπάσματος τοῦ 7ου ΣΠ. Θὰ ἐξουδετερώσῃ καὶ ἐκμηδενίσῃ τὰς ἀντιστάσεις τοῦ συγκροτήματος τῶν στρατῶνων Μακρυγιάννη.

I I T α ξ ι α ρ χ ι α : Αἱ μονάδες τῆς. Ἐπὶ πλέον τάγμα ἐκ τοῦ 6ου Σ.Π. Πειραιῶς οὐλαμὸς Α/Τ πυροβολικοῦ VIII Ταξιαρχίας μετὰ ὀκτῶν II Μεραρχίας ὑπὸ τὴν διοίκησίν τῆς.

Ἀ π ο σ τ ο λ α ῖ : Θὰ ἀποπερατώσῃ τὴν ἀπὸ σήμερον ἀναληφθεῖσαν ἐπιχειρήσιν πρὸς ἐξουδετέρωσιν καὶ ἐκμηδένισιν τῶν ἀντιστάσεων τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων καὶ πέριξ συγκροτημάτων. Διὰ τῶν ὑπολοίπων δυνάμεων τῆς θὰ ἀπασχολῇ τὸν ἐχθρὸν ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου μετώπου τῆς.

Π υ ρ ο β ο λ ι κ ὸ ν Σ. Σ. : Μιὰ Πυρ/χία ὀρειθατικὴ τῶν 75 καὶ οὐλαμὸς πεδινοῦ τῶν 75 ὑπὸ τὸν διοικητὴν τῆς XIII ΜΟΠ. Νὰ παραμείνῃ εἰς θέσιν ἀναμονῆς, ἔτοιμον εἰς διαταγὴν τοῦ Σ. Στρατοῦ ν' ἀναλάβῃ ἐκτέλεσιν ἀποστολῆς βολῆς.

Ἐ φ ε ρ ε ῖ α : VIII Ταξιαρχία (Διοίξεις - Ἐπιτελεῖον, 11ον Σ.Π. καὶ Ἴλη Μηχανοκίνητος).

Ἀ π ο σ τ ο λ ῆ : Εἰς διάθεσιν Σ. Στρατοῦ θὰ κλιμακώσῃ τὸ 11ον ΣΠ εἰς Περιστερί, Κολωνόν, Πετράλωνα κατὰ τάγματα, ἵνα ἐν ἀνάγκῃ ἐνισχύσῃ τὸν ἀγῶνα τοῦ Σ.Στρατοῦ εἴτε πρὸς τὴν II Ταξιαρχίαν εἴτε πρὸς τὴν I Ταξιαρχίαν.

Τοιοῦτοτρόπως τὴν 9ην Δεκεμβρίου, ἕκτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης, ἕξ νέα τάγματα «ἀνταρτῶν» προστίθενται εἰς τὰ ἤδη ἐμπλακέντα ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἕτερα ἕξ, ἀναβιδάζοντα οὕτω τὸ σύνολον τῶν εἰς περιοχὴν Ἀθηνῶν ἀφιχθέντων ἐκ τῆς ὑπαίθρου κομμουνιστικῶν ταγμάτων εἰς δώδεκα ὡς ἀκολούθως:

Τρία τάγματα τοῦ 6ου ΣΠ Κορίνθου, δύο τάγματα τοῦ 7ου ΣΠ Χαλκίδος, τρία τάγματα τοῦ 11ου ΣΠ Τριπόλεως, τρία τάγματα τοῦ 34ου ΣΠ καὶ ἓν τάγμα τοῦ 42ου ΣΠ.

Καθ' ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὸ πυροβολικόν, τὸ ὅποῖον διετίθετο ἤδη ὑπὸ τῶν στασιαστῶν, τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐκ δύο πεδινῶν πυροβόλων τῶν 75 τῆς II Μεραρχίας (διατεθέντων εἰς I Ταξιαρχίαν), δύο πεδινῶν πυρο-

θόλων τῶν 75 τῆς III Μεραρχίας καὶ ἕκ τεσσάρων ὀρειθατικῶν πυρο-
θόλων τῶν 75 τῆς XIII Μεραρχίας, ἧτοι σύνολον σωλήνων ὀκτώ.

Ὁ ἡρωϊκὸς ἀγὼν εἰς Μακρογιάννη

Τὴν 10ην Δεκεμβρίου, ἡμέραν Κυριακὴν, καὶ περὶ τὴν 05.30, πρὶν
ἢ ἀκόμη χαράξει, τὸ Σύνταγμα ἐδέχθη νέαν ἐπίθεσιν, ἔτι σφοδροτέραν
τῆς τοιαύτης τῆς 6ης Δεκεμβρίου (5). Βαρεῖς ὄλμοι καὶ πολ/λα, τετα-
γμένοι ἐπὶ τοῦ λόφου φυλακῶν Βουλιαγμένης, ἔβαλλον ἀδιακόπως
κατὰ τῆς περιοχῆς τῶν στρατώνων, ἧτις εἶχε μεταδῶλθῆ εἰς ἀληθῆ
κάμινον.

Ἐκ τῆς βολῆς τῶν ὄλμων κατεστράφη τὸ παρατηρητήριον, ὅπερ ἦτο
ἐγκατεστημένον εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ ἄνω ὀρόφου τοῦ κεντρικοῦ κτι-
ρίου καὶ ἐτέθησαν ἐκτὸς μάχης οἱ ἐκεῖ Ἀξιωματικοὶ καὶ ἄνδρες.

Περὶ τὴν 07.30 ὥραν ὁ ἀγὼν ἠϋξησεν εἰς σφοδρότητα καὶ τὸ Σύν-
ταγμα ἐδέχθη τὰς πρῶτας δόιδας τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ (6) αἱ ὁποῖαι
ἐπέφεραν νέας καταστροφὰς εἰς τὸν ἄνω ὄροφον τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου
καὶ ἐπροξένησαν καὶ νέας ἀπωλείας εἰς προσωπικόν.

Τὴν 09.00 ὥραν ἡ πίεσις τοῦ ἐχθροῦ αὐξάνει καὶ τὸ Σύνταγμα βάλ-
λεται δραστηκῶς ἐξ ὄλων τῶν κατευθύνσεων διὰ παντὸς ὅπλου, πλήν οἱ
ὑπερασπισταὶ τῶν στρατώνων συνεχίζουσι ἀπτόητοι τὸν ἀγῶνα καὶ διὰ
τοῦ εὐστόχου πυκνοῦ πυρός των ματαιώνουσι τὰς ἐχθρικὰς ἀποπείρας
προσεγγίσεως τοῦ περιβάλλου.

Περὶ τὴν 11.00 ὥραν σημειοῦται κάμψις τῆς σφοδρότητος τοῦ ἐχθρι-
κοῦ πυρός. Προφανῶς ὁ ἐχθρὸς ἀναδιωργανοῦτο, προετοιμαζόμενος διὰ
νέαν προσπάθειαν.

Πράγματι, περὶ τὴν 12.30 ἡ ἐπίθεσις ἐπαναλαμβάνεται ἀρχικῶς
διὰ πυρῶν ἀπὸ νότου, τὰ ὅποια ἐντείνονται συνεχῶς ἐπεκτεινόμενα πρὸς
ἄλλας τὰς κατευθύνσεις. Μίαν ὥραν βραδύτερον, περὶ τὴν 13.15, ἡ πίεσις
τὴν ὁποῖαν ὑφίστανται οἱ στρατῶνες ἐξ ὄλων τῶν κατευθύνσεων καθί-

(5) Τὴν ἐπίθεσιν ἐνήργησε τὸ τοπικὸν 1ον Σύνταγμα ΕΛΑΣ ἐνισχυθὲν διὰ
τοῦ III Τάγματος τοῦ 6ου Συντάγματος Κορίνθου καὶ διὰ λόχου τοῦ I Τάγματος
τοῦ ἰδίου Συντάγματος.

(6) Οὐλαμὸς πεδινοῦ πυροβολικοῦ (2 τῶν 75) διατεθεὶς ἀπὸ 9ης Δεκεμβρίου
εἰς I Ταξιαρχίαν. Ἐτάχθη εἰς λόφους φυλακῶν Βουλιαγμένης.

σταται δυσβάστακτος. Βροχή βλημάτων παντός όπλου και διαμετρήματος, καλύπτει τὰ κτίρια και τὸ προαύλιον τῶν στρατῶνων. Περί τήν 15.30 ὥραν ὁ ἐχθρὸς ἐπέτυχε νὰ δημιουργήσῃ διὰ ναρκῶν μέγα ρήγμα εἰς τὸν μανδρότοιχον τῆς νοτίας πλευρᾶς και ἐπεχείρησε νὰ εἰσχωρήσῃ δι' αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ προαυλίου. Τὰ δραστικά ὅμως πυρὰ τῶν ἀμυνομένων ἀνεχαίτισαν ἀποτελεσματικῶς τοῦτον, ἐνῶ τρία βρεταννικά ἄρματα «Σέρμαν» ἀφιχθέντα τήν 15.00 ὥραν, κατώρθωσαν νὰ διαλύσουν τὰς πέριξ τοῦ Συντάγματος συγκεντρώσεις τῶν ἑλασιτῶν.

Περί τήν 17.30 ὥραν ὁ ἐχθρὸς ὑποστὰς βαρυτάτας ἀπολείας ἐκάμφθη και ἀνέκοψε τὰς ἐπιθέσεις του.

Περί τήν 18.00 ἀφίχθη διμοιρία βρεταννῶν ἀλεξιπτωτιστῶν τοῦ 5ου Τάγματος, ἣτις ἐγκατασταθεῖσα εἰς ἓν κτίριον, πρὸς τήν νοτίαν πλευράν, ἀπέφραξε διὰ συστήματος παγίδων τὸ δημιουργηθὲν ρήγμα και ἐνίσχυσε τήν ἀμυναν τῶν στρατῶνων διὰ τριῶν ἀντιαρματικῶν ὅπλων ΠΙΑΤ.

Κατὰ τὸν διαρκείας ἕνδεκα ὥρων ἀγῶνα τῆς ἡμέρας ταύτης, αἱ ἀπώλειαι τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς ἀνῆλθον εἰς 4 νεκροὺς ἐξ ὧν 1 Ἀξιωματικός, και 8 τραυματίας (4 Ἀξιωματικοί).

Ἡ κατὰ τῆς Σ. Σ. Εὐελπίδων ἐπιθέσεις και ἡ ἐκκένωσις ταύτης

Τὴν 4ην Δεκεμβρίου, ἡ ἐν τῇ Σχολῇ Εὐελπίδων (7) δύναμις ἀνήρχετο εἰς 23 Ἀξιωματικούς, 183 Εὐελπίδας και 50 μονίμους ὑπαξιωματικούς, συγκεκρισημένους εἰς διοικήσιν και ἐπιτελεῖον τῆς Σχολῆς, εἰς τάγμα Εὐελπίδων και εἰς λόχον ὑπαξιωματικῶν. Ὁ διατιθέμενος ὅπλισμός, προσερχόμενος ἐκ τῶν διαλυθέντων Ταγμάτων Ἀσφαλείας, ἀπετελεῖτο ἐξ ἰταλικῶν ἀραβιδίων, 16 αὐτομάτων, 4 πολυβόλων, 6 μικρῶν ὄλων και 4 Α/Τ πυροβόλων τῶν 37 χιλστ.

Ἀπὸ τῶν μέσων Νοεμβρίου εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ ἡ διοίκησις τοῦ 46ου Βρετ. Συντάγματος Ἀρμάτων μετὰ τῆς ἕλης διοικήσεως, 3 ἄρμάτων μάχης και 4 τεθ. ὄχημάτων.

Ἡ Σχολή, κατόπιν διαταγῆς τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀθη-

(7) Ἡ ἀνασυγκρότησις και ἡ ἐπαναλειτουργία τῆς Σ.Σ.Ε. ἤρξατο τήν 20-10-44 με διοικητὴν τὸν Συνταγματάρχην Σαρακατσάνην Δημ. και με μαθητὰς τοὺς Εὐελπίδας I και II τάξεως κατὰ τὸ 1940, ὅτε ἡ Σχολή, λόγω τοῦ πολέμου, εἶχε διακόψει τὴν λειτουργίαν τῆς.

νων, υπήχθη από της 6ης Δεκεμβρίου, υπό το 46ον Σύνταγμα Ἀρμάτων, ή δὲ ἐν αὐτῇ δύναμις ὀργανώθη διὰ τὴν ἄμυνάν της ὡς ἀκολούθως:

1ος Λόχος Εὐελπίδων: εἰς νοτιάν καὶ δυτικὴν πλευρὰν τοῦ περιβάλλου τῆς Σχολῆς.

2ος Λόχος Εὐελπίδων: εἰς ἀνατολικὴν καὶ βορειάν πλευρὰν τοῦ περιβάλλου.

3ος Λόχος Μονίμων Ὑπαξιωματικῶν: ἐν ἐφεδρείᾳ, εἰς τὸ ἰσόγειον τοῦ οἰκήματος τῶν μελετητηρίων.

Αἱ πρῶται ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ κινήματος διήλθον διὰ τὴν φρουρὰν τῆς Σχολῆς ἐν ἡρεμίᾳ, καθ' ὅσον ἔνεκα τῆς αὐτόθι παρουσίας βρεταννικῆς δυνάμεως, ὁ ΕΛΑΣ ἀπέστη πάσης κατ' αὐτῆς ἐπεργείας.

Ἐν τῷ μεταξύ, κατελήφθησαν τὰ ἀστυνομικὰ τμήματα Κυφέλης καὶ Ἰπποκράτους, ὡς καὶ τὰ ἐγγύς καταστήματα τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἄνδρου (Ἀνωτέρα Διοικήσις) καὶ Ἰουλιανοῦ (Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς), οὕτω δὲ ἡ Σχολὴ Εὐελπίδων ἀπεμονώθη ἐν μέσῳ πλήρως κατεχομένης ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ περιοχῆς (συνοικία Κυφέλης - συνοικισμὸς Πολυγώνου - Λόφος Στρέφη).

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 9ης Δεκεμβρίου, ἡ Σχολὴ ἐδέχθη πυκνὸν καὶ συνεχῆς πῦρ τῶν ἐλασιτῶν, οἵτινες κατέχοντες τοὺς λόφους Ἀγίου Σωτήρος, Στρέφη καὶ Εὐελπίδων ἐχρησιμοποιοῦν τούτους ὡς θάσεις πυρὸς (8). Τὰς μεταμεσημβρινὰς ὥρας ἡ ἔντασις τοῦ πυρὸς τῶν ἐλασιτῶν ἐμετριάσθη διὰ ν' αὐξηθῆ καὶ πάλιν περὶ τὴν 21.00 ὥραν, ὁπότε οὗτοι ἐπέτυχον νὰ προσεγγίσουν εἰς τι σημεῖον τοῦ περιβάλλου τῆς Σχολῆς. Κατὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 9/10 Δεκεμβρίου διεκόπη προσωρινῶς ἡ δι' ἀσυρμάτου ἐπικοινωνία τοῦ 45ου Συντάγματος Ἀρμάτων μετὰ τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας. Ἐκ τῆς ἐκ τεσσάρων τεθωρακισμένων ὀχημάτων περιπόλου, ἣτις ἐξεπέμφθη κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Εὐελπίδων πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐπαφῆς, ὑπέστησαν βλάβην, προσκρούσαντα εἰς νάρκαζ, δύο τεθωρακισμένα ὀχήματα. Περὶ τὴν 04.30 ὥραν τῆς 10ης Δεκεμβρίου

(8) Τὸ Α.Σ. Στρατοῦ τοῦ ΕΛΑΣ, κατόπιν τῆς ἀπὸ 9-12-44 διαταγῆς τῆς ΚΕ/ΕΛΑΣ, διὰ τῆς ὁποίας διατάσσεται ἡ ἀνάληψις ἐνόπλου δράσεως καὶ κατὰ τῶν Βρεταννῶν, ἀνέθεσεν εἰς τὸν 3ον Σύνταγμα του τὴν ἀποστολὴν τῆς καταλήψεως τῆς Σ.Σ. Εὐελπίδων, διαθέσαν πρὸς τοῦτο αὐτῷ καὶ τὴν ἐφεδρείαν τοῦ Σώματος ἐκ τάγματος τοῦ 6ου Συντάγματος Πειραιῶς, ὡς καὶ τὰ 2 Α/Τ πυροβόλα τῶν 37 τῆς VIII Ταξιαρχίας Πελοποννήσου.

ή έπαφή άποκατεστάθη, ένώ έκ παραλλήλου έχαλαρώθη και τὸ έχθρικόν πυρ χωρίς νά έπιχειρηθῆ έφοδος.

Κατόπιν τούτου τὸ Βρεταννικόν Στρατηγεῖον μὴ έπιθυμοῦν νά εκθέσῃ εἰς κίνδυνον καταστροφῆς ἢ άχρηστεύσεως τὰ όλίγα άρματα και τεθωρακισμένα άτινα διέθετε, εἰς προσπάθειαν διατηρήσεως τῆς μακρὰν τοῦ κέντρου κειμένης Σχολῆς, άπεφάσισε τὴν εκκένωσιν ταύτης, εκδῶσαν σχετικὴν διαταγὴν.

Έν τῷ μεταξῷ άπό τῆς πρώτας τῆς 10ης Δεκεμβρίου οἱ έλαστῖται έπανήρχισαν τὰ πυρά των, περι δέ τὴν 10.00 ὥραν ἠδυνήθησαν νά καταστρέψουν διὰ βολῆς Α/Τ πυροβόλου τῶν 37 χιλστ. τὸ πολυβολεῖον τῆς άνω βορείας πύλης. Έκ τῆς καταρρεύσεως τούτου έφανεύθη ὁ έντὸς αὐτοῦ Ἑλλήν Ἑπολοχαγός.

Τὰς μεσημβρινὰς ὥρας ἤρχισαν αἱ προετοιμασίαι τῆς άπαγκιστρώσεως. Πρὸς ύποδοθήθῃσιν τῆς κινήσεως, τέσσαρα άεροσκάφη «Σπιτφάιερ» έπολυβόλησαν περι τὴν πρώταν σφοδρῶς τὴν έπὶ τοῦ λόφου Στρέφη έχθρικὴν θάσιν πυρὸς περι δέ τὴν 16.15' ὥραν τέσσαρα άεροσκάφη «Μποφάιτερ» τὴν έγγύς τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων περιοχὴν Πολυγώνου και εκ νέου τὸν λόφον Στρέφη.

Τὸ έντογον πυρ τῶν άεροσκαφῶν τῆς RAF και τὰ πυρά τῶν άρμάτων ἠνάγκασαν εἰς σιγὴν τὸ πυρ τῶν έπιτεθέντων, οἵτινες άπεσύρθησαν άπό ὀλόκληρον τὴν περιοχὴν Πολυγώνου.

Περί τὴν 16.00 ὥραν τῆς αὐτῆς άφίχθη έπ' αὐτοκινήτων βρεταννικὸς λόχος⁽⁹⁾ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ όποίου έπραγματοποιήθησαν έντὸς τῶν κτιρίων αἱ προπαρασκευαῖ εκκενώσεως τῆς βρεταννικῆς και τῆς έλληνικῆς φρουρᾶς. Τὴν πρώταν τῆς έπομένης, 11ης Δεκεμβρίου, οἱ Εὐέλπιδες άπεχώρησαν τῆς Σχολῆς έπὶ βρεταννικῶν ὀχημάτων και τῇ συνοδείᾳ τριῶν άρμάτων μάχης μετεφέρθησαν διὰ τῶν ὁδῶν Πατησίων - Πανεπιστημίου εἰς Παλαιὰ Ἀνάκτορα. Ἡ κίνησις αὕτη, πραγματοποιηθεῖσα διὰ δύο δρομολογίων, έληξε περι τὴν 16.00 ὥραν. Ὁ αντίπαλος, παραλύσας εκ τοῦ προηγηθέντος άνηλεοῦς άεροπορικῶ σφυροκοπήματος, οὐδόλως άντέδρασεν εἰς τὴν εκκένωσιν, ἤτις έπραγματοποιήθη άκωλύτως.

Αἱ άπώλειαι τῆς Σ.Σ. Εὐελπίδων άνήλθον εἰς 2 νεκρούς, έξ ὧν 1 Ἑπολοχαγός, και 17 τραυματίας, τοῦ 46ου Συντάγματος Ἀρμάτων εἰς 1 νεκρόν, τοῦ δέ λόχου KRRC εἰς 5 τραυματίας.

(9) Έκ τοῦ Τάγματος KRRC, άφικθέντος εἰς Ἀθήνας τὰς πρώτὰς ὥρας τῆς 10ης Δεκεμβρίου.

Μετά τήν ἐκκένωσιν τῶν κυρίων τῆς Σ.Σ. Εὐελπίδων οἱ ἐλασί-
ται εἰσῆλθον εἰς ταῦτα καί μετὰ πρωτοφανοῦς μανίας ἐπεδόθησαν εἰς
συστηματικὴν λεηλασίαν καὶ καταστροφήν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων διηρηπά-
γησαν τὸ Μουσεῖον τῆς Σχολῆς, ἡ Βιβλιοθήκη, τὰ ἄρχεα κλπ.

Ἡ ΙΙΙ Ὀρεινὴ Ταξιαρχία ἀποκρούει καὶ τὴν νέαν προσπάθειαν τοῦ ἐχθροῦ

Περὶ τὴν 04.30 ὥραν τῆς 10ης Δεκεμβρίου οἱ κομμουνισταὶ ἐπετέ-
θησαν διὰ τοῦ 1/6 Τάγματος Κορίνθου ἐκ τῆς ἀνατολικῆς παρυφῆς τοῦ
συνοικισμοῦ Βύρωνος κατὰ τοῦ ὑψ. Ἀλεποβοῦνι (10) καὶ διὰ τοῦ Π/34
Τάγματος (11) κατὰ τοῦ ἀριστεροῦ τῆς ταξιαρχίας, εἰς Ἄγιον Ἰωάν-
νην Πρόδρομον, ἐκ τῶν κατευθύνσεων Μονῆς Καισαριανῆς καὶ ὕψωμα
Κουταλάδες.

Οἱ ἐλασίται κατώρθωσαν ἀρχικῶς νὰ καταλάβουν, περὶ τὴν 07.00,
τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψ. Ἀλεποβοῦνι, τῆς ἐκεῖ διμοιρίας τοῦ 1ου Λόχου τοῦ
3ου Τάγματος ἀναγκασθείσης εἰς σύμπτυξιν λόγῳ ἐξαντλήσεως τῶν πυ-
ρομαχικῶν τῆς.

Ταυτοχρόνως, τὰ ἐκ τῆς κατευθύνσεως Μονῆς Καισαριανῆς καὶ
Κουταλάδες ἐπιτεθέντα τμήματα, ἀχθέντα μέχρι τοῦ νεκροταφείου Ζω-
γράφου, ἐπέτυχον τὴν ἀπομόνωσιν τοῦ ἐπὶ Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προ-
δρόμου 1ου Λόχου, ὅστις κατόπιν τῆς διακοπῆς τῶν μετὰ τοῦ τάγματος
ἐπικοινωνιῶν περιτλήθην εἰς δυσχερῆ θέσιν, ἐπιδεινουμένην ἔτι μάλλον
καὶ ἐκ τῆς προοῦσης ἐξαντλήσεως τῶν πυρομαχικῶν του.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως, διετέθη ὁ
2ος Λόχος τοῦ ἐν ἐφεδρείᾳ 1ου Ὀρ. Τάγματος μετὰ τριῶν κάρριερς καὶ
τριῶν ἀρμιάτων μάχης.

Τὴν πρωτὰν τῆς 10ης Δεκεμβρίου, τὰ ἄρματα καὶ τὰ κάρριερς

(10) Διάταξις 1ου Λόχου τοῦ 3ου Ὀρ. Τάγματος:

—ΣΔ λόχου σὺν διμοιρίᾳ, σὺν 2 ὄλμοις 3' εἰς Μονὴν Ἰωάν. Προδρόμου.

—Διμοιρία ἐπὶ κορυφῆς Ἀλεποβοῦνίου (ὑψ. 298).

—Διμοιρία ἐπὶ Β.Α. προσβάσεων Ἀλεποβοῦνίου.

(11) Ἐκ τῶν ἐπιτεθέντων ταγμάτων τῶν στασιαστῶν τὸ 1/6 Τάγμα ἀποτελεῖτο
ἐκ 3 λόχων, τὸ δὲ Π/34 Τάγμα ἐκ 4 λόχων τυφεκιοφόρων καὶ ἐκ λόχου μηχανη-
μάτων διαθέτουτος 7 πολλα καὶ 4 ὄλμίσκους (ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς ΓΠ
Ε.Ο.Τ.). Ἀμφότερα ἐτέλουν ὑπὸ διοίκησιν τῆς Ι Ταξιαρχίας τοῦ ΕΛΑΣ.

προσέβαλον τούς προσεγγίσαντας μέχρι τοῦ νεκροταφείου Ζωγράφου ἐλασίτας καὶ ἐξηνάγκασαν τούτους νὰ τραποῦν εἰς φυγὴν, ἀφοῦ τούς ἐπροξένησαν βαρυτάτας ἀπωλείας, ἀνελθούσας εἰς 60 νεκρούς. Ἐν συνεχείᾳ τὰ κάρριερς ἐπετέθησαν μετὰ τοῦ 2ου Λόχου τοῦ 1ου Ὅρ. Τάγματος πρὸς Ἄλεποδοῦνι, ἀνέτρεψαν τούς ἐπ' αὐτοῦ ἐγκατασταθέντας ἐλασίτας καὶ ἀνακατέλαθον τοῦτο.

Αἱ συγκρούσεις διεξήχθησαν μετ' ἐξαιρετικῆς σφοδρότητος καὶ πείσματος ἐκατέρωθεν, ἡ δὲ ἤττα τῶν κομμουνιστῶν ὑπῆρξεν ἀποφασιστικῆ διὰ τὰς περαιτέρω σημειωθείσας ἐκεῖ ἐξελιξείας.

Παραλλήλως πρὸς τὴν κατὰ τῶν θέσεων τοῦ 3ου Ὅρ. Τάγματος ἐπίθεσιν οἱ ἐλασίται ἐπεχείρησαν νὰ καταλάβουν διὰ τοῦ 5ου Λόχου τοῦ τάγματος Καισαριανῆς τὸ ἄλσος Συγγροῦ, ὅπερ κατεῖχε λόχος τοῦ 2ου Ὅρ. Τάγματος, πλὴν καὶ ἡ ἐπίθεσις αὕτη ἀπεκρούσθη μὲ σοβαρὰς διὰ τούς στασιαστὰς ἀπωλείας.

Αἱ ἀπώλειαι τῆς ἡμέρας, τῆς μὲν III Ὅρ. Ταξιαρχίας ἀνῆλθον εἰς 7 νεκρούς καὶ 35 τραυματίας, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 7 νεκροὶ καὶ οἱ 24 τραυματῖαι ἀνήκουν εἰς τὸν ἰδιαιτέρως δοκιμασθέντα 1ον Λόχον τοῦ 3ου Τάγματος, τοῦ δὲ ΕΛΑΣ εἰς 79 νεκρούς καταμετρηθέντας καὶ 18 αἰχμαλώτους. Κατὰ τὴν ἀνακατάληψιν τοῦ Ἄλεποδοῦνι περιῆλθον εἰς τὴν ταξιαρχίαν 3 ἰταλικά καὶ 3 γερμανικά ὀπλοπολυβόλα ὡς καὶ 21 τυφέκια.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, 10ην Δεκεμβρίου, τὸν 6ον Τάγμα Φρουρῶν ἐνισχύθη διὰ δύο εἰσέτι λόχων⁽¹²⁾ ἐκ τῶν ἐπιστρατευομένων ἐθνοφυλάκων, ἐνῶ τὰ περατώσαντα τὴν συγκρότησίν των 141ον καὶ 142ον Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς⁽¹³⁾, διετέθησαν ὑπὸ διοίκησιν εἰς τὴν III Ὅρ. Ταξιαρχίαν.

Ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ συγκροτήματος Σχολῶν Χωροφυλακῆς

Καθ' ὃν χρόνον ἡ III Ὅρεινὴ Ταξιαρχία ἐδέχετο τὴν ἐπίθεσιν τῶν τμημάτων τῆς I Ταξιαρχίας τοῦ ΕΛΑΣ, τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μεσογειῶν συγκρότημα Σχολῶν Χωροφυλακῆς ὑφίστατο ἐξ ἴσου σφοδρὰν κρούσιν.

(12) 12 Ἀξιωματικοὶ καὶ 230 ὀπλῖται.

(13) Τὸ 141ον ΤΕ, περατώσαν τὴν 9ην Δεκεμβρίου τὴν συγκρότησίν του εἰς Παλ. Ἀνάκτορα, μετεστάθμευσε τὴν 10ην Δεκεμβρίου εἰς Γουδί. Τὸ 142ον ΤΕ μετεστάθμευσε τὴν 10ην Δεκ. ἐκ τῶν κτιρίων «Πρακτικοῦ Λυκείου» εἰς τέρμα Ἀμπελοκήπων, ἐγκατασταθὲν εἰς τὰ οἰκήματα τοῦ ἐκεῖ Νοσοκομείου.

Πράγματι, περί τήν 07.00 ὥραν τῆς 10ης Δεκεμβρίου, κατόπιν σφοδρῶτος πυρὸς θαρῶν καὶ αὐτομάτων ὅπλων ἐξεδηλώθη κατὰ τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ νοσοκομείου «Ἐρυθρὸς Σταυρὸς», κατεχομένον ὑπὸ Λόχου Χωροφυλακῆς, ἰσχυρὰ ἐπίθεσις τῶν κομμουνιστῶν ἐκ τῶν κατευθύνσεων Γηροκομείου καὶ «Σωτηρίας».

Μετὰ ἀγῶνα διαρκέσαντα ἐπὶ δίωρον τὰ ἐπιτεθέντα κομμουνιστικὰ τμήματα ἐξηναγκάσθησαν νὰ συμπτυχθοῦν εἰς τὰς θάσεις ἐξορμήσεών των ἐγκαταλείψαντα πλέον τῶν 40 νεκρῶν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Περὶ τήν 14.00 ὥραν τῆς αὐτῆς, ἐξεδηλώθη καὶ νέα ἐπίθεσις κατὰ τοῦ συγκροτήματος Χωροφυλακῆς. Κατ' αὐτὴν οἱ κομμουνισταὶ ἠδυνήθησαν νὰ προσεγγίσουν Β.Α. μὲν μέχρις ἐγγυτάτης ἀποστάσεως ἐκ τῶν κτιρίων τῆς Σχολῆς (διὰ τμημάτων τοῦ III/42 Τάγματός των), ΒΔ δὲ πρὸ τοῦ περιβάλλοντος τὸ νοσοκομεῖον «Ἐρυθρὸς Σταυρὸς» μανδρουτοίχου (διὰ τμημάτων τοῦ 7ου Συντάγματος Χαλκίδος). Τελικῶς, κατόπιν σφοδροῦ καὶ κρισίμου ἀγῶνος, τῇ ὑποστηρίξει καὶ τῶν ἀνασχετικῶν πυρῶν τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, οἱ κομμουνισταὶ ὑπεχώρησαν εἰς τὰς θάσεις ἐξορμήσεώς των (III/42 εἰς Σανατόριον «Σωτηρία» καὶ 7ον ΣΠ εἰς συγκρότημα Γηροκομείου) μετὰ θαυράτων ἀπωλειῶν.

Αἱ ἀπώλειαι τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀνῆλθον εἰς 4 νεκρούς, ἐξ ὧν 2 Ἀξιωματικοί, καὶ 17 τραυματίας ἐκ τῶν ὁποίων 9 Ἀξιωματικοί.

Ἡ ἐκκένωσις τοῦ Δ' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος

Τὸ ἐπὶ τῆς συμβολῆς Σολωμοῦ καὶ Γ'. Σεπτεμβρίου ἐγκατεστημένον Δ'. Ἀστ. Τμήμα ἐδέχθη, περὶ τήν 14.30 ὥραν τῆς 10ης Δεκεμβρίου καὶ νέαν σφοδρὰν ἐπίθεσιν. Οἱ ἀστυνομικοὶ τοῦ τμήματος τούτου συγκρατήσαντες ἐπὶ δίωρον τὴν ἰσχυρὰν πίεσιν τοῦ ἐχθροῦ ἐξηναγκάσθησαν, περὶ τήν 17.00 ὥραν, λόγῳ ἐξαντλήσεως τῶν πυρομαχικῶν των, νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ οἶκημα συμπτυχθέντες εἰς Γενικὴν Ἀσφάλειαν, ἧτις δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐθάλλετο παρενοχλητικῶς.

Ὁ ἀγὼν κατὰ τὴν 11ην Δεκεμβρίου εἰς Μακρυγιάννη

Τὴν 11ην Δεκεμβρίου καὶ περὶ τήν 15.30 ὥραν ἐχθρικοὶ ὁμάδες προσεγγίσασι τὴν νοτιὰν πλευρὰν τοῦ περιβάλλου προέβησαν εἰς νέας

ἀνατινάζεις πλὴν τὰ διανοιγέντα ρήγματα ἐπαγιδεύθησαν ἀμέσως ὑπὸ τῶν Βρετανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν διὰ συστήματος παγίδων.

Περὶ τὴν 20.00 ἐξεδηλώθη μεγάλη νυκτερινὴ ἐπίθεσις διὰ σφοδροῦ βομβαρδισμοῦ καὶ διὰ πυρῶν πεζικοῦ ἐκ διαφόρων κατευθύνσεων. Ὁ ἀγὼν παρετάθη μετ' ἀμειώτου ἐντάσεως μέχρι τῆς 02.00 ὥρας τῆς 12ης Δεκεμβρίου, ὅποτε καὶ ἐκόπασε.

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ Συντάγματος κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἀνῆλθον εἰς 2 νεκροὺς ὀπλίτας καὶ 13 τραυματίας (7 Ἀξιωματικοί) καὶ εἰς 1 Βρετανὸν νεκρόν.

Ὅστω, χάρις εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἀντίστασιν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη ἢ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου τῆς 12ης Δεκεμβρίου, ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, εὔρε τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν κυματίζουσαν ὑπερήφανον ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἐρυθρὰ σημαία δὲν ἀνυψώθη διὰ τὴν μόλυνση τοῦ στρατῶνα, οἵτινες ὡς σύμβολον τῆς ἐλευθερίας ἴσταντο ἀκλόνητοι ὑπὸ τὸν ἱερόν θρόνον τῆς Ἀκροπόλεως. Τὸ ἀνακοινωθὲν τοῦ Βρετανικοῦ Στρατηγεῖου ἀνέφερε σχετικῶς διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς 11ης Δεκεμβρίου: «...ἀποφασιστικαὶ ἐπιθέσεις στασιαστῶν κατὰ τῶν στρατῶνων Χωροφυλακῆς, παρὰ τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν, συνεκρατήθησαν».

Ὁ ἀγὼν εἰς Μακρυγιάννη ἐτερματίσθη οὐσιαστικῶς τὴν 12ην Δεκεμβρίου, ἐβδόμην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐκεῖ συγκρούσεων.

Οἱ κομμουνισταί, διαπιστώσαντες τὸ ἀπραγματοποίητον τοῦ σχεδίου των καὶ ὑποστάντες θαυράτας ἀπωλείας, ἠναγκάσθησαν νὰ παραιτηθοῦν τῶν περαιτέρω προσπαθειῶν πρὸς κατάληψιν τῶν στρατῶνων, ἀρκεσθέντες ἔκτοτε εἰς πυρὰ παρενοχλήσεως. Ὁ ἀγὼν εἰς Μακρυγιάννη ἔσχε ἀναμφιβόλως ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ὅλης ἐκδόσεως τῆς μάχης τῶν Ἀθηνῶν, ὡς ἐκ τῆς καθηλώσεως καὶ κατατριβῆς ἐκεῖ κατὰ τὸ πρῶτον κρίσιμον ἡμέρον, 6 - 11 Δεκεμβρίου, δυνάμει 2.000 περίπου ἐλασιτῶν (14), ἧτις δύνανται θὰ ἠδύνατο ἄλλως εἶτε νὰ ἐξορμήσῃ κατὰ τῆς πλ. Συντάγματος, εἶτε νὰ συνενωθῇ καὶ ἐνισχύσῃ ἐτέρας δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ, ἐνεργούσας κατ' ἄλλων ζωτικῆς σημασίας σημείων.

Αἱ συνολικαὶ ἀπώλειαι τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, εἰς πεσόγτας κατὰ τὴν μάχην, ἀνῆλθον εἰς 24, ἐξ ὧν 2 Ἀξιωματικοί

(14) Τρία τάγματα τοῦ 1ου Συντάγματος Ἀθηνῶν καὶ τάγμα τοῦ 6ου Συντάγματος Κορίνθου ὑποστηριζόμενα ὑπὸ λόχου πολυβόλων καὶ δύο πεδινῶν πολυβόλων τῶν 75.

Χωροφυλακής και 1 Στρατού, αί δὲ εἰς τραυματίας ἀνήλθον εἰς 72, ἐξ ὧν 19 Ἀξιωματικοί.

Ἐξηφανίσθησαν ὡσαύτως 5 Ἀξιωματικοὶ καὶ 24 ὁπλίται οἵτινες, ὡς ἐξηκριθῆθη βραδύτερον, συλληφθέντες κατὰ τὰς μάχας τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων ἐξετελέσθησαν ἀνάνδρως.

Εἰς τοὺς ἐλασίτας ἐστοίχισε πολλαπλασίας ἀπωλείας, ἐκτιμωμένως εἰς 500 περίπου, ἐστοίχισε ὅμως κυρίως τὴν ἀπώλειαν τῆς μάχης, διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς πλ. Συντάγματος.

Ἡ πίσις εἰς ἕτερα σημεῖα τῆς πόλεως

Παραλλήλως πρὸς τὰς εὐρείας κλίμακος ἐπιθέσεις τὰς ἐνεργουμένας κατὰ τῶν στρατῶνων Μακρυγιάννη, τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων καὶ τοῦ συγκροτήματος Γουδι ἢ II Ταξιαρχία τοῦ ΕΛΑΣ (3ον καὶ 4ον Συντάγματα Ἀθηνῶν) ἀνέλαβεν ἰσχυρὰν προσπάθειαν προωθήσεώς της πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἐκ τῶν κατευθύνσεων Νεαπόλεως, Βάθης, Ψυρρῆ.

Οὕτω, ἀπὸ τῆς νυκτὸς τῆς 10 - 11 Δεκεμβρίου ἐξαπελύθη ἰσχυρὰ νυκτερινὴ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ εἰς Πολυτεχνεῖον βρεταννικοῦ λόχου⁽¹⁵⁾, ἀπὸ δὲ τῆς πρωῆς τῆς ἐπομένης, 11ης Δεκεμβρίου, προσεβλήθησαν διὰ συνεχοῦς καὶ ἐντόνου πυρὸς ἐλαφρῶν καὶ βαρέων ὄπλων τὰ καταστήματα τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας, τῆς Τροχαίας καὶ τοῦ Μηχανοκινήτου Τμήματος.

Ἄπασαι ὅμως αἱ ἐπιθέσεις αὐταὶ τῶν κοιμμουνιστῶν, αἵτινες προφανῶς ἀπέβλεπον εἰς τὴν συνεχῆ καταπόνησιν τῶν ἀστυνομικῶν, ἀπεκρούσθησαν τῇ ἐπεμδάσει βρεταννικῶν ἀρμάτων μάχης.

Τὴν 11ην Δεκεμβρίου, δύναμις τοῦ Μηχανοκινήτου, ἐπωφεληθεῖσα τῆς διελύσεως ἐνὸς ἄρματος μάχης, ἐνήργησεν αἰφνιδιαστικὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν εἰς «Οἶκον Φοιτητοῦ» ἐγκατεστημένων ἐλασιτῶν, διεσκόρπισεν αὐτοὺς καὶ ἤχμαλώτισε περὶ τοὺς 30 ἐνόπλους ἐλασίτας, τοὺς ὑποίους καὶ ὠδήγησε περὶ εἰς τὸ μέγαρον τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τμήματι τοῦ 3ου Συντάγματος ΕΛΑΣ, ἐνισχυθέντα καὶ ὑπὸ τάγματος τοῦ ἀφιχθέντος 11ου Συντάγματος Τριπόλεως, πρω-

(15) Λόγος τοῦ τάγματος KRRC ἐγκατασταθεὶς ἐκεῖ τὴν πρωῖαν τῆς 10ης Δεκ.

θήθησαν ἐκ τῶν περιοχῶν Ἐξαρχείων καὶ Νεαπόλεως μέχρι τῆς πλατείας Κάνιγγος, εἰς τὰ νότια τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας καὶ πρὸ τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σόλωνος συγκροτήματος Χημείου κατεχομένου σταθερῶς, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀγώνων, ὑπὸ ἐνόπλιων ὁμάδων ἐθνικοφρόνων σπουδαστῶν.

Ἄτερα κομμουνιστικὰ τμήματα, ἀνήκοντα εἰς τὸ 4ον Σύνταγμα, προσήγγισαν ἐκ πολλῶν κατευθύνσεων τὴν πλ. Ὀμονοίας, ἐγκατασταθέντα εἰς κτίρια περὶ τὴν πλ. Λαυρίου, εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰωνος Δραγούμη ξενοδοχεῖον «Κοσμοπολίτ», εἰς τὴν ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως Πειραιῶς - Σωκράτους Πολυκλινικὴν, ὡς καὶ εἰς τὸ μέγαρον Δημαρχείου.

Ὡσαύτως στοιχεῖα τοῦ ἰδίου Συντάγματος, κινήθέντα ἐκ τῶν περιοχῶν Θησείου καὶ Ψυρρῆ, ἐγκατεστάθησαν ἐπὶ οἰκημάτων τῶν ὁδῶν Ἁγίου Μάρκου - Ρόμβης, ἐγγὺς τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λέκκα Α'. Ἄστ. Τμήματος, καὶ προσήγγισαν τὴν πλ. Μητροπόλεως, ἔνθα τὸ κατὰστημα τῆς Διευθύνσεως Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΧΙ.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΕΚΚΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ κατάσταση τῶν Βρετανῶν τὴν ἑσπέραν τῆς 10ης Δεκεμβρίου

Τὴν πρωτὰν τῆς 10ης Δεκεμβρίου, καθ' ὃν χρόνον δηλαδὴ εὗρίσκετο ἐν πλήρει ἐξελίξει ἢ κατὰ τῶν στρατῶνων Μακρυγιάννη, τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων καὶ τοῦ συγκροτήματος Γουδι εὐρείας κλίμακος κομμουνιστικῆ ἐπίθεσις ἀφίχθη εἰς Ἀθήνας τὸ τάγμα King's Royal Rifle Corps, τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας (1).

Ἡ ταξιαρχία ἐσκόπει ἀρχικῶς νὰ χρησιμοποίησῃ τὴν ἰσχυρὰν αὐτὴν μονάδα διὰ νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὰς περιοχὰς Ἐξαρχείων καὶ Νεαπόλεως καὶ ἐπεκτείνει οὕτω τὸν ἐλεγχόμενον χῶρον πρὸς βορρᾶν, ὥστε ν' ἀπαλλάξῃ ἐκ τῆς ἐχθρικῆς πιέσεως τὸ κέντρον τῆς πόλεως. Ἀλλ' αἱ ἐκ τῆς τροπῆς τῆς καταστάσεως δημιουργηθεῖσαι ἀνάγκαι ὑπηγόρευσαν διάφορον

(1) KRRC: Ἐπρόκειτο, ὡς ἐσημειώθη ἤδη, περὶ μηχανοκινήτου τάγματος ἀποτελουμένου ἐκ λόχου διοικήσεως, τεσσάρων λόχων τυφεκιοφόρων καὶ λόχου ὑποστηρίξεως. Τὸ τάγμα λαβὸν τὴν 20.15 ὥραν τῆς 8ης Δεκεμβρίου τὴν διαταγὴν κινήσεώς του πρὸς Ἀθήνας ἐπέτυχε μέχρι τοῦ τελευταίου φωτός τῆς 9ης Δεκεμβρίου τὴν συγκέντρωσιν τῶν διασπάρτων λόχων του εἰς Θήβας. Ἐκεῖθεν, διὰ τοῦ δρομολογίου Θῆβαι - Κάζα - Μάνδρα - Ἐλευσίς, εἰσῆλθεν εἰς Ἀθήνας ἀπολέσαν περὶ τοὺς 70 ἄνδρας, οἵτινες, παγιδευθέντες εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ δρομολογίου, συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ.

διάθεσίν του. Οὕτω λόχος τοῦ τάγματος διετέθη ἀμέσως πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ Λυκαθητοῦ, λόχος ἐτηρήθη ὡς τακτικὴ ἐφεδρεία τῆς ταξιαρχίας καὶ λόχος ἐστάλη, ὡς ἤδη ἐσημειώθη, εἰς Σ.Σ. Εὐελπίδων, ἔνθα τὸ στρατόπεδον τοῦ 46ου Συντάγματος Ἀρμάτων, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀπαγκιστρώσεως τῆς ἐκεῖ ἀμυνομένης βρεταννικῆς καὶ ἑλληνικῆς δυνάμεως. Ὅθεν διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐπεκτάσεως πρὸς βορρᾶν τοῦ ὑπὸ τῆς ταξιαρχίας ἐλεγχομένου χώρου ἀπέμεινε μόνον εἰς λόχος. Ὁ λόχος οὗτος ἐγκατεστάθη ἀμυντικῶς εἰς τὸ κτιριακὸν συγκρότημα τοῦ Πολυτεχνείου, ὅπερ ἀπετέλει τὸ πλεόν προωθημένον σημεῖον τῆς ὅλης βρεταννικῆς διατάξεως πρὸς τὴν πλευρὰν ταύτην καὶ ἀπέστειλε διμοιρίαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐπὶ τῆς συμβολῆς Πατησίων - Στουρνάρα Γενικῆς Ἀσφαλείας.

Ἐν τῇ περιοχῇ εὐθύνῃς τῆς 2ας Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν, τὸ 4ον Τάγμα, ἀπαλλαγὴν τὴν 10ην Δεκεμβρίου τῆς ἀποστολῆς φρουρήσεως τῶν φυλακῶν Συγγροῦ, κατόπιν τῆς ἐκκενώσεως τούτων καὶ μεταγωγῆς τῶν ἐν αὐταῖς κρατουμένων τὴν νύκτα τῆς 9 - 10 εἰς ἀεροδρόμιον Χασανίου, ἐκινήθη τῇ συνοδείᾳ οὐλαμοῦ ἀρμάτων πρὸς στρατῶνας Ρούφ, ἵνα ἐξασφαλίσῃ τὰς ἐκεῖ ἐγκαταστάσεις διοικητικῆς μερίμνης. Τὸ τάγμα, ἀχθὲν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς εἰς περιοχὴν Ν. Σφαγεία, εὐρέθη πρὸς τριάνοντα ὁδοφραγμάτων φρασόντων ταύτην ἐπὶ μεγάλου μήκους καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκκαθάρισίν των, ἐπιτυχὸν τελικῶς τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας νὰ εἰσέλθῃ εἰς στρατῶνας Ρούφ, ὅπου καὶ ἐγκατεστάθη. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐπραγματοποιήθη ἡ σύμπτυξις εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως καὶ τῶν κάτωθι τμημάτων τῆς ταξιαρχίας. Τῆς πεζομάχου πυροβολαρχίας, ἣτις προερχομένη ἐκ Κηφισιάς παρέλαβε τὰ τέσσαρα πυροβόλα τῆς τάξεως ταῦτα εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως καὶ τοῦ «C» Λόχου τοῦ 6ου Τάγματος, ὅστις προερχόμενος ἐκ Ψυχικοῦ ἤχθη εἰς περιοχὴν Ὀμοιοῖας συνενωθείς μετὰ τοῦ τάγματός του.

Οὕτω, τὴν ἐσπέραν τῆς 10ης Δεκεμβρίου ἡ διατιθεμένη μάχιμος βρεταννικὴ δύναμις, συμποσομένη εἰς δέκα ἐπιτόμους λόχους, εἶχε κατανεμηθῆ εἰς διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως ὡς ἀκολούθως:

Εἰς Σ.Σ. Εὐελπίδων καὶ εἰς Πολυτεχνεῖον ἀνὰ εἰς λόχος τοῦ Τάγματος KRRC. Ἐπὶ Λυκαθητοῦ λόχος τοῦ ἰδίου τάγματος. Εἰς τὴν περιοχὴν Κολωνακίου τρεῖς λόχοι τοῦ Τάγματος H.L.I. Εἰς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος λόχος τοῦ Τάγματος KRRC. Εἰς Ζάππειον πεζομάχος ἴλη τοῦ 50οῦ ΣΑ. Ἐν τῇ μεταξὺ τῶν ὁδῶν Πανεπιστημίου - Ἰπποκράτους - Ἀκαδημίας - Ἐμ. Μπενάκη περιοχῇ δύο πεζομάχοι ἴλαι τοῦ 50οῦ ΣΑ. Λόχος ἀλεξιπρωτιστῶν τοῦ 6ου Τάγματος μεταξὺ ὁδοῦ Σταδίου καὶ πλ. Συντάγματος καὶ ἐπὶ δράχου Ἀκροπόλεως λόχος τοῦ ἰδίου τάγματος. Περὶ τὴν πλατεῖαν Ὀμοιοῖας δύο λόχοι ἀλεξιπρωτιστῶν τοῦ 6ου Τάγμα-

τος, εἰς στρατώνας Ρούφ δύο λόχοι ἀλεξιπτωτιστῶν τοῦ 4ου Τάγματος. Τέλος, πεζομαχὸς πυροβολαρχία ἀλεξιπτωτιστῶν εἰς φυλακὰς Ἀδέρωφ.

Ἐξ ἄλλου ἢ εἰς τεθωρακισμένα μέσα δύναμις τοῦ 46 Σ. Ἀρμάτων ἦτοι 25 ἄρματα μάχης «Σέρμαν» καὶ 19 τεθ. ὄχηματα, εἶχε διατεθῆ ἀναλόγως πρὸς παροχὴν ὑποστηρίξεως εἰς τ' ἀνωτέρω τμήματα. Διετίθετο ἐπίσης Μοῖρα Πεδινῶν Πυροβολικοῦ ἐξ ὀκτῶ πυροβόλων τῶν 25 λιθρῶν, τεταγμένη εἰς περίβολον στρατῶνων «Παραπηγμάτων» καὶ πυροβολαρχία ἀλεξιπτωτιστῶν, ἐκ τεσσάρων πυροβόλων τῶν 75, τεταγμένη εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως.

Ἡ ἀπειλὴ κατὰ τοῦ ἄξονος ἐπικοινωνιῶν

Αἱ ἀνωτέρω βρεταννικαὶ δυνάμεις διέθετον ὡς μοναδικὸν ἄξονα ἐπικοινωνιῶν μετὰ τοῦ Φαλήρου καὶ τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς τὴν λεωφ. Συγγροῦ. Κατὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης τὰ τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ μέχρι καὶ τῆς ἡμέρας τῆς 10ης Δεκεμβρίου εἰς οὐδεμίαν ἐνέργειαν προέβδυσαν, οὕτω δὲ τὰ μεταφορικὰ ὄχηματα τῶν Βρεταννῶν ἐκυκλοφόρου ἐπ' αὐτῆς ἀκωλύτως, ἐξασφαλίζοντα τὸν σύνδεσμον τοῦ κέντρον τῆς πρωτευούσης μετὰ τῆς ἀκτῆς.

Ἡ πρώτη σοβαρὰ ἐνέργεια τῶν ἐλασιτῶν ἐπὶ τῆς γραμμῆς ταύτης συγκοινωνιῶν ἐσημειώθη τὴν πρωτὰν τῆς 11ης Δεκεμβρίου, ὅτε βρεταννικὰ φορτηγὰ ὄχηματα ἐδλήθησαν ἐκ τοῦ παρὰ τὴν λεωφόρον ἐργοστασίου Φίξ, ὅπερ, ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν, κατεῖχετο ὑπὸ ἐχθρικῶν δυνάμεων, ἐνῶ νάρκαι τοποθετηθεῖσαι εἰς τὸ κατάστρωμα τῆς λεωφόρου κατὰ τὴν νύκτα τῆς 10 - 11 Δεκεμβρίου ἐπροξένησαν ἀπωλείας εἰς ὄχηματα καὶ προσωπικόν. Συνεπεία τῆς δράσεως ταύτης, αἱ διὰ τῆς λεωφόρου Συγγροῦ συγκοινωνίαι διεκόπησαν, περιορισθεῖσαι εἰς τὰ ἐκατέρωθεν τῆς λεωφόρου ὀδικὰ τέρματα.

Οὕτω, καίτοι ἡ ἐν Ἀθήναις ὀλιγάριθμος βρεταννικὴ δύναμις οὐδεμίαν, μέχρι στιγμῆς, ἰσχυρὰν κρούσιν εἶχεν ὑποστῆ λόγῳ τῆς διαθέσεως τοῦ συνόλου τῆς ἐχθρικῆς δυνάμεως εἰς προσπάθειαν ἐξουδετερώσεως τῶν ἀντιστάσεων τῶν στρατῶνων Μακρυγιάννη, τοῦ συγκροτήματος Γουδί, τῆς Σ.Σ. Εὐελπίδων καὶ τῶν Ἀστυνομικῶν Καταστημάτων, ἐν τούτοις ἢ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 11ης Δεκεμβρίου διαφανεῖσα ἀπειλὴ κατὰ τῶν γραμμῶν ἐπικοινωνιῶν τῆς ἐπεδείνου τὴν ὄλην τακτικὴν κατάστασιν.

Πράγματι, ἐκ τῶν δύο κυρίων ἀρτηριῶν, τῶν συνδεουσῶν τὰς Ἀθήνας μετὰ τοῦ Πειραιῶς, τῶν λεωφόρων Πειραιῶς καὶ Συγγροῦ, ἡ πρώτη ἐλεγχομένη σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ, δὲν ἠδύνατο νὰ χρη-

σιμοποιηθῆ, ἐνῶ ἡ ἑτέρα, ἡ λεωφόρος Συγγροῦ, ἠπειλεῖτο ἤδη ν' ἀποκοπῆ.

Κατὰ συνέπειαν, αἱ ἐπικοινωνίαι τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ Πειραιῶς καὶ τοῦ Φαλήρου καθίσταντο ἄκρως ἐπισφαλεῖς, ἡ δὲ βρεταννικὴ δύναμις ἀντιμετώπιζε τὴν 11ην Δεκεμβρίου κατάστασιν σοβαροτάτην, ἰσοδυναμοῦσαν οὐσιαστικῶς πρὸς ἀποκλεισμόν τῆς εἰς τὸ κέντρον τῆς πρωτευούσης.

Τὴν κατάστασιν ταύτην περιγράφει ὡς ἀκολούθως ὁ Στρατάρχης Ἀλεξάντερ ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐκθέσει του (2) :

«Τὸ πλεῖστον τῶν βρεταννικῶν δυνάμεων ἐπολιορκεῖτο στενωῶς εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν, διατηροῦν μίαν μικρὰν καὶ ἐπικινδύνως τρωτὴν περιμέτρον. Διὰ τοῦ ἀσκουμένου ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ ἐλέγχου ἐπὶ τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς (αἱ δυνάμεις) αὐταὶ εἶχον ἀποκοπῆ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, αἱ δὲ ἐπικοινωνίαι (τούτων) μετὰ τοῦ ἀεροδρομίου ἦσαν λίαν ἐπισφαλεῖς.

Ὁ ΕΛΑΣ ἐπετίθετο ἐνεργῶς καὶ ἐσημεῖου πολλὰς ἐπιτυχίας διὰ τῆς τακτικῆς τῶν διεισδύσεων καὶ τῶν ἐλευθέρων σκοπευτῶν.

Ἀλλ' ὅπερ καὶ τὸ χερίστον, αἱ ἀσθενεῖς δυνάμεις μας διέθετον μόνον τριῶν ἡμερῶν πυρομαχικὰ καὶ ἕξ ἡμερῶν τρόφιμα (3). Ὑπῆρχον θεδαίως μεγάλα ἀποθέματα, ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐπίθεσις τῶν στασιαστῶν εἶχεν αἰφνιδιάσει τὸ III Σ.Σ., τὰ πλεῖστα τούτων ἦσαν κατεσπαρμένα εἰς Πειραιᾶ καὶ εἰς ἑτέρας περιοχάς, οὐχὶ ὅμως μακρὰν τοῦ ἐλέγχου μας».

Ἡ σύσκεψις τῆς 11ης Δεκεμβρίου

Ἡ δημιουργηθεῖσα αὐτόχρημα κρίσιμος κατάστασις συνεπέα τῆς ἀπειλῆς κατὰ τῶν γραμμῶν ἐπικοινωνιῶν ἔθετε ἤδη τὸ ἐν Ἀθήναις Βρετ. Στρατηγεῖον πρὸς λίαν «σοβαροῦ διλήμματος» (4) :

(2) Στρατάρχου Ἀλεξάντερ: «GREECE 1944-45», σελίς 9.

(3) Ὅντως ἡ αἰσθητὴ μείωσις τοῦ ἀποθέματος πυρομαχικῶν, ἠνάγκασε τὸ Βρεταννικὸν Στρατηγεῖον νὰ περιορίσῃ τὴν ἡμερησίαν κατανάλωσιν τούτων εἰς πέντε βλήματα κατὰ πυροβόλον ἄρματος καὶ εἰς εἴκοσι πέντε κατὰ σωλήνα ὄπλου.

(4) Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, σελίς 10η, παράγραφος 41.

«Αἱ Ἀθήναι, ἔδρα τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Βρετ. Στρατηγείου, κείμεναι περὶ τὰ τρία μίλια εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἐπικοινωνοῦν μετὰ τοῦ Πειραιῶς, λιμένος καὶ βάσεως ἀποσιβάσεως ἐνισχύσεων καὶ ἐκφορτώσεως ἐφοδίων, διὰ δύο κυρίων ἀρτηριῶν: Ἐκ τούτων ἢ μία (ὁδὸς Πειραιῶς) διερχομένη διὰ καλῶς πυκνοκατοικημένης περιοχῆς, εἶχεν ἀμέσως ἀποκοπῇ συνεπείᾳ τῆς δράσεως τοῦ ΕΛΑΣ, ἐνῶ ἢ ἑτέρα (λεωφόρος Συγγροῦ) ἤγε κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Φαληρικὴν ἀκτὴν διὰ περιοχῆς σχετικῶς ἀραιοκατοικημένης.

Τὸ δῆλημμα ὅπερ τελικῶς ἀντιμετωπιζέτο ἦτο:

— Νὰ ἐκκενωθοῦν αἱ Ἀθήναι, ἵνα ἐξασφαλισθῇ μία σταθερὰ βάση περὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ Φάληρον ἢ

— Νὰ διασπαρῶσιν αἱ ὀλιγάριθμοι δυνάμεις μεταξὺ Ἀθηῶν - Πειραιῶς, εἰς προσπάθειαν διατηρήσεως τοῦ κέντρου τῆς πόλεως;».

Τὴν 20.30 ὥραν τῆς 11ης Δεκεμβρίου ἐκλήθη ἐπειγόντως εἰς τὸν Σταθμὸν Διοικήσεως τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας («Παραπήγματα») ὁ διοικητὴς τῆς III Ἑλληνικῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἐκεῖ σύσκεψιν, εἰς ἣν παρέστησαν καὶ ἅπαντες οἱ διοικηταὶ τῶν ἐν Ἀθήναις βρετανικῶν μονάδων, ἀνεκοινώθη ἢ πρόθεσις τοῦ Βρετ. Στρατηγείου, ὅπως ἐκκενώσῃ τὰς Ἀθήνας καὶ συγκεντρώσῃ τὰς βρετανικὰς καὶ ἑλληνικὰς δυνάμεις εἰς περιοχὴν Δέλτα Φαλήρου, ἐν ἀναμονῇ εὐνοϊκῶν συνθηκῶν (5). Ἡ σύσκεψις διεκόπη τὴν 22.30 ἐπὶ δίωρον, ἵνα δοθῇ ὁ ἀπαραίτητος χρόνος ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων μεταξὺ τῶν διοικητῶν καὶ τῶν ἐπιτελῶν των.

Κατὰ τὴν ἐπανάληψίν της, περὶ τὴν 02.00 τῆς 12ης Δεκεμβρίου, ὁ διοικητὴς τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, Συνταγματάρχης Θρ. Τσακαλώτος, ἀντέδρασεν ἐντόνως ἀφοῦ δὲ ἀνέπτυξεν ἐκτενῶς τὰς ἀλεθρίας ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως μιᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως εἰς τε τὸν στρατιωτικὸν καὶ ψυχολογικὸν τομέα, ἐτόνισεν ἀπεριφράστως ὅτι ἢ «III Ὀρεινὴ Ταξιαρχία εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ἀμυνθῇ, ἔστω καὶ μόνη, ἐπὶ τῶν κατεχομένων θέσεων της, μὴ δυναμένη νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς νεκρούς, τοὺς τραυματίας καὶ τὸν ἀπελευθερωθέντα πληθυσμὸν εἰς τὴν μῆνιν τῶν σφαγῶν κομμουνιστῶν».

Ἡ κατηγορηματικὴ αὕτη δήλωσις τοῦ διοικητοῦ τῆς ἑλληνικῆς ταξιαρχίας ἐνεποίησε θαυτάτην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς παρευρισκομένους

(5) Στρατηγὸς Θρ. Τσακαλώτου, «Ἡ Μάχη τῶν Ἀθηῶν», σελ. 30-33.

διοικητῶν τῶν βρεταννικῶν μονάδων καὶ ἐδημιούργησε τὸ κατάλληλον κλίμα διὰ τὴν ἐν συνεχείᾳ ἐξέτασιν τῶν τρόπων ἀντιμετωπίσεως τῆς τακτικῆς καταστάσεως πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ πλέον προσφόρου ἐκ τούτων.

Περὶ τὰς πρωϊνὰς ὥρας τῆς 12ης Δεκεμβρίου ἡ σύσκεψις ἔληξε χωρὶς νὰ ληφθῇ τελικὴ ἀπόφασις, διετάχθησαν δὲ ἅπαντες οἱ παρευρεθέντες διοικηταὶ μονάδων, ὅπως ὑποβάλουν καὶ ἐγγράφως τὰς ἀπόψεις των (6).

Ἡ ἄφιξις τοῦ στρατάρχου Ἀλεξάντερ(7)

Ἐν μέσῳ τῆς κρίσεως ταύτης ἀφίκετο τὴν 14.00 ὥραν τῆς 11ης Δεκεμβρίου ἀεροπορικῶς εἰς Χασάνι (Ἑλληνικόν), προερχόμενος ἐξ Ἰταλίας, ὁ Στρατάρχης Ἀλεξάντερ, νέος ἀνώτατος διοικητὴς τοῦ θεάτρου ἐπιχειρήσεων Μεσογείου, μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ Μεσογείου Χάρολδ Μάκ Μίλλαν καὶ τοῦ Στρατηγοῦ Αἰρεῦ, ἀρχηγοῦ τῆς ὑπηρεσίας πληροφοριῶν.

Οὗτος, ἀνελθὼν εἰς Ἀθήνας διὰ τεθωρακισμένου ὀχήματος, ὅπερ ἐβλήθη καθ' ὁδὸν δι' ἐλαφρῶν ὅπλων, κατέλυσε εἰς τὴν βρεταννικὴν Πρεσβείαν, ὅπου συνεκάλεσεν ἀμέσως σύσκεψιν, εἰς ἣν, πλὴν τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ Μάκ Μίλλαν, μετέσχον ὁ ἐν Ἀθήναις Βρεταννὸς πρεσβευτὴς καὶ ὁ Στρατηγὸς Σκόμπυ.

Ἡ κατάστασις ἦτο πολὺ σοβαρωτέρα ἢ ὅ,τι ἐφαντάζετο ὁ Στρατάρχης, ὅστις ἀναφέρει τὰ ἐξῆς:

«Ἦτο προφανές, ὅτι μόνον ἄμεσα καὶ ἐνεργητικὰ μέτρα ἤθελον ἀποτρέψει μίαν συμφορὰν πρώτης γραμμῆς. Τί δέον γενέσθαι ἦτο σαφές, δὲν ἦτο ὁμοῦ ἀπολύτως βέβαιον, ἐὰν θὰ κατωρθοῦτο ἐν τῇ πράξει τούτο. Τὰ πάντα ἐξηρτῶντο ἐκ τῆς ταχύτητος, μεθ' ἧς θὰ ἐπετύγγανον νὰ μεταφέρω ἐνισχύσεις...».

Ὁ Στρατάρχης Ἀλεξάντερ, ἔδωκεν ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ τὰς ἀκολουθοῦσας διαταγὰς ὡς πρῶτα μέτρα ἀντιμετωπίσεως τῆς κρίσεως (8).

Π ρ ὦ τ ο ν. Νὰ διατηρήσῃ τὴν παρούσαν διάταξίν του καὶ νὰ κρατηθῇ ἐπ' αὐτῆς πάσῃ θυσίᾳ.

(6) Ἴδε καίμενον σχετικῆς ἐκθέσεως III E.O. Ταξιαρχίας ἐν Παραρτήματι Β.

(7) Ὁ Στρατάρχης Ἀλεξάντερ παραδόσας τὴν διοίκησιν τῆς ἐν Ἰταλίᾳ 15ης Ὀμάδος Στρατιῶν, διεδέχθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀνωτάτου διοικητοῦ τοῦ Μεσογειακοῦ θεάτρου ἐπιχειρήσεων τῶν Στρατηγῶν Μαίτλαντ Οὐίλσον.

(8) Στρατάρχου Ἀλεξάντερ: «GREECE 1944-45», σελίς 10.

Δ ε ύ τ ε ρ ο γ. "Όπερ και ζωτικώτερον, γὰ ἐξασφάλισή τοῦ ἀεροδρόμιου Καλαμακίου, διὰ διαθέσεως παντὸς δυναμένου γὰ ἐξοικονομηθῆ πρὸς προστασίαν τοῦ ἀνδρός, διότι τοῦτο εἶναι τὸ μοναδικὸν σημεῖον εισόδου, ὅπερ εἶχεν ἀπομείνει εἰς ἡμᾶς καθ' ὅλην τὴν περιόχην ταύτης τῆς Ἑλλάδος.

Τ ρ ί τ ο γ. Νὰ ὀργανώσῃ φάλαγγας δυναμένας γὰ ἔλθωσιν εἰς ἐπαφήν μετὰ τῶν διεσκορπισμένων ἀποθηκῶν ἐφοδιασμοῦ καὶ γὰ μεταφέρουν ἐφόδια εἰς τὴν κεντρικὴν του περιμέτρον».

Ταυτοχρόνως, διάταξε διὰ σήματος τὴν ἄμεσον μεταφορὰν ἐξ Ἰταλίας εἰς Ἑλλάδα τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας, ἣτις ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς της «θὰ ἐξεκαθάριζε τὸν Πειραιᾶ καὶ θὰ ἀποκαθίστα τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ λιμένος καὶ τοῦ ἀεροδρομίου. Εὐθύς ὡς ἐπετυγχάνετο τὸ τοιοῦτον καὶ ἡ δύναμις αὕτη ἡδραιοῦτο πλήρως ἀπὸ τακτικῆς ἀπόψεως καὶ τοιαύτης διοικητικῆς μερίμνης, θὰ ἠκολούθει ἡ ἐκκαθάρισις τῶν Ἀθηνῶν ὡς μία κανονικὴ πλεον στρατιωτικὴ ἐπιχείρησις» (8).

Ὁ Στρατάρχης Ἀλεξάντερ ἀνεχώρησε δι' Ἰταλίαν τὴν ἐπομένην 12ην Δεκεμβρίου.

Ἡ κρίσις ὑπερνικᾶται

Τῆς καταστάσεως οὕτως ἀποσαφηνισθείσης, αἱ προθέσεις τοῦ Στρατηγοῦ Σκόμπυ διὰ τὴν περαιτέρω διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων ἀπέδλεπον εἰς τ' ἀκόλουθα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς (10) :

— Διατήρησιν καὶ βελτίωσιν, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, τῆς παρουσίας θέσεώς του ἐν Ἀθήναις, ὡς καὶ τῶν πόλεων Θεσσαλονίκης καὶ Πατρῶν.

— Ἀποδίδασιν ἐνισχύσεων εἰς Φάληρον καὶ Πειραιᾶ.

— Ἀνάληψιν ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν πρὸς διάνοξιν τῶν ὁδῶν Φαλήρου - Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς - Ἀθηνῶν.

— Ἐναρξιν, ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ, ἐπιχειρήσεων πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς πόλεως.

Ταυτοχρόνως ἐπραγματοποιεῖτο ἡ ἔναρξις ἀποδιθέσεως εἰς ἀεροδρόμιον Ἑλληνικοῦ, ἀπὸ 12ης Δεκεμβρίου, τῶν πρώτων τμημάτων τῆς 4ης

(9) Ἐκθεσις Στρατάρχου Ἀλεξάντερ: «GREECE 1944-45», σελίς 11η.

(10) Ἐξ ἐγγράφου ἀπαντήσεως τοῦ Στρατηγοῦ. Παράρτημα 15.

Βρετ. Μεραρχίας, ἥτις εὐρίσκειτο ἐν Ἰταλίᾳ εἰς κατάστασιν ἐτοιμότητος ἐν ὄψει μεταφορᾶς τῆς εἰς Παλαιστίνην. Οὕτω, ὅταν τὴν 13ην Δεκεμβρίου, ἐπομένῃ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Στρατάρχου Ἀλεξάντερ, ὁ διοικητὴς τῆς III Ε.Ο.Ταξιαρχίας παρουσιάσθη εἰς τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ, ὁ τελευταῖος ἀφοῦ ἠὺχαρίστησε τὸν ἑλληνα διοικητὴν διὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἀμετά-τρεπτον ἀπόφασίν του ὅπως παραμείνῃ μαχόμενος μετὰ τῆς ταξιαρχίας ἐν Ἀθήναις, κατέστησε αὐτῷ γνωστὴν τὴν ματαίωσιν τῆς προθέσεώς του ἐκκενώσεως τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ συγκρότησις τῶν Ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς

Εἶναι χαρακτηριστικὸν ἐν προκειμένῳ τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, δηλαδὴ ἀκριβῶς κατὰ τὴν τραγικωτέραν στιγμὴν τῆς ἐπὶ τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν Ἀθηνῶν κυριαρχίας τῶν κομμουνιστῶν, τὸ ἐπίσημον ἑλληνικὸν κράτος ἐκάλει ὑπὸ τὰ ὄπλα τοὺς ἐφέδρους τῶν κλάσεων 1935, 1936, 1937 καὶ 1938, πρὸς συγκρότησιν μονάδων «Ἐθνοφυλακῆς».

Ἡ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς μάχης διαπιστωθεῖσα εὐχέρεια διεισδύσεως ἐνόπλων στασιαστῶν εἰς τὰς ἐκκαθαρισθείσας περιοχὰς τῆς πόλεως, ἤγαγε τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἀπόφασιν συγκροτήσεως ἀριθμοῦ Ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς, ἅτινα ἐγκαθιστάμενα στατικῶς εἰς τὰς ἀπηλευθερωμένας περιοχὰς, θὰ ἐξησφάλιζον ταύτας καὶ θὰ καθίστων οὕτω δυνατὴν τὴν ἄνευ συνεπειῶν ἀπαγκίστρωσιν τῶν βρεταννικῶν καὶ ἑλληνικῶν τακτικῶν δυνάμεων πρὸς συνέχισιν τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἐνεργειῶν εἰς ἐτέρους τομεῖς τῆς πόλεως.

Παρὰ τὸ κρίσιμον τῶν περιστάσεων, οἱ κληθέντες προσήλθον ἀθρόοι μεθ' ὑπερόχου ἐνθουσιασμοῦ, εἰς τρόπον ὥστε ἀπὸ τῆς 14ης Δεκεμβρίου νὰ ἄρξῃται εἰς τὴν μικρὰν ἐλευθέραν περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν (Π. Ἀνάκτορα) ἡ συγκρότησις τῶν ταγμάτων⁽¹¹⁾ μερῶν ἀποδειχθέντα ἀνώτερον πάσης προσδοκίας.

Ἡ ἀκριβὴς ἡμερομηνία τῆς συγκροτήσεώς των καὶ ἡ ἐκάστοτε τακτικὴ καὶ διοικητικὴ ὑπαγωγὴ των, παρατίθεται εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια τοῦ παρόντος, εἰς τὰ ὁποῖα ἀναπτύσσεται λεπτομερῶς ἡ δρᾶσις τῶν μεγάλων μονάδων, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν ὁποίων ταῦτα ὑπήχθησαν⁽¹²⁾

(11) Ἡ δύναμις ἐκάστου τάγματος καθορίσθη εἰς 30 Ἀξιωματικούς καὶ 500 ὀπλίτας, κατανεμημένους εἰς 4 λόχους τῶν 3 διμοιριῶν.

(12) Ἰδὲ Παράρτημα 10.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XII.

ΑΓΩΝΕΣ ΕΝ ΑΝΑΜΟΝΗΙ ΑΦΙΞΕΩΣ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

(Αί εξελίξεις μεταξύ 11ης και 14ης Δεκεμβρίου)

**Ἡ κατάληψις ὑπὸ τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας τοῦ Νοσοκομείου
«Σωτηρία» καὶ ἡ διάλυσις τοῦ III/42 Τάγματος τοῦ ΕΛΑΣ**

Ἡ III Ὀρεινὴ Ταξιαρχία ἀπεφάσισεν ὅπως ἐκκαθαρίσῃ τὸ νοσοκομεῖον «Σωτηρία», εἰς τὰ κτίρια τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐγκατασταθῆ τὸ III/42 Τάγμα, δυνάμει 400 ἀνδρῶν, πρὸς ματαίωσιν πάσης νέας ἐπιθέσεως ἐκ τῆς κατευθύνσεως ταύτης.

Ἡ ἐπιχείρησις ἀνετέθη εἰς συγκρότημα ἐκ τοῦ 3ου Λόχου 1ου Ὀρ. Τάγματος καὶ διλοχίας τοῦ 141ου Τ.Ε., πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ὁποίου διετέθη οὐλαμὸς ἀρμάτων, οὐλαμὸς τεθωρακισμένων καὶ πέντε κάρριερς, διεξήχθη δὲ τὴν 11ην Δεκεμβρίου καὶ διήρκεσεν ἀπὸ 07.30 μέχρι 18.00, ἀπολήξασα εἰς τὴν κατάληψιν τοῦ ὅλου συγκροτήματος τῆς «Σωτηρίας».

Ἡ πράγματι ἀριστοτεχνικῶς διεξαχθεῖσα ἐνέργεια αὕτη εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὀλοσχερῆ καταστροφὴν τοῦ ἐκεῖ ἐγκατεστημένου III/42 Τάγματος τοῦ ΕΛΑΣ⁽¹⁾. Συνελήφθησαν 150 ἐλασῖται αἰχμάλωτοι καὶ

(1) Τὸ Ἡμερολόγιον Ἐπιχειρήσεων τοῦ Α' ΣΣ/ΕΛΑΣ ὁμολογεῖ: «Ἐνα τάγμα ποδ εἶχε τὴν ἄμυνα τοῦ νοσοκομείου χάθηκε δολόκληρο».

15 στελέχη των, ἐν οἷς καὶ ὁ διοικητὴς τοῦ τάγματος, ἐνῶ αἱ εἰς νεκροὺς ἀπώλειαι τῶν ὑπερέβησαν τοὺς 50. Εἰς τὴν ταξιαρχίαν περιήλθον 10 αὐτόματα ὄπλα, 150 τυφέκια καὶ 2 Α/Τ πυροβόλα τῶν 37. Αἱ ἀπώλειαι τῆς τελευταίας ταύτης ἀνῆλθον εἰς 8 νεκροὺς ὀπλίτας καὶ 13 τραυματίας. Τὴν 18.30 ὥραν, ὁ ἐνεργήσας τὴν ἐπιχειρήσιν 3ος Λόχος ὡς καὶ ἡ διλοχία ἐθνοφυλακῆς ἐπανήλθον, κατόπιν διαταγῆς τῆς III Ὁρ. Ταξιαρχίας, ἐντὸς τοῦ στρατοπέδου τῆς ἄνευ ἀντιδράσεώς τινος ἐκ μέρους τῶν ἑλασιτῶν.

Τὸ ἀνακοινωθὲν τοῦ Βρεταννικοῦ Στρατηγεῖου τῆς 11ης Δεκεμβρίου, ἀνέφερε σχετικῶς τὰ ἑξῆς:

«Τακτικαὶ ἑλληνικαὶ δυνάμεις ὑποστηρίζονται ὑπὸ ἀρμάτων μάχης κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν περιοχῶν τῶν ἀνατολικῶν προαστείων, δισεκόρπισαν ἰσχυρὰν συγκέντρωσιν στασιαστικῶν δυνάμεων καὶ κατέστρεψαν ἢ ἐκυρίευσαν πολλὰ ὄπλα».

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸν 6ον Τάγμα Φρουρῶν, ἐπωφελοῦμενον τῆς ἀνωτέρω ἐνεργείας τοῦ 3ου Λόχου, κατέλαβεν, ὡς εἶχε διαταχθῆ, διὰ διμοιρίας τὸ Σχολεῖον Γυμναστικῆς, κείμενον ἀνατολικῶς τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον παρέδωκε ἐν συνεχείᾳ εἰς διμοιρίαν Χωροφυλακῆς.

Οὕτως, ἡ III Ἑλληνικὴ Ὁρεινὴ Ταξιαρχία καίτοι στερουμένη τοῦ συνόλου τοῦ πυροβολικοῦ τῆς καὶ τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν ὄπλων τῆς, περιβαλλομένη δὲ πανταχόθεν ὑπὸ ἐχθρικῶν δυνάμεων, ἐπέτυχε διὰ συνεχῶν ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ζώνην κατοχῆς τῆς καὶ νὰ δημιουργήσῃ σοβαρωτάτας ἀπωλείας εἰς τὸν ἐχθρόν, τοιαύτας ὥστε νὰ ἐξαναγκάσῃ τοῦτον εἰς ἀποχὴν ἀπὸ πάσης πλέον ἐπιθετικῆς προσπάθειας.

Πράγματι, τὰ τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ ἀπεσύρθησαν εἰς τὰς παρυφὰς Καισαριανῆς καὶ Συγγροῦ (2ον Σύνταγμα), εἰς τὸ συγκρότημα Γηροκομείου (7ον Σύνταγμα Χαλκίδος) καὶ εἰς περιοχὰς Χολαργοῦ καὶ Ἀγίας Παρασκευῆς (34ον Σύνταγμα) ἔνθα καὶ παρέμειναν σχεδὸν ἀδρανοῦντα μέχρι τέλους τῶν μαχῶν.

Ἡ ἐξασφάλισις ὑπὸ τῶν Βρεταννῶν τῆς λεωφόρου Συγγροῦ

Ἡ 23η Τεθ. Ταξιαρχία, ἔλλείπει διαθεσίμου δυνάμεως⁽²⁾, δὲν

(2) Ὑπενθυμίζεται, ὅτι τὸ ἀφικθὲν τὴν προηγουμένην, 10ην Δεκ., τάγμα KRRC εἶχε διαθέσει αὐθημερόν καὶ τοὺς τέσσαρας λόχους του εἰς τακτικὰς ἀποστολάς.

ήδυνήθη να ενεργήσει προς κατάληψιν του εργοστασίου Φίξ, εξ ου εβάλ-
 λετο ή λεωφ. Συγγρού περιορισθείσα εις την εξασφάλισιν τής ύπαρχούσης
 τότε μοναδικής γεφύρας επί του Ίλισσού, νοτίως εργοστασίου, δι' έγκα-
 ταστάσεως εκεί διμοιρίας πεζικού και διμοιρίας κάρριερς. Έκ παραλλή-
 ληλου προέβη από του απογεύματος τής 11ης Δεκ. εις την όργανωσιν
 φαλάγγων όχημάτων, διαθέσασα προς συνοδείαν τούτων, κατά την κί-
 νησίν των επί τής λεωφόρου Συγγρού, αριθμόν άρμάτων μάχης και τεθω-
 ρακισμένων όχημάτων.

Διά των μέτρων τούτων έπετεύχθη ή εξασφάλισις του μοναδικού ά-
 ξονος έπικοινωνιών και ή διά τούτου διατήρησις κατά τάς έπομένεας, μέ-
 χρις άφιξεως των ενισχύσεων, κρισίμους ήμέρας σταθερού του ρεύμα-
 τος άνεφοδιασμού των δυνάμεων Ἀθηνών μετ' έλαχίστων άπωλειών, όφει-
 λομένων κυρίως εις την δράσιν έλευθέρων σκοπευτών.

Ἡ δράσις τοῦ Α' Τάγματος Ἀστυν. Πόλεων

Τήν 11ην Δεκεμβρίου, κατόπιν σχετικῆς διαταγῆς τοῦ Βρετ. Στρα-
 τηγείου, ο 2ος Λόχος Δοκίμων Ἀρχιφυλάκων και ο 3ος Λόχος Δοκ.
 Ὑπαστυνόμων υπήχθησαν τακτικῶς ὑπό τήν 23ην Τεθ. Ταξιαρχίαν με-
 τακινήθέντες αὐθημερόν ἐκ τοῦ οἰκήματος τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου
 «Παρνασσός» εις μέγαρον Νικολούδη. Ἡ δύναμις αὕτη, συμποσομένη εις
 ἐννέα διμοιρίας, ἐχρησιμοποιήθη διά τήν ἐνίσχυσιν τῆς ἀσθενοῦς βρε-
 τανικῆς περιμέτρου ὡς και διά τήν ἐνέργειαν μικτῶν περιπολιῶν πρὸς ἐκ-
 καθάρισιν τῆς περιοχῆς πλ. Μοναστηρακίου - ὁδὸς Ἀθηνᾶς - πλ. Ὅμο-
 νοίας - ὁδοὶ Πανεπιστημίου - Μπενάκη - Ἀκαδημίας - Χαρ. Τρικούπη - Σό-
 λωνος - Σίνα ἐξ ἀριθμοῦ ἐλευθέρων σκοπευτῶν.

Τήν ἐπομένην, 12ην Δεκεμβρίου, τὸ Α' Ἀστυν. Τάγμα εἶχε λάβει
 τήν ἀκόλουθον διάταξιν:

- Οἶκημα «Παρνασσός»: Διοίκησις Τάγματος μετὰ 50 ἀνδρῶν.
- Μέγαρον Νικολούδη: Ὑποδιοικήσις, ΣΔ 3ου Λόχου και διμοιρία.
- Αἴθουσα Νομικῆς Σχολῆς (Σίνα): ΣΔ 2ου Λόχου και διμοιρία.
- Χημεῖον (Σόλωνος): Διμοιρία 2ου Λόχου.
- Πλ. Κλαυθμῶνος: Διμοιρία 3ου Λόχου.
- Πλ. Μοναστηρακίου: Διμοιρία 2ου Λόχου.
- Πλ. Συντάγματος: Διμοιρία 3ου Λόχου.
- Παλαιὰ Ἀνάκτορα: Ὀλόκληρος ἡ δύναμις τοῦ 1ου Λόχου Δοκί-
 μων Ἀρχιφυλάκων (3 διμοιρίαι).

Ἡ ἐκκένωσις Τροχαίας, Μηχ. Τμήματος, Γενικῆς Ἀσφαλείας καὶ Πολυτεχνείου

Ἀπὸ τοῦ πρώτου φωτὸς τῆς 12ης Δεκεμβρίου ἐπανελήφθησαν αἱ διὰ πυρῶν ἐπιθέσεις κατὰ τῶν ἀνωτέρω ἀστυνομικῶν καταστημάτων.

Περὶ τὴν μεσημέριαν ἐνετάθη ἡ κατὰ τοῦ Μηχανοκινήτου Τμήματος πίεσις διὰ χρησιμοποίησεως ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν σφοδρῶν πυρῶν ὄλων, πολυβόλων, ὡς καὶ δεσμῶν δυναμίτιδος. Ἡ πίεσις αὕτη διαρκέσασα ἐπὶ τετράωρον ἀπεκρούσθη πλὴν ἐκ τῶν ἐκρήξεων τῶν βλημάτων ὄλων καὶ τῶν δεσμῶν δυναμίτιδος τὰ κτίρια τοῦ καταστήματος ὑπέστησαν σοβαρὰς ζημίας, καθισταμένης οὕτω ἐπισφαλοῦς τῆς περαιτέρω ἐκεῖ παραμονῆς τῶν ἡρωϊκῶν ἀστυνομικῶν, τῶν περιφήμων «Μπουραντάδων».

Ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω δημιουργηθείσας συνθήκας τὸ Βρετ. Στρατηγεῖον μὴ ἐπιθυμοῦν νὰ ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον ἐξοντώσεως τὴν μικράν, ἀλλ' ἐπιλεκτον ταύτην δύναμιν τῶν ἀστυνομικῶν εἰς μίαν ἄνευ οὐσιαστικῆς πλέον σημασίας προσπάθειαν διατηρήσεως τοῦ καταστήματός των διέταξε τὴν ἐκκένωσίν του.

Ἐκ παραλλήλου ἀπεφάσισε καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν καταστημάτων τῆς Τροχαίας καὶ τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας, ὡς καὶ τοῦ συγκροτήματος τοῦ Πολυτεχνείου, κρίναν ὡς ἀσύμφορον καὶ ἐπικίνδυνον τὴν συνεχῆ ἐμπλοκὴν τῶν ὀλίγων ἀρμάτων του πρὸς διατήρησιν τούτων⁽³⁾. Ἄλλωστε ἡ παράτασις τῆς ἀμύνης τούτων οὐδένα πλέον τακτικὸν σκοπὸν ἐξεπλήρου εἰς τὰ πλαίσια τοῦ γενικοῦ σχεδίου του ἐνεργείας.

Οὕτω, τὴν 12ην Δεκεμβρίου, ἡ δύναμις τῆς Ὑποδιευθύνσεως Τροχαίας Κινήσεως ἐγκατέλειψε τὸ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ὁδοῦ Γ'. Σεπτεμβρίου κτίριόν τῆς καὶ συνεπτύχθη εἰς τὴν Ἀστυνομικὴν Διεύθυνσιν Ἀθηνῶν⁽⁴⁾.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἡ Μαῖρα Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, ἔβαλλε κατὰ τῆς περιοχῆς Ἰπταίου Κολωνοῦ, ἔνθα εἶχον ἐπισημανθῆ δύο πυροβόλα τῶν 75 τῶν ἐλαστικῶν. Ὁμοίως τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς αὐτῆς τρία ἀεροσκάφη «Μποφάιτερ» ἐπετέθησαν διὰ ρουκετῶν κατὰ σημείου εἰς περιοχὴν Κολοκυνθοῦς πρὸς ἐξουδετέρωσιν

(3) Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, παρ. 67.

(4) Αἱ ἀπώλειαι τῆς Τροχαίας κατὰ τὸ ἀπὸ 5-12 Δεκεμβρίου χρονικὸν διάστημα ἀνῆλθον εἰς 5 νεκροῦς, ἔξ ὧν 2 Ἀξιωματικοί.

ένδς πυροβόλου τῶν 105 ὕπερ ἔβαλλεν ἐκεῖθεν τὴν πρώτην κατὰ τοῦ κέντρου τῆς πόλεως (5) .

Τὴν ἐπομένην, 13ην Δεκεμβρίου, καὶ περὶ τὴν 16.00 ὥραν ἡ δύναμις τοῦ Μηχανοκινήτου Τμήματος ἐγκατέλειψε τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων κτίρια καὶ καλυπτομένη ὑπὸ δύο βρετανικῶν ἀρμάτων συνεπτύχθη διὰ τῆς ὁδοῦ Πατησίων εἰς Ἀστυνομικὴν Διεύθυνσιν Ἀθηνῶν.

Τὴν ἐπομένην, 14ην Δεκεμβρίου, περὶ τὴν 15.00 ὥραν ἐπραγματοποιήθη καὶ ἡ ἐκκένωσις τοῦ κτιρίου τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας. Οἱ ἀστυνομικοὶ μὲ ἀκμαῖον τὸ ἠθικὸν καὶ ἀμείωτον μαχητικότητα ἤχθησαν, εἰς τάξιν μάχης, διὰ τῆς ὁδοῦ Πατησίων εἰς Ὀμόνοϊαν ἄνευ ἀντιδράσεώς τινος ἐκ μέρους τοῦ ΕΛΑΣ. Εὐθὺς ἕμως ὡς ἡ φάλαγγ ἔκαμψε τὴν ὁδὸν Πατησίων καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου ἐδέχθη καταγιστικὰ πυρὰ αὐτομάτων ὅπλων ἐκ τῆς διασταυρώσεως Ἀκαδημίας - Θεμιστοκλέους μὲ ἀποτέλεσμα τὸν θανάσιμον τραυματισμὸν δύο Ἀξιωματικῶν καὶ ἐνδς Ἀρχιφύλακος (6) .

Μετὰ τὴν εἴσοδον πάντων τῶν ἀνωτέρω τμημάτων ἐντὸς τοῦ κέντρου, ἡ 23η Τεθ. Ταξιαρχία ἀπέσυρε καὶ τὸν ἐγκατεστημένον εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον βρετανικὸν λόχον, ὅστις καὶ συνεπτύχθη ἀκωλύτως περὶ τὴν 16.20 ὥραν τῆς αὐτῆς, 14ης Δεκεμβρίου. Διὰ τῆς συμπτώξεως τῆς δυνάμεως τῆς Γεν. Ἀσφαλείας λήγει καὶ ὁ ἡρωϊκὸς ἀμυντικὸς ἀγὼν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, ὁ διαρκέσας ἀπὸ 4ης μέχρι 14ης Δεκεμβρίου, καθ' ἣν ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἀστυνομικῶν καταστημάτων τῆς πρωτεύουσας ἀπέμειναν εἰς χεῖρας τῆς Ἀστυνομίας μόνον τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, Α'. Ἀστυν. Τμήμα (Συντάγματος), Β'. Ἀστυν. Τμήμα (Πλάκας), Γ'. Ἀστυν. Τμήμα (Κολωνακίου) ὡς καὶ τὸ κατάστημα τῆς Διευθύνσεως Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν (πλ. Μητροπόλεως) .

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, 14ην Δεκεμβρίου, ἡ ταξιαρχία ἐπραγματοποίησε μετακινήσεις τινὰς τμημάτων τῆς πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ ὀργανικοῦ δεσμοῦ τῶν μονάδων τῆς. Οὕτω, ὁ ἀποχωρήσας ἐκ τοῦ συγκροτήματος Πολυτεχνεῖου λόχος τοῦ τάγματος KRRC ἀντικατέστησε τὴν εἰς Ζάππειον πεζομάχον ἕλην τοῦ 50ου Σ. Ἀρμάτων, ἣτις μετεκινήθη καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν πλ. Κάνιγγος, συνενωθεῖσα μὲ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ συντάγματος

(5) Ἐπρόκειτο περὶ τῶν τριῶν πυροβόλων (2 τῶν 75 καὶ 1 τῶν 105) τοῦ III Συντάγματος Πυρ)κοῦ Πελοποννήσου.

(6) Αἱ εἰς νεκρὸς ἀπώλειαι τοῦ Μηχ. Τμήματος κατὰ τὸ ἀπὸ 5-13 Δεκεμβρίου χρονικὸν διάστημα, ἀνῆλθον εἰς 5 ἀστυφύλακας καὶ 1 Ἀξιόν, αἱ δὲ τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας εἰς 2 Ἀξι)κὸς καὶ 3 ἀστυφύλακας.

(δύο πεζομάχοι ἴλαι). Λόχος τοῦ τάγματος H.L.I. ἀντικατέστησε τὸν ἐπὶ τοῦ Λυκαθητοῦ λόχον τοῦ τάγματος KRRC, ὅστις συνηνώθη μετὰ τοῦ τάγματός του εἰς περιοχὴν πλ. Συντάγματος.

Ἡ ἐπιδρομὴ κατὰ τῶν στρατῶνων «Παραπηγμάτων»

Καθ' ὃν χρόνον ἡ ταξιαρχία συνέπτυσσε κατὰ τ' ἀνωτέρω τὴν περιμέτρῳν της πρὸς ἐξοικονόμησιν δυνάμεων, ἐμεσολάβησε γεγονός τὸ ὁποῖον παρ' ὀλίγον νὰ ἔχη σοβαρωτάτας συνεπειάς διὰ τὴν ὅλην ἄμυναν τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν, τοῦτέστιν ἡ εὐρείας ἐκτάσεως ἐπίθεσις τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τῶν στρατῶνων «Παραπηγμάτων».

Τὸ Α'. Σ.Σ./ΕΛΑΣ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν στρατῶνων τῶν «Παραπηγμάτων» ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως:

- καταλάβῃ τοὺς ἐν λόγῳ στρατῶνας.
- καταστρέψῃ τὰ ἐκεῖ ἐγκατεστημένα ὀκτὼ πυροβόλα
- δημιουργήσῃ ἐνιαῖον μέτωπον ἀπὸ Ἀμπελοκήπων μέχρι Καισαριανῆς, πρὸς ἔτι μεγαλυτέραν περίσφιγξιν τοῦ περι τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν κλοιοῦ καὶ
- ἀπομονώσῃ ὀλοσχερῶς τὴν III Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν.

Ταυτοχρόνως πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἐνέργειαν θὰ ἐξεδηλοῦτο ἐπίθεσις ἀντιπερισπασμοῦ καὶ κατὰ τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας εἰς περιοχὴν Κουπονίων.

Εἰς τοὺς στρατῶνας «Παραπηγμάτων» ἐκτὸς τοῦ Μετόπισθεν Στρατηγείου τῆς ταξιαρχίας, ἐστρατωνίζοντο καὶ τὰ ἀκόλουθα τμήματά της:

Ἡ ἴλη στρατηγείου, ἡ ἴλη διαδιβάσεων, οἱ λόχοι Μεταφορῶν καὶ Μηχανικοῦ, ἡ διμοιρία ὄλμων τοῦ τάγματος KRRC καὶ τέλος ἡ Μοῖρα Πεδιοῦ Πυροβολικοῦ, ἡ μόνη διατιθεμένη ἐν Ἀθήναις, ἔχουσα τὰ ὀκτὼ πυροβόλα της ἐντὸς τοῦ περιθόλου τῶν στρατῶνων.

Ἐκεῖ εὐρίσκατο ὡσαύτως ἐγκατεστημένον καὶ τὸ Κύριον Σημεῖον Ἐφοδιασμοῦ τῶν δυνάμεων Ἀθηνῶν (τρόφιμα - καύσιμα - πυρομαχικά).

Περὶ τὴν 03.30 ὥραν τῆς 13ης Δεκεμβρίου, κατόπιν σφοδροῦ βομβαρδισμοῦ δι' ὄλμων, ἐξασπλύθη ἡ ἐπίθεσις τῶν κομμουνιστῶν ἤτις, ἕνεκα τῆς ἐντάσεως καὶ τῆς βιαιότητός της, ἠφνιδίασε τοὺς Βρεταννοὺς.

Οἱ ἐπιτιθέντες, ἀνατινάξαντες διὰ δυναμίτιδος τὸν βόρειον μανδρότοιχον, εἰσέβαλον εἰς τὸν περίβολον τῶν στρατῶνων, πυροβολοῦντες πρὸς ἀπάσας τὰς κατευθύνσεις, ὅπερ εἶχεν ὡς ἐπακόλουθον τὸν αἰφνιδιασμὸν τῶν Βρεταννῶν οἵτινες, θυθισμένοι εἰς τὸν ὕπνον, δὲν ἐπρόλαβαν νὰ ἀντι-

δράσουν αποφασιστικῶς. Ἐπωφελοῦμενοι τῆς ἐπικρατησάσης τρομερᾶς συγχύσεως, οἱ ἔλασται συνέλαβον πολυαριθμούς Βρεταννοὺς αἰχμαλώτους, ἐπυρπόλησαν βοηθητικὴν ἀποθήκην βενζίνης καὶ λιπαντικῶν, ἀριθμὸν ὀχημάτων καὶ τινὰ παραπήγματα μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ τηλεφωνικὸν κέντρον τῆς ταξιαρχίας.

Οἱ Βρεταννοὶ συνελθόντες ἐν τῷ μεταξὺ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ αἰφνιδιασμοῦ, ἐπέτυχον ν' ἀντιτάξουν ἐκ διαφόρων κτιρίων ἰσχυρὰν ἄμυναν, ἣτις, καίτοι δὲν ἦτο ἐν τῷ συνόλῳ τῆς συντονισμένη, διεξήχθη μέχρι τέλους ἐπιτυχῶς. Οὕτω, οἱ ἐπιδρομεῖς, μὴ δυνηθέντες νὰ δλοκληρώσουν τοὺς ἀντικειμενικοὺς τῶν σκοποὺς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, διεσκορπίσθησαν ἅμα τῇ ἑφ' πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις. Προηγουμένως ἐφρόντισαν νὰ μεταφέρουν τοὺς Βρεταννοὺς αἰχμαλώτους των, πέραξ τῆς συλλήψεως τῶν ὁποίων ἐδημιούργησαν μέγαλον προπαγανδιστικὸν θόρυβον. Δὲν ἠδυνήθησαν εὐτυχῶς νὰ θίξουν τὰ πυρομαχικὰ καὶ νὰ προσεγγίσουν πρὸς τὰ πυροβόλα, ἅτινα ἐκαλύφθησαν ἀποτελεσματικῶς διὰ τῶν πυρῶν ἐλαφρῶν ὄπλων τῶν ἀμυνομένων.

Αἱ ἀπώλειαι τῶν Βρεταννῶν, οἵτινες ὄντως ἐδοκιμάσθησαν θαρῶς, ἀνῆλθον εἰς 18 νεκροὺς, ἐν οἷς 2 Ἀξιωματικοί, 48 τραυματίας, ἐξ ὧν 2 Ἀξιωματικοὶ καὶ εἰς 108 αἰχμαλώτους, ἐξ ὧν 2 Ἀξιωματικοί. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς δυνάμεως τῆς διμοιρίας ὄλων τοῦ τάγματος KRRC ἠχμαλωτίσθη, καταστραφέντων καὶ 2 ὄλων. Ἀλλὰ καὶ τοῦ ΕΛΑΣ αἱ ἀπώλειαι ὑπῆρξαν σοβαραί, ἀνελθοῦσαι εἰς 30 νεκροὺς καὶ 100 τραυματίας. Ἡ σοβαρωτέρα ὅμως συνέπεια διὰ τοὺς κομμουνιστὰς ὑπῆρξεν αὐτὴ αὕτη ἡ ματαίωσις τῶν ἀντικειμενικῶν τῶν σκοπῶν.

Τὴν πρωτὰν τῆς 13ης Δεκ. 4 ἀεροσκάφη «Σπιτφάιρ» ἐπολυβόλησαν σφοδρῶς τὰς βορειοδυτικῶς τῶν στρατῶνων οἰκίας, ὡς καὶ τὰς ἀνατολικὰς κλιτύς τοῦ Λυκαδηττοῦ, ὅπου εἶχον καταφύγει τὰ ἀποχωρήσαντα ἐχθρικὰ τμήματα. Βραδύτερον, περὶ τὴν 09.00 ὥραν, διετέθη ἐспеυσμένως εἰς τοὺς στρατῶνας τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας λόχος τοῦ μόλις ἀποβιθασθέντος εἰς τὸ ἀεροδρόμιον βρεταννικοῦ τάγματος King's πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δυνάμεώς των.

Ἡ ἐπέμβασις τῆς III Ταξιαρχίας

Τὴν 14ην Δεκεμβρίου, ἡ ταξιαρχία κατόπιν πληροφοριῶν περὶ συγκεντρώσεως ἰσχυρᾶς δυνάμεως ἔλασιτῶν —περὶ τοὺς 600— εἰς τὰς προσφυγικὰς πολυκατοικίας Κουντουριώτη, ἀπεφάσισε νὰ ἐνεργήσῃ ἐκκαθάρσιν τῆς περιοχῆς, πρὸς ἀποτροπὴν ἐπαναλήψεως τῆς κατὰ τῶν στρατῶνων «Παραπηγμάτων» ἐπιθέσεως.

Τὴν 11.00 ὥραν, ὁ 1ος λόχος τοῦ ἐφεδρικοῦ 1ου Ὀρεινοῦ Τάγμα-
τος, συνοδευόμενος ὑπὸ τριῶν ἀρμάτων καὶ ὑπὸ κάρριερς, ἐξώρμησεν ἐκ
τῶν στρατώνων τῆς III Ὀρ. Ταξιαρχίας καὶ ἤρχισεν ἐπιτιθέμενος κατὰ
τῶν πολυκατοικιῶν τοῦ ἐν λόγῳ συνοικισμοῦ. Ἡ ἐπιθετικὴ αὐτῆ ἐνέρ-
γεια, ἣτις εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν κατάληψιν δύο μεγάλων λαϊκῶν
πολυκατοικιῶν, παρετάθη μέχρι τῆς 17.00 ὥρας, ὅποτε, ἐπελθόντος τοῦ
σκότους καὶ ἀποχωρησάντων τῶν ἀρμάτων, ὁ λόχος ἀνέβαλε τὴν περαι-
τέρω προσπάθειάν του διὰ τὴν ἐπομένην, ἐγκατασταθεὶς ἀμυντικῶς ἐπὶ
τῶν καταληφθεισῶν θέσεων.

Αἱ ἀπώλειαι τῆς ταξιαρχίας κατὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἀ-
νῆλθον εἰς 18 τραυματίας, ἐξ ὧν 2 Ἀξιωματικοί.

Ἀπὸ τῆς 10.00 ὥρας τῆς 15ης Δεκεμβρίου, ὁ 1ος Λόχος ἐσυνέχισε
τὴν ἐπίθεσίν του, τῇ ὑποστηρίξει τῶν 3 ἀρμάτων καὶ τῶν κάρριερς, ὀλο-
κληρώσας μέχρι 14.00 ὥρας τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν Πολυκατοικιῶν Κουν-
τουριώτη. Οἱ ἐλασῖται συνεπτύχθησαν πέραν τῆς λεωφόρου Ἀλεξάνδρας,
εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ 6ου Στρατ. Νοσοκομείου (480 ΓΣΝ). Κατὰ τὴν
ἐπιχειρήσιν ταύτην συνελήφθησαν ἄνω τῶν 100 αἰχμάλωτοι, ἐκυριεύθη-
σαν δὲ 90 τυφέκια καὶ 7 ὄπλοπολυβόλα.

Μετὰ τὴν πλήρη ἐκκαθάρισιν τῶν πολυκατοικιῶν Κουντουριώτη ὑπὸ
τοῦ 1ου Λόχου καὶ 1ου Ὀρεινοῦ Τάγματος ἐγκατεστάθη ἐκεῖ, τῇ διατα-
γῇ τῆς ταξιαρχίας, διλοχία τοῦ 141ου Τ.Ε. συνδεθεῖσα ἀριστερὰ μὲν μετὰ
τοῦ κατέχοντος τὸν Λυκαθηττὸν βρεταννικοῦ λόχου, δεξιὰ δὲ μετὰ τοῦ
εἰς νοσοκομεῖον «Ἑλενα Βενιζέλου» 142ου Τ.Ε.

Ἡ δρῶσις τῆς Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν

Τὴν 12ην Δεκεμβρίου λόχος τοῦ 6ου Τάγματος ἐγκατεστάθη εἰς τὸ
ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Γ. Σταύρου καὶ Αἰόλου μέγαρον τῆς
Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ ἀπέστειλε διμοιρίαν εἰς τὸ ἐγγυὲς κτίριον Κεντρι-
κοῦ Ταχυδρομείου, κατεχόμενον ὑπὸ δυνάμειος Ἑλλήνων Ἀξιωματι-
κῶν (7), ἣτις παρηνωχλεῖτο διὰ πυρῶν ὄπλων εὐθυτενοῦς τροχιᾶς ἐκ τῆς
κατευθύνσεως τοῦ Δημαρχείου.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν περίπολοι τοῦ 6ου Τάγματος, κινηθεῖσαι ἐκ τῆς
πλατείας Κλαυθμώνος, ἤχθησαν διὰ τῆς ὁδοῦ Εὐριπίδου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ

(7) 503η Διμοιρία Ἐθνοφυλακῆς.

Ἰαθηνᾶς, ἔνθα κατέλαβον κατόπιν σφοδροῦ ἀγῶνος τὸ ἐκεῖ ὑπάρχον τότε μέγαρον τῆς Βαρθακείου Σχολῆς, ὅπερ καὶ παρέδωσαν πρὸς φρούρησιν εἰς ἀκολουθοῦσαν δύναμιν Χωροφυλακῆς ἐξ 6 Ἀξιωματικῶν καὶ 100 ὀπλιτῶν.

Τὴν ἐπομένην, 13ην Δεκεμβρίου, λόχος τοῦ 6ου Τάγματος, δρῶν νοτίως τῆς πλ. Ὁμοιοίας, κατέλαβε τὸ ἐπὶ τῆς πλατείας Θεάτρου Στρατ. Νοσοκομεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγκατεστάθη ἐν συνεχείᾳ πρὸς ἐξασφάλισίν του δύναμις χωροφυλακῆς ἐξ 9 Ἀξιωματικῶν καὶ 50 ὀπλιτῶν, ὡς καὶ τὸ ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν ὁδῶν Σοφοκλέους - Πειραιῶς κτίριον τοῦ Ὁδαίου Ἰαθηνῶν.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ἣ ἀφιχθεῖσα ἐξ Ἰταλίας Ἀνεξάρτητος Διμοῖρία Ἀλεξιπρωτιστῶν ἐπέτυχεν, ὑποστηριζομένη ὑπὸ τριῶν τεθ. ὀχημάτων καὶ ἐνὸς ἄρματος, ἐν συνεργασίᾳ καὶ μετὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Α'. Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, ν' ἀπωθήσῃ τὰ ἐπὶ τῆς γραμμῆς ὁδοῦ Ἀγίου Μάρκου - ὁδοῦ Ρόμβης προωθηθέντα στοιχεῖα τοῦ 4ου Συντάγματος ΕΛΑΣ καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ μέχρι τοῦ τελευταίου φωτός, τὰς εἰς τὴν μεταξὺ τῆς ἀνωτέρω γραμμῆς καὶ τῆς ὁδοῦ Ἰαθηνᾶς μεμονωμένας ἐστίας ἀντιστάσεως τῶν κομμουνιστῶν.

Τέλος, τὸ 4ον Τάγμα Ἀλεξιπρωτιστῶν ἐξηκολούθει παραμένον εἰς τὴν περιοχὴν στρατῶνων Ρούφ, ἄνευ ἀξιολόγου τινὸς δράσεως. Λόχος τοῦ τάγματος ἐκινήθη τὴν 13ην Δεκεμβρίου πρὸς Ἄνω Πετράλωνα, ἐγκατασταθεὶς εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἡρακλειδῶν ἐργοστάσιον Πουλοπούλου.

Ἡ κατάσταση τὴν ἐσπέραν τῆς 14ης Δεκεμβρίου

Τὴν ἐσπέραν τῆς 14ης Δεκεμβρίου τὰ βρεταννικὰ τμήματα Ἰαθηνῶν εἶχον σταθεροποιηθῆ ἐπὶ μικρᾶς ἀμυντικῆς περιμέτρου, καλυπτούσης στοιχειωδῶς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, προβαίνοντα, ἐν τῇ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, εἰς βελτίωσιν ταύτης.

Ἡ ὡς ἄνω περίμετρος συνεκράτει, εἰς τινα σημεῖα τῆς, τοὺς κομμουνιστὰς εἰς ἀπόστασιν ἑκαντοντάδων τινῶν μέτρων ἀπὸ τῆς ἔδρας τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Βρεταννικοῦ Στρατηγεῖου, μόλις ἐπαρκοῦσαν νὰ ἐμποδίξῃ τὴν ἐχθρικὴν παρατήρησιν καὶ βολὴν δι' ἑλαφροῦν ὀπλων κατὰ τοῦ κέντρον τῆς πόλεως.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἀμυντικῆς προσαρμογῆς τῶν Βρεταννῶν, ἣ Ἑλληνικῆ Ὁρεινῆ Ταξιαρχία διὰ συνεχῶν ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν διετήρει ἐν τῇ περιοχῇ εὐθύνης τῆς τὴν ἀπόλυτον πρωτοδοσίαν τῶν

ἐπιχειρήσεων καὶ πλήρη τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ.

Καθ' οὗτοι ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἄξονας ἐπικοινωνιῶν:

Ἡ μετὰ τῆς περιοχῆς Γουδι ἐπικοινωνία διτηρεῖτο ἀνοιχτὴ διὰ τῆς κατοχῆς καὶ ἐλευθέρως χρήσεως τῆς λεωφ. Βασ. Σοφίας, ἣ δὲ λεωφ. Συγγροῦ, μοναδικὴ ὁδὸς ἐπικοινωνίας τοῦ κέντρου τῆς πόλεως μετὰ τῆς ἀκτῆς, παρὰ τὴν πρὸς στιγμὴν ἀπειληθεῖσαν ἀποκοπὴν τῆς, διτηρεῖτο ἀνοιχτὴ διὰ τῶν ἐπ' αὐτῆς κινουμένων περιπόλων ἐκ τεθωρακισμένων.

Ἐν συμπεράσματι, τὰ ἐλληνοβρετανικὰ τμήματα εἶχον μὲν κατορθώσει νὰ ὑπερνήκουν τὴν κρίσιν, δὲν ἦσαν ὅμως εἰσέτι εἰς θέσιν ν' ἀναλάβουν ἀγῶνας εὐρυτέρας ἐπιθετικῆς μορφῆς ἀναμένοντα τὴν βελτίωσιν τῆς γενικῆς καταστάσεως ἐκ τῆς ἐπεμδάσεως εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας Πεζικοῦ.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΩΝ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ*
ΚΑΙ
Η ΕΝΑΡΞΙΣ ΕΠΙΘΕΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

(*) «Η Ἀνακατάληψις τῶν Ἀθηνῶν» κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς 23ης Σεθ. Ταξιαρχίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XIII.

Η ΔΙΑΝΟΙΞΙΣ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ - ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς βρεταννικῆς διοικήσεως

Ὁ Στρατάρχης Ἀλεξάντερ ἐπέστρεφεν εἰς Ἰταλίαν τὴν 12ην Δεκεμβρίου. Οὗτος, ἐκ τῶν ἐντυπώσεων τὰς ὁποίας ἐσχημάτισε κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις παραμονὴν του, ἔκρινεν ὅτι καθίστατο ἐπιβεβλημένη ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς ἐκεῖ βρεταννικῆς διοικήσεως.

Ὅντως, ὁ Στρατηγὸς Σκόμπυ ἦτο λίαν βεβαρυμένος ἐκ τῆς ταυτοχρόνου ἀσκήσεως τῶν στρατιωτικοῦ καὶ πολιτικοῦ χαρακτῆρος καθηκόντων του, τὸ δὲ ἐπιτελεῖον του δὲν διέθετε τὴν ἀπαιτουμένην πολεμικὴν πείραν. Ὅθεν, πρὸς ὑποβοήθησιν τοῦ ἔργου του, ὁ Στρατάρχης Ἀλεξάντερ διέθεσεν αὐτῷ μίαν ἐπὶ πλέον διοίκησιν μετὰ τοῦ ἀντιστοίχου ἐπιτελείου. Ἐπὶ κεφαλῆς ταύτης ἐτοποθέτησε τὸν Ἀντιστράτηγον Hawkesworth (Χῶκσεγουορθ), μέχρι τοῦδε διοικητὴν τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ δρώντος 10ου Σώματος Στρατοῦ, θέσας εἰς τὴν διάθεσίν του καὶ τὸ ἐμπειροπόλεμον ἐπιτελεῖον τοῦ ἐν λόγῳ Σώματος (1).

Εἰς τὴν νέαν διοίκησιν λαβοῦσαν τὴν ἐπωνυμίαν «Στρατιωτικὴ Διοίκησις Ἀθηνῶν» (Military Command Athens), ἀνετέθη ἡ εὐθύνη τῆς διεξ-

(1) Ἔκθεσις Στρατάρχου Ἀλεξάντερ «GREECE 1944-45», σελίς 11η.

αγωγῆς τῶν ἐπιχειρήσεων ἐντὸς τῆς πρωτεύουσας καὶ τῶν περιχώρων τῆς, τοῦ Στρατηγοῦ Σκόμπυ διατηρήσαντος τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν καὶ τὴν εὐθύνην χειρισμοῦ τῶν πολιτικῆς φύσεως θεμάτων.

Ἐν τῷ μεταξύ, κατόπιν τῆς ἀπὸ 11ης Δεκεμβρίου διαταγῆς τοῦ Στρατάρχου Ἀλεξάντερ, ἡ 4η Βρετ. Μεραρχία Πεζικοῦ ἤρχισε προετοιμάζουσα τὴν μεταστάθμισιν τῆς εἰς Ἑλλάδα (2).

Τὴν 12ην Δεκεμβρίου ἀφίκετο ἀεροπορικῶς εἰς Χασάνι ἐκ Καίρου μετὰ κλιμακίου τοῦ ἐπιτελείου του ὁ διοικητὴς τῆς ὡς ἄνω μεραρχίας Ὑποστράτηγος Ward (Γουόρντ) ὅστις, κατόπιν ἐκτιμῆσεως τῆς καταστάσεως, ἀπέστειλεν εἰς Τάραντα Ἀξιωματικὸν μετὰ τῶν σχετικῶν διαταγῶν μετασταθμισέως τῆς μεραρχίας εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Ὑποστράτηγος Γουόρντ ἐγκατέστησε τὸ τακτικὸν στρατηγεῖον του εἰς Π. Φάληρον, ἀπὸ τῆς αὐτῆς δὲ ἡμέρας ἤρχισαν ἀφικνούμενα εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Χασανίου τὰ πρῶτα τμήματα τῆς μεραρχίας.

Ἡ τακτικὴ κατάστασις, ἐνώπιον τῆς ὁποίας εὐρέθη ὁ διοικητὴς τῆς μεραρχίας, διεγράφετο ὡς ἄκρως ἐπισηφαλῆς: Τὸ Βρετανικὸν Στρατηγεῖον εἶχεν ἀπομονωθῆ εἰς τὸ κέντρον τῆς πρωτεύουσας, πᾶσα ἐπικοινωνία μετὰ τῶν κυριωτέρων ἀποθηκῶν ὕλικου εἶχε διακοπῆ, προσέτι δὲ ἅπασαι αἱ γραμμὲς συγκοινωνιῶν ἐτέλουν ὑπὸ διαρκῆ ἀπειλήν.

Ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας οἱ ἀρχικοὶ σκοποὶ τῆς μεραρχίας ἀπέβλεπον (3) :

- Εἰς ἐδραίωσιν.
- Εἰς ἐξασφάλισιν, ἐν συνεχείᾳ, τοῦ ἀεροδρομίου Χασανίου.
- Εἰς δημιουργίαν καὶ διατήρησιν εἰς τὸ τέρμα τῆς λεωφόρου Συγγροῦ προγεφυρώματος, ὅπερ ἔδει γὰ χρησιμεύσῃ ὡς χώρος ἀποδιάσεως τῶν ἐνισχύσεων καὶ ἐκφορτώσεως τῶν ἐφοδίων τῆς μεραρχίας.
- Εἰς διατήρησιν, τέλος, ἀνοικτῆς τῆς παρακτίου ὁδοῦ, τῆς συνδεούσης τὸ ἀεροδρόμιον Χασανίου μετὰ τοῦ Πειραιῶς.

(2) Ἡ 4η Μερ. Πεζικοῦ εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς Τάραντα (Ν. Ἰταλία) ἐν ἀναμονῇ μεταφορᾶς τῆς εἰς Παλαιστίνην, ὃ δὲ διοικητὴς τῆς εὗρίσκετο ἤδη εἰς Κάλτρον, ὅπου καὶ τῷ ἀνεκοινώθη, τὴν 9ην Δεκεμβρίου, ἡ νέα ἀποστολὴ τῆς μεραρχίας του.

(3) *Εκθεσις 4ης Βρετ. Μεραρχίας Πεζικοῦ.

Ἡ ἀποβίβασις τῆς 4ης βρετανικῆς Μεραρχίας

Τὴν 12ην Δεκεμβρίου ἀπεβιδάσθη εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Χασανίου ὑπὸ ἀραιὰ πυρὰ ἐλαφρῶν ὄπλων πεζικοῦ ἢ 28ῃ Ταξιαρχία⁽⁴⁾ μείον τάγμα. Ἐκ τῆς ταξιαρχίας ταύτης, τὸ ἐν τάγμα (King's) διατεθὲν ἀμέσως ὑπὸ διοίκησιν εἰς τὴν Arcforce, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, ἐκινήθη ἅμα τῇ ἐπελεύσει τοῦ σκότους πρὸς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ἕτερον δὲ τάγμα (Hampshires) ἀνέλαβε τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἀεροδρομίου, ὅπερ ἐφρουρεῖτο μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης λίαν ἀσθενῶς⁽⁵⁾.

Ἦντο διοίκησιν τῆς μεραρχίας ἐτέθησαν προσωρινῶς αἱ μαχομένοιαι ἤδη εἰς τὸ ἀριστερόν της, εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Καλλιπόλεως, 5ῃ Ἰνδικῇ Ταξιαρχία καὶ 139ῃ Ταξιαρχία Πεζικοῦ, ὡς καὶ τὰ ἀκόλουθα τμήματα τὰ ἐγκατεστημένα εἰς τὴν μεταξύ τοῦ ἀεροδρομίου καὶ τοῦ Πειραιῶς περιοχῆν:

— Δύο Λόχοι Ἐδάφους τῆς RAF (αἱ μέχρι τοῦδε φρουραὶ τοῦ ἀεροδρομίου καὶ τῆς Ναυτικῆς Βάσεως Φαλήρου).

— 101ον Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς (Ἰωσηφόγγειον Νοσοκομεῖον).

Τὴν ἐπομένην, 13ην Δεκεμβρίου, ἀπεβιδάσθη τὸ τάγμα DCLI⁽⁶⁾, τῆς 10ῆς Ταξιαρχίας, ὅπερ ἐγκατεστάθη εἰς τὸ Φαληρικὸν Δέλτα πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ὑπὸ δημιουργίαν προγεφυρώματος.

Τὴν 14ην Δεκεμβρίου, στοιχεῖα τοῦ ΕΛΑΣ, διεισδύσαντα διὰ τῶν γραμμῶν τῶν βρετανικῶν τμημάτων, ἤχθησαν ἐγγύς τῶν θέσεων τῶν στρατηγείων τῆς 4ης Μεραρχίας καὶ τῆς 28ῆς Ταξιαρχίας, καθ' ὧν ἐπετέθησαν αἰφνιδιαστικῶς, ἀπειλήσαντα πρὸς στιγμὴν ταῦτα. Κατόπιν θραχέος ἀγῶνος οἱ ἐπιτεθέντες ἀπεκρούσθησαν, ἐν συνεχείᾳ δὲ διεισκορπίσθησαν διὰ πολυβολισμοῦ ὑπὸ ἀεροσκαφῶν «Σπιτφάϊρ».

(4) Τὰ τμήματα τῆς ταξιαρχίας μετεφέρθησαν δι' 70 βομβαρδιστικῶν τύπου «Λιμπερέϊτορ», οἱ δὲ βασικοὶ φόρτοι δι' 9 μεταγωγικῶν τύπου «Ντακότα».

(5) Ἦντο ἐνὸς μόνον Λόχου Ἐδάφους τῆς RAF (120 ἄνδρες μετὰ 4 ἐλαφρῶν Α/Α πυροβόλων τῶν 40 χιλ.). Εὐτυχῶς διὰ τὴν ἑλπὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀγῶνος οὐδεμία σοβαρὰ ἐνέργεια ἐξεδηλώθη ὑπὸ τῶν στασιαστῶν κατὰ τοῦ ἀεροδρομίου κατὰ τὴν πρὸ τῆς ἀφίξεως τῆς 4ης Μεραρχίας κρίσιμον περίοδον.

(6) The Duke of Cornwall's Light Infantry.

Τὴν 15ην Δεκεμβρίου, κατέπλευσαν εἰς τὸν ὄρμον Φαλήρου δύο ὀπλι-
ταγωγὰ, διὰ τῶν ὁποίων μετεφέρθησαν τὸ στρατηγεῖον τῆς 12ης Ταξιαρ-
χίας μετὰ τῶν τριῶν ταγμάτων τῆς, τὸ ὑπόλοιπον τῆς 10ης Ταξιαρχίας
(δύο τάγματα πεζικοῦ) μετὰ τοῦ στρατηγεῖου τῆς, τὸ τρίτον τάγμα τῆς
28ης Ταξιαρχίας (Somersets) καὶ μέρος τοῦ μεραρχιακοῦ ΣΕΜ. Τὰ τμή-
ματα ταῦτα διεπραιώθησαν εἰς τὴν ἀκτὴν διὰ λέμβων ἐφόδου, οὕτω δὲ
ἀπὸ τοῦ τελευταίου φωτὸς τῆς 15ης Δεκεμβρίου αἱ βρετανικαὶ γραμμαὶ
κατείχοντο πλέον ἰσχυρῶς.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν διετέθη εἰς τὴν «Στρατιωτικὴν Διοίκησιν Ἀθη-
νῶν», ὑπὸ διοίκησιν, ἡ συγκροτηθεῖσα δευτέρα ἕλη ἀρμάτων τῆς 23ης Θεθ.
Ταξιαρχίας (16 ἄρματα μάχης). Ἐκ τῆς ἐν λόγῳ ἕλης πέντε ἄρματα
διετέθησαν εἰς τὰ τμήματα Πειραιῶς καὶ ἕξ εἰς τὴν 4ην Μεραρχίαν Πε-
ζικοῦ.

Τὴν 16ην Δεκεμβρίου ἀπεδιβάσθη τὸ τάγμα θαρέων ὀπλων Royal
Northumberland Fusiliers (7) καὶ τέσσαρες λόχοι, σχηματισθέντες ἐκ τοῦ
μεραρχιακοῦ πυροβολικοῦ. Εἰς τῶν λόχων τούτων διετέθη ἀμέσως πρὸς
συνοδείαν 2.000 αἰχμαλώτων μεταφερομένων εἰς Μ. Ἀνατολήν, οἱ δ' ἕ-
τεροι τρεῖς, ἐλλείψει πυροβόλων, συνεκροτήθησαν εἰς πεζομάχον τάγμα
πυροβολικοῦ.

Ἡ μεραρχία, περατωθείσης τῆς συγκεντρώσεως τοῦ συνόλου τῶν
μαχίμων μονάδων τῆς —πλὴν τοῦ πυροβολικοῦ, ὅπερ ἐξηκολούθει παρα-
μένον ἐν Ἰταλίᾳ— παρουσίαζε τὴν ἀκόλουθον συγκρότησιν:

- Στρατηγεῖον Μεραρχίας.
- 28η Ταξιαρχία ἐκ 3 ταγμάτων πεζικοῦ (8) (Somersets, Kings,
Hampshires).
- 10η Ταξιαρχία ἐκ 3 ταγμάτων πεζικοῦ (East Surreys, Bedfords,
DCLI).
- 12η Ταξιαρχία ἐκ 3 ταγμάτων πεζικοῦ (Black Watch, Royal
West Kent, Royal Fusiliers).
- Τάγμα Royal Northumberland Fusiliers.

Ἡ μεραρχία ἤρchiσε ἤδη μετακινουσα τὰς μονάδας τῆς πρὸς ἐκ-
πλήρωσιν τῶν ἀποστολῶν τῆς.

(7) Τὸ τάγμα R.N.F. ἀποτελεῖτο ἐκ 3 λόχων πολυβόλων Βίκερς καὶ ἐκ λό-
χου ὀλμων 4.2''.

(8) Τὰ τάγματα τῶν ταξιαρχιῶν ἀνασυγκροτηθέντα, συνεπέα τῶν ἀπωλειῶν
εἰς τὸ Ἰταλικὸν Μέτωπον, ἀποτελοῦντο ἐκ τριῶν λόχων τυφεκιοφόρων, ἀντὶ τῶν
τεσσάρων προβλεπομένων, καὶ ἐκ λόχου διοικήσεως.

Οὕτως, ἡ 10ῃ Ταξιαρχία, εἰς τὸ δεξιόν, ἀνέλαβε τὴν ἄμυναν τοῦ ἀεροδρομίου, ἡ 12ῃ Ταξιαρχία, εἰς τὸ κέντρον, τὴν κάλυψιν τῆς μεταξὺ ἀεροδρομίου καὶ προγεφυρώματος παρακτίου ὁδοῦ καὶ ἡ 28ῃ Ταξιαρχία, εἰς τὸ ἄριστερόν, τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ προγεφυρώματος Φαλήρου.

Τὸ τάγμα DCLI τῆς 10ῃς Ταξιαρχίας, ὅπερ εἶχεν ἀφιχθῆ ἀπὸ τῆς 13ῃς Δεκεμβρίου, ἐξεκαθάρισε τὸν περὶ τὸ Φαληρικὸν Δέλτα χώρον, προσδῶσαν θάθος εἰς τὸ προγεφύρωμα καὶ δημιουργήσαν ἰσχυρὰν δάσιν ἐξορμήσεως δι' ἐπίθεσιν ἐν τῇ κατευθύνσει τῶν Ἀθηνῶν.

Καθ' ὃν χρόνον ἡ μεραρχία συνεπλήρου τὴν συγκέντρωσίν της, ἡ εἰς τὸ ἄκρον ἄριστερόν της δρῶσα 139ῃ Ταξιαρχία Πεζικοῦ ἐξεκαθάρισε τὴν χερσόνησον τῆς Καλλιπόλεως, μέχρι τῆς γραμμῆς τοῦ ἤλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου, περίπολοι τῆς δὲ κινήθεισαι κατὰ μῆκος τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ, συνεδέθησαν τὴν 16ῃν Δεκεμβρίου μετὰ τοῦ τάγματος DCLI.

Ὅθεν, ἡ 4ῃ Μεραρχία εἶχεν ἐκπληρώσει ἐπιτυχῶς μέχρι τῆς 16ῃς Δεκεμβρίου τὰς ἀρχικὰς ἀποστολάς της: Τὸ προγεφύρωμα τοῦ Φαληρικοῦ Δέλτα κατεῖχeto σταθερῶς, τὸ ἀεροδρόμιον Χασανίου ἐπροστατεύετο ἀποτελεσματικῶς καὶ ἡ παράκτιος ὁδός, ἡ συνδέουσα τὸ ἀεροδρόμιον μετὰ τοῦ λιμένος Πειραιῶς, διετηρεῖτο ἀνοικτή.

Ἡ ἄφιξις τοῦ ἀντιστρατήγου Χῶκεσγουορθ

Τὴν 15ῃν Δεκεμβρίου, ὁ Ἀντιστράτηγος Χῶκεσγουορθ, διοικητῆς τῆς «Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀθηνῶν», ἐγκατέστησε τὸ στρατηγεῖον του εἰς Παλαιὸν Φάληρον καὶ ἀνέλαθεν ἀπὸ τῆς αὐτῆς τὴν διεύθυνσιν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων.

Ὡς σκοπὸς τῶν ἐπιχειρῶν ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Βρετανικοῦ Στρατηγεῖου ἡ συνένωσις τῆς ἀμυντικῆς περιμέτρου τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ προγεφυρώματος Φαλήρου, τοῦ ἀεροδρομίου Χασανίου καὶ τοῦ λιμένος Πειραιῶς. Συναρτήσει τοῦ σκοποῦ τούτου, ὁ Ἀντιστράτηγος Χῶκεσγουορθ καθώρισεν εἰς τὰς ὑπ' αὐτὸν μεγάλας μονάδας τὰς νέας ἀποστολάς των, ἐχούσας ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὡς ἑξῆς:

— Εἰς τὴν Blockforce (9) ἀνετέθη ἡ εὐθύνη συνεχίσεως διεξαγωγῆς τῶν ἐν Πειραιεῖ ἐπιχειρήσεων.

(9) Συγκρότημα ἀποτελεσθὲν ἐκ τῶν 139ῃς Βρετ. Ταξιαρχίας Πεζικοῦ, 5ῃς Ἰνδικῆς Ταξιαρχίας καὶ ἐξ ἑτέρων τμημάτων, τελοῦν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ταξιαρχοῦ Block, διοικητοῦ τῆς 139ῃς Ταξιαρχίας.

- Εἰς τὴν Arkforce ἢ εὐθύνῃ τῆς συνεχίσεως τῶν εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν ἐπιχειρήσεων.
- Εἰς δὲ τὴν 4ην Μεραρχίαν ἀνετέθη ἡ ἀποστολὴ τῆς ἐπιθέσεως ἐκ τοῦ προγεφυρώματος Φαλήρου πρὸς διάνοξιν τῆς λεωφόρου Συγγροῦ, κυρίου ἄξονος ἐπικοινωνιῶν συνδέοντος τὴν ἀκτὴν μετὰ τοῦ κέντρον τῆς πρωτευούσης.

Ἡ ἐπίθεσις τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας

Ἡ 4η Βρετ. Μεραρχία ἐν ὄψει ἐκδηλώσεως τῆς ἐπιθέσεώς της, προέβη εἰς νέαν ἀναδιάταξιν τῶν μονάδων της. Οὕτως, ἀπέσυρεν ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου τὴν 10ην Ταξιαρχίαν, ἣν ἐγκατέστησε κατὰ μῆκος τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ, ὥστε νὰ ἀποδεσμευθῇ ἐκεῖθεν ἡ 12η Ταξιαρχία, ἡ ὁποία ὁμοῦ μετὰ τῆς 28ης Ταξιαρχίας θὰ ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τὸ ἀρχικὸν στάδιον. Ἡ φρούρησις τοῦ ἀεροδρομίου ἀνετέθη εἰς μικτὴν δύναμιν ἀποτελουμένην ἐκ τοῦ τάγματος Northumberland καὶ τοῦ πεζομάχου τάγματος πυροβολικοῦ.

Αἱ ταξιαρχίαι, ἐλλείψει τοῦ μεραρχιακοῦ πυροβολικοῦ, θὰ ὑπεστηρίζοντο, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχε παρατήρησις, ὑπὸ τῶν πυροβόλων τῶν ἐν Φαλήρῳ ὀρμώντων πολεμικῶν σκαφῶν καὶ ἐνδεχομένως ὑπὸ τοῦ πυροβολικοῦ τῆς 4ης Ἰνδικῆς Μεραρχίας⁽¹⁰⁾ τῇ αἰτήσῃ.

Ὅμοιως πρὸς ὑποστήριξιν τῶν τμημάτων ἐπιθέσεως διετέθησαν δύο οὐλαμοὶ ἀρμάτων μάχης (6 ἀρματα) ἐκ τῆς νεοσυγκροτηθείσης ἱλῆς ἀρμάτων τοῦ 40οῦ ΣΑ.

Τὴν νύκτα τῆς 17ης Δεκεμβρίου, τὸ τάγμα Somersets, τῆς 28ης Ταξιαρχίας, ἤρχισε κινούμενον ὑπὸ τὴν κάλυψιν τοῦ σκότους κατὰ μῆκος τῆς λεωφόρου Συγγροῦ. Τὸ ἐν λόγῳ τάγμα ἤχθη περὶ τὴν 04.15 τῆς ἐπομένης, 18ης Δεκεμβρίου, εἰς λόφους Σικελίας⁽¹¹⁾, ἀποτελοῦντας τὸν ἀντικειμενικὸν τοῦ σκοποῦ, τοὺς ὁποίους καὶ κατέλαβεν ἄνευ ἀντιστάσεως. Περὶ τὴν αὐγὴν τὸ ἕτερον τάγμα τῆς ταξιαρχίας, τὸ Hampshires, ὑπερέβη

(10) Τοῦ τεταγμένου ἐπὶ τῆς νησιδος Φυτταλείας καὶ ὑποστηρίζοντος τὴν δρῶσαν ἤδη εἰς Πειραιᾶ 5ην Ἰνδικὴν Ταξιαρχίαν.

(11) Οἱ λόφοι Σικελίας (λατομεῖα) κείμενοι ἔναντι περὶ τοῦ ναοῦ Ἁγ. Σώστης, ἀπετέλουν ζωτικὸν σημεῖον, δεσπόζοντες τῆς ὅλης περιοχῆς, ὃ δὲ κατέχων τούτους ἤλεγγεν ἀπολύτως τὸ ἐκ Φαλήρου πρὸς Ἀθήνας καὶ ἀντιστρόφως δρομολόγιον.

τὸ τάγμα Somersets καὶ ἐκινήθη συνοδευόμενον ὑπὸ τριῶν ἄρμάτων πρὸς τὸ ἐργοστάσιον «Φίξ», ὅπερ κατεχόμενον ἰσχυρῶς ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ παρεκώλυε τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν τῆς λεωφόρου Συγγροῦ, καθισταμένης οὕτω τῆς δι' αὐτῆς ἐπικοινωνίας τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τῆς ἀκτῆς λίαν ἐπισημοῦς.

Τὸ τάγμα ἀπεδύθη εἰς σύντομον, ἀλλὰ τραχὺν ἀγῶνα. Οἱ σκαπανεῖς τοῦ κατώρθωσαν γ' ἀνατινάξουν τὰς κυρίας εἰσόδους τοῦ ἐργοστασίου, ἐνῶ τὰ ὑποστηρίζοντα τὸ τάγμα τρία ἄρματα μάχης ἐδημιούργησαν διὰ βολῶν πυροβόλου ρήγματα εἰς τοὺς τοίχους, δι' ὧν εἰσεχώρησε τὸ πεζικόν.

Τελικῶς οἱ ἀμυνόμενοι τούτου ἐλασῖται κατεβλήθησαν, ἀπολέσαντες περὶ τοὺς 20 νεκρούς. Περὶ τὴν 10.00 ὥραν τὸ τάγμα ἦτο πλέον κύριον τοῦ ἐργοστασίου, ταυτοχρόνως δὲ εἶχεν ἐκκαθαρίσει καὶ τὰς πέριξ οἰκίας εἰς ἀκτίνα 300 μέτρων περίπου.

Οὕτω, ἐντὸς τῆς πρωίας τῆς 18ης Δεκεμβρίου καὶ οἱ δύο ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τῆς ἐπιθέσεως εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ τῶν δύο ταγμάτων.

Τὴν κατὰ μῆκος τῆς λεωφόρου Συγγροῦ κινήθησαν 28ην Ταξιαρχίαν ἠκολούθησε ἡ 12η Ταξιαρχία διὰ τῶν τριῶν ταγμάτων τῆς συμπαρατεταγμένων. Ἡ ταξιαρχία ἔχουσα εἰς τὸ δεξιὸν τῆς τὸ τάγμα Royal Fusiliers, ὅπερ κατευθύνετο πρὸς Ν. Σμύρνην, εἰς τὸ κέντρον τὸ τάγμα Black Watch, κινούμενον μεταξὺ τῶν λεωφόρων Συγγροῦ καὶ Ἡρακλέους καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν τὸ τάγμα West Kent, τὸ ὁποῖον ἐκινεῖτο μεταξὺ τῶν λεωφόρων Ἡρακλέους καὶ Θησέως, προωθεῖτο βραδέως πρὸς Ἀθήνας ἐκκαθαρίζουσα μεθοδικῶς τὰς ἐκατέρωθεν τῆς λεωφ. Συγγροῦ συνοικίας.

Τὴν ἐπομένην, 19ην Δεκεμβρίου, τὰ βρετανικὰ τάγματα ἐσυνέχισαν τὴν πρὸς Ἀθήνας κίνησιν των συναντῶντα σποραδικὰς ἀντιστάσεις τὰς ὁποίας ἐξουδετέρωναν τὰ συνοδεύοντα τὰ τάγματα τρία ἄρματα, κινούμενα εἰς τὸ ὕψος τῶν λόχων τοῦ πρώτου κλιμακίου, ἐνῶ τρεῖς ἑλληνικοὶ λόχοι τοῦ 101ου Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς ἠκολούθουν ἐν δευτέρῳ κλιμακίῳ.

Τὴν 20ην Δεκεμβρίου, ἡ 10η Ταξιαρχία μετεκινήθη εἰς Ν. Σμύρνην, ὅπισθεν τοῦ τάγματος Royal Fusiliers, εἰς τὸ δεξιὸν τῆς λεωφόρου Συγγροῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο τάγμα, ἀντικατασταθὲν ὑπὸ τῆς 10ης Ταξιαρχίας, ἦχθη εἰς τὸ ἄκρον ἀριστερὸν τῆς διατάξεως τῆς 12ης Ταξιαρχίας ταχθὲν μεταξὺ τοῦ τάγματος West Kent καὶ τοῦ Ἰλισσοῦ ποταμοῦ, δυτικῶς τῆς λεωφόρου Θησέως.

Οὕτως, αἱ δύο ταξιαρχίαι εὐρίσκοντο ἤδη ἀνὰ μία ἐφ' ἐκάστης πλευρᾶς τῆς λεωφόρου, ἡ 10η δεξιὰ καὶ ἡ 12η ἀριστερά.

Τὰ εἰς τὰς περιοχὰς Χαροκόπου καὶ Καλλιθέας δύο τάγματα τοῦ 11ου Συντάγματος Τριπόλεως ὑποστάντα σοβαρὰς ἀπωλείας ἐγκατέλει-

ψαν τήν νύκτα τῆς 20 - 21 Δεκεμβρίου τὰς ἀνωτέρω συνοικίας καὶ διέρ-
ρυσαν πρὸς Κολωνόν - Ἀκαδημίαν Πλάτωνος πρὸς ἀνασυγκρότησιν.

Τὴν 22αν Δεκεμβρίου, ἡ εἰς τὸ ἀριστερὸν τῆς λεωφόρου Συγγροῦ
δρῶσα 12η Ταξιαρχία εἶχεν ὀλοκληρώσει τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς μεταξὺ
λεωφόρου καὶ Ἰλισσοῦ ποταμοῦ περιοχῆς καὶ κατεῖχε τὰς συνοικίας
Καλλιθέας, Χαροκόπου καὶ Ν. Σφαγείων.

Ἡ δεξιὰ τῆς λεωφόρου ἐνεργοῦσα 10η Ταξιαρχία, ἀκολουθουμένη
ὑπὸ τοῦ νεοσυγκροτηθέντος 147ου Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς (12), εἶχε
καὶ αὐτὴ ἐπίσης ἐκκαθαρίσει ὀλοκληρὸν τὴν περιοχὴν Ν. Σμύρνης καὶ
κατεῖχε διὰ τῶν τριῶν ταγμάτων τῆς τὸν μεταξὺ τῆς συνοικίας ταύτης
καὶ τῆς ἀκτῆς χῶρον.

Τέλος, ἡ 28η Ταξιαρχία, εἰς τὸ κέντρον, ἔλαβε καὶ πάλιν ὑπὸ διοί-
κησιν τὸ τάγμα King's, τερματισθείσης τῆς ὑπὸ διοίκησιν ὑπαγωγῆς του
εἰς τὴν Arkforce. Τὸ τάγμα τοῦτο κινούμενον ἐκ τῆς περιοχῆς Μακρυ-
γιάννη ἐξεκαθάρισε τὴν συνοικίαν Κουκάκι καὶ κατέλαβε τὸν λόφον
Φιλοπάππου, συνδεθὲν μετὰ τοῦ ἐτέρου τάγματος τῆς ταξιαρχίας, τοῦ
Hampshires, εἰς περιοχὴν λόφου Σικελίας.

Διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν συνοικιῶν Καλλιθέας, Χαροκόπου,
Ν. Σμύρνης καὶ Ν. Σφαγείων μέγας ἀριθμὸς ἐθνικοφρόνων πολιτῶν ἠδύ-
νῃθη γὰ προσέλθη πρὸς κατὰταξιν εἰς τὴν Ἐθνοφυλακὴν. Τοῦτο ἔσχεν
ὡς ἀποτέλεσμα τὴν συγκρότησιν εἰς Π. Ἀνάκτορα καὶ νέων ταγμάτων,
ἐξ ὧν τέσσαρα διετέθησαν ἀμέσως ὑπὸ ἐπιχειρησιακὴν διοίκησιν εἰς τὰς
ταξιαρχίας τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας ὡς ἐξῆς:

Εἰς τὴν 12ην Ταξιαρχίαν τὸ 144ον ΤΕ, 145ον ΤΕ, 149ον ΤΕ καὶ
εἰς τὴν 28ην Ταξιαρχίαν τὸ 146ον ΤΕ, ὅπερ ἀπὸ 19ης Δεκεμβρίου εἶχε
μετασταθμεύσει εἰς Μακρυγιάννη, Γαργαρέτταν, Κουκάκι.

Ἐξ ἄλλου τὸ συγκροτηθὲν τὴν 23ην Δεκεμβρίου στρατηγεῖον τῆς
1ης Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας Ἐθνοφυλακῆς, ἐγκατασταθὲν ἀπὸ τῆς αὐτῆς
ἐγγὺς τοῦ στρατηγεῖου τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας (Π. Φάληρον) ὑπήχθη
εἰς τοῦτο.

Τὴν 23ην Δεκεμβρίου ἡ μεραρχία ἐπεξέτεινε τὸ μέτωπόν της πρὸς
τὰ ἀριστερά, πέραν τοῦ ποταμοῦ Ἰλισσοῦ, ἀχθεῖσα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς,

(12) Τὸ 147ον ΤΕ συνεκροτήθη μεταξὺ 18-19 Δεκεμβρίου εἰς Παλαιὰ Ἀνά-
κτορα. Τὴν 20ὴν Δεκ., συμπληρωθείσης τῆς συγκροτήσεώς του (30 ἈΞ/κοί, 500
ὀπλίται), μετεστάθμευσαν εἰς Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον Ἑλληνικοῦ τεθὲν ὑπὸ
διοίκησιν τῆς 10ης Βρετ. Ταξιαρχίας.

ἔνθα καὶ ἀντικατέστησε τὰ ἐπὶ ταύτης τμήματα τοῦ 4ου Τάγματος Ἀλεξιπτωτιστῶν.

Οὕτω, τὸ τάγμα Somersets (28ης Ταξ.) ἤχθη εἰς τοὺς στρατῶνας Ρούφ, κατεχομένους ὑπὸ τοῦ 4ου Τάγματος Ἀλεξιπτωτιστῶν, ἐνῶ τὸ τάγμα Royal Fusiliers (12η Ταξ.) εἰς περιοχὴν Ν. Σφαγείων, ὅπου καὶ ἐγκατεστάθη εἰς συγκρότημα ἐργοστασίων, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς.

Ἐκ τῶν ὑπολοίπων ταγμάτων τὸ Black Watch (12η Ταξ.) ἐκινήθη εἰς στρατῶνας Ρούφ, τὸ West Kent (12η Ταξ.) παρέμενε εἰς Καλλιθέαν, τὸ Kings (28η Ταξ.) εἰς Κουκάκι καὶ τὸ Hampshires (28η Ταξ.) εἰς περιοχὴν Φίξ.

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 23 - 24 Δεκεμβρίου οἱ κομμουνιστὰὶ διὰ τμημάτων τοῦ 6ου Συντάγματος (Κορίνθου) ἐνήργησαν αἰφνιδιαστικῶς σφοδρότατην ἐπίθεσιν⁽¹³⁾ κατὰ λόχου τοῦ τάγματος Royal Fusiliers κατέχοντος ἐν τῶν ἐργοστασίων τῆς περιοχῆς Ν. Σφαγείων. Ὁ λόχος κατόπιν λυσσώδους ἀγῶνος, διαρκέσαντος καθ' ὅλην τὴν νύκτα, ἀπέκρουσε τὴν ἐπίθεσιν τῇ ὑποστηρίξει καὶ τῶν πυρῶν τῶν ὅλων τοῦ τάγματος. Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ κυκλωθέντος λόχου ἀφίχθη τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης, 25ης Δεκεμβρίου, λόχος τοῦ ἰδίου τάγματος, τῇ ἐπεμδάσει τοῦ ὁποίου διεσκορπίσθησαν οἱ ἐπιτεθέντες.

Ἐν τῇ μεταξὺ ἀφίχθη ἐξ Ἰταλίας καὶ τὸ πυροβολικὸν τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας, οὗτινος ἡ πρώτη πυροβολαρχία (4 πυροβόλα τῶν 25 λιβρῶν) ἐτάχθη ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς 24ης Δεκεμβρίου εἰς περιοχὴν Ν. Σμύρνης.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 27 - 28ης Δεκεμβρίου, ἡ 12 Ταξιαρχία ἐδέχθη σφοδρὰν ἐπίθεσιν καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς πρὸς βορρᾶν διατάξεώς της. Τμήμα τοῦ ΕΛΑΣ ἐπέτυχε νὰ εἰσχωρήσῃ, δι' ἀνατινάξεως μέρους τοῦ μανδροτοίχου, εἰς τοὺς στρατῶνας Ρούφ, ὅπου καὶ ἐνεπλάκη εἰς βίαιον ἀγῶνα πρὸς στοιχεῖα τοῦ τάγματος Black Watch. Οἱ ἐπιτεθέντες ἀρχικῶς συνεκρατήθησαν, ἐκδιωχθέντες ἐν συνεχείᾳ κατόπιν ἀγῶνος διαρκέσαντος ἐπὶ μίαν εἰσέτι ὥραν εἰς ὃν ἔλαβε μέρος καὶ τὸ μεραρχιακὸν πυροβολικόν.

Αἱ μεγάλαι ἀπώλειαι, τὰς ὁποίας ὑπέστησαν τὰ ἐπιτεθέντα τμήματα τοῦ 6ου Συντάγματος Κορίνθου καὶ ἡ ραγδαία πτώσις τοῦ ἡθικοῦ των ἐξηνάγκασαν τὴν κομμουνιστικὴν διοίκησιν ν' ἀποσύρῃ τοῦ ἀγῶνος καὶ τὸ Σύνταγμα τοῦτο εἰς Μενίδι - Καματερό πρὸς ἀνασυγκρότησιν.

(13) «Μαζική» κατὰ τὸ Ἡμερολόγιον Ἐπιχειρήσεων τοῦ Α' ΣΣ/ΕΛΑΣ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπεθιβάσθη εἰς Πειραιᾶ, προερχόμενον ἐξ Ἰταλίας τὸ Σύνταγμα Τεθωρακισμένων KDG (14) καὶ ἐτέθη ὑπὸ διοίκησιν τοῦ Ἀντιστρατήγου Χώκεσγουερθ. Ἡ Μονὰς αὕτη τεθεῖσα ὑπὸ διοίκησιν τῆς Στρατ. Διοικήσεως Ἀθηνῶν κατηλύσθη εἰς Γλυφάδαν.

Τὴν 22αν Δεκεμβρίου ἔλη τοῦ συντάγματος ὑποστηριζομένη ὑπὸ ἑπτὰ ἀρμάτων μάχης, ἐστάλη, διὰ τῆς ὁδοῦ Βουλιαγμένης, εἰς τὸ ἐργαστάσιον Μαλτασιώτη (συνοικία Ὑμηττοῦ), πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀπαγκιστρώσεως τῆς ἐκεῖ ἀπομονωθείσης ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαχῶν δυναμείως τοῦ 34ου Συνεργείου Πεζικοῦ. Ἡ ὅλη ἐπιχείρησις ἐπερατώθη ἐπιτυχῶς, ἐντὸς τριώρου, ἄνευ ἀντιδράσεώς τινος ἐκ μέρους τοῦ ΕΛΑΣ.

Τὴν 27ην Δεκεμβρίου ἕτερα δύο τάγματα Ἐθνοφυλακῆς, τὰ 150ὸν καὶ 152ον, περατώσαντα τὴν συγκρότησίν των εἰς Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον Ἑλληνικοῦ, ὑπήχθησαν ὑπὸ τὴν 4ην Βρετ. Μεραρχίαν, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπὸ διοίκησιν τῆς τελούντων ταγμάτων ἀνεληθόντος οὕτως εἰς ὀκτώ (15). Ἐκ τούτων:

— Τὰ 144ον (Ἴππόδρομος Φαλήρου), 145ον (Ἀερολιμὴν Φαλήρου), 149ον (Καλλιθέα) καὶ 150ὸν (Θησεῖον - Πετράλωνα) ὑπήχθησαν διοικητικῶς ὑπὸ τὸ στρατηγεῖον τῆς 1ης Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας Ἐθνοφυλακῆς (συνταγματάρχης Γ. Καρπενησιώτης) ὀλόκληρος δὲ ἡ ταξιαρχία διετέθη ὑπὸ τακτικὴν διοίκησιν εἰς τὴν 12ην Βρετ. Ταξιαρχίαν.

— Τὰ 147ον (Ν. Σμύρνη) καὶ 152ον (Ἑλληνικὸν) ἐτέλουν ὑπὸ τακτικὴν διοίκησιν εἰς τὴν 10ην Βρετ. Ταξιαρχίαν, τὰ δὲ 101ον (Ν. Σμύρνη) καὶ 146ον (Κουκάκι) εἰς τὴν 28ην Βρετ. Ταξιαρχίαν. Ἐξ ἄλλου, ὑπὸ τὸ στρατηγεῖον τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας ὑπήχθη καὶ τὸ συγκροτηθὲν τὴν 26ην Δεκεμβρίου στρατηγεῖον τῆς 5ης Ταξιαρχίας Ἐθνοφυλακῆς (συνταγματάρχης Γρηγορόπουλος).

Συγχρόνως τὸ Τάγμα Royal Fusiliers, τῆς 12ης Ταξιαρχίας, προωθούμενον ἐκ Ν. Σφαγείων πρὸς ΝΔ κατεύθυνσιν, κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ

(14) King's Dragoon Guard. Τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐκ τῆς διοικήσεως, ἐκ τεσσάρων τεθωρακισμένων ἰλῶν (περὶ τὰ 50 τεθωρακισμένα ὄχηματα) καὶ ἐκ μοίρας αὐτοκινουμένου πυρ/κοῦ (8 πυρ/λα τῶν 75 χιλ.).

(15) Συγχρόνως ἑννέα εἰσέτι Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς, συγκροτηθέντα μέχρις 27ης Δεκ. εἰς Π. Ἀνάκτορα, εἶχον διατεθῆ, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἡδὴ ὑφισταμένων 141ου καὶ 142ου ΤΕ, εἰς τὰς ταξιαρχίας τῆς Arkforce ὡς ἀκολούθως:

— Εἰς ΠΙ Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν τὰ 148ον, 155ον καὶ 157ον.

— Εἰς 2αν Ταξιαρχίαν Ἀλεξ/στῶν τὰ 143ον, 151ον καὶ 153ον.

— Εἰς 23ην Τεθ. Ταξιαρχίαν τὰ 141ον, 142ον καὶ 154ον.

Πειραιώς, συνεδέθη μετ' ὀλίγον μετὰ τῆς ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ πρω-
θουμένης ἐκ Πειραιῶς 139ης Ταξιαρχίας.

Οὕτω, τὴν 27ην Δεκεμβρίου, ἡ ἀνατεθεῖσα εἰς τὴν 4ην Βρετ. Μεραρ-
χίαν ἀποστολὴ εἶχεν ἐκπληρωθῆ ἑπιτυχῶς:

— Ἡ λεωφόρος Συγγροῦ, κυρία ἀρτηρία, συνδέουσα τὸ κέντρον τῆς
πρωτευούσης μετὰ τῆς ἀκτῆς καὶ τοῦ Πειραιῶς, εἶχε διανοιγῆ.

— Ἡ ὁδὸς Πειραιῶς, ἑτέρα ὁδὸς ἐπικοινωνίας, εἶχε μερικῶς καὶ
συγκεκριμένως κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς γεφύρας Κηφισσοῦ μέχρι ἐργοστασίου
Ἀερίοφωτος τμήμα τῆς ἐκκαθαρισθῆ.

— Αἱ μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω ὁδικῶν ἀρτηριῶν συνοικίαι (Καλλι-
θέα, Χαροκόπου, Ν. Σμύρνη, Ν. Σφαγεῖα, Κάτω Πετράλωνα), εἶχον ἀ-
πελευθερωθῆ με ἐπακόλουθον τὴν δι' εὐρείας λωρίδος σύνδεσιν τῆς ἀκτῆς
μετὰ τοῦ κέντρον τῆς πρωτευούσης.

Κατὰ συνέπειαν, ἡ «πολιορκία» τῆς Arcforce εἰς τὸ κέντρον τῶν
Ἀθηνῶν εἶχεν ὀριστικῶς τερματισθῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΧΙΥ.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Καθ' ὃν χρόνον ἡ 4η Βρετ. Μεραρχία ἡδραιοῦτο ἐπὶ τοῦ προγεφυρώματος Φαλήρου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκινεῖτο ἐκεῖθεν πρὸς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν, τὰ ἐντὸς τούτου πολιορκούμενα τμήματα τῆς Arcforce δὲν ὑπέστησαν σοβαράν τινα κρούσιν, ἐξαιρέσει ἐντυπωσιακῶν τιγῶν ἐπιδρομῶν κατὰ θέσεων κειμένων ἐκτὸς τῆς ἀμυντικῆς τῆς περιμέτρου.

Καίτοι ὁ ΕΛΑΣ ἐξαντλήσας τὰς ἐπιθετικὰς του δυνατότητας, εἶχε μεταπέσει οὐσιαστικῶς εἰς ἀμυναν, ἐν τούτοις τὰ τμήματα τῆς Arkforce δὲν ἦσαν εἰσέτι εἰς θέσιν ν' ἀναλάβουν ἀγῶνας εὐρείας ἐπιθετικῆς μορφῆς, περιοριζόμενα εἰς ἐνεργείας σκοπούσας τὴν βελτίωσιν τῶν θέσεῶν τῶν ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας.

Οἱ ἀγῶνες ἐν τῇ περιοχῇ εὐθύνῃς τῆς III Ε.Ο. Ταξιαρχίας

Τὴν 15ην Δεκεμβρίου, μετὰ τὴν πλήρη ἐκκαθάρισιν ὑπὸ τῆς ταξιαρχίας τῶν πολυκατοικιῶν Κουντουριώτη, ἡ περίμετρος τῆς ὑπ' αὐτῆς κατεχομένης περιοχῆς διεγράφετο ὡς ἀκολούθως: Στρατῶνες Ὁρειθ. Πυρ/κοῦ - Στρατῶνες Πεδινοῦ Πυρ/κοῦ - Σχολὴ Γυμναστικῆς - Σχολὴ Χωρ/κῆς - Νοσοκομεῖον Ἐρυθροῦ Σταυροῦ - Στρατῶνες Ἴππικοῦ - Συγκρότημα κτιρίων ἀνατολικῶς ἐπαύλεως Θῶν - Κρατικὸν νοσοκομεῖον - Νοσοκομεῖον Κρυσπαγημάτων - Σεβαστοπούλειον Πρακτικὸν Λύκειον - Πολυκατοικία

Κουντουριώτη - 1ον Στρατιωτικόν Νοσοκομείον - Έφορία Έγλικού Πολέμου - Νοσοκομείον καὶ ἄλλος Συγγροῦ - Ἀντέρεισμα Κουπονίων - Ἀλεποδούνη - Νεκροταφείον Ζωγράφου - Κέντρον «Μεξικάννα» - Ἀνατολική πλευρὰ στρατώνων 34ου Σ. Πεζικοῦ.

Ὁ κίνδυνος ἀπομονώσεως τῆς ταξιαρχίας εἶχεν ἤδη παρέλθει δρι-
στικῶς, αὕτη δὲ δι' ἀναφορᾶς τῆς ἐπρότεινε πρὸς τὸ Βρετ. Στρατηγεῖον
τὴν ἀνάληψιν ἀποφασιστικῆς προσπαθείας διὰ τοῦ συνόλου τῆς δυνάμεώς
τῆς ἐπὶ μιᾶς ζωτικῆς κατευθύνσεως, εἴτε πρὸς Τουρκοδούνη εἴτε πρὸς
Καισαριανήν (1).

Τὴν 15ην Δεκεμβρίου ἡ ταξιαρχία ὠργάνωσε τὰς δυνάμεις τῆς εἰς
τρία ἰσχυρὰ ἐπιθετικομυνητικά συγκροτήματα, ὡς κάτωθι:

— Α'. Συγκρότημα

Σ.Δ. Στρατώνες Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ.

Δύναμις. 6ον Τάγμα, 1ος Λόχος 141ου ΤΕ, δύναμις Σχο-
λῆς Χωροφυλακῆς καὶ τμήματα στρατώνων Ὀρειδατικοῦ Πυρο-
βολικοῦ.

Ἀποστολή. Ἄμυνα γραμμῆς: Στρατώνες Ὀρειβ. Πυρο-
βολικοῦ - Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ - Σχολῆ Χωροφυλακῆς - Σχολῆ
Γυμναστικῆς - Νοσοκομείον «Ἐρυθρὸς Σταυρὸς» - Νοσοκομείον
Παίδων.

— Β'. Συγκρότημα

Σ.Δ. Κρατικὸν Νοσοκομείον.

Δύναμις. 141ον ΤΕ (μεῖον 1ος Λόχος), 142ον ΤΕ.

Ἀποστολή. Ἐξασφάλις τῆς γραμμῆς: ΒΑ παρυφαί Λυ-
καδῆτοῦ — πολυκατοικίαι Κουντουριώτη — Πρακτικὸν Λύκειον
(ἔναντι νοσοκομείου «Ἐλενας») - Νοσοκομείον Κρουοπαγημάτων
- Κρατικὸν Νοσοκομείον - Κτίρια ἀνατολικῶς ἐπαύλειος Θών-
Συνδεδέμενον δεξιὰ μετὰ τοῦ Α'. Συγκροτήματος, εἰς Νοσοκο-
μείον Παίδων, καὶ ἀριστερὰ μετὰ τῶν στρατώνων «Παραπηγμά-
των».

(1) ΑΠ 530/16.12.44 ἀναφορὰ ΠΙ ΕΟΤ πρὸς Ὑποστράτηγον Ἀρχαίτ. Ἴδὲ
κείμενον ἐν Παραρτήματι 9.

— Γ'. Συγκρότημα

Δύναμις. 2ον, 3ον Όρ. Τάγματα και 2ος Λόχος του 1ου Όρ. Τάγματος. Παραμένει εις τὰς αὐτὰς θέσεις μετὰ τὴν αὐτὴν ἀποστολήν.

— Τὴν ἄμυγαν τῶν στρατῶνων τῆς ταξιαρχίας (στρατῶνες 34ου Σ.Π.) ἐξηκολούθει νὰ ἔχη τὸ III Σ.Π. Πυροβολικοῦ.

— Ἐφεδρεία ταξιαρχίας: Τὸ 1ον Όρ. Τάγμα (μεῖον 2ος Λόχος) καὶ δύναμις Χωροφυλακῆς ἐξ 25 Ἀξιωματικῶν καὶ 200 χωροφυλάκων.

Αἱ ἐπόμεναι ἡμέραι μέχρι τῆς 19ης Δεκεμβρίου διήλθον ἐν ἡρεμίᾳ μετὰ ἀνταλλαγὴν πυρῶν ἔλμων καὶ αὐτομάτων ὅπλων ἐκατέρωθεν.

Τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου, κατόπιν διαταγῆς τοῦ στρατηγεῖου τῆς Ark-force, τὰ 141ον καὶ 142ον ΤΕ ὑπήχθησαν τακτικῶς ὑπὸ τὴν 23ην Ταξιαρχίαν, ἀπαλλαγείσης οὕτω τῆς III Ε.Ο.Τ. τῆς εὐθύνης τῆς περιοχῆς Λυκαδηττοῦ - Κρατικοῦ Νοσοκομείου.

Τὴν ἐπομένην, 21ην Δεκεμβρίου, τὸ Α'. Συγκρότημα, ὑποστηρίζομενον ὑπὸ οὐλαμοῦ ἀρμάτων, οὐλαμοῦ τεθωρακισμένων καὶ ὑπὸ τῶν πυρῶν διμοιρίας ἔλμων 3' τοῦ 1ου Όρ. Τάγματος, ἐξετέλεσεν ἀπὸ 08.00 ὥρας ἐκκαθαριστικὴν ἐνέργειαν καὶ μέχρι 17.30 τῆς αὐτῆς ἐξεκαθάρισε πλήρως τὴν κατωκημένην περιοχὴν, τὴν περιλαμβανομένην μεταξὺ Νοσοκομείου «Ἐρυθρὸς Σταυρὸς» καὶ ἐπαύλεως Θῶν, ἀπὸ λεωφόρου Κηφισσίας μέχρι τῆς ὁδοῦ Μεσογείων. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς, καθ' ἣν συνελήφθησαν καὶ 20 αἰχμάλωτοι, τὰ τμήματα ἐπανήλθον εἰς τὰς ἀρχικὰς τῶν θέσεις.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, διετέθη εἰς τὴν ταξιαρχίαν τὸ συγκροτηθὲν 148ον ΤΕ, ἔπερ, μετακινήθην ἐκ II. Ἀνακτόρων εἰς στρατῶνας Γουδί, ὑπήχθη ὑπὸ τὸ Α'. Συγκρότημα.

Τὴν 27ην Δεκεμβρίου καὶ μεταξὺ 11.30 - 16.00 ὥρας, ἰσχυρὰ ἀναγνώρισις ἐκ τοῦ Α'. Συγκροτήματος, δυνάμειος δύο λόχων μετὰ οὐλαμοῦ ἀρμάτων καὶ κάρριερς, ἐκπεμφθεῖσα διὰ Σωτηρίας - Κορακοδοῦνι πρὸς Τσακὸ, ἐξηνάγκασε ἐχθρικὴν δύναμιν ἐγκατεστημένην εἰς Κορακοδοῦνι νὰ συμπτυχθῆ πρὸς Ἅγιον Ἰωάννην Κυνηγόν. Ἄμα τῷ πέρατι τῆς ἐπιχειρήσεως, περὶ τὴν 16.00 ὥραν, τὰ τμήματα ἐπανήλθον εἰς τὰς θέσεις τῶν.

Ἐπὸ τῆς ἰδίας ἡμέρας διετέθησαν εἰς τὴν III ΕΟΤ ὑπὸ διοίκησιν καὶ τὰ περατώσαντα τὴν συγκροτήσιν τῶν εἰς II. Ἀνάκτορα 155ον καὶ 157ον ΤΕ. Ἐκ τούτων τὸ μὲν 155ον ΤΕ μετεστάθμισεν εἰς τοὺς ἐν Γου-

δι στρατώνας τοῦ 34ου Σ.Π., τὸ δὲ 157ον ΤΕ εἰς τὰς ἐγκαταστάσεις Ἐφορίας Ὑλικῷ Πολέμῳ.

Τὴν ἐπομένην, 28ην Δεκεμβρίου, ἀπεφασίσθη ἡ ἀνάληψις εὐρείας ἐπιχειρήσεως πρὸς ἐκκαθάρισιν τῶν ἀνατολικῶν συνοικιῶν τῆς πόλεως.

Κατόπιν τούτου, ἡ ταξιαρχία διέθεσεν εἰς τὸ Α'. Συγκρότημα τὸ 155ον ΤΕ, πρὸς ἀνάληψιν τῶν ἀποστολῶν τοῦ 148ου ΤΕ, ὥστε ν' ἀποδουλοῦντο τοῦτο διὰ τὰς ἐπιχειρούμενας ἐνεργείας. Τὸ 148ον ΤΕ μετεκινήθη περὶ τὴν 16.00 ὥραν εἰς Κουπόνια, ἔνθα ἐγκατεστάθη διὰ δύο λόχων ἐπὶ τοῦ ἠμωνίου ἀντρείσματος, καὶ διὰ λόχου εἰς ὕψωμα Νεκροταφείου Ζωγράφου.

Περατωθεῖσάν τῶν ἀνωτέρω μετακινήσεων, ἡ ταξιαρχία ἐξέδωκε τὴν διαταγὴν ἐπιχειρήσεων διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν, ἀπὸ τῆς ἐπομένης, 29ης Δεκεμβρίου, τῶν συνοικιῶν Καισαριανῆς - Βύρωνος.

Αἱ ἐξελίξεις ἐν τῇ περιοχῇ εὐθύνῃ τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας

Τὴν 15ην Δεκεμβρίου ἀπεβιάσθη εἰς Πειραιᾶ (προβλής Σ.Ν. Δοκίμων), προερχόμενον ἐκ Πελοποννήσου, τὸ 40ὸν Σύνταγμα Ἀρμάτων, οὗτινος πεζομάχος ἦλθ, ἐφοδιασθεῖσα διὰ 16 ἀρμάτων μάχης, διετέθη, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, εἰς τὴν «Στρατιωτικὴν Διοίκησιν Ἀθηνῶν», ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ συντάγματος, (διοικήσεις, ἦλθ διοικήσεως, δύο ἴλαι πεζομάχοι) ἐκινήθη πρὸς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου καὶ συνηνώθη μετὰ τῆς ταξιαρχίας του. Ἡ δύναμις αὕτη ἀντικατέστησε τὸν κατέχοντα ἀπὸ 13ης Δεκεμβρίου τὸν χῶρον βορείως «Παραπηγμάτων» λόχον τοῦ τάγματος Kings, ὅστις μετεκινήθη εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐπίσης διετέθη ὑπὸ διοίκησιν εἰς τὴν ταξιαρχίαν καὶ ἡ 504η Διμοιρία Ἐθνοφυλακῆς, ἣτις εἶχε συγκροτηθῆ εἰς Κινηματογράφον «Βρετάννια» ἀπὸ 13ης Δεκεμβρίου. Ἡ ταξιαρχία διέθεσε τὴν ἐν λόγῳ διμοιρίαν, ἀποτελουμένην ἐξ Ἑλλήνων Ἀξιωματικῶν, εἰς τὸ 50ὸν Σ. Ἀρμάτων, τὸ ὁποῖον τὴν ἐγκατέστησε εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σόλωνος 104 συγκρότημα τοῦ Χημείου, ὅπερ ἀπετέλει καὶ τὸ πλέον προωθημένον σημεῖον τῆς ὄλης ἀμυντικῆς περιμέτρου.

Τὴν 19ην Δεκεμβρίου πεζομάχος ἦλθ τοῦ 50οῦ Σ. Ἀρμάτων ἐξοπλισθεῖσα διὰ 16 ἀρμάτων μάχης (2) ἐτέθη ὑπὸ διοίκησιν εἰς τὴν 4ην Βρετ.

(2) Διαρκουσῶν τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἡ 23η Τεθ. Ταξιαρχία ἐνισχύθη διὰ 32 ἐπὶ πλέον ἀρμάτων μάχης τύπου «Σέρμαν», ἀφικθέντων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἅτινα

Μεραρχίαν, ἢ ὁποία συνεκεντροῦτο εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Δέλτα Φαλήρου.

Ὄψω, τὸ σύνολον τῶν ἀρμάτων τῆς 23ης Τεθωρακισμένης Ταξιαρχίας ἀνήρχετο ἤδη εἰς 57 ὡς ἀκολούθως:

Στρατηγεῖον Ταξιαρχίας: 3, 46ον ΣΑ: 18, 40ον ΣΑ: 16 καὶ 50ον ΣΑ: 20.

Ἡ ἐπί τινας ἡμέρας ἐπικρατήσασα ἐν τῇ περιοχῇ εὐθύνης τῆς ταξιαρχίας ἡρεμία διεκόπη τὴν 27ην Δεκεμβρίου ὑπὸ δύο σημαντικῶν γεγονότων. Τῆς ἀνεπιτυχοῦς ἐπιθέσεως τῆς ταξιαρχίας κατὰ τοῦ λόφου Ἄρδηττου καὶ τῆς ἐκκένωσεως τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ.

Ἡ ταξιαρχία, διὰ τῆς καταλήψεως τοῦ λόφου Ἄρδηττου ἐπεδίωκεν, ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸν ἔλεγχον ἐπὶ εὐρείας περιοχῆς τῶν ἀνατολικῶν συνοικιῶν, ὃν ἐξησφάλιζεν ἡ κατοχὴ τοῦ λόφου τούτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν ἀντιπερισπασμὸν τοῦ ΕΛΑΣ ἐν ὄψει τῆς ἀρχομένης ἐπιθέσεως τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας. Διὰ τὴν ἐνέργειαν ταύτην διετέθη λόχος τοῦ τάγματος KRRC, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ οὐλαμοῦ ἀρμάτων μάχης.

Ὁ λόχος, διαβάς τὴν 05.15 ὥραν τῆς 18ης Δεκεμβρίου τὴν παρὰ τὸ Στάδιον ὑφισταμένην τότε γέφυραν ἐπὶ τοῦ Ἰλισσοῦ, ἀνῆλθε ἐπὶ τοῦ λόφου ἐφ' οὗ καὶ ἐσταθεροποιήθη. Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ὅμως, ἐδέχθη ἰσχυρὰν ἀντεπίθεσιν κατὰ τοῦ δεξιοῦ του ἐξ ἀπυροβλήτου ἐδάφους, τῆς ὁποίας προηγῆθη καταγίσιμὸς πυρὸς ὄλμων καὶ ὀπλοπολυβόλων. Μολοντί ὁ λόχος ἀπέκρουσε ταύτην, ἡ περαιτέρω παραμονὴ του ἐκεῖ, ἐκρίθη ἄσκοπος, ἐφ' ᾧ καὶ διετάχθη ἡ σύμπτυξις του. Αὕτη ἐπραγματοποιήθη περὶ τὴν 17.15 ὥραν καὶ ὑπὸ τὴν κάλυψιν βρεταννικῶν ἀεροσκαφῶν, ἅτινα περὶ τὴν 16.10 ὥραν ἐπολυβόλησαν σφοδρῶς τὰς περὶ τὸν λόφον ἐστίας πυρὸς τῶν ἐλασιτῶν. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ λόχου ἀνῆλθον εἰς 4 νεκροὺς ὀπλίτας καὶ εἰς 7 ἀγνοουμένους, οἵτινες, ὡς ἐξηκριθῆθη βραδύτερον, ἀπομονωθέντες συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν.

Ἡ ἐπίθεσις καὶ ἡ ἐκκένωσις τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ

Αἱ φυλακαὶ Ἀβέρωφ ἀφ' ἑτέρου, κείμεναι ἐπὶ τῆς λεωφ. Ἀλεξάνδρας, ἐκτὸς τῆς ἀμυντικῆς περιμέτρου τῆς ταξιαρχίας, εἰς περιοχὴν ἐλεγ-

διετέθησαν διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν δύο εἰσέτι ἰλῶν. Σημειωτέον ὅτι μέχρι τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου, πέρα τῶν τριῶν ἰλῶν ἀρμάτων μάχης καὶ τῆς ἴλης τεθωρακισμένων τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, οὐδεμίαν ἑτέρα βρεταννικὴ τεθωρακισμένη μονάδα διετίθετο ἐν τῇ περιοχῇ Ἀθηνῶν-Πειραιῶς.

χομένην ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ, δὲν εἶχον προσβληθῆ ὑπὸ τῶν ἑλασιτῶν κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ κινήματος μέχρι καὶ τῆς 17ης Δεκεμβρίου διάστημα.

Ἡ διατήρησις τῶν φυλακῶν ὅμως καθίστατο ὀσημέραι προβληματική κυρίως λόγῳ δυσχεροῦς ἀνεφοδισμού των, ἀντιμετωπίσθη δὲ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐκκένωσις των, ἤτις ὅμως, τελικῶς, δὲν ἐπραγματοποιήθη (3).

Εἰς τὰς φυλακὰς ἐκρατοῦντο ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐντολῇ τῆς τότε Κυβερνήσεως περὶ τοῦς 450 πολιτικοὶ κρατούμενοι, κατηγορούμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ «συνεργασία» μετὰ τῶν Γερμανῶν, ἐν οἷς οἱ ἐπὶ Κατοχῆς πρωθυπουργοὶ Ἰωάννης Ράλλης, Γ. Τσολάκογλου καὶ ὁ ὑπουργὸς Ἀμύνης, Στρατηγὸς Μπάκος Γεώργιος.

Ἡ φρουρὰ τῶν φυλακῶν ἀπετελεῖτο ἀρχικῶς ἐκ 14 Ἀξιωματικῶν καὶ 100 ὀπλιτῶν χωροφυλακῆς εἰς οἷς προσετέθησαν βραδύτερον 28 Ἀξιωματικοὶ καὶ ὀπλίται μεταφερθέντες ὑπὸ τῶν Ἀγγλων ἐκ Κοζάνης, τῆς δυνάμεως τῆς ἀνελευθερώσεως οὕτω εἰς 142. Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς εἶχεν ἐγκατασταθῆ, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Δεκεμβρίου, εἰς τὰς φυλακὰς καὶ ἡ πεζομάχος πυροβολαρχία τῆς 2ας Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν (60 ἄνδρες).

Περὶ τὴν 02.00 ὥραν τῆς 18ης Δεκεμβρίου ἐξαπελύθη σφοδρὸτάτη ἐπίθεσις κατὰ τῶν φυλακῶν κατόπιν ἰσχυρᾶς προπαρασκευῆς διὰ καταγιστικῆς πυρῆς ἐξ ὄλων τῶν κατευθύνσεων ὑπὸ τοῦ 3ου Συντάγματος Ἀθηνῶν ἐνισχυθέντος καὶ ὑπὸ τοῦ Π/6 Τάγματος Κορίνθου.

Περὶ ὥραν 05.00, δυναμιτισταὶ ἐπέτυχον ὑπὸ τὴν κάλυψιν τοῦ σκότους ν' ἀνατινάξουν τμημα τοῦ βορείου μινδροτοῦ τῶν φυλακῶν καὶ περὶ τὴν 09.00 ὥραν, ἤτοι μετὰ ἐπτάωρον συνεχῆ ἀγῶνα, οἱ ἑλασίται εἰσέδυσαν διὰ τῶν δημιουργηθέντων ρηγμάτων εἰς τὸ προαύλιον, διὰ νέας δὲ προσπαθείας των, ἐπέτυχον τελικῶς νὰ εἰσέλθουν εἰς μίαν τῶν πτερύγων τοῦ κυρίως κτιρίου (ἐπὶ τῆς βορείας πλευρᾶς), ἔνθα καὶ συνέλαβον ἀριθμὸν τινα κρατουμένων, ἐν οἷς τὸν Στρατηγὸν Μπάκον καὶ τὸν τῆς ὑπουργῶν Πειρουνάκη, ἀπομονωθέντας ἐκεῖ.

Περὶ τὴν 10.00 ὥραν οἱ κρατούμενοι, οἱ φύλακες τῶν φυλακῶν, οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς καὶ οἱ Βρεταννοὶ στρατιῶται συνεχεντρώθησαν εἰς τὸ πρὸς τὴν κεντρικὴν εἴσοδον τῶν φυλακῶν τμημα τῶν κτιρίων, ὁπόθεν ἐξηκολούθησαν μαχόμενοι διὰ τῶν περιωρισμένων μέσων των. Ἐπανειλημμένα προσπάθειαι προσεγγίσεως περιπόλων ἐκ τῆς περιμέτρου τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας ἀπέτυχον, διότι ἅπασαι αἱ κατευθύνσεις προσεγγίσεως

(3) Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας.

πρός τὰς φυλακὰς ἐκαλύπτοντο ὑπὸ τοῦ δραστικοῦ πυρὸς τοῦ ΕΛΑΣ.

Περὶ ὥραν 13.30 καὶ ἐνῶ ἡ κατάστασις διὰ τοὺς ἀμυνομένους ἀπέβαινε ἀτόχρημα ἀπελπιστική, συνεπεία ἐξαντλήσεως τῶν πυρομαχικῶν τῶν, ἀνελήφθη παρὰ τῆς III Ε.Ο. Ταξιαρχίας ἰσχυρὰ προσπάθεια πρὸς διάσωσιν τῶν ἐκτελεσθεῖσα ὑπὸ δύο λόχων⁽⁴⁾, ὑποστηριζομένων ὑπὸ δύο βρεταννικῶν οὐλαμῶν ἀρμάτων (6 ἄρματα). Αὕτη ἀπέληξεν εἰς διάσπασιν τοῦ περὶ τὰς φυλακὰς κλοιοῦ, καταστροφὴν τῶν ὄδοφραγμάτων καὶ διάνοιξιν διαδρόμου μέχρι τῆς ἐπὶ τῆς λεωφόρου Ἀλεξάνδρας κυρίας εἰσόδου τῶν φυλακῶν. Διὰ τοῦ οὕτω δημιουργηθέντος «διαδρόμου», τοῦ καλυπτομένου ὑπὸ τῶν πυρῶν τῶν ἀρμάτων καὶ τῶν τμημάτων πεζικοῦ, ἐπετεύχθη περὶ τὴν 15.30 ὥραν ἡ ἐκκένωσις τῆς φρουρᾶς καὶ ἀριθμοῦ κρατουμένων, ἀπάντων διαρρυσάντων πρὸς τὸ στρατόπεδον τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας («Παραπήγματα»). Περὶ ὥραν 18.00 ληξάσης τῆς ἐπιχειρήσεως διασώσεως, ἅπαντα τὰ τμήματα μετὰ τῶν ἀρμάτων ἀπεσύρθησαν ἐντὸς τῆς περιμέτρου.

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ λόχου τοῦ 141ου ΤΕ ἀνῆλθον εἰς 4 νεκροὺς καὶ 10 τραυματίας, ἐξ ὧν 3 Ἀξιωματικοί, αἱ δὲ ἀπώλειαι τοῦ λόχου τῆς III Ε.Ο.Τ. εἰς 2 νεκροὺς καὶ 7 τραυματίας. Αἱ ἀπώλειαι τῆς φρουρᾶς δὲν κατέστη δυνατόν νὰ διαπιστωθῶν ἐπακριδῶς. Ἐκ τῶν κρατουμένων, τινὲς ἐφορευθῆσαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, τινὲς λόγῳ τῆς δημιουργηθείσης συγχύσεως συνελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ, μεταξὺ τῶν ὑποπίων καὶ ὁ κρεουργηθεὶς θραδύτερον εἰς τὰ Κρῶρα Στρατηγὸς Μπάκος καὶ οἱ πλεῖστοι διέφυγον κατὰ τὴν ἐκκένωσιν διασωθέντες.

Αἱ ἐξελίξεις ἐν τῇ περιοχῇ εὐθύνῃ τῆς Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν

Τὴν 15ην Δεκεμβρίου τὸ πρῶτον συγκροτηθὲν τάγμα Ἐθνοφυλακῆς, τὸ 143ον⁽⁵⁾, μετεκινήθη ἐκ τῶν παλαιῶν Ἀνακτόρων καὶ ἐγκατέστησε τὸν Σ.Δ. του εἰς κινηματοθέατρον «Ρεξ» τὰ δὲ τμήματά του εἰς κτίρια τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ τάγμα τοῦτο, τεθὲν ὑπὸ διοίκησιν τῆς Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν, ἐχρησιμοποιήθη πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ τμήματος ἐκείνου τῆς ἀμυντικῆς τῆς περιμέτρου τοῦ ἐξασφαλιζομένου μέχρι τοῦδε λίαν ἀνεπαρκῶς.

(4) Λόχος τοῦ 141ου ΤΕ καὶ λόχος τοῦ 6ου Τάγματος Φρουρῶν.

(5) Τὸ 143ον ΤΕ συνεκροτήθη μεταξὺ 12ης καὶ 14ης Δεκεμβρίου εἰς Παλαιὰ Ἀνάκτορα καὶ ἀπετελέσθη, σχεδὸν ἐξ ἑλοκλήρου, ἐκ τῶν μαχητῶν τῆς Ὀργανώσεως «Χ» οὔτινες μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς περιοχῆς Θησαίου μετεφέρθησαν, τὴν 6ην Δεκ., εἰς II. Ἀνάκτορα.

Πρὸς τοῦτο δύο λόχοι τοῦ τάγματος, μετακινήθεντες ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου θέσεων των, ἐγκατεστάθησαν ὡς ἀκολούθως:

— Λόχος εἰς τὴν μεταξὺ βορείας παρυφῆς Ἀκροπόλεως καὶ πλατείας Μοναστηρακίου περιοχῆς, τὴν γνωστὴν ὡς «Ἀέρηδες», πρὸς ἀπόφραξιν τῆς κατευθύνσεως Θεσείου.

— Λόχος εἰς τὸν μεταξὺ τῶν ὁδῶν Ἑρμού - Αἰόλου - Εὐριπίδου - Ἀθηνᾶς χώρον, πρὸς ἐπιτήρησιν τῆς κατευθύνσεως Ἑρώων (Ψυρρῆ).

Διὰ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως ἐπετεύχθη ἡ αποτελεσματικὴ κάλυψις τοῦ κέντρου τῆς πόλεως ἐκ τῶν κατευθύνσεων Θεσείου καὶ Ψυρρῆ.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, 15ην Δεκεμβρίου καὶ μεταξὺ τῶν ὥρῶν 10.00 - 15.00, ὁ εἰς περιοχὴν Μακρυγιάννη δρῶν λόχος τοῦ 5ου Τάγματος ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τριῶν ἀρμάτων μάχης καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ δυνάμεως τοῦ Σύνταγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη ἐνήργησεν ἐπιτυχῆ ἐκκαθάρισιν τῆς μεταξὺ τῶν ὁδῶν Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου καὶ Μισαραλιώτου κατωκημένῆς περιοχῆς.

Οἱ ἀλεξιπτωτισταὶ καὶ οἱ χωροφύλακες συνεχίσαντες τὴν ἐνέργειάν των καὶ κατὰ τὰς ἐπομένους ἡμέρας, ἤχθησαν τὴν 18ην Δεκεμβρίου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δράκου. Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ὅλης περιοχῆς συνελήφθησαν ὑπερεκατὸν ἔνοπλοι ἐλασῖται, ἀνήκοντες εἰς τὸ βον Σύνταγμα Κορίνθου καὶ ἀνευρέθησαν μεγάλαι ποσότητες ὀπλισμοῦ καὶ πυρομαχικῶν.

Παραλλήλως πρὸς τὴν κίνησιν τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, τὸ εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως εἰσελθὼν τάγμα Kings, τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας, ἐκινήθη διὰ δύο λόχων ἐκ τῆς πλ. Μακρυγιάννη καὶ μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς 18ης Δεκεμβρίου ἤχθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δράκου, εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος μετὰ τοῦ δεξιᾶ ἐνεργήσαντος λόχου ἀλεξιπτωτιστῶν. Τὴν ἐπομένην, 19ην Δεκεμβρίου, τὸ τάγμα, ἐνεργήσας διὰ τοῦ τρίτου λόχου του πρὸς λόφον Φιλοπάπου κατέβαλε τὴν ἐκεῖ ἰσχυρὰν ἐχθρικὴν ἀντίστασιν καὶ κατέλαβε τοῦτον (6).

Τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου τὸ Τάγμα King's ὠλοκλήρωσε τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν συνοικιῶν Κουκάκι, Γαργαρέτα, ἀχθὲν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γενναίου Κολοκοτρώνη, καθέτου πρὸς τὸν ἄξονα κινήσεώς του, ἔνθα καὶ συνεδέθη μετὰ τῆς εἰς ἣν ἀνήκεν 28ης Ταξιαρχίας, ἣτις διὰ τοῦ τάγματος Hampshires, εἶχε καταλάβει, ἀπὸ τῆς 18ης Δεκ., τοὺς λόφους Σικελίας.

(6) Ὁ λόφος Φιλοπάπου κατεῖχτο ὑπὸ τμημάτων τοῦ I/11 Τάγματος ΕΛΑΣ Τριπόλεως ἀνεπτυγμένου εἰς περιοχὰς Ἄνω Πετραλώνων-Θεσείου. Τὰ εἰς συνοικίας Κουκάκι-Γαργαρέτα κοιμμουνιστικὰ τμήματα, ἀνήκον εἰς τὸ 1ον Σύνταγμα Ἀθηνῶν (Τάγμα Καλλιθέας) καὶ βον Σύνταγμα Κορίνθου (III Τάγμα).

Ἐν τῷ μεταξὺ, λόχος τοῦ 5ου Τάγματος Ἀλεξιπρωτιστῶν κινηθεὶς ἐκ τῆς περιοχῆς Ἀκροπόλεως πρὸς δυσμάς, ἐξεκαθάρισεν εὐχερῶς τὰς περιοχὰς Θησείου, Ἀστεροσκοπείου ὡς καὶ τὸν λόφον Νυμφῶν καὶ συνεδέθη, τὴν 23ην Δεκεμβρίου, εἰς ὁδὸν Ἡρακλειδῶν, μετὰ τοῦ ἐκεῖ λόχου τοῦ 4ου Τάγματος Ἀλεξιπρωτιστῶν.

Τὴν ἐπομένην, 24ην Δεκεμβρίου, ὁλόκληρον τὸ 5ον Τάγμα μετεκινήθη, τῇ διαταγῇ τῆς ταξιαρχίας, πρὸς ἀνάληψιν τῶν θέσεων τῆς ἀνεξαρτήτου διμοιρίας καὶ τῶν δύο λόχων τοῦ 143ου ΤΕ ἐν ὄψει τῆς ἐπιχειρήσεως πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς συνοικίας Ἡρώων (Ψυρρῆ).

Ἡ ἐκκαθάρισις τῆς συνοικίας Ψυρρῆ (Ἡρώων)

Μετὰ τὰς ἐπιτυχεῖς ἐνεργείας τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας Πεζικοῦ, αἵτινες ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐπικοινωνίας τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ Φαλήρου, διὰ τῆς λεωφόρου Συγγροῦ, ἀπεφασίσθη ἡ ἀνάληψις ἐπιχειρήσεως πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς Ψυρρῆ ἢ Ἡρώων, ἡ κατάληψις τῆς ὁποίας θὰ διηνοιγεν ὀριστικῶς τὴν λεωφ. Πειραιῶς, ἐτέραν ὁδὸν ἐπικοινωνίας τοῦ κέντρου μετὰ τοῦ λιμένος. Ἡ δαιδαλώδης μορφὴ τῆς παλαιᾶς αὐτῆς συνοικίας μετὰ τῶν πολυἀριθμῶν στενῶν ὁδῶν καὶ παρόδων καὶ τὰ ἀνεγερθέντα πολυἀριθμα ὁδοφράγματα⁽⁷⁾ ἠγόνουν τὴν ἐκεῖ παραμονὴν ἰσχυρῶν τμημάτων τοῦ ἐχθροῦ, τσοῦτω μᾶλλον ὅσω ἡ περιοχὴ δὲν διηκυλόυε τὴν χρησιμοποίησιν ἀρμάτων μάχης ὑποκειμένων εἰς τὴν ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως προσβολῆν ὑπὸ διαφόρων ὄπλων.

Ἡ ταξιαρχία ἀνέθεσε τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης φωλεᾶς

(7) Πίναξ ὁδοφραγμάτων (ἐκ τοῦ δευτέρου πληροφοριῶν τοῦ Βρετ. III Σ. Στρατοῦ).

— 100 μ. νοτίως πλατ. Ἡρώων, εἰς ὁδὸν Καρχισκάκη, ἐκ παλαιῶν σιδηρῶν κενῶν βαρελιῶν, ὕψους 1,05 μ. Ἀμφότερα τὰ πεζοδρόμια ἐλεύθερα.

— Εἰς διασταύρωσιν Ἀγίων Ἀσωμάτων - Μηλιῶν, ἐκ λίθων, ὕψους 0,50 μ.

— Εἰς ὁδὸν Εὐριπίδου, ἐγγὺς διασταυρώσεως μετ' Ἀγ. Δημητρίου, ἐκ λίθων ἐκ κατεδαφισμένων οἰκιῶν. Προσεγγίσεις ὑπονομευμένα.

— Εἰς Εὐριπίδου, ἐγγὺς διασταυρώσεως μετὰ Σοκράτους.

— Εἰς πλατεῖαν Κομμουνδούρου, πρὸ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος.

— Δύο ὁδοφράγματα εἰς πλατεῖαν Ἀγ. Ἀσωμάτων. Τὸ ἐν πέριξ τροχιοδρόμου εἰς εἴσοδον Ἐρμού. Τὸ ἕτερον εἰς δυτικὴν πλευρὰν ἐκκλησίας εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πλατείας Ἀγ. Ἀσωμάτων.

ἀντιστάσεως εἰς τὸ 5ον Τάγμα Ἀλεξιπτωτιστῶν τὸ ὁποῖον θὰ ἐνήργει ἐπὶ τῶν κατευθύνσεων: πλατεῖα Μοναστηρακίου - Πλατεῖα Ἡρώων καὶ Σταθμὸς Θησείου - πλ. Κουμουνδούρου διὰ λόχου ἐφ' ἐκάστης, ἐνῶ συγχρόνως τὸ 6ον Τάγμα θὰ ἴσκει πίεσιν ἀπὸ πλ. Ὁμονοίας πρὸς τὴν πλ. Κουμουνδούρου, διὰ λόχου του.

Ὑπὸ διοίκησιν τοῦ τάγματος ἐτέθησαν δύο οὐλαμοὶ ἀρμάτων μάχης, εἰς οὐλαμοὺς τεθωρακισμένων ὄχημάτων καὶ τὸ 153ον Τ.Ε. (8).

Τὴν 27ην Δεκεμβρίου, περὶ ὥραν 07.30, τὸ τάγμα ἐπετέθη, συμφῶνως τῷ σχεδίῳ, πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς συνοικίας. Οἱ δύο λόχοι τοῦ ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀρμάτων καὶ ἀκολουθοῦμενοι ὑπὸ τῶν λόχων τοῦ 153ου ΤΕ ἐπέτυχον, παρὰ τὴν ἀντιμετωπισθεῖσαν λυσώδη ἀντίστασιν (9), νὰ καταλάβουν μέχρι τοῦ τελευταίου φωτὸς τὸ μέχρι τῆς ὁδοῦ Σαρρῆ τμήμα τῆς συνοικίας. Τὴν ἐπομένην, 28ην Δεκεμβρίου, συνεχισθείσης τῆς ἐπιθέσεως, τὸ τάγμα συνέτριψε τοὺς ἐναπομείναντας θυλάκους ἀντιστάσεως καὶ ἤχθη εἰς πλατεῖαν Κουμουνδούρου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, συνδεθὲν ἐπὶ ταύτης μετὰ τῶν δύο ἐτέρων ταγμάτων τῆς ταξιαρχίας, τοῦ 6ου δεξιὰ καὶ τοῦ 4ου ἀριστερά.

Εἰς τὰ ἐλληνο-βρεταννικὰ τμήματα περιτῆλον μεγάλαι ποσότητες ὀπλισμοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἱκανὸς ἀριθμὸς ὀπλοπολυβόλων καὶ ὄλων, ὡς καὶ παντοειδῆς πολεμικὸν ὕλικόν.

Συνελήφθησαν 150 αἰχμάλωτοι καὶ κατεμετρήθησαν 50 νεκροί, τὸ δὲ τεθωρακισμένον ὄχημα τῶν ἐλασιτῶν κατεστράφη διὰ βολῆς πυροδόλου βρεταννικοῦ ἄρματος.

Διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς ταύτης ἐνεργείας, ἡ Ταξιαρχία Ἀλεξιπτωτιστῶν ἐξεκαθάρισε τελικῶς τὸ νοτίως τῆς Ὁμονοίας ἰσχυρῶς κατεχόμενον τρίγωνον Πειραιῶς - Ἐρμού - Ἀθηνᾶς, ἀρχικὸν ἀντικειμενικὸν τῆς σκοπῆς, καὶ ἐπέτυχε, τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης, τὸν στενὸν σύνδεσμον μεταξὺ τῶν τριῶν ταγμάτων τῆς.

Ἡ ἐπιδρομὴ καὶ ἡ κατάληψις τοῦ Ἀρχηγείου τῆς RAF

Μία τῶν σημαντικωτέρων κρούσεων τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἀναμφιβόλως ἡ

(8) Τὸ 153ον ΤΕ, συγκροτηθὲν μετὰ τὴν 23ην καὶ 25ην Δεκ. εἰς Π. Ἀνάκτορα, ὀπήχθη τακτικῶς ὑπὸ τὴν Ταξιαρχίαν Ἀλεξιπτωτιστῶν.

(9) Ἐν τῇ συνοικίᾳ ἡγωνίζετο Τάγμα τοῦ 4ου ΣΠ/ΕΛΑΣ ὀποστηριζόμενον ὑφ' ἑνὸς τεθωρακισμένου ὄχηματος ἰταλικῆς κατασκευῆς. (Τὸ ἔν ἐκ τῶν δύο, ἄτινα διέθετεν ὁ ΕΛΑΣ).

πλέον έντυπωσιακή εις άποτελέσματα, υπήρξεν ή κατά τοϋ έν Κηφισία έδρεύοντος Άρχηγείου τής RAF έπιδρομή τής 18ης Δεκεμβρίου.

Κάιτοι τὸ έπεισόδιον εξειλίχθη μακράν τοϋ χώρου διεξαγωγής τής κυρίως μάχης και ούδεμίαν έσχεν ούσιαστικήν έπίδρασιν έπ' αϋτής, ή μνεία τούτου κρίνεται σκόπιμος πρὸς ολοκλήρωσιν τής εξιστορήσεως τῶν γεγονότων τής περιόδου ταύτης.

Τὸ άφιχθέν εϋθύς μετά τήν άπελευθέρωσιν Άρχηγείον⁽¹⁰⁾ τῶν έν Έλλάδι άεροπορικῶν δυνάμεων, υπό τὸν Ταξίαρχον Τάτλ, έγκατεστάθη εις Κηφισίαν εις τὰ εκεί ξενοδοχεία «Σέσιλ» (γραφεία έπιτελείου), «Πεντελικόν» (λέσχη και καταλύματα αξιωματικῶν) και «Παλλάς» (καταλύματα όπλιτῶν). Διὰ τήν ασφάλειαν τοϋ στρατηγείου διετίθετο ὁ 2933 Λόχος τής RAF μετά δύο έλαφρῶν A/A πυροβόλων τῶν 40 χλστ. τεταγμένων πρὸ τοϋ «Σέσιλ». Η ὅλη δύναμις τοϋ Άρχηγείου άνήρχετο εις 70 Άξιωματικούς και 600 άνδρας, εξ ὧν μάχιμοι μόνον 150, άνήκοντες εις τὸν λόχον RAF. Τὸ Άρχηγείον τής RAF, καιτοι άπομονωθέν άπό τής ένάρξεως τῶν έχθροπραξιῶν έντός περιοχής έλεγχομένης υπό τής ΙΙ Μεραρχίας τοϋ ΕΛΑΣ και παρά τὸ γεγονός, ὅτι τὰ βρετανικά άεροσκάφη έχρησιμοποιοϋντο ἤδη ένεργῶς κατά τῶν έλασιτῶν, δέν ειχεν ύποστῆ κροϋσίη τινα.

Η έπιχειρήσις άνετέθη υπό τής ΚΕ/ΕΛΑΣ εις τήν ΙΙ Μεραρχίαν, ἣτις διέθεσε πρὸς τοϋτο τμήματα εκ τῶν τριῶν συνταγμάτων τής πεζικοϋ, 34ου ΣΠ, 7ου ΣΠ και 5ου ΣΠ, συνολικῆς δυνάμεως 1000 περίπου έλασιτῶν. Η έπίθεσις εξαπελύθη τήν πρωίαν τής 18ης Δεκεμβρίου μετά χαρακτηριστικῆς διαιότητος κατόπιη ισχυρᾶς προπαρασκευῆς πυρῶν ὄλμων. Τμήμα έλασιτῶν εισέδυσε τολμηρῶς εις τὸν περίβολον τοϋ ξενοδοχείου «Σέσιλ» θέσαν πῦρ εις τὰ εκεί σταθμεύοντα ὄχηματα και κυριεύσαν τὰ πρὸ τής εισόδου δύο A/A πυροβόλα.

Ο άγών συνεχίσθη μετ' αϋξούσης σφοδρότητος μέχρι τῶν άπογευματινῶν ὥρῶν, ὅποτε παρετηρήθη σοβαρά έλλειψις πυρομαχικῶν. Πάραυτα έπεχειρήθη άνεφοδιασμός άπό άέρος, αλλά λόγω τῶν μικρῶν διαστάσεων τοϋ χώρου ρίψεως, τὰ κάνιστρα έρρίφθησαν εκτός στόχου και παρέστη άνάγκη καταστροφῆς των δια πολυβολισμῶν υπό άεροσκαφῶν «Σπιτφάιρ», ὥστε νά μή περιέλθουν εις χείρας τῶν στασιαστῶν. Οϋτω

(10) Υπό τὸ Άρχηγείον τής RAF υπήγοντο πῶσαι αἱ έν Έλλάδι βρετανικά και έλληνικά άεροπορικά μονάδες ἣτοι: 3 μοίρα: τής RAF σταθμεύουσαι εις τὰ άεροδρῶμα Χασανίου (Έλληνικοϋ) και Τατοϋου και 1 μοίρα ζωίξεως τής RAF σταθμεύουσα έν Θεσσαλονίκη.

κατά τὸ τελευταῖον φῶς τῆς ἡμέρας αὐτῆς, 18ης Δεκεμβρίου, ἡ κατάστασις τῆς βρεταννικῆς φρουρᾶς ἐπεδεινώθη. Ἡ τελικὴ ἔφοδος κατὰ τῶν ἀμυνομένων ἐξαπελύθη μετὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 18/19ης Δεκεμβρίου. Περὶ ὥραν 03.30 ὅλαι αἱ ἐπικοινωνίαι εἶχον διακοπῆ, πᾶσα ὄργανωμένη ἀντίστασις κατέπαυσε καὶ μόνον μικρὰ τμήματα ἀπομονωθέντα ἐμάχοντο εἰσέτι εἰς τὸ σκότος. Τὴν 05.30 ὥραν ἀπόσπασμα δυναμιτιστῶν ἀνετίναξε τὴν κυρίαν εἴσοδον τοῦ «Πεντελικοῦ», ὅπερ κατελήφθη καὶ περὶ τὴν 06.00 τοῦ «Σέσιλ». Ἐν τέλει, μετὰ ἀγῶνα διαρκέσαντα ἐπὶ 28ωρον, οἱ Βρεταννοὶ ἐξηναγκάσθησαν εἰς παράδοσιν. Τεθωρακισμένη βρεταννικὴ φάλαγξ⁽¹¹⁾, συγκροτηθεῖσα ἐν τάχει εἰς ἀεροδρόμιον Χασανίου καὶ ἐκκινήσασα ἅμα τῇ ἑφ τῆς 19 Δεκεμβρίου ἀφίχθη εἰς Κηφισιάν μετὰ τὴν λήξιν τοῦ ἀγῶνος καὶ τὴν ἀποχώρησιν τῶν ἐπιδρομέων, οἵτινες εἶχον συμπαραλάβει καὶ τοὺς αἰχμαλωτισθέντας παρ' αὐτῶν Βρεταννοὺς. Αἱ Βρεταννικαὶ ἀπώλειαι, ἐντυπωσιακαὶ ὄντως, ἀνῆλθον εἰς 25 νεκροὺς καὶ 500 περίπου αἰχμαλώτους, ἐξ ὧν 47 Ἀξιωματικοί. Διέφυγον μόνον 119, ἐν οἷς 12 Ἀξιωματικοί.

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ΕΛΑΣ ἀνῆλθον εἰς 80 νεκροὺς καὶ 300 τραυματίας.

(11) Ἐκ τῆς ἑλῆς ἀρμάτων τοῦ 40 Συντάγματος Ἀρμάτων τῆς τελοῦσης ὑπὸ διοίκησιν τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀθηνῶν.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

Η ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XV.

Η ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ (Έπιχειρήσεις ἀπὸ 28ης μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1944)

Προπαρασκευαί

Κατόπιν τοῦ ἐπιτυχοῦς τερματισμοῦ τῶν ἐνεργειῶν τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας, δι' ὧν ἀποκατεστάθη ἡ ἐπικοινωνία τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ Πειραιῶς καὶ τοῦ Φαλήρου διὰ τῆς λεωφόρου Συγγρού, τὸ Βρετ. Στρατηγεῖον ἔκρινεν ὅτι ἐπέστη πλέον ἢ στιγμή διὰ τὴν ἀνάληψιν σειρᾶς εὐρειῶν ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς πρωτευούσης. Ὡς πρῶτον ὄψιμα ἀπεφασίσθη ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τῆς πόλεως.

Τὸ τμήμα τοῦτο, τὸ περιλαμβάνον τὰς ἀνατολικῶς καὶ νοτίως τοῦ Ἰλισσοῦ ποταμοῦ συνοικίας τῆς πόλεως, ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς Ν. Σμύρνης καὶ ἐν συνεχείᾳ, κατὰ μῆκος τοῦ ποταμοῦ, μέχρι τῶν βορείων παρυφῶν τῆς Καισαριανῆς, κατείχετο ὑπὸ μονάδων τῆς I Ταξιαρχίας ΕΛΑΣ ἐχούσης, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐπιθέσεως, τὴν ἀκόλουθον διάταξιν:

- Τὸ 2ον Σύνταγμα μετὰ μικρᾶς δυνάμεως τοῦ 1ου Συντάγματος εἰς Καισαριανήν, Παγκράτι, Ν.Κόσμον, Δουργοῦτι, Κατσιπόδι.
- Τὸ II/34 Τάγμα (II Μεραρχίας) ἐφεδρεία τῆς ταξιαρχίας εἰς συνοικισμὸν Ν. Ἐλθετίας.

— Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς οὐλαμὸς πεδίου πυροβολικοῦ (1).

Αἱ ἀνωτέρω δυνάμεις, ἀφ' ἧς τὰ τμήματα τῆς 4ης Μεραρχίας τὰ κινηθέντα διὰ τῆς λεωφόρου Συγγροῦ συνηγώθησαν μετὰ τῆς Arkforce εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, κατ' οὐσίαν ἐτέλουν ἐν ἀπομονώσει, ἀποκοπέντος ὀριστικῶς τοῦ συνδέσμου των μετὰ τῶν λοιπῶν κομμουνιστικῶν τμημάτων τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω περιοχῶν ἡ Καισαριανὴ ἀπετέλει τὸ πλέον ἰσχυρὸν κέντρον ἀντιστάσεως τῶν κομμουνιστῶν, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία τῆς ὡς «Στάλινγκραντ τῶν Ἀθηνῶν». Διέθετε τὰς μεγαλυτέρας καὶ πλέον φανατισμένας δυνάμεις. Ἐκάστη οἰκία εἶχε μεταβληθῆ εἰς φρούριον, αἱ δὲ ὁδοὶ ἦσαν πλήρεις ὁδοφραγμάτων, νάρκαι δὲ καὶ παγίδες συνεπλήρωναν τὴν ἰσχυρὰν ὀργάνωσιν.

Κατὰ τῶν δυνάμεων τούτων, ἐσχεδιάσθη μία ἐπιχειρήσις κυκλώσεως ἐν τῇ πλαίσιῳ τῆς ὁποίας:

- Ἡ III Ἑλληνικὴ Ὅρεινὴ Ταξιαρχία θὰ ἐπετίθετο κατὰ τὸν ἄξονα Καισαριανῆ - Παγκράτι.
- Ἡ 4η Βρετ. Μεραρχία θὰ ἐπετίθετο ἐπὶ τῆς κατευθύνσεως Κασσιόδι - συνοικισμὸς Ὑμηττοῦ.
- Ἡ 23η Τεθ. Ταξιαρχία θὰ ἦσκει πίεσιν ἐπὶ τῆς κατευθύνσεως Ζάππειον - Ἀρδηττὸς - Προφ. Ἡλίας Παγκρατίου.

Αἱ ἐνέργειαι τῆς 4ης Βρεταν. Μεραρχίας

Τὴν 26ην Δεκεμβρίου ἡ μεραρχία προέβη εἰς ἀναδιάταξιν τῶν μονάδων τῆς.

Ἡ Blockforce προωθηθεῖσα ἐκ τοῦ Πειραιῶς, ἀντικατέστησε τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς 12ην Ταξιαρχίαν, ἡ ὁποία ἐγκατεστάθη ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν τομέα τῆς 28ης Ταξιαρχίας. Τὸ πεζομάχον τάγμα πυροβολικοῦ, κινήθην ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς Ν. Σμύρνην, ἀντικατέστησε τὴν ἐκεῖ 10ην Ταξιαρχίαν, ἣτις ἀπεδεδεσμεύθη διὰ τὴν ἐπίθεσιν.

Οὕτως, ἡ 4η Μεραρχία διέθεσε διὰ τὴν ἐπιχειρημένην ἐπιχείρησιν: Τὴν 10ην Ταξιαρχίαν Πεζικοῦ ἐκ τριῶν ταγμάτων πεζικοῦ, τέσσαρας

(1) Τὰ διατεθέντα ἀπὸ 9ης Δεκεμβρίου δύο πυροβόλα τῶν 75.

οὐλαμούς ἀρμάτων μάχης (12 ἄρματα) ἐκ τοῦ 50οῦ ΣΑ. καὶ τὰ πυρὰ μοίρας πεδινοῦ πυρ/κοῦ ἐκ τοῦ μεραρχιακοῦ πυρ/κοῦ (8 πυροβόλα).

ὑπὸ διοίκησιν τῆς ταξιαρχίας ἐτέλουν ὡσαύτως καὶ τὰ 147ον καὶ 152ον τάγματα Ἐθνοφυλακῆς, εὑρισκόμενα εἰς περιοχὴν Ν. Σμύρνης.

Ὀλίγον πρὸ τῆς αὐγῆς τῆς 28ης Δεκεμβρίου, τὸ τάγμα Surreys ἐξορμήσαν ἐκ τῆς περιοχῆς Ν.Σμύρνης, ἐπετέθη ἄνευ προπαρασκευῆς πυρ/κοῦ πρὸς ἀνατολικὴν κατεύθυνσιν. Ἄμα τῇ ἔφ τὰ δύο ἕτερα τάγματα τῆς ταξιαρχίας ἠκολούθησαν, μὲ τὸ Bedfords εἰς τὸ δεξιὸν καὶ τὸ DCLI εἰς τὸ ἀριστερόν, καὶ περὶ τὴν ἐσπέραν ἡ ταξιαρχία εἶχεν ἐκκαθαρίσει, κατόπιν ἐλαφρᾶς ἀντιστάσεως, διὰ μὲν τοῦ δεξιᾶ ἐνεργούντος τάγματος Bedfords τὴν συνοικίαν Κατσιπόδι, διὰ δὲ τοῦ ἀριστερά Surreys τὸ Δουργοῦτι (μέχρι λεωφ. Ἄλωπεκῆς) καὶ κατεῖχε τοὺς δεσπόζοντας τῆς ὅλης περιοχῆς λοφίσκους Ἀγίου Γεωργίου (μεταξὺ τῶν συνοικιῶν Δουργοῦτι - Κατσιπόδι).

Τὴν νύκτα τῆς 28/29 Δεκεμβρίου, τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ, ἀντεπιτεθέντα προσεπάθησαν γὰ διασπάσουν τὰς εἰς Κατσιπόδι θέσεις τοῦ τάγματος Bedfords, ἐπέτυχον δὲ ν' ἀπωθήσουν πρὸς στιγμὴν διμοίριαν τοῦ τάγματος καὶ γὰ συλλάβουν 17 αἰχμαλώτους. Κατόπιν ἀγῶνος διαρκέσαντος καθ' ὅλην τὴν νύκτα, οἱ Βρεταννοὶ διετήρησαν τὰς θέσεις των καὶ τὴν ἐπομένην, 29ην Δεκεμβρίου, ἡ ταξιαρχία, συνεχίσασα τὴν προχώρησίν τῆς, ὀλοκλήρωσε τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν συνοικιῶν Δουργοῦτι καὶ Κατσιπόδι.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, 29ην Δεκεμβρίου, τὸ τάγμα King's (2) τῆς 28ης Ταξιαρχίας ἐκινήθη εἰς τὸ ἀριστερόν τῆς 10ης Ταξιαρχίας καὶ ἐξεκαθάρισε τὴν μεταξὺ τῶν ὁδῶν Ἄλωπεκῆς - Βουλαιαγμένης συνοικίαν Κυνοσάργους ἄνευ αἰσθητῆς ἐχθρικῆς ἀντιδράσεως. Ὄψω, κατὰ τὸ λυκόφωσ τῆς 29ης Δεκεμβρίου, ὀλόκληρος ἡ δυτικῶς τῆς λεωφ. Βουλαιαγμένης κατωκημένη περιοχὴ (συνοικίαι Κατσιπόδι, Δουργοῦτι, Κυνοσάργους) κατεῖχετο σταθερῶς ὑπὸ βρεταννικῶν μονάδων.

Τὴν ἐπομένην, 30ὴν Δεκεμβρίου, τὰ ἀκολουθοῦντα τοὺς Βρεταννοὺς τάγματα Ἐθνοφυλακῆς ἐπεδόθησαν εἰς μεθοδικὴν ἐξερεύνησιν τῆς ὅλης περιοχῆς μὲ διλοχίαν τοῦ 147ου TE εἰς Δουργοῦτι, διλοχίαν τοῦ ἰδίου τάγματος εἰς Κατσιπόδι καὶ ὀλόκληρον τὸ 146ον TE εἰς Κυνοσάργους.

Τὴν 31ην Δεκεμβρίου ἡ 10η Ταξιαρχία, συνεχίσασα τὴν ἄνευ ἀντι-

(2) Τὸ τάγμα King's, ἔχον ὑπὸ διοίκησιν διλοχίαν τοῦ 146ου TE, εἰρήσκατο ἀπὸ 19ης Δεκ. εἰς συνοικίας Μακρυγιάννη-Γαργαρέτα, ἐνῶ τὸ τάγμα Hampshires, ἔχον ὑπὸ διοίκησιν τὴν ἑτέραν διλοχίαν τοῦ 146ου T.E., εἰρήσκατο εἰς Κουκάκι-Φιξ. Τὸ τρίτον τάγμα τῆς ταξιαρχίας, τὸ Somersets, εἰς στρατώνας Ρούφ.

στάσεως προχώρησιν της, εισέδυσε περί την 16.00 ώραν εις τὸν συνοικισμὸν Ὑμηττοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς Κοπανᾶ. Ἀκολούθως περίπολοι μετὰ οὐλαμοῦ ἀρμάτων ἤχθησαν μέχρι τοῦ συνοικισμοῦ Βύρωνος, ὅπου καὶ ἐπραγματοποίησαν τὸν σύνδεσμον μετὰ τῆς III EOT. Ἐκ τῶν ἀκολουθούντων ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς, τὸ 147ον Τ.Ε. προωθήθη καὶ ἐκλιμακώθη κατὰ λόχους εἰς συνοικισμοὺς Ὑμηττοῦ, Κοπανᾶ, Βύρωνος, Γούδας, τὸ 146ον Τ.Ε. παρέμενεν εἰς περιοχὴν Κυνοσάργους, τὸ δὲ 152ον Τ.Ε. μετεκινήθη ἐκ Ν. Σμύρνης εἰς Δουργούτι.

Αἱ ἀπώλειαι τῶν Βρετανῶν ὑπῆρξαν ἀσήμαντοι, συμποσοῦμεναι εἰς 5 νεκρούς, ἐνῶ αἱ τῶν ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς, ἀνῆλθον εἰς 1 νεκρὸν καὶ 4 τραυματίας ἐκ τοῦ 147ου Τ.Ε.

Ἡ ἐπιβοηθητικὴ ἐνέργεια τῆς 23ης Τεθωρακισμένης Ταξιαρχίας

Διὰ τὴν ἐνέργειαν ταύτην ἡ ταξιαρχία διέθεσε τὸ τάγμα KRRC, ἕλην πεζομάχον ἐκ τοῦ 40οῦ Σ.Α., τρεῖς οὐλαμοὺς ἀρμάτων (9 ἄρματα) ἐκ τοῦ 45ου ΣΑ καὶ πυρὰ πυροβολαρχίας πεδινοῦ πυροβολικοῦ. Ἡ ὑπόλοιπος εἰς ἄρματα μάχης δύναμις τοῦ 46ου ΣΑ εἶχε κατανεμηθῆ εἰς τὰς δύο ἑτέρας ταξιαρχίας.

Ἡ ἐπιχείρησις ἤρχισε περί τὴν 07.00 ὥραν τῆς 29ης Δεκεμβρίου. Δύο λόχοι τοῦ τάγματος KRRC, ἐξορμήσαντες κατόπιν καταγισμοῦ πυρὸς πολυβόλων καὶ βλμων ἐκ τοῦ περὶ τὸ Ζάππειον χώρου, διέβησαν τὴν κοίτην τοῦ Ἰλισσοῦ ποταμοῦ⁽³⁾ καὶ ὑποστηριζόμενοι στενωῶς ὑπὸ ἐξ ἀρμάτων μάχης, κατέλαβον μέχρι 11.00 ὥρας, ἄνευ σοβαρᾶς ἐχθρικῆς ἀντιδράσεως, τοὺς ἀντικειμενικοὺς τῶν σκοποῦς. (Λόχος ἐπὶ Ἀρδηττοῦ καὶ λόχος εἰς στήλας Ὀλυμπίου Διός).

Ἀκολούθως, ὁ τρίτος λόχος τοῦ τάγματος μετὰ οὐλαμοῦ ἀρμάτων ἐκινήθη πρὸς ἐξερεύνησιν τῆς ἀνατολικῶς τοῦ Σταδίου κατωφημένης περιοχῆς, ἀχθεὶς ἄνευ ἀντιστάσεως μέχρι τῆς πλ. Πλαστήρα, ἐνῶ ὁ τέταρτος λόχος τοῦ τάγματος μετὰ τοῦ ἑτέρου οὐλαμοῦ ἀρμάτων προέβη εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς μέχρι τῆς ὁδοῦ Ἀναπαύσεως κατωφημένης περιοχῆς (συνοικία Μέτς).

Ἡ εἰς τὸ ἀριστερὸν τοῦ τάγματος πεζομάχος ἕλη τοῦ 40οῦ Σ.Α.,

(3) Σήμερον διέρχονται ἐπὶ τῆς καλυφθείσης κοίτης τοῦ Ἰλισσοῦ αἱ λεωφόροι Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ Ἰλισσοῦ.

κινηθείσα περί τήν 07.15 ὥραν ἐκ τοῦ περί τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον χώρου, ἐξεκαθάρισε τῇ ὑποστηρίξει: τριῶν ἀρμάτων μέχρι: τῆς 10.00 ἰδὲ μέχρι τῆς ὁδοῦ Διοχάρους τμήμα τῆς συνοικίας Παγκρατίου.

Περί τήν 14.30 ὥραν ἡ ἔλη προωθήθη ἄνευ ἀντιστάσεως μέχρι τῆς βορείας παρυφῆς τοῦ ἄλλουσις Παγκρατίου, συνδεθείσα κατὰ τὸ τελευταῖον φῶς μετὰ τμημάτων τῆς ἀριστερὰ δρώσης III Ε.Ο.Τ.

Τὴν ἐπομένην, 30ὴν Δεκεμβρίου δύο λόχοι τοῦ 148ου ΤΕ, κινηθέντες ἐκ τῶν δυτικῶς τοῦ Ἰλισσοῦ θέσεών των, ἐγκατεστάθησαν ἐπὶ τῶν καταληφθεισῶν περιοχῶν ἀποδεδειχθέντες τὰ ἐκεῖ βρεταννικὰ τμήματα.

Ὁ ἀγὼν εἰς Καισαριανὴν κρίνει τὴν ὅλην ἐπιχείρησιν

Ἡ III Ὀρεινὴ Ταξιαρχία ἀνέθεσε τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν συνοικιῶν Καισαριανῆς καὶ Βύρωνος εἰς τὸ Συγκροτῆμα Συνταγματάρχου Παπαδοπούλου ἀποτελεσθὲν ἐκ τῶν 2ου καὶ 3ου Ὀρεινῶν Ταγματῶν, ἐκ τοῦ 1ου Λόχου τοῦ 1ου Ὀρ. Τάγματος, ἐκ τοῦ 148 Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς καὶ ἐκ διλοχίας Χωροφυλάκων (4).

Πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Συγκροτήματος διετέθησαν τρεῖς οὐλαμοὶ ἀρμάτων (9 ἄρματα μάχης), οὐλαμοὶ τεθωρακισμένων (3 τεθωρακισμένα) καὶ πυρὰ βρεταννικῆς πυροβολαρχίας πεδινοῦ πυροβολικοῦ (4 πυροβόλα), τεταγμένης εἰς χῶρον «Παραπηγμάτων».

Ἡ ἐπίθεσις ἤρχισεν αἰφνιδιαστικῶς περί τήν 07.15 ὥραν τῆς 29ῆς Δεκεμβρίου ἐξελιχθείσα ὡς κατωτέρω:

Τὸ εἰς τὸ δεξιὸν ἐνεργοῦν 2ον Ὀρ. Τάγμα, ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τριῶν ἀρμάτων καὶ τριῶν τεθ. ὄχημάτων, ἐξώρμησεν ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Νοσοκομείου Συγγροῦ πρὸς κατάληψιν τοῦ εἰς τὴν συνοικίαν Συγγροῦ ὑψώματος Μαυρομάτη (5) καὶ τοῦ μέχρι τῆς ὁδοῦ Φαρσάλων δυτικοῦ τμήματος τῆς συνοικίας Καισαριανῆς.

Ὁ κατὰ τοῦ ὑψώματος Μαυρομάτη ἐπιτεθείς λόχος αἰφνιδιάσας τὸν ἐχθρὸν κατέλαβε μέχρι: 08.15 τὸν ἀντικειμενικὸν του σκοπὸν.

Ἀνατολικώτερον, ὁ πρὸς Καισαριανὴν ἐνεργῶν λόχος προσέκρου-

(4) Ἴδὲ κείμενον διαταγῆς ἐπιχειρήσεων τοῦ Συγκροτήματος ἐν Παραρτήματι: 11.

(5) Ἐψῶμα κείμενον Β.Δ. τῆς συμβολῆς τῶν ὁδῶν Φορμίωνος καὶ Ἰμμητοῦ, δεσπάζον τῆς ὅλης περιοχῆς Συγγροῦ.

σεν εις ἀποφασιστικὴν ἀντίστασιν, ἐμπλακείς εις σκληρὸν ἀγῶνα ἀπὸ οἰκίας εις οἰκίαν πρὸς τὰ τμήματα τοῦ κατέχοντος τὴν περιοχὴν Τάγμα-
τος τοῦ ΕΛΑΣ.

Τελικῶς τὸ 2ον Τάγμα κατώρθωσε νὰ ὀλοκληρώσῃ μέχρι τῆς 16.00 ὥ-
ρας τὸν ἀντικειμενικὸν του σκοπὸν, καταλαβὼν τὴν συνοικίαν Συγγροῦ,
ὡς καὶ τὸ μέχρι τῆς ὁδοῦ Φαρσάλων⁽⁶⁾ δυτικὸν τμήμα τῆς Καισαριανῆς.
Κατὰ τὸ τελευταῖον φῶς, τὸ τάγμα συνεδέθη δεξιὰ μὲν μετὰ τῆς πεζο-
μάχου Ἰλῆς τοῦ 40οῦ Σ.Α., ἀριστερὰ δὲ μετὰ τοῦ 148ου ΤΕ. Συνελήφθη-
σαν περὶ τοὺς 100 αἰχμάλωτοι καὶ ἐκυριεύθησαν 4 πολυβόλα, 3 ἀτομικοὶ
ὄπλοι, 16 αὐτόματα καὶ ἑκατοντάς τυφεκίων. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ 2ου
Τάγματος ἀνῆλθον εις 6 νεκρούς, ἐξ ὧν 2 Ἀξιωματικοί, καὶ εις 17 τραυ-
ματίας, ἐξ ὧν 1 Ἀξιωματικός.

Τὸ εις τὸ κέντρον ἐνεργοῦν 148ον ΤΕ ἐπετέθη τὴν 07.30 ὥραν
διὰ διλοχίας κατὰ τῆς Καισαριανῆς καὶ ἐν τῇ μεταξύ τῶν ὁδῶν Ταντάλου
(δεξιόν) καὶ Κλαζομενῶν (ἀριστερὸν) ζώνῃ, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ ση-
μειώσῃ πρόοδον, καθηλωθὲν πρὸ ἰσχυρῶν ἀντιστάσεων ἐπὶ τοῦ ἀντερεί-
σματος Κουπονίων μέχρι τῆς 14.30 ὥρας, ὁπότε ὁ ἀντίπαλος, ἀπειλούμε-
νος διὰ πλήρους ἀποκοπῆς ὑπὸ τοῦ εις τὸ ἀριστερὸν ἐπιτιθεμένου 3ου
Ὀρεινοῦ Τάγματος, συνεπτύχθη. Οὕτως, ἡ διλοχία τοῦ 148ου ΤΕ ἐπρο-
χώρησεν ἄνευ σχεδὸν ἀντιστάσεως, κατέλαβε τὸ κέντρον τῆς Καισαρια-
νῆς καὶ μέχρι τῆς 16.00 ὥρας ἤχθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καισαριανῆς, σήμερον
Βασιλέως Κωνσταντίνου.

Τὸ εις τὸ ἀριστερὸν ἐνεργοῦν 3ον Ὀρ. Τάγμα, ὑποστηριζόμενον
ὑπὸ ἐξ ἀρμάτων μάχης, ἐπετέθη τὴν ἰδίαν ὥραν ἐξ ἀνατολῶν ἐπὶ τῆς κατευ-
θύνσεως Μονὴ Ἀγίου Ἰωάννου Προδρόμου - Μονὴ Ἀναλήψεως.

Τὸ τάγμα κατέλαβε, κατόπιν λυσσώδους ἀγῶνος πρὸς τμήματα τοῦ
I Τάγματος ΕΛΑΣ μέχρι 14.30 ὥρας, τὴν ἀνατολικὴν παρυφῆν τῆς Και-
σαριανῆς καὶ ἐκινεῖτο πρὸς Μονὴν Ἀναλήψεως, ὅτε ἡ καθήλωσις τοῦ εις
τὸ κέντρον ἐνεργοῦντος 148ου ΤΕ ἠνάγκασε τοῦτο νὰ στραφῇ ὀλοκληρὸν
ἐπὶ δυτικῆς κατευθύνσεως ἐπιθέσεως, κατὰ τὸν ἄξονα τῆς ὁδοῦ Καισαρια-
νῆς.

Ὁ ἐχθρὸς ἀπειληθεὶς ἐκ τῆς τριαύτης κινήσεως διὰ κυκλώσεως
καὶ πλήρους ἀποκοπῆς, συνεπτύχθη ἐν σπουδῇ πρὸς νότον μετὰ μεγάλων
ἀπωλειῶν, ἐκκενώσας τὸν συνοικισμὸν Καισαριανῆς.

Μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ ταύτην κίνησιν, τὸ τάγμα ἐστράφη ἐκ νέου πρὸς

(6) Σήμερον ὁδὸς Χίου.

νοτιοδυτικήν κατεύθυνσιν, αλλά πυκνά πυρά εκ τῆς Μονῆς τῆς Ἀναλήψεως ἀνέκοψαν πρὸς στιγμήν τὴν προχώρησίν του. Περὶ τὴν 15.15 ὥραν, ἀεροσκάφη τῆς RAF ἐξουδετέρωσαν διὰ σφοδροῦ ρουκετοβολισμοῦ τὴν ἐστίαν ταύτην ἀντιστάσεως καὶ τὸ τάγμα, ἐπαναλαβὸν τὴν προχώρησίν του, κατέλαβε περὶ τὴν 17.00 ὥραν τὸ Σκοπευτήριον Καισαριανῆς καὶ ἤχθη μέχρι τῆς ὁδοῦ Φορμίωνος, ἐνθα, λόγῳ τοῦ ἐν τῷ μεταξῷ ἐπελθόντος σκότους, ἀνέκοψε τὴν περαιτέρω κίνησίν του, ἐκπέμψαν περιπόλους πρὸς Μονὴν Ἀναλήψεως.

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ τάγματος ἀνῆλθον εἰς 4 νεκρούς, ἐξ ὧν 1 Ἀξιωματικὸς διοικητῆς λόχου, καὶ εἰς 3 τραυματίας.

Ὅτω, μέχρι τῆς 17.00 ὥρας τὸ Συγκρότημα Παπαδοπούλου δολοκλήρωσε τοὺς ἀντικειμενικοὺς του σκοποὺς. Ὀλόκληρος ὁ συνοικισμὸς Καισαριανῆς μέχρι τῆς ὁδοῦ Φορμίωνος κατείχετο ὑπὸ τοῦ 3ου Ὁρ. Τάγματος, ὁ δὲ συνοικισμὸς Συγγροῦ ὑπὸ τοῦ 2ου Ὁρ. Τάγματος.

Ὁ ἀγὼν εἰς Καισαριανὴν διεξήχθη μετὰ πείσματος ἐκατέρωθεν καὶ ὑπῆρξεν ὁ σκληρότερος ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐπιχειρήσεων.

Οἱ ἐλασῖται, γνωρίζοντες ὅτι ἡ πτώσις τῆς Καισαριανῆς, τοῦ «Στάλιγκραντ» τῶν Ἀθηῶν, θὰ ἐδάρυε μεγάλως ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ συνόλου τῆς μάχης, ἠμύνθησαν μετὰ χαρακτηριστικῆς λύσεως ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν καὶ ἀπὸ ὁδοῦ εἰς ὁδόν (7).

Τελικῶς ἐκάμφθησαν πρὸ τῆς ὀρμητικότητος τῶν ἀνδρῶν τῆς III Ταξιαρχίας, ὑποστάντες τοιαύτην φθοράν, ὥστε ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς 29 - 30 Δεκεμβρίου νὰ διαρρεῦσουν πανικόδλητοι διὰ τῆς ἡμιονικῆς ὁδοῦ Καρέα πρὸς Λιόπеси, ἐγκαταλείψαντες ἀμαχητὶ τοὺς συνοικισμοὺς Βύρωνος, Ἀναλήψεως καὶ Ζωοδόχου Πηγῆς. Οἱ κομμουνισταὶ ἐγκατέλειψαν φεύγοντες ἅπαν τὸ βαρὺ ὕλικόν των, ἐν οἷς καὶ τὰ 2 πεδινὰ πυροβόλα τῶν 75 χλστ., 1 Α/Τ πυροβόλον τῶν 37 χλστ., 10 πολυβόλα, 5 ὄλμους καὶ 400 τυφέκια, ἐνῶ αἱ εἰς ἔμψυχον ὕλικόν ἀπώλειαι των ἀνῆλθον εἰς 150 καταμετρηθέντας νεκρούς καὶ 300 αἰχμαλώτους.

Αἱ συνολικαὶ ἀπώλειαι τῆς III ΕΟΤ ἀνῆλθον εἰς 10 νεκρούς, ἐκ

(7) Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ κατωτέρω ΑΠ 107 διαταγὴ τῆς I Ταξιαρχίας τοῦ ΕΛΑΣ ἐκπεμφθεῖσα τὴν ἰδίαν ἡμέραν πρὸς τὰ 1ον καὶ 2ον Συντάγματα τῆς: «Κρατῆστε πάση θυσίᾳ μέχρις ἐπελεύσεως σκότους τὰς κατεχομένους τώρα θέσεις σας. Φροντίστε νὰ ἐπιβληθῆτε στὰ τμήματά σας καὶ νὰ ἀνασυγκροτηθῆτε ὅσο μπορείτε γρήγορα ἐπὶ τῶν θέσεων σας. Τιμωρῆστε σκληρὰ τοὺς λιποψυχοῦντας καὶ φυγάδας».

τῶν ὁποίων 3 Ἀξιωματικοί, καὶ εἰς 20 τραυματίας, τοῦ δὲ 148ου ΤΕ εἰς 2 νεκροὺς καὶ 10 τραυματίας.

Τὴν ἐπομένην, 30ὴν Δεκεμβρίου καὶ ἀπὸ 07.00 ὥρας, τὸ Συγκρότημα Παπαδοπούλου ἐσυνέχισε τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ προώθησε τὰ τμήματά του ἄνευ ἀντιδράσεως ὡς ἀκολούθως:

— Τὸ 2ον Ὅρ. Τάγμα συνεπλήρωσε τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ Παγκρατίου μέχρι ὑψ. Προφῆτου Ἡλιοῦ.

— Τὸ 3ον Ὅρ. Τάγμα κατέλαβε τοὺς συνοικισμοὺς Ν. Ἐλβετίας καὶ Βύρωνος καὶ ἀπέστειλεν ἰσχυρὰς περιπόλους εἰς συνοικισμοὺς Κοπανᾶ καὶ Ὑμηττοῦ.

— Τὸ 148ον ΤΕ, τέλος, συνέχισε τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ συνοικισμοῦ Καισαριανῆς.

Κατὰ τὴν ἐπέλευσιν τοῦ σκότους ἡ ταξιαρχία εἶχεν ἐκκαθαρίσει πλήρως τοὺς συνοικισμοὺς Παγκρατίου, Ν. Ἐλβετίας καὶ Βύρωνος μέχρις ὁδοῦ Χρυσοστόμου Σμύρνης καὶ Προφ. Ἡλιοῦ Παγκρατίου.

Τὴν ἐπομένην, 31ην Δεκεμβρίου, ἡ ΙΙΙ ΕΟΤ ὀλοκληρώσασα τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ τῶν περιοχῶν Ἀγαλήψεως, Ζ. Πηγγῆς συνεδέθη εἰς Κοπανᾶ διὰ περιπόλων μετὰ τῆς 10ης Βρετ. Ταξιαρχίας.

Τὴν ἴδιαν ἡμέραν ἀφίχθησαν καὶ τὰ πυροδόλα τοῦ ΙΙΙ Σ.Π.Π. (24 πυροδόλα τῶν 25 λιθρῶν) τῆς ταξιαρχίας, ὡς καὶ τὰ κάρριερς καὶ οἱ 12 ὄλμοι 3' τοῦ 2ου καὶ 3ου Ὅρ. Ταγμάτων τῆς.

Οὕτω, κατόπιν τριήμερου ἀγῶνος, τερματισθέντος περὶ τὸ τελευταῖον φῶς τῆς 31ης Δεκεμβρίου, αἱ ἀνατολικαὶ συνοικίαι τῆς πρωτεύουσος ἐξεκαθαρίσθησαν πλήρως.

Ἡ εἰς τόσον βραχὺν χρόνον πραγματοποιηθεῖσα ἐπιτυχία ὠφείλετο κυρίως εἰς τὴν ἐπωμισθεῖσαν τὸ ὅλον βάρος τῆς ἐπιχειρήσεως ΙΙΙ Ε.Ο.Τ., ἥτις διὰ τῆς θαρραλέας καὶ ἐντέχνου καταλήψεως τῆς Καισαριανῆς συνέτελεσεν εἰς τὴν πλήρη κατάρρευσιν καὶ ἤτταν τῶν κομμουνιστῶν εἰς ὅλην τὴν νοτιοανατολικὴν περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν ὅλην ἐπιχείρησιν ἀνακοινωθὲν τοῦ Βρετανικοῦ Στρατηγείου τῆς 30ης Δεκεμβρίου ἀνέφερε τὰ ἐξῆς:

«Σημαντικὴ πρόοδος συνετελέσθη ὑπὸ τῶν στρατευμάτων μας εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις ἐκκαθαρίσεως τῶν ΝΑ προαστείων Καισαριανῆς, Παγκρατίου, Κυνοσάργου καὶ Κατσιποδίου.

Τὰ στρατεύματά μας ξηρᾶς ὑπεστηρίχθησαν στενωδῶς ὑπὸ τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῆς ἀεροπορίας, ἥτις ἐπετίθετο διὰ ρουκετῶν καὶ πολυβόλων ἐναντίον τῶν ὄχυρῶν θέσεων τῶν στασιαστῶν, τῶν ὁποίων τὰ πρᾶ κατεσίγησαν ἀποτελεσματικῶς».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΧVI.

Η ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ (Ἐπιχειρήσεις ἀπὸ 2ας μέχρι 5ης Ἰανουαρίου 1945)

Σχέδιον ἐπιθέσεως καὶ κατανομῆ δυνάμεων

Μετὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἀνατολικῶν συνοικιῶν τῶν Ἀθηνῶν ἀπέμενε, πρὸς δλοκλήρωσιν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πρωτεύουσῆς, ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ βορείου τμήματος τῆς πόλεως.

Ἡ περιοχὴ αὕτη ὠρίζετο ὑπὸ περιμέτρου ὕλοποιουμένης γενικῶς ὑπὸ τῆς γραμμῆς λεωφόρος Κηφισίας-τέρμα Ἀμπελοκήπων-λεωφόρος Ἀλεξάνδρας-βόρειαι καὶ δυτικαὶ παρυφαὶ Λυκαδηττοῦ-ὁδὸς Σόλωνος-πλατεῖα Κάνιγγος-παρυφαὶ Ὀμονοίας.

Περαιτέρω, πρὸς νοτιοδυτικὴν κατεύθυνσιν, ἡ γραμμὴ αὕτη ἐξετείνεται παραλλήλως τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς μέχρι τῆς συμβολῆς τῆς μετὰ τῆς Ἰερᾶς ὁδοῦ, ἔνθα καμπτομένη πρὸς δυσμᾶς, ἠκολούθει τὴν τελευταίαν αὐτήν.

Βάσει τοῦ καταρτισθέντος σχεδίου ὁ ἐλιγμὸς τοῦ Διοικητοῦ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀθηνῶν (Ἀντιστράτηγος Χῶκεσγουερθ) ἀπέβλεπεν, εἰς συντριβὴν τῶν κατεχουσῶν τὸ ἀνωτέρω τμήμα τῆς πόλεως κομμουνιστικῶν δυνάμεων, δι' ἐνεργείας ἐπὶ δύο κατευθύνσεων, ἐκ Γουδι καὶ Ρούφ, συγκλινοῦσῶν δίκην λαβίδος πρὸς τὰς βορείας ἐξόδους τῆς πόλεως.

Κατ' ἀκολουθίαν εἰς τὰς συμμετεχούσας μεγάλας μονάδας ἀνετέθησαν αἱ ἀκόλουθοι ἀποστολαί:

— Ἡ 28ῃ Ταξιαρχία ἐπιτιθεμένη πρὸς δυσμᾶς, ἐν τῇ γενικῇ κατευθύνσει Στρατῶνες Γουδί-συνοικισμὸς Ἀβέρωφ, γὰ ὑπερκεράσῃ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τοῦ ἐχθροῦ.

— Ἡ 12ῃ Ταξιαρχία ἐπιτιθεμένη πρὸς βορειοανατολάς, ἐν τῇ κατευθύνσει Στρατῶνες Ρούφ-συνοικισμὸς Βύθουλα-συνοικία Ἀκαδημία Πλάτωνος, γὰ ἀπειλήσῃ ἀπὸ νότου τὴν ἐχθρικὴν διάταξιν.

— Ἡ Arkforce (1) γὰ διαρρήξῃ διὰ μετωπικῆς ἐπιθέσεως τὴν ἐχθρικὴν διάταξιν καὶ γὰ κινηθῆ πρὸς βορρᾶν, ἐν τῇ γενικῇ κατευθύνσει πλ. Ὁμοιοῦς-πλ. Βάθης -πλ. Ἀττικῆς.

— Τέλος, τὸ Σύνταγμα Τεθωρακισμένων Kings Dragoon Guard γ' ἀναλάβῃ, εἰς τὸ ἄκρον ἀριστερὸν τῆς ὅλης διατάξεως, εὐρὺν ἐλιγμὸν πρὸς ἀποκοπὴν τῶν πρὸς δυσμᾶς καὶ βορρᾶν δρομολογίων διαφυγῆς τοῦ ἐχθροῦ.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν τμημάτων ἐπιθέσεως διετίθεντο αἱ ἀκόλουθοι μονάδες πυροβολικοῦ (2):

— Ἡ 463ῃ Μοῖρα Πεδινοῦ Πυρ/κοῦ τῆς 23ῆς Θεθ. Ταξιαρχίας (8 πυροβόλα) ἐκ τῶν παλαιῶν θέσεων βολῆς εἰς στρατῶνας «Παραπηγμάτων».

— Τὸ 30ὸν Σύνταγμα Πεδινοῦ Πυρ/κοῦ τῆς 4ῆς Βρετ. Μεραρχίας (16 πυροβόλα) τάξαν τὰς δύο μοῖρας του εἰς τὸν μεταξὺ Φαλήρου-Ν.Σμύρνης χῶρον.

— Τὸ III Σύνταγμα Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας (24 πυροβόλα) ταχθὲν εἰς περιοχὴν Γουδί-Κουπόνια.

Ὁμοίως ἅπασα ἢ εἰς ἄρματα μάχης δύναμις τῆς 23ῆς Θεθ. Ταξιαρχίας, συμποσομένη εἰς πεντήκοντα περίπου ἄρματα «Σέρμαν», διετέθη

(1) Ἡ Arkforce ἀπετελεῖτο ἤδη ἐκ μόνων τῶν 23ῆς Θεθ. Ταξιαρχίας καὶ 2ας Ταξιαρχίας Ἀλεξιπολιτιστῶν. Ἡ III E.O.T. ἀπὸ 1ῆς Ἰανουαρίου, ἀπετέλεσεν ὁμοῦ μετὰ τῆς 4ῆς Ταξιαρχίας Ἐθνοφυλακῆς (148ον, 155ον, 157ον TE) ἕξιον συγκρότημα, ἀποκλήθην «Συγκρότημα Ρίμινι». Τὸ συγκρότημα τοῦτο παρέμεινε μέχρι τῆς 6ῆς Ἰανουαρίου εἰς τὰς ἀνατολικὰς συνοικίας τῆς πόλεως.

(2) Κατὰ τὴν τελικὴν ταύτην φάσιν τὸ πυροβολικὸν ἐξετέλεσε κυρίως βολὰς ἀπαγορεύσεως κατὰ κόμβων ἐπὶ τῶν κυρίων ὁδικῶν ἀρτηριῶν τῶν ἀγροσῶν πρὸς Ἀθήνας, δευτερευόντως δὲ βολὰς κατὰ στόχων ἐντὸς τῆς πόλεως (ὀψώματα Τουρκοβουνίων, λόφος Στρέφη, λόφος Εὐελπίδων κλπ.). Αἱ πραγματοποιηθεῖσαι καταναλώσεις ἔχουν ὡς ἑξῆς: 600 ἐλήματα κατὰ τὴν 2αν Ἰανουαρίου, 2160 κατὰ τὴν 3ην Ἰανουαρίου, 1000 ἐλήματα κατὰ τὴν 4ην Ἰανουαρίου καὶ 600 κατὰ τὴν 5ην Ἰανουαρίου.

πρὸς ὑποστήριξιν τῶν τμημάτων ἐπιθέσεως. Οὕτω, ἐκ τῶν τριῶν Ἰλῶν ἀρμάτων ἢ τῶν 46ου καὶ 50ου Σύνταγματων Ἀρμάτων διετέθησαν διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις Ἀθηνῶν, ἐνῶ ἡ τρίτη Ἰλη, ἢ τοῦ 40ου Σ. Ἀρμάτων, τελοῦσα ὑπὸ διοίκησιν τῆς «Στρατ. Διοικήσεως Ἀθηνῶν», ἐτηρεῖτο ὑπὸ καθύτης ἐν ἐφεδρείᾳ.

Αἱ ἐχθρικαὶ δυνάμεις

Κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐπιθέσεως αἱ κομμουνιστικαὶ δυνάμεις εἶχον, συμφώνως πρὸς τὰ κυριευθέντα ἀρχεῖα τοῦ ΕΛΑΣ, τὴν ἀκόλουθον διάταξιν:

Τὸ Α΄. Σ. Στρατοῦ, μὲ τὸ στρατηγεῖον εἰς τέρμα ὁδοῦ Ἀχαρνῶν καὶ τὰς μονάδας αὐτοῦ εἰς τὰς βορείας καὶ δυτικὰς συνοικίας τῆς πόλεως ὡς ἐξῆς:

— Τὸ «Ἀνεξάρτητον Ἀπόσπασμα» ἐπὶ τῆς γραμμῆς Γηροκομεῖον-ἔπαυλις Θῶν-Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτοῦτον μὲ τὸ I/42 Τάγμα εἰς Γηροκομεῖον, τὸ III/7 Τάγμα μεταξὺ Θῶν-Ἀγίου Δημητρίου καὶ Τάγμα τοῦ 2ου Συντάγματος εἰς Γκύζη-Τουρκοδοῦνια.

— Τὰ II/54 καὶ III/54 Τάγματα⁽³⁾ ἐπὶ τῆς γραμμῆς Ἀλυσίδα-Ριζόπολις-Περισσὸς-N. Ἡράκλειον, ὡς ἐφεδρεία τοῦ Σ.Στρατοῦ.

Αἱ ἐπὶ τῶν γραμμῶν τούτων μονάδες τοῦ Α΄. Σ.Στρατοῦ εἶχον εἰς μὲν τὸ ἀριστερόν των τὸ 34ον Σύνταγμα τῆς II Μεραρχίας, εὐρέως ἀνεπτυγμένον διὰ τῶν τριῶν ταγμάτων του εἰς περιοχὰς Ἀμαρουσίου, Ψυχικοῦ, Ἀγίας Παρασκευῆς, εἰς δὲ τὸ δεξιόν των τὸ 3ον Σύνταγμα Ἀθηνῶν εἰς Κυψέλην, Γαλάτσι, Κυπριάδου.

— Τὸ 7ον Σύνταγμα (δύο τάγματα) εἰς Βάθην, Ἐξάρχεια, Μουσεῖον.

— Τὸ «Μικτὸν Ἀπόσπασμα» (2 τάγματα 9ου Συντάγματος Καλαμῶν, τάγμα Πειραιῶς καὶ τάγμα Καλλιθέας) εἰς Μεταξουργεῖον, Κολωνόν, Ἀκαδημίαν Πλάτωνος.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀνωτέρω τμημάτων διετίθετο ἡ Ὀρειβατικὴ Πυροβολαρχία τῆς XIII Μεραρχίας τεταγμένη εἰς τὴν περιοχὴν Περιστερίου.

(3) Ἀνήκοντα εἰς τὸ μὲν ἀπικθὲν 54ον ΣΠ (Βόλου) τῆς I Μεραρχίας. Τὸ I/54 Τάγμα εἶχε διατεθῆ εἰς τὴν XIII Μεραρχίαν (Πειραιᾶ).

Προκαταρκτική ενέργεια της 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας

Τὴν ἔναρξιν τῆς γενικῆς ἐπιθέσεως ἐσημείωσεν ἡ γενομένη τῆν 2αν Ἰανουαρίου ἐπιθετικὴ ἐνέργεια τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, ἡ σκοποῦσα εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν δυτικῶς τοῦ Λυκαδηττοῦ περιοχῶν Νεαπόλεως καὶ Ἐξαρχείων.

Διὰ τὴν ἐπιθετικὴν ταύτην ἐνέργειαν ἡ ταξιαρχία διέθεσε τὸ τάγμα ΗΛΙ (τρεῖς λόχοι), τὸ 50ὸν Σύνταγμα Ἀρμάτων (δύο ἔλαι), δύο λόχους ἐκ τοῦ τάγματος ΚΡΡC, τρεῖς λόχους ἐκ τοῦ 154ου Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς καὶ τὰ τέσσαρα ἄρματα μάχης τοῦ 50οῦ Σ.Α.

Αἱ πρὸς ἐκκαθάρισιν συνοικίαι κατεΐχοντο ὑπὸ δυνάμει τάγματος τοῦ ΕΛΑΣ, μὲ ἰσχυρὰ σημεῖα ἀμύνης: Τὸ συγκρότημα Πολυτεχνείου, τὸ ἐπὶ τῆς συμβολῆς Κωλέττη-Μπενάκη κτίριον τῆς Τηλεφωνικῆς Ἐταιρείας, τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Χ. Τρικούπη συγκρότημα κλινικῆς Συmpαρούνη καὶ τὸ τετράγωνον Τρικούπη-Διδότου-Μαυρομιχάλη-Ναυαρίνου ἔναντι ἀκριβῶς τοῦ Χημείου.

Ἡ ἐπίθεσις ἐξεδηλώθη τὴν 07.00 ὥραν τῆς 2ας Ἰανουαρίου.

Πεζομάχος Ἰλῆ τοῦ 50οῦ Σ.Α. καὶ δύο διμοιρίαι τοῦ 154ου ΤΕ κινηθεῖσαι διὰ τῆς ὁδοῦ Ἐμ. Μπενάκη κατέλαθον, τῇ ὑποστηρίξει δύο ἀρμάτων, μετὰ σύντομον ἀγῶνα, τὸ κτίριον τῆς Τηλεφωνικῆς Ἐταιρείας.

Ἀντιθέτως ἢ ἐκ τῆς περιοχῆς Χημείου κινηθεῖσα ἐτέρα Ἰλῆ ἀντιμετώπισε πεισματωδεστέραν ἀντίστασιν, ὃ δὲ ἀγὼν πρὸς κατάληψιν τῆς κλινικῆς Συmpαρούνη (4) ὑπῆρξεν ἰδιαιτέρως σκληρὸς, ἀπαιτηθείσης τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ἐτέρων δύο ἀρμάτων πρὸς κάμψιν τῆς. Ἡ τρίτη διμοιρία τοῦ 154ου ΤΕ ἐπέτυχεν νὰ εἰσβάλῃ κατόπιν ἀγῶνος εἰς τὴν ἰσχυρῶς κατεχομένην πολυκατοικίαν Ναυαρίνου - Μαυρομιχάλη, ἐνῶ στοιχεῖα τοῦ τάγματος ΗΛΙ κινηθέντα μετὰ τμήματος τοῦ 159ου ΤΕ ἐκ τῆς περιοχῆς Ἁγίου Νικολάου Πευκακίων, ἤχθησαν διὰ τῶν ὁδῶν Διδότου καὶ Ἀραχώδης εἰς πλατεῖαν Ἐξαρχείων.

Ἡ τοιαύτη κίνησις ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποκοπὴν τοῦ τμήματος τοῦ ΕΛΑΣ τοῦ κατέχοντος τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Διδότου, μεταξὺ Μαυρομιχάλη καὶ Χ.Τρικούπη, πολυκατοικίαν, παρὰ ταῦτα ὅμως τοῦτο ἐξηκο-

(4) Ἐν τῇ περιοχῇ ἔδρα ἡ κομμουνιστικὴ φοιτητικὴ διλοχία «Λόφος Μπάβρον», δυνάμει 150 ἀνδρῶν, διαθέτουσα εἰδικὰ τμήματα δυναμιτιστῶν (μπουρλοτιέρηδες). Διὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς «δράσεως» τοῦ τμήματος τούτου ἔρα Παράρτημα 17 «Ἡ πρωτεύουσα εἶναι ἐρείπισα».

λούθησεν ἀνθιστάμενον μετὰ φανατισμοῦ, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας. Οὕτω, περὶ τὴν 11.00 ὥραν τῆς 2ας Ἰανουαρίου, μετὰ 4ωρον ἀγῶνα, οἱ πρῶτοι ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τῆς ταξιαρχίας εἶχον καταληφθῆ, τὰ δὲ τμήματα εἶχον ἀχθῆ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θεμιστοκλέους κατὰ τὸ ἀπὸ πλ. Ἐξαρχείων μέχρι πλ. Κάνιγγος τμήμα τῆς.

Περὶ τὴν μεσημέριαν οἱ λόχοι «Α» καὶ «D» τοῦ τάγματος KRRC, ὑπερβάντες, συμφώνως τῷ σχεδίῳ, τ' ἀνωτέρω τμήματα προκειμένου νὰ ἐπιχειρήσουν εἰς τὴν ἐκεῖθεν τῆς ὁδοῦ Θεμιστοκλέους περιοχὴν, ἐπέτυχον τῇ ὑποστηρίξει τεσσάρων ἀρμάτων νὰ καταλάβουν μέχρι τοῦ τελευταίου φωτὸς τὸν μέχρι τοῦ συγχροτήματος Μουσείου χῶρον, ἐνθα καὶ ἐσταθεροποιήθησαν. Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς αὐτῆς, δύο λόχοι τοῦ 154ου ΤΕ, κινήθησαν ὀπισθεν τῶν βρεταννικῶν τμημάτων, ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν μεταξὺ τῆς ὁδοῦ Πατησίων καὶ πλ. Ἐξαρχείων περιοχὴν, μὲ λόχον περὶ τὴν πλ. Κάνιγγος καὶ λόχον περὶ τὴν πλ. Ἐξαρχείων.

Ἡ ἀντιμετωπισθεῖσα κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀντίστασις, μολονότι ἀποφασιστικὴ καὶ ἐπίμονος, ὑπῆρξεν ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἀσυντόνιστος. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ΕΛΑΣ ὑπῆρξαν βαρεῖαι, τοιαῦται, ὥστε ἡ ἀγωνισθεῖσα εἰς τὴν περιοχὴν φοιτητικὴ διλοχία «Λόρδος Μπάυρον» νὰ ἀποδεκατισθῆ.

Αἱ ἀπώλειαι τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας ἀνῆλθον εἰς 2 νεκροὺς καὶ 16 τραυματίας ἐκ τοῦ 50οῦ ΣΑ, ἐνῶ τὸ τάγμα ΗΛΙ δὲν ὑπέστη ἀπώλειας. Τὸ 159ου ΤΕ ἀπώλεσεν εἰς νεκροὺς 2 Ἀξιωματικοὺς καὶ 2 ὀπλίτας.

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 2/3 Ἰανουαρίου, ὁ ἐχθρὸς ἀντεπετέθη κατὰ τῶν θέσεων λόχου τοῦ τάγματος KRRC, ἄνευ ὅμως ἀποτελέσματος, ἀπὸ δὲ τῆς πρωῆς τῆς 3ης Ἰανουαρίου, οἱ δύο λόχοι Ἐθνοφυλακῆς ἐπεδόθησαν εἰς λεπτομερῆ ἐξερεύνησιν τῆς καταληφθεῖσης περιοχῆς. Τὰ Ἑλληνοβρεταννικὰ τμήματα ἐξήκολούθησαν δεχόμενα σφοδρὰ πυρὰ κατὰ τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν τῶν ὑπὸ τμημάτων τοῦ ἐχθροῦ κατεχόντων εἰσέτι τὰ δυτικῶς τῆς ὁδοῦ Πατησίων τμήματα τῶν ὁδῶν Βερανζέρου, Χαλκοκονδύλη, Καποδιστριαίου, Σολωμοῦ καὶ Στουρνάρα καὶ θαλλόντων κατ' ἄξονα ταύτας ἐκ τῶν περιοχῶν Βάθης καὶ Λαυρίου. Ἐκ τῶν πυρῶν τούτων ἐφνεύθησαν 2 Βρεταννοὶ Ἀξ/κοὶ τοῦ τάγματος KRRC.

Αἱ ἐνέργειαι τῆς 28ης Βρετ. Ταξιαρχίας

Συμφώνως τῷ σχεδίῳ, ἡ 28η Βρετ. Ταξιαρχία (διοικητῆς ὁ Ταξίαρχος Πρέστον) ὄφειλε νὰ ἐπιτεθῆ ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, ἐν τῇ γενικῇ κατευθύνσει στρατῶνες Γουδι-συνοικισμὸς Γκνύζη-Τουρκοδούνια ἐνῶ αἱ

δύο ἴλαι τοῦ Συντάγματος Ἀναγνωρίσεως τῆς 4ης Μεραρχίας, κινούμενοι εἰς τὸ δεξιὸν τῆς, ἐκ περιοχῆς «Σωτηρίας», θὰ ἐνῆργουν πρὸς Ψυχικόν, Φιλοθέην, Καλογρέζαν. Διὰ τὴν ἐπίθεσιν διετεθήσαν:

— Τρία βρεταννικὰ τάγματα πεζικοῦ.

— Δύο τάγματα Ἐθνοφυλακῆς, τὰ 146ον καὶ 156ον (5) ΤΕ.

— Τρεῖς οὐλαμοὶ ἀρμάτων μάχης (10 ἄρματα) ἐκ τοῦ 50οῦ Σ. Ἀρμάτων.

Ἡ ἐπιχειρήσις ἤρχισε τὴν 22.00 ὥραν τῆς 2ας Ἰανουαρίου 1945. Τὸ τάγμα Hampshires ἐξορμήσαν ἐκ τῶν στρατώνων Γουδί πρὸς κατάληψιν τοῦ συγκροτήματος Γηροκομείου, συνήντησε φανατικὴν ἀντίστασιν καὶ ὁ ἀγὼν παρετάθη καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Τὴν αὐγὴν τῆς 3ης Ἰανουαρίου ἡ προχώρησις τοῦ τάγματος ἐπανελήφθη τῇ ὑποστηρίξει ἀρμάτων μάχης, τὰ ὁποῖα συνέτριψαν τελείως τὴν ἀντίστασιν τῶν ἐλασιτῶν κατὰληφθέντος περὶ τὴν 10.00 τοῦ συγκροτήματος τοῦ Γηροκομείου. Τὸ ἀμυνόμενον ἐν τῇ περιοχῇ I/42 Τάγμα τοῦ ΕΛΑΣ διελύθη, ἀπολέσαν περὶ τοὺς 50 νεκρούς, ὑπεχώρησε δὲ ἐν ἀταξίᾳ πρὸς Τουρκοβούνια.

Διαρραγείσης οὕτω τῆς ἐχθρικῆς τοποθεσίας, ἤρχισαν κινούμενα πρὸς δυσμὰς καὶ τὰ ἕτερα δύο τάγματα τῆς ταξιαρχίας, μὲ τὸ τάγμα King's εἰς τὸ δεξιόν, κατευθυνόμενον πρὸς ἀντέρεισμα Τουρκοβουνίων καὶ τὸ τάγμα Somersets, εἰς τὸ ἀριστερόν, κατευθυνόμενον πρὸς περιοχὴν φυλακῶν Ἀθέρωφ. Εἰς ἕκαστον τῶν δύο ταγμάτων εἶχε διατεθῆ πρὸς ὑποστήριξιν ἀνὰ εἰς οὐλαμὸς ἀρμάτων (3 ἄρματα) καὶ ἀνὰ μία διλοχία ἐκ τοῦ 146ου Τ. Ἐθνοφυλακῆς.

Ὁ οὐλαμὸς ἀρμάτων, ὁ ὑποστηρίζων τὸ τάγμα King's, κινήθει διὰ τοῦ αὐχένος Τουρκοβουνίων, εἰσέδυσεν εἰς συνοικίαν Γκούζη καὶ ἤχθη εἰς τὰ νῶτα τοῦ περὶ τὸν Ἅγιον Δημήτριον III/7 Τάγματος ΕΛΑΣ, ὅπερ κατόπιν τῆς κινήσεως ταύτης διέρρευσε ἀτάκτως πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις διὰ ν' ἀποφύγη τὴν κύκλωσιν.

Τὸ ἀριστερὰ ἐνεργοῦν τάγμα Somersets, κινήθην πρὸς δυσμὰς, μεταξὺ Λεωφόρου Ἀλεξάνδρου καὶ ὁδοῦ Ἀχαΐας, ἤχθη ἀνέτως κατὰ τὸ τελευταῖον φῶς τῆς 3ης Ἰανουαρίου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δημητσάνης. Συγχρόνως

(5) Τὸ 146ον ΤΕ μεταστῆμευσεν ἐκ τῆς συνοικίας Κυνοσάργους εἰς Νοσοκομεῖον «Ἐρυθρὸς Σταυρὸς» τὴν 2.1.45. Τὸ 156ον ΤΕ συνεκροτήθη τὴν 26.12.44 εἰς Π. Ἀνάκτορα, μεταστῆμευσε τὴν 28.12.44 εἰς Βούλαν καὶ τὴν 31ην εἰς Βεῖκου Κουκάκι. Τὴν 3.1.45 μετακινήθη εἰς στρατώνας Γουδί, ἐνθα καὶ ἐτέθη ὑπὸ διοικήσιν τῆς 28ης Ταξιαρχίας.

αί δύο Ἴλαι Ἀναγνωρίσεως τῆς Μεραρχίας, κινήθῃσαι εἰς τὸ δεξιὸν τῆς 28ης Ταξιαρχίας, περὶ τὸ μίλλιον βορειότερον, ἤχθησαν εἰς Ψυχικόν, ἐνῶ μόλις ἀφίχθῃ ἐχθρικὸν τάγμα τοῦ 8ου Συντάγματος Πελοποννήσου ἐγκλι- τεστάθῃ ἐσπευσμένως ἐπὶ τοῦ ὑψώματος 304, τοῦ δεσπόζοντος τοῦ αὐχέ- νος Ψυχικοῦ, ἵνα παρεμποδίσῃ τυχὸν διεισδύσεις βρετανικῶν τμημάτων διὰ τοῦ αὐχένου τούτου.

Τὸ Α΄. Σ.Σ./ΕΛΛΑΣ κατόπιν τῶν δυσμενῶν ἐξελίξεων τῆς ἡμέρας καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἤδη διαγραφομένης ἀπειλῆς ἐξ ὑπερκερωτι- κῆς ἐνεργείας τῶν Βρετανῶν διέταξε τὴν 21.00 ὥραν τῆς 3ης Ἰανουα- ρίου τ' ἀκόλουθα (6) :

— Τὸ «Ἀνεξάρτητον Ἀπόσπασμα» ν' ἀντεπιτεθῇ πρὸς ἀνακατάλη- ψιν τῶν ἐγκαταλειφθεισῶν θέσεων ἐπὶ τῆς γραμμῆς Γηροκομείου (ναί) -ἔπαυλις Θῶν-Ἀντικαρκινικόν.

— Τὸ 54ον Σύνταγμα νὰ διαθέσῃ ὑπὸ διοίκησιν εἰς τὸ «Ἀνεξάρ- τητον Ἀπόσπασμα» διλοχίαν, πρὸς ἐνίσχυσίν του.

— Ἡ II Μεραρχία νὰ ἐπιτεθῇ πρὸς κατάληψιν τῆς γραμμῆς ἀνατο- λικῆ παρυφῆ Φιλοθέης καὶ Ψυχικοῦ μέχρι Γηροκομείου (δχι) μὲ μέτω- πον πρὸς ἀνατολὰς καὶ νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν πρόοδον τοῦ ἐχθροῦ πρὸς τὸν ἔγκον τῶν Τουρκοδουνίων. Ὅρα ἐκδηλώσεως τῆς ἀντεπιθέσεως ὥρι- σθη ἢ 02.00 τῆς 4ης Ἰανουαρίου.

Τὴν ἐπομένην, 4ην Ἰανουαρίου καὶ περὶ τὴν 03.00 ὥραν, τμημα- τα τῆς II Μεραρχίας καὶ τοῦ «Ἀνεξαρτήτου Ἀποσπάσματος» ἐνήργησαν εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἀνωτέρω διαταγῆς σφοδρὰν ἀντεπίθεσιν ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς γραμμῆς Ἀμπελόκηποι-Γηροκομείου-Τουρκοδούνια-Ψυχικόν-Φιλο- θέη.

Ἡ προσπάθεια τοῦ «Ἀναξ. Ἀποσπάσματος» ὅπως προσεγγίσῃ εἰς τὴν περιοχὴν Γηροκομείου ἀπέτυχεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ περὶ τὴν 08.00 ὥραν ἢ ἐπίθεσίς του ἐξεφυλλίσθη.

Τὸ 34ον Σύνταγμα τῆς II Μεραρχίας προσεπάθησε νὰ διεισδύσῃ εἰς τὰς ἐν Ψυχικῷ θέσεις τοῦ Συντάγματος Ἀναγνωρίσεως, ἀλλ' ἀπεκρού- σθη καὶ ἀπερρίφθη πέραν τοῦ προαστείου, πρὸς Χαλάνδρι, πλὴν τοῦ II/34 Τάγματος, ὅπερ κατώρθωσε νὰ διεισδύσῃ εἰς τὸ βορειοδυτικὸν ἄκρον τοῦ Ψυχικοῦ καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τινὰς οἰκίας. Τὸ τάγμα τοῦτο, τεθὲν ὑπὸ τὸ πῦρ τῶν τεθωρ. ὀχημάτων καθηλώθη ἐκεῖ, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς 4ης Ἰανουαρίου, ἐνῶ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἰλῶν ἀναγνωρίσεως ἀφίχθη τὸ

(6) Ἐκ τοῦ κυριευθέντος Ἡμερολογίου τοῦ Α΄ Σ.Σ./ΕΛΛΑΣ.

πεζομάχον βρεταννικόν τάγμα πυροβολικού μετά δύο διμοιριών του 156ου ΤΕ (7).

Τὸ τάγμα Somersets, συνεχίσαν ἀπὸ τῆς πρωΐας τὴν πρὸς δυσμὰς κίνησιν του ἤχθη κατὰ τὸ τελευταῖον φῶς τῆς 4ης Ἰανουαρίου μέχρι τῆς ὁδοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως, καταλαβόν τὸ συγκρότημα τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ, τὰς παρὰ τὰς φυλακὰς προσφυγικὰς πολυκατοικίας καὶ τὸ ἐκεῖ στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον (νῦν 430 ΓΣΝ).

Ἐκ παραλλήλου, τὸ εἰς τέρμα Ἀμπελοκήπων ἐγκατεστημένον 142ον ΤΕ ἤρχισε διὰ διλοχίας τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς νοτίως τῆς λεωφ. Ἀλεξάνδρας περιοχῆς μέχρι δὲ τῆς 18.30 ὥρας τῆς 4ης Ἰανουαρίου εἶχεν ἀχθῆ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δασκαλογιάννη, εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος μετὰ τοῦ βορείως τῆς λεωφόρου ἐνεργούντος τάγματος Somersets.

Αἱ ἐνέργειαι τῆς 12ης Βρετ. Ταξιαρχίας

Ἐπὶ τῆς πτέρυγος ταύτης, ἡ 12η Βρετ. Ταξιαρχία (διοικητὴς ὁ Ταξιαρχος Χέμπερ-Πέρσου) ἔδει νὰ ἐπιτεθῆ πρὸς βορειοανατολάς, ἐν τῇ γενικῇ κατευθύνσει στρατώνες Ρούφ-συνοικία Βύθουλας-συνοικία Ἀκαδημία Πλάτωνος καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὰς ἀνωτέρω περιοχὰς ἵνα διευκολύνῃ τὴν διὰ τῆς ὁδοῦ Λένορμαν σχεδιασθεῖσαν κίνησιν τοῦ Τεθωρακισμένου Συντάγματος KDG. Διὰ τὴν ἐνέργειαν ταύτην ἡ ταξιαρχία διέθεσε:

— Τρία βρεταννικὰ τάγματα πεζικοῦ.

— Δύο ἑλληνικὰ τάγματα Ἐθνοφυλακῆς, τὰ 144ον καὶ 150ὸν Τ.Ε.

— Δύο οὐλαμιὺς ἀρμάτων (6 ἄρματα) ἐκ τοῦ 50οῦ Σ.Α.

Τὴν 3ην Ἰανουαρίου, τὸ τάγμα Black Watch, κινήθην βορείως τῶν στρατώνων Ρούφ, ἤχθη ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ εἰς τὴν περιοχὴν Βοτανικοῦ καὶ κατέλαβε τὰ ἐκεῖ δύο ἐργοστάσια πλινθοποιεῖας ἄνευ σοβαρᾶς ἐχθρικῆς ἀντιδράσεως.

Τὴν αὐγὴν τῆς ἐπομένης, 4ης Ἰανουαρίου, τὸ τάγμα West Kent, ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τριῶν ἀρμάτων, ἐκινήθη εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ ἀνωτέρω τάγματος καὶ ἤρχισεν ἐκκαθαρίζον μεθοδικῶς τὴν συνοικίαν Ἀκαδημίας Πλάτωνος μὲ δεξιὸν ὄριον τὴν λεωφόρον Κωνσταντινουπόλεως (Γραμμαὶ

(7) Τὸ 156ον ΤΕ μεταστάθμισε τὴν 3.1.45 ἐκ τῆς περιοχῆς Βεῖκου εἰς στρατώνας Γουδί, τὴν δ' ἐπομένην 4.1.45, μετακινήθη εἰς τέρμα Ἀμπελοκήπων, ὅπισθεν τῶν Βρεττανῶν.

ΣΕΚ). Ταυτοχρόνως, τὸ τάγμα Black Watch, μετὰ τῶν ἐτέρων τριῶν ἀρμάτων, ἐπανελάβε τὴν κίνησίν του, κατευθυνθὲν πρὸς τὸ δεσπύζον τῆς συνοικίας Βύθουλα συγκρότημα ἐγκαταστάσεων Πλινθοποιίας, ὕπερ καὶ κατέλαβε.

Μέχρι μεσημβρίας, κατελήφθη καὶ ἐξεκαθαρίσθη ὑπὸ τοῦ τάγματος τούτου ὁλόκληρος ἡ συνοικία Βύθουλα, ἡ ὁποία παρεδόθη ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ ἀκολουθοῦν τρίτον τάγμα τῆς ταξιαρχίας, τὸ τάγμα Royal Fusiliers. Κατόπιν τούτου τὸ τάγμα Black Watch ἐκινήθη περαιτέρω πρὸς βορειο-ανατολικὴν κατεύθυνσιν πρὸς τὰς παρυφὰς τοῦ Κολωνοῦ, ἵνα παρεμποδίσῃ τὴν πρὸς βορειοδυτικὰς διαφυγὴν τοῦ ΕΛΑΣ ἐκ τῆς πόλεως. Καθ' ὃν χρόνον τὸ τάγμα εὐρίσκειτο εἰς περιοχὴν Κρατικῆς Καπνεργοστασίου Κολοκυνθοῦς, ἐφονεύθη ὑπὸ ἐλευθέρου σκοπευτοῦ ὁ διοικητῆς τοῦ προπορευομένου λόχου.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ Συγκροτήματος Κ.Δ.Γ.

Τὸ Συγκρότημα ἀπετελέσθη ἐκ τοῦ Θεωρακισμένου Συντάγματος Kings Dragoon Guard, ἐκ τοῦ «C» Λόχου τοῦ τάγματος KRRC καὶ ἐκ μοίρας ὄρεινου πυρ/κοῦ.

Πρὸ τῆς ἕως τῆς 4ης Ἰανουαρίου τὸ Συγκρότημα KDG ἐκινήθη διὰ τῆς ὁδοῦ Λένορμαν πρὸς αἰφνιδιαστικὴν κατάληψιν τῆς γεφύρας Κολοκυνθοῦς. Καίτοι ὁ ἐπιδιωχθεὶς αἰφνιδιασμὸς δὲν ἐπετεύχθη, ἡ δὲ πρόοδος τῆς προπορευομένης «Α» ἴλης ὑπῆρξε βραδεία ἐξ αἰτίας τῶν ἐπὶ τοῦ δρομολογίου πολυαριθμῶν ὄδοφραγμάτων καὶ κρατήρων, ἐν τούτοις, περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἡ γέφυρα, ἣτις εἶχε τεθῆ ὑπὸ συνεχῆς καλυπτικὸν πῦρ πυρ/κοῦ καὶ ἀεροπλάνων κατελήφθη ἄθικτος ὑπὸ τῆς «Α» ἴλης. Ταύτην ὑπερέβη ἡ ἀκολουθοῦσα «Β» ἴλη, ἣτις ἐκινήθη ταχέως πρὸς Περιστερί.

Ἐκ παραλλήλου, ἡ «C» ἴλη, κινουμένη νοτιώτερον, διέβη ὑπὸ τὴν κάλυψιν ἀεροκαφῶν «Σπιτφάιρς» τὴν ἐπὶ τοῦ Κηφισσοῦ ἐτέραν γέφυραν, ἤλθη μέχρι Πυριτιδοποιείου, εἶτα δὲ κατηυθύνθη δεξιὰ πρὸς Περιστερί, ἔνθα καὶ συνεδέθη μετὰ τῆς ἤδη εἰσελθούσης ἄνευ οὐσιῶδους ἀντιστάσεως εἰς τὸν συνοικισμὸν «Β» ἴλης.

Οὕτω, διὰ τῆς καταλήψεως τοῦ Περιστερίου καὶ τῶν γεφυρῶν Δαφνίου καὶ Κολοκυνθοῦς ἐπετεύχθη ἐντὸς τῆς 4ης Ἰανουαρίου ἡ ἀποκοπὴ τῶν πρὸς δυσμὰς δρομολογίων διαφυγῆς τοῦ ἐχθροῦ (διὰ τῶν ὁδῶν Λένορμαν καὶ Ἱερᾶς ὁδοῦ).

Μοναδικὰ πλέον δρομολόγια διαφυγῆς ἀπομένοντα εἰς τὸν ΕΛΑΣ

ἦσαν τὰ πρὸς βορειοδυμὰς ἄγοντα τοιαῦτα (ὁδοὶ Σεπολίων καὶ Λιουσιῶν), πρὸς ἀποκοπὴν τῶν ὑποίων ὁ διοικητὴς τοῦ Συγκροτήματος διέθεσε τὸν ἐπὶ κάρριερς κινούμενον «C» Λόγον τοῦ τάγματος KRRC. Ἡ ἐπέλευσις ὁμοῦς τοῦ σκότους ἐματαίωσε τὴν πραγματοποίησιν τῆς κινήσεως ταύτης.

Ἄσκληρὸς ἀγὼν τῆς 2ας Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν (Ἐκκαθάρισις Μεταξουργείου)

Ἡ 2α Ταξιαρχία Ἀλεξιπρωτιστῶν (διοικητὴς ὁ Ταξίαρχος Πρίτσαρντ) ἔδει νὰ ἐκκαθαρίσῃ εἰς πρώτην φάσιν τὰς συνοικίας Μεταξουργείου καὶ Βάθης, εἶτα δὲ νὰ προσελάσῃ πρὸς βορρᾶν, ἐν τῇ γενικῇ κατευθύνσει, πλ. Ὀμονοίας πλ. Βάθης πλ. Ἀττικῆς. Ἐκ παραλλήλου ἢ εἰς τὸ ἀριστερὸν τῆς Ταξιαρχίας ἐνεργοῦσα 12η Ταξιαρχία θὰ ἠπείλει τὴν ἐχθρικὴν διάταξιν ἀπὸ νότου, ἐνῶ τὸ Συγκρότημα K.D.G., καταλαμβάνον τὴν γέφυραν Κολοκυνθοῦς, θ' ἀπέκοπτε τὴν κυρίαν ὁδὸν διαφυγῆς τοῦ ΕΛΑΣ ἐκ τῆς περιοχῆς Μεταξουργείου.

Διὰ τὴν ἐπίθεσιν, ἡ ταξιαρχία διέθεσε τὰ τρία τάγματα ἀλεξιπρωτιστῶν, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς δὲ διετέθησαν αὐτῇ 4 οὐλαμοὶ ἀρμάτων (12 ἄρματα) καὶ 2 οὐλαμοὶ τεθωρακισμένων (6 τεθ. ὄχηματα) ἐκ τοῦ 16ου Σ. Ἀρμάτων καὶ ὑπὸ διοίκησιν 3 τάγματα Ἐθνοφυλακῆς, τὰ 143ον, 151ον καὶ 154ον ΤΕ (8).

Αἱ πρὸς ἐκκαθάρισιν περιοχῶν Μεταξουργείου-Βάθης κατείχοντο ὑπὸ στοιχείων τῶν 4ου, 7ου καὶ 9ου ἐχθρικῶν Συνταγμάτων, εὐρισκομένων ἐκεῖθεν τῆς γενικῆς γραμμῆς ὁδοῦ Ἀγησιλάου-ὁδοῦ Κουμουνδούρου-ὁδοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου - ὁδοῦ Σωκράτους - ὁδοῦ Σατωθριάνδου - ὁδοῦ Γ' Σεπτεμβρίου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνταγμάτων, στοιχεῖα τοῦ 4ου Συντάγματος εὐρίσκοντο ἐγκατεστημένα ἀπὸ τῶν μέσων Δεκεμβρίου εἰς τὰς παρυφᾶς τῆς Ὀμονοίας ὡς ἀκολούθως: Εἰς τὸ κατάστημα Τροχαίας Κινήσεως, κείμενον τότε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Γ' Σεπτεμβρίου (ἄρα Λόγος Κολωνοῦ), εἰς τὸ

(8) Τὸ 143ον ΤΕ, τελοῦν ὑπὸ διοίκησιν τοῦ 6ου Τάγματος Ἀλεξιπρωτιστῶν, εὐρίσκατο περὶ τὴν Ὀμόνοϊαν, τὸ 151ον ΤΕ, ὑπὸ διοίκησιν τοῦ 4ου Τάγματος Ἀλεξιπρωτιστῶν, εἰς περιοχὴν Κεραμεικοῦ, τὸ δὲ 153ον ΤΕ, τελοῦν ὑπὸ διοίκησιν τοῦ 6ου Τάγματος Ἀλεξιπρωτιστῶν, εἰς περιοχὴν Ἡρώων (Φωρρῆ).

ἐπὶ τῆς συμβολῆς Σατωδριάνδου - Ἰωῶς Ξενοδοχείον «Κοσμοπολίτ» (3ος Λόχος), εἰς τὴν ὑψηλὴν οἰκίαν Σατωδριάνδου - Σωκράτους (1ος Λόχος) καὶ εἰς τὸ Ξενοδοχείον «Ἐρέχθειον», Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ Σωκράτους (2ος Λόχος).

Ἐξ ἄλλου, ἡ περιοχὴ τοῦ Μεταξουργείου εἶχεν ὀργανωθῆ ἰσχυρῶς καὶ κατὰ τρόπον ἐγγυώμενον τὸ ἀπόρθητον, θεωρουμένη ὑπὸ τῶν ἐλαστικῶν ὡς τὸ «Στάλιγκραντ» τῶν δυτικῶν συνοικιῶν. Κωλύματα ἐκ σιδηροδοκῶν, τοποθετηθέντα εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν ὁδῶν, τῶν ἀγουσῶν πρὸς τὸ κέντρον τῆς περιοχῆς (πλατεία Μεταξουργείου), ἔφρασσον πάσας τὰς πρὸς τὴν πλατείαν προσβάσεις εἰς τὰ ἄρματα μάχης. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ὁδῶν, εἶχον ἀνεγερθῆ διὰ ἀνατινάξεως οἰκιῶν καὶ ἀνατροπῆς ὀχημάτων πολυάριθμα ὁδοφράγματα, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν κυριωτέρων διασταυρώσεων τῆς συνοικίας (9), ἐδημιουργήθησαν δὲ καὶ κρατῆρες ἐπὶ τῶν ὁδῶν. Ὅσαι συγκοινωνίαι, διανοιγείσαι εἰς τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν, ἐξησφάλιζον τὴν ἀθέατον μετακίνησιν τῶν τμημάτων τοῦ ΕΛΑΣ ἐντὸς τῆς περιοχῆς.

Ἡ ἐπίθεσις τῆς ταξιαρχίας ἐξεδηλώθη τὴν 07.30 ὥραν τῆς 4ης Ἰανουαρίου διὰ τοῦ βου Τάγματος, ἐνεργοῦντος ἐκ περιοχῆς Ὀμονοίας πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ τριγώνου Βερανζέρου - Πατησίων - Μάρνη. Παρὰ τὴν ἀντιμετωπισθεῖσαν πείσιμονα ἀντίστασιν, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἀπώλεσεν ἐντὸς ἡμισείας ὥρας εἰς νεκροῦς καὶ τραυματίας πέντε Ἀξι/κοὺς, τὸ τάγμα ὑποστηριχθὲν στενωῶς ὑπὸ τῶν διατεθέντων αὐτῷ 6 ἁρμάτων μάχης ἐσημείωσεν ἀξιόλογον ἐπιτυχίαν καταλαβὼν τὴν περιοχὴν Βάθης. Ἐν ἄρμα μάχης ἐτέθη ἐκτὸς μάχης προσκρούσαν ἐπὶ νάρκης, ἐνῶ ἐτέρου ἁρματος τὸ πυροβόλον ἠχρηστεύθη ὑπὸ ἐλήματος ἀντιαρματικοῦ ὄπλου.

Τὸ βον Τάγμα, ἐνεργοῦν ἐκ τῆς πλ. Κουμουνδούρου πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τοῦ Μεταξουργείου, ἐνεπλάκη εἰς ἰδιαίτερας σκληρὰς συγκρούσεις μὲ ἀποτέλεσμα τὴν καθήλωσιν του. Συνεπείᾳ τούτου ὁ διοικητὴς τῆς ταξιαρχίας ἀνέκοψε τὴν περαιτέρω προώθησιν τοῦ δεξιᾶ δρώντος βου Τάγματος διὰ νὰ διαφυλάξῃ τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν του.

(9) Π ἰ ν α ξ ὀ δ ο φ ρ α γ μ ᾶ τ ω ν :

Κωνσταντινουπόλεως - Λένορμαν, Δεληγιάννη - Μ. Ἀλεξάνδρου, Μ. Ἀλεξάνδρου - Καλλέργη, Κολωνοῦ - Ἀχιλλέως, Κολωνοῦ - Μ. Ἀλεξάνδρου, Κολωνοῦ - Λεωνίδου, Κολωνοῦ - Κεραμικοῦ, Μ. Ἀλεξάνδρου - Ἰατράκου, Μ. Ἀλεξάνδρου - Μυλέρου, Μαραθῶνος - Γερμανικοῦ, Ἀχιλλέως - Δεληγιάννη, Ἀχιλλέως - Κολοκωνθοῦς. (Ἐκ τοῦ Δελτίου Πληροφοριῶν τῆς Arkforse τῆς 1 - 1 - 1945).

Τὸ 4ον Τάγμα, τέλος, ἐνεργοῦν εἰς τὸ ἄκρον ἀριστερὸν τῆς ταξιαρχίας, ἐκ τῆς περιοχῆς Κεραμεικοῦ, ἐσημείωσε σχετικῶς ἱκανοποιητικὴν πρόοδον ἐν τῇ προσπάθειᾳ ἐκκαθαρίσεως τοῦ δυτικοῦ τμήματος τοῦ Μεταξουργείου. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ 6ον Τάγμα τὰ 4ον καὶ 5ον Τάγματα, μὴ ὑποστηρικθέντα ἀποτελεσματικῶς ὑπὸ τῶν διατεθέντων αὐτοῖς δύο οὐλαμῶν ἀρμάτων μάχης καὶ δύο οὐλαμῶν τεθωρακισμένων, λόγῳ ἀποφράξεως τῶν ὁδῶν δι' ἐμποδίων καὶ καταστροφῶν, ἐσημείωσαν γενικῶς περιωρισμένην καὶ βραδείαν πρόοδον. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, παρὰ τὴν σημειωθείσαν βραδύτητα, ἡ ὅλη ἐπιχείρησις ἐξελιχθη συμφώνως τῷ σχεδίῳ καὶ κατὰ τὸ τελευταῖον φῶς τῆς ἡμέρας ἡ ταξιαρχία ἐπέτυχε διὰ μὲν τῶν 4ου καὶ 5ου Ταγμάτων τὴν κατάληψιν τοῦ Μεταξουργείου διὰ δὲ τοῦ 6ου Ταγματος τὴν προώθησιν ἐπὶ τῆς γραμμῆς ὁδὸς Δεριγνῶ - ὁδὸς Παρρασίου, ἐκεῖθεν πλ. Βάθης. Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ Συγκρότημα KDG εἶχε καταλάβῃ περὶ τὴν μεσημβρίαν τὴν ἐπὶ τοῦ Κηφισσοῦ γέφυραν Κολοκυνθοῦς, ἀποκόψαν οὕτω τὴν κυρίαν ὁδὸν συμπτώξεως τοῦ ΕΛΑΣ ἐκ τῆς περιοχῆς Μεταξουργείου.

Αἱ συγκρούσεις τῆς 4ης Ἰανουαρίου διεξήχθησαν μετὰ μεγάλης σφοδρότητος καὶ τραχύτητος, χαρακτηριζόμεναι ὡς αἱ πλέον σκληραὶ τῆς ἔλης περιόδου. Τὰ τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ συνετρίβησαν κυριολεκτικῶς. Συνελήφθησαν 520 αἰχμάλωτοι καὶ κατεμετρήθησαν 151 νεκροὶ καὶ 72 τραυματαῖαι. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἀπώλειαι τῆς ταξιαρχίας κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ὑπῆρξαν βαρεῖαι ἀνελθοῦσαι εἰς 15 νεκρούς, ἐξ ὧν 4 ἀξιωματικοί, καὶ εἰς 100 τραυματίας.

Τὰ τάγματα Ἐθνοφυλακῆς ἀκολουθοῦντα τὰ ἐν πρώτῳ κλιμακίῳ δρῶντα τάγματα ἀλεξιπτωτιστῶν ἐγκατεστάθησαν τὴν ἐσπέραν ἐπὶ τῶν καταληφθεισῶν περιοχῶν: Τὸ 151ον ΤΕ μετὰ τοῦ 4ου Ταγματος εἰς δυτικὸν τμήμα Μεταξουργείου τὸ 153ον ΤΕ μετὰ τοῦ 5ου Ταγματος εἰς ἀνατολικὸν τμήμα καὶ τὸ 143ον ΤΕ μετὰ τοῦ 6ου Ταγματος ἐκεῖθεν πλ. Βάθης.

Ἡ γενικὴ κατάστασις τὴν ἐσπέραν τῆς 4ης Ἰανουαρίου

Τὴν ἐσπέραν τῆς 4ης Ἰανουαρίου ἡ γενικὴ τακτικὴ κατάστασις συνωφίζετο ὡς ἀκολουθῶς, διὰ τὰ ἐπιχειροῦντα βρεταννικὰ τμήματα:

— Ἡ εἰς τὸ δεξιὸν δρῶσα 28η Ταξιαρχία εἶχε καταστῆ κυρία τῆς κορυφογραμμῆς τῶν Τουρκοβουνίων, ἐνῶ αἱ δύο Ἰλαὶ Ἀναγνωρίσεως εἶχον ἀχθῆ εἰς Ψυχικόν.

— Εἰς τὸ κέντρον, ἡ Ταξιαρχία Ἀλεξιπρωτιστῶν διὰ μετωπικῆς ἐπιθέσεως εἶχε διαρρήξει τὴν ἐχθρικὴν διάταξιν καὶ ἐκινεῖτο πρὸς πλατεῖαν Ἀττικῆς.

— Ἡ εἰς τὸ ἄκρον ἀριστερὸν δρῶσα 12ῃ Ταξιαρχία εἶχεν ἐκκαθαρίσει τὰς συνοικίας Ἀκαδημίας Πλάτωνος καὶ Βύθουλαν.

— Τὸ Συγκρότημα ΚDC εἶχεν ἀχθῆ εἰς Περιστέρι, ἀποκόψαν ἅπαντα τὰ διὰ τῶν γεφυρῶν τοῦ Κηφισσοῦ δρομολόγια συμπτύξεως τοῦ ΕΛΑΣ (Ἱερὰ ὁδός, ὁδὸς Λένορμαν).

Κατόπιν τῆς ἐπιτυχοῦς ταύτης ἐκδόσεως τῆς κατὰ συγκλινοῦσας ἐπιθέσεως τῶν Ἑλληνοβρετανικῶν τμημάτων, τὸ σύνολον τῆς ἐχθρικῆς δυνάμεως ἠπειλεῖτο ἤδη διὰ πλήρους κυκλώσεως καὶ ἐκμηδενίσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΧVII

Η ΣΥΝΤΡΙΒΗ ΤΩΝ ΣΤΑΣΙΑΣΤΩΝ

Ἡ ὑποχώρησις τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ

Αἱ ἐπιτυχεῖς κινήσεις τῶν Βρετανῶν εἰς τὰ ἄκρα τῶν δύο περὺγιον τῆς διατάξεώς των κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν — 3ην Ἰανουαρίου — τῆς ἐπιθέσεώς των, ἔθετον τὰς δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ ἐντὸς ἡλλάγρας, τῆς ὁποίας αἱ σιαγόνες προσδευτικῶς ἔκλειον.

Κατόπιν τούτου, ἡ ΚΕ τοῦ ΕΛΑΣ ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν τῆς συμπτύξεως τῶν εἰς Ἀθήνας ἀγωνιζομένων τμημάτων τῆς κατὰ τὴν νύκτα τῆς 5/6ην Ἰανουαρίου. Ἡ ραγδαία ἔμωσις ἐξέλιξις τῶν γεγονότων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 4ης Ἰανουαρίου ἠνάγκασε τὴν ἡγεσίαν τῶν στασιαστῶν νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν σύμπτυξιν κατὰ ἓν 24ωρον.

Ὅντως, ἡ ἀποκοπὴ διαδοχικῶς τῶν γραμμῶν συγκοινωνιῶν εἰς τὸ δεξιὸν τῆς διατάξεως τοῦ ΕΛΑΣ, ἡ διὰ τῆς καταλήψεως τῶν Τουρκοδουνίων ἐπελθούσα κατάρρευσις τῆς ἀμύνης εἰς τὸ ἀριστερὸν καὶ ἡ ἐμφάνισις τεθωρακισμένων δυνάμεων ἀριστερὰ μὲν εἰς Καλογρέζαν, δεξιὰ δὲ εἰς Περιστέρι, μίαν μόνον δυνατὴν ὁδὸν διαφυγῆς ἄφηγον εἰς τὰς δυνάμεις του, τὴν τοιαύτην διὰ τῶν βορείων ἐξόδων τῆς πόλεως, ἧτις καὶ αὐτὴ ἐπίσης ἠπειλεῖτο ν' ἀποκοπῇ ἀπὸ ὄρας εἰς ὄραν.

Κατὰ συνέπειαν, δὲν ἀπέμενον πλέον εἰς τὴν ἡγεσίαν τοῦ ΕΛΑΣ

μεγάλα περιθώρια περαιτέρω επιλογής. Αυτή ήτο υποχρεωμένη ή ν' αποσύρη τὰ σχεδόν ἐγκλωβισμένα ἐντὸς τῆς πόλεως τμήματά της (Ὀμόνοια - Βάθη - Μεταξουργεῖον) ἢ νὰ παραμείνη ἐντὸς ταύτης καὶ νὰ διεξαγάγη ἀγώνα ἀπέλπιν, ὅστις θ' ἀπέληγε εἰς θεαίαν ἐξόντωσιν τῆς ἐξ 8 - 10.000 ἀνδρῶν δυνάμεώς της.

Ὄψω, τὴν 21.15' ὥραν τῆς 4ης Ἰανουαρίου, ἡ ΚΕ, διὰ διαταγῆς της καθόρισεν ἑναρξιν συμπύξεως τὴν αὐτὴν νύκτα τῆς 4/5 Ἰανουαρίου. Τὸ Α' Σ.Σ./ΕΛΑΣ ἐξέδωκε καὶ τοῦτο τὴν 23.50 ὥραν ἐκ τοῦ παρά τὴν Ν.Φιλαδέλφειαν Σ.Δ. του τὴν διαταγὴν συμπύξεως τῶν μονάδων του, ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου τῆς 4ης Ἰανουαρίου, ὥστε τὰ τμήματα ν' ἀχθοῦν ὑπὸ τὴν κάλυψιν τοῦ σκότους, ἐπὶ τῆς γραμμῆς Λιόπεσι (νοτίως Τατοῦ) - Κουκουδάουνας - Μετόχι.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τὴν 5ην Ἰανουαρίου

Συνεπεία τῆς κατὰ τὴν νύκτα τῆς 4/5ης Ἰανουαρίου πραγματοποιηθείσης εὐρείας συμπύξεως τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ ἐξ Ἀθηνῶν, αἱ ἀπὸ πρωίας τῆς 5ης Ἰανουαρίου ἐπαναληφθεῖσαι κινήσεις τῶν βρεταννικῶν τμημάτων ἐπραγματοποιήθησαν οὐσιαστικῶς ἄνευ ἀντιδράσεως ὡς ἀκολούθως:

Τὰ τάγματα Hampshires καὶ Somersets τῆς 28ης Ταξιαρχίας, συνεπλήρωσαν μέχρι τοῦ τελευταίου φωτός τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς Ἀβέρωφ, ἀχθέντα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων.

Συγχρόνως, τὸ εἰς τὸ δεξιὸν των κινούμενον τάγμα King's εἰσέδυσσε εἰς Κυψέλην — τῆς ὁποίας ἡ ἐκκαθάρισις συνεπληρώθη τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ὑπὸ τοῦ ἀκολουθοῦντος 146ου ΤΕ — καὶ ἐκεῖθεν διὰ τοῦ αὐχένος Γαλατσίου εἰς τὴν ὁμώνυμον συνοικίαν.

Εἰς Ψυχικόν, αἱ δύο ἔλαι ἀναγνωρίσεως, καταβαλοῦσαι τὴν ἀντίστασιν τοῦ αὐτόθι κυκλωθέντος Π/34 Τάγματος τοῦ ΕΛΑΣ, ὅπερ παρεδόθη σχεδὸν ὁλόκληρον, ἐκινήθησαν ἢ μία πρὸς Χαλάνδριον καὶ ἡ ἑτέρα πρὸς Μενίδι, μέσῳ Καλογρέζης - Ν. Ἰωνίας, εἰσελθοῦσαι ἐντὸς τῆς ἡμέρας εἰς ἀμφότερα τὰ προάστεια.

Ἐκ παραλλήλου, τὸ εἰς τὸ ἀριστερὸν τῆς 28ης Ταξιαρχίας ἐνεργοῦν 142ον ΤΕ, κινούμενον νοτίως τῆς λεωφόρου Ἀλεξάνδρας, με ἄξονα κινήσεως τὴν Μαυρομιχάλη, ἤχθη ἄνευ ἀντιδράσεως μέχρι τῆς 15.00 ὥρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βουλγαροκτόνου, μέχρι 18.00 ὥρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καλλι-

δρομίου και μέχρι της 20.00 ἐπὶ τῶν ὁδῶν Φωτίου Πατριάρχου - Ἐρεσσου, ὅπου και συνεδέθη μετὰ τῶν ἐκεῖ τμημάτων τῆς 23ης Τεθ. Γαξ.αρχίας.

Τὰ ὑπὸ διοίκησιν τῆς 28ης Ταξιαρχίας τελοῦντα 146ον και 156ον ΤΕ, ὡς και τὸ ἀπὸ τῆς ἰδίας ἡμέρας τεθὲν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς 147ον ΤΕ, μετεκινήθησαν κατὰ τὴν 5ην Ἰανουαρίου ἐγκατασταθέντα ὡς ἀκολούθως:

— Τὸ 146ον ΤΕ ἐκ Τουρκοβουνίων εἰς Κυψέλην, Κυπριάδου - και Ἄλυσσιδα.

— Τὸ 156ον ΤΕ (-2 διμοίραι Ψυχικοῦ) εἰς συνοικίαν Γκούζη.

— Τὸ 147ον ΤΕ μετεστάθμευσε μέχρι 17.00 ὥρας ἐκ τῶν περιοχῶν Ἰμμηττοῦ - Κοπανᾶ - Βύρωνος εἰς περιοχὴν δυτικῶς φυλακῶν Ἀδέρωφ.

Οὕτω, μέχρι τῆς ἐσπέρας τῆς 5ης Ἰανουαρίου εἶχον ἀπελευθερωθῆ τελείως αἱ περιοχαὶ Γκούζη, Κυψέλης, Νεαπόλεως, Γαλατσίου, Κυπριάδου, Πατησίων, Ψυχικοῦ και Χαλανδρίου.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, 5ην Ἰανουαρίου, ἦ εἰς τὸ ἀριστερὸν τῆς διατάξεως δρῶσα 12η Βρετ. Ταξιαρχία ἐνήργει ὡς ἀκολούθως:

Τὸ τάγμα Royal Fusiliers ἐκινήθη ἐκ τῆς συνοικίας Βύθουλα, εἰς τὸ ἀριστερὸν τοῦ τάγματος West Kent και συνεπλήρωσεν ἐντὸς τῆς ἡμέρας τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς συνοικίας Ἀκαδημία Πλάτωνος μέχρις ὁδοῦ Λένορμαν. Τὸ τάγμα Black Watch ἀφ' ἑτέρου ἐκινήθη ὀλόκληρον ἐκ τῆς περιοχῆς Κρατικῆς Καπνεργοστασίου πρὸς Κολοκυνθοῦ ἐγκατασταθὲν εἰς τὸ ἐκεῖ συγκρότημα ἐριοδιομηχανίας Λαναρά.

Ὁ ὑπὸ διοίκησιν τοῦ Συγκροτήματος KDG «C» Λόχος τοῦ τάγματος KRRC, κινήθει ἐκ τῆς γεφύρας Κολοκυνθοῦ πρὸς βορειοανατολικὴν κατεύθυνσιν, κατὰ μῆκος τῆς κώτης τοῦ Κηφισοῦ, ἤχθη περὶ τὴν 15.15 ὥραν ἐπὶ τοῦ συγκοινωνιακοῦ κόμβου «Τρεῖς Γέφυραι», ὅν και κατέλαβε. Τέλος, τὰ ὑπὸ διοίκησιν τῆς 12ης Ταξιαρχίας τελοῦντα 144ον και 150δν Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς, ὡς και τὰ ἀπὸ τῆς ἰδίας ἡμέρας τεθέντα ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς 145ον και 149ον ΤΕ μετεκινήθησαν πρὸς τὰς καταληφθεῖσας περιοχάς, ἐγκατασταθέντα κατὰ τὸ ἐσπέρας τῆς 5ης Ἰανουαρίου ὡς ἀκολούθως:

Τὸ 144ον ΤΕ εἰς Βοτανικόν.

Τὸ 145ον ΤΕ εἰς Κολωνόν.

Τὸ 149ον ΤΕ εἰς Βύθουλαν.

Τὸ 150δν ΤΕ εἰς Ἀκαδημίαν Πλάτωνος.

Ἡ εἰς τὸ κέντρον τῆς διατάξεως δρώσα ταξιαρχία ἀλεξιπτωτιστῶν ἐπανελάθεν ἀπὸ πρωίας τὴν κίνησίν τῆς ἄνευ ὁμῶς ἀντιστάσεως, καθ' ὅσον ὁ ΕΛΑΣ, ἀπειλούμενος διὰ κυκλώσεως κατόπιν τῆς ἀποκοπῆς, ἀπὸ τῆς προηγουμένης, τῆς κυρίας ὁδοῦ διαφυγῆς του ὑπὸ τοῦ Συγκροτήματος KDG, εἶχεν ἐγκαταλείψει ἐσπευσμένως τὴν περιοχὴν συμπτυχθεὶς τὴν νύκτα τῆς 4/5 Ἰανουαρίου διὰ τῆς ὁδοῦ Λιοσίων πρὸς βορείας ἐξόδους τῆς πόλεως.

Ἡ καταδίωξις τῶν στασιαστῶν

(Αἱ ἐξελίξεις μεταξὺ 6ης καὶ 15ης Ἰανουαρίου 1945)

Ἡ ἄνευ ἐχθρικής ἀντιδράσεως πραγματοποιήσεις κατὰ τὴν πρωίαν τῆς 6ης Ἰανουαρίου τῶν κινήσεων τῶν ἐλληνοβρετανικῶν τμημάτων ἤγαγε τὸ Βρετανικὸν Στρατηγεῖον εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ ΕΛΑΣ εἶχεν ἀρχίσει, ἀπὸ τῆς νυκτὸς τῆς 4/5 Ἰανουαρίου, τὴν ἐκκένωσιν τῆς πρωτεύουσας.

Κατόπιν τούτου ἀπεφασίσθη ἡ ἐντὸς τῆς ἡμέρας ἀποστολὴ ταχυκινήτου τμήματος πρὸς ἐξακριβώσιν τῶν κινήσεων τοῦ ἀντιπάλου καὶ λήψιν τῆς μετ' αὐτοῦ ἀπολεσθείσης ἐπαφῆς.

Ὡτῶ, περὶ τὴν 14.00 ὥραν τῆς 6ης Ἰανουαρίου μηχανοκίνητος φάλαγξ τοῦ τάγματος KRRC, κινήθησα ἐκ τῆς πλ. Ὁμοιοίας κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Πατησίων, ἤχθη περὶ τὸ τελευταῖον φῶς εἰς τὸ ἀπώτατον θόρειον ἄκρον τῆς πόλεως ἄνευ ἐχθρικής ἀντιστάσεως.

Ὁ Ἀρχιστράτηγος τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων Μεσογείου, Στρατάρχης Ἀλεξάντερ, πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ ἐν Λονδίῳ Συμβουλίου τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἐπιτελείων⁽¹⁾ ὅπως περατώσῃ τὸ δυνατόν συντομώτερον τὴν ἐλληνικὴν ὑπόθεσιν, ὥστε αἱ ἐν Ἑλλάδι βρετανικαὶ μονάδες νὰ μεταφερθοῦν καὶ πάλιν εἰς Ἰταλίαν, δὲν ἀπέβλεπεν εἰς ἀνάληψιν ἐπιχειρήσεων εὐρείας κλίμακος πρὸς ἀπελευθέρωσιν ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, τὰς ὁποίας ἄλλωστε ἐλλείπει ἀπαιτουμένης δυνάμεως⁽²⁾, ἐθεώρει ὡς ὑπεράνω τῶν

(1) Στρατάρχου Λόρδου Ἀλανμπρουκ, Ἀρχηγοῦ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ἐπιτελείου: «War Diaries», ἐκδόσεις Arthur Bryant, σελίς 300.

(2) Ἐκθεσις Στρατάρχου Ἀλεξάντερ: «Greece 1944 - 45», σελίς 15. Αἱ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκεῖνης εὐρισκόμεναι ἐν Ἑλλάδι Μεγάλαι Μονάδες ἦσαν ἡ 4η Μεραρχία Πεζικοῦ, ἡ 4η Ἰνδικὴ Μεραρχία, αἱ δύο ἀνεξάρτητοι ταξιαρχαὶ (23η

δυνατοτήτων του, ἀλλ' εἰς ἐξασφάλισιν προσφόρου τινὸς γραμμῆς; εἰς ἱκανὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἀπόστασιν, ἐπιτρεπούσης τὴν ἀποκατάστασιν εἰς τὴν ζώνην ταύτην τῶν ἐξουσιῶν τῆς ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις θὰ ἦ δύνατο πλέον νὰ διαπραγματευθῆ μετὰ τῶν ἡττηθέντων κομμουνιστῶν ἀπὸ θέσεως ἰσχύος.

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, ὁ Ἀντιστράτηγος Χώκεσγουερθ ἀπεφάσισε ν' ἀχθῆ διὰ ταχυτάτης ἐνεργείας εἰς Θήβας, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως διημιουργήσῃ τὰς προϋποθέσεις συντόνου ἐκκαθαρίσεως τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ ὑπολειμματῶν τοῦ ΕΛΑΣ. Τὸ ἐπιφορτισθὲν μὲ τὴν ἀποστολὴν τῆς καταδιώξεως Συγκρότημα ἀπηρτίσθη ἐκ τοῦ Συντάγματος Τεθωρακισμῶν Κ.Δ.Γ. (3), ἐκ τῆς ἴλης ἀρμάτων τοῦ 40οῦ Συντάγματος Ἀρμάτων (4), ἐκ τοῦ τάγματος πεζικοῦ Bedfords κινουμένου ἐπ' αὐτοκινήτων καὶ μοίρας πεδινοῦ πυροβολικοῦ. Τοῦτο ἔδει, κινούμενον ταχέως ἐπὶ τοῦ δρομολογίου Ἀθῆναι - Ἐλευσίς - Θῆβαι, μοναδικῶς τότε ὁδικοῦ ἄξονος συνδέοντος τὴν πρωτεύουσαν μετὰ τῆς Β. Ἑλλάδος, νὰ καταλάβῃ εἰς πρῶτον χρόνον τὴν Ἐλευσίνα καὶ εἰς δεῦτερον τοιοῦτον τὰς Θήβας, αἵτινες ἀπετέλουν καὶ τὸν τελικόν του ἀντικειμενικὸν σκοπόν.

Κατὰ τὸν καθορισθέντα χρόνον, ἦτοι τὴν πρωτὴν τῆς 6ης Ἰανουαρίου, ἡ σχηματισθεῖσα φάλαγξ ἐκινήθη ἐξ Ἀθηνῶν πρὸς δυσμᾶς, κατέλαβεν ἄνευ ἀντιστάσεως μέχρι τῆς μεσημβρίας δι' ἴλης τεθωρακισμῶν τὴν Ἐλευσίνα, δι' ἐτέρας ἴλης τὸν Ἀσπρόπυργον καὶ προσήγγισε διὰ τρίτης ἴλης εἰς Μάνδραν ἔνθα ὁ ΣΔ τῆς XIII Μεραρχίας μετὰ τινῶν μονάδων.

Περὶ τὴν 14.00, ἴλη τεθωρακισμῶν μετὰ δύο οὐλαμῶν ἀρμάτων (6 ἄρματα) διεληθόντες διὰ τῶν γραμμῶν τῶν ἐλασιτῶν, εἰσῆλθον εἰς Μάνδραν, ἔνθα ἠφηνιδίασαν τὸ ἐκεῖ Ι/54 Τάγμα καὶ τὸν ΣΔ τῆς XIII Μεραρχίας. Τὰ τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ, πανικοβληθέντα, συνεπτύχθησαν ἐν σπουδῇ ἐπὶ τοῦ ἄξονος Μάνδρα - Οἰνότη - Κάζα, ἐγκαταλείψαντα τρία ἀντιαρματικά πυροβόλα τῶν 37 χλστ. μεθ' ἔλων τῶν πυρομαχικῶν τῶν, ὡς καὶ δλόκληρον τὸ ἀρχεῖον τῆς XIII Μεραρχίας.

Ἐπελθούσης τῆς νυκτός, τὸ συγκρότημα ἀνέκοψε τὴν καταδίωξιν στρατοπεδεῦσαν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Ἐλευσίνας, ἐνῶ τὰ ὑποχωρήσαντα τμήματα τῶν στασιαστῶν ἐγκατεστάθησαν ἐπὶ τῆς διαβάσεως Χάνι - Κάζας.

Ἡ γραμμὴ κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ι/54 καὶ ΙΙΙ/54 Ταγμάτων, ὑπὸ τοῦ

Τεθωρακισμένη καὶ 2α Ἀλεξιπτωτιστῶν) καὶ ἡ ἀφικνουμένη εἰς περιοχὴν Πατρῶν 46ης Μεραρχία Πεζικοῦ συνολικῆς ἀριθμητικῆς δυνάμεως 75.000 ἀνδρῶν.

(3) Τέσσαρες ἴλαι τεθωρακισμῶν αὐτοκινήτων.

(4) 15 ἄρματα μάχης «Σέρμαν».

μόλις άφικθέντος ΙΙ/36 Τάγματος και υπό τάγματος του 6ου Συντάγματος Πειραιώς, ύποστηριζόμενων υπό τριών πεδινών πυροβόλων (5).

Τήν επομένην, 7ην Ιανουαρίου, ήρχισεν από 06.30 ώρας ή κίνησις του Συγκροτήματος ΚΔΓ προς Θήβας. Η φάλαγγ ήχθη όμαλώς μέχρις Οινόης, άλλ' εϋθύς ώς ή προπορευομένη ήλη εισήλθεν εις την στενωπόν Κάζας εύρέθη πρό πολυαρίθμων καταστροφών επί τής όδοϋ, ένεκα των όποιων άνέκοψε την κίνησίν της, ένϋ ταυτοχρόνως έδέχθη πυκνά πυρά πυροβολικού, έλιμων και πολυβόλων εκ των πέριξ ύψωμάτων καθηλωθεΐσα εκεί επί μακρόν.

Έπειδή κατέστη πρόδηλον, ότι ή φράσσουσα την όδον ίσχυρά αύτη θέσις, μόνον κατόπιν επιθέσεως πεζικού ήδύνατο να καταληφθή, ό δε άπομένων χρόνος ήμέρας δέν επήρκει δια την εκτέλεσιν των άπαραιτήτων αναγνωρίσεων, ό διοικητής του συγκροτήματος άπεφάσισε την διακοπήν του άγώνος και την επιστροφήν τής φάλαγγος εις άεροδρόμιον Έλευσίνος.

Έν τϋ μεταξύ, την ίδίαν ήμέραν, κατόπιν διαταγής του Βρετ. Στρατηγείου ή ΙΙΙ Ε.Ο.Τ. παρέδωκε την περιοχήν των άνατολικών συνοικισμών εις την 4ην Ταξιαρχίαν Έθνοφυλακής και εκινήθη εις Έλευσίνα, όπου έφθασε περί την 16.00 ώραν, έγκαταστήσασα τό 1ον Όρ. Τάγμα εις Μάνδραν, τό 2ον Όρ. Τάγμα εις Έλευσίνα, τό 3ον Όρ. Τάγμα εις Μαγούλαν και τό 6ον Τάγμα Φρουρών εις Ασπρόπυργον. Ο Σ.Δ. τής Ταξιαρχίας και τό ΙΙΙ Σ.Π. Πυροβολικού έγκατεστάθησαν εις Έλευσίνα.

Η ταξιαρχία συνεχρότησεν άπόσπασμα εκ των 1ου και 3ου Όρεινών Ταγμάτων μετά μοίρας πεδινού πυροβολικού (Άπόσπασμα Παπαδοπούλου), εις ό άνέθεσε την άποστολήν διανοίξεως τής στενωπού Κάζας προς διευκόλυνσιν τής κινήσεως τής βρεταννικής μηχανοκινήτου φάλαγγος (6).

Τήν επομένην, 8ην Ιανουαρίου, τό 1ον Όρεινόν Τάγμα ύποστηριζόμενον υπό άριμάτων μάχης και βρεταννικών άεροσκαφών, άνέτρεψε ταχέως την επί τής στενωπού άντίστασιν και κατέλαβε ταύτην. Περί την 10.00 ώραν, εκδιασθείσης τής διαδόσεως Κάζας και άποκατασταθείσης τής όδοϋ, τό Συγκρότημα ΚΔΓ διήλθε την στενωπόν και εκινήθη προς Θήβας, ένθα ή κεφαλή εισήλθε περί την 14.00.

(5) Τά 2 πεδινά των 75 και τό πεδινόν των 105 του ΙΙΙ Σ.Π.Π. (Πελοποννήσου).

(6) Ε.Π.Ε. 3 διαταγή ΙΙΙ Ε.Ο.Τ. Ήδε κείμενον έν Πικρατήμκτι: 12.

Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ὅλης περιοχῆς περιήλθον εἰς χεῖρας τῶν ἑλληνικῶν καὶ βρεταννικῶν τμημάτων μεγάλαι ποσότητες λαφύρων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὰ τρία πεδινὰ πυροβόλα τοῦ III Συν/τος Πυρ/κοῦ, ἐγκαταλειφθέντα ἄθικτα. Ἡ σύμπτυξις τῶν μονάδων τοῦ ΕΛΑΣ προσέλαθε συντόμως τὴν μορφήν ἀτάκτου φυγῆς. Αἱ ὑποχωροῦσαι κομμουνιστικαὶ δυνάμεις καταδιωκόμεναι ὑπὸ τῶν ταχυκινήτων φαλάγγων καὶ προσβαλλόμεναι ὑπὸ τῶν βρεταννικῶν ἀεροσκαφῶν διελύθησαν κυριολεκτικῶς. Καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας ταύτας βρεταννικὰ μαχητικὰ ἀεροσκάφη προσέβαλλον συνεχῶς ἀπὸ χαμηλοῦ ὕψους τὰ ὑποχωροῦντα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ μὲ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα διὰ τὰ πεζοπόρα τμήματα καὶ τὰ κινούμενα ὄχηματα.

Τὴν ἐπομένην, 9ην Ἰανουαρίου, τὸ Συγκρότημα KDG ἐσυνέχισε ἐκ Θηβῶν τὴν ἀνευ ἀντιστάσεως κίνησίν του ἀχθὲν δι' ἔλης μέχρι Λεοδαείας καὶ δι' ἔλης πρὸ Χαλκίδος, ἔνθα καὶ ἀνέκοψε τὴν περαιτέρω κίνησίν του ἐν ὄψει τῆς ἀντικαταστάσεώς του ὑπὸ μονάδων τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας.

Ἐν τῇ μεταξὺ ἡ ΚΕ/ΕΛΑΣ διαπιστώσασα τὴν ἀπελπιστικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν περιήλθον τὰ τμήματά της, καὶ τὴν ὡς ἐκ τούτου ἀπώλειαν πάσης δυνατότητος περαιτέρω ἀντιμετωπίσεως τῶν Βρετανῶν, ἀπεφάσισε τὸν τερματισμὸν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων.

Ὅντως, τὴν 17.30 ὥραν τῆς 8ης Ἰανουαρίου ἀντιπροσωπεῖα της παρουσιάσθη εἰς τὸ στρατηγεῖον τοῦ Στρατηγοῦ Σκόμπυ, ἵνα διαπραγματευθῇ τοὺς ὅρους τούτου πρὸς σύναψιν ἀνακωχῆς.

Τὴν 10ην Ἰανουαρίου, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Βρετ. Στρατηγεῖου, συνεχροτήθη (7) ἀπόσπασμα ἐκ λόχου τοῦ 2ου Ὁρεινοῦ Τάγματος τῆς III EOT καὶ ἐκ τῆς «Α» Ἰλῆς τοῦ Συντάγματος Ἀναγνωρίσεως τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας, τὸ ὁποῖον ἐκινήθη τὴν 07.30 ἀναγνωριστικῶς πρὸς Ἴσθμὸν Κορίνθου.

Συγχρόνως ἡ «C» Ἰλῆ τοῦ Συντάγματος Ἀναγνωρίσεως ἐκινήθη πρὸς Χαλκίδα, ἔνθα ἀντικατέστησε τὴν ἐκεῖ ἔλῃν τοῦ Συν/τος KDG, ἐνῶ ἡ «B» Ἰλῆ τοῦ Συντάγματος Ἀναγνωρίσεως κινήθεισα πρὸς Λαμίαν εἰσῆλθεν εἰς Ἀμφίκλειαν.

Τὴν ἐπομένην, 11ην Ἰανουαρίου, καὶ ἀπὸ 06.30 ὥρας, ἐκινήθη ἐπ' αὐτοκινήτων πρὸς Ἴσθμὸν καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ 2ου Ὁρ. Τάγματος μετὰ πυροβολαρχίας ἀχθὲν περὶ τὴν 10.15 ὥραν εἰς τὸ χωρίον Ἰσθμια ἐντεῦ-

(7) Ε.Π.Ε. 6 διαταγῆ III E.O.T. Ἴδε κείμενον ἐν Παραρτήματι 13.

θεν τῆς γεφύρας τούτου. Τὴν 15.00 ὥραν, μετὰ προπαρασκευὴν πυροβολικοῦ, ὄλμων καὶ τῆ ὑποστηρίξει τῶν πυρῶν τῶν τεθωρακισμένων ἐπεχειρήθη θιαία διάδρασις τῆς διώρυγος. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἐπιχειρήσαν ταύτην τμήμα, δεχθὲν ἰσχυρὰ πυρὰ αὐτομάτων ὄπλων καὶ ὄλμων τῶν ἐλαστικῶν ἐξουδετερώθη, ἀπολέσαν 3 νεκροὺς καὶ 7 τραυματίας. Κατόπιν τούτου ἡ σχετικὴ προσπάθεια ἐγκατελείφθη.

Τὴν 23.50 τῆς αὐτῆς, 11ης Ἰανουαρίου, τερματισθεισῶν τῶν διαπραγματεύσεων, ὑπεγράφη ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τοῦ στρατηγοῦ Σκόμπυ τὸ σχετικὸν πρωτόκολλον ἀνακωχῆς, ἧτις ἴσχυεν ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου τῆς 15ης Ἰανουαρίου 1945.

Συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους ταύτης, ἅπασαι αἱ δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ ὄφειλον ν' ἀποσυρθῶσι ἐκεῖθεν διαχωριστικῆς γραμμῆς, καθορισθείσης βορείως καὶ νοτίως τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπὶ τῆς γραμμῆς ταύτης τὰ βρετανικὰ τμήματα ἔδει νὰ ἀνακόψουν τὴν προχώρησίν των ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐκκενώσεως τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ.

Μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς ἀνακωχῆς ἀνεστάλη ἀπὸ τῆς 15ης Ἰανουαρίου ἡ καταδίωξις τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ ὑπὸ τῶν Βρετανῶν καὶ τῆς III Ε.Ο. Ταξιαρχίας.

Ὁὕτως, οἱ στασιασταί, καίτοι ὑπέστησαν πλήρη ἤτταν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἧτις ἠδύνατο νὰ θέσῃ ὀριστικῶς τέρμα εἰς τὴν ἀντεθνικὴν δραστηριότητά των ἐν Ἑλλάδι, ἐν τούτοις ἐπέτυχον, διὰ λόγους γενικωτέρας πολιτικῆς τῆς Μεγάλης Βρετανίας κατὰ τὸν ὑπ' ὄψιν χρόνον, νὰ διασωθοῦν διὰ τῆς ὡς ἄνω ὑπογραφείσης ἀνακωχῆς καὶ τῆς συνομολογηθείσης βραδύτερον συμφωνίας τῆς Βαρκίτζης, ἧτις συμφωνία, κατὰ τὰς ἰδίαις των δημολογίας, ὑπῆρξεν ὁ ἀπαραίτητος ἐλιγμὸς διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ «τρίτου γύρου».

Διὰ τὸν ΕΛΑΣ, τὸν κομμουνιστικὸν στρατόν, ἡ «Μάχη τῶν Ἀθηνῶν» εἶχεν ὀριστικῶς ἀπολεσθῆ, πλὴν διὰ τὸ Ἔθνος ἡ «Μάχη» τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶχε εἰσέτι κερδηθῆ.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ

ΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

Κ Ε Φ Λ Α Ι Ο Ν Χ V I I I .

Η ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ὁ Πειραιεὺς ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῶν κομμουνιστῶν

Εἰς τὸν Πειραιᾶ τὸ κίνημα ἐκδηλωθὲν ἀπὸ τὰ ἐξημερώματα τῆς 4ης Δεκεμβρίου ἐσημείωσε ταχυστάτην ἐξέλιξιν. Καὶ ἐνῶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐσυνεχίζετο ἡ σκηνοθεσία τῆς «Παλλαϊκῆς» κηδείας τῶν θυμάτων τοῦ συλλαλητηρίου τῆς Κυριακῆς, 3ης Δεκεμβρίου, εἰς τὸν Πειραιᾶ ἤρχισαν προσβαλλόμενα διαδοχικῶς τὰ ἀστυνομικὰ καταστήματα καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Χωροφυλακῆς.

Αἱ προθέσεις τῶν κομμουνιστῶν ἀπέβλεπον εἰς ταχεῖαν ἐκκαθάρισιν τῆς πόλεως καὶ διατήρησιν ἐν συνεχείᾳ τοῦ λιμένος τῆς ὑπὸ στενήν πολιορκίαν, μέχρι τῆς ἀναμενομένης τελικῆς τῶν ἐπικρατήσεως εἰς Ἀθήνας.

Ἡ διεξαγωγή τοῦ ἀγῶνος ἐν Πειραιεὶ ἀνετέθη ἀρχικῶς εἰς τὸ τοπικὸν βον Σύνταγμα Πεζικοῦ, συγκείμενον ἐκ τεσσάρων ταγμάτων συνολικῆς δυνάμεως 1400 ἀνδρῶν καὶ ὑπαγόμενον ὑπὸ τὸ Α΄. Σ.Στρατοῦ. Τῆν νύκτα τῆς 3/4 Δεκεμβρίου τμήματα τοῦ ἀνωτέρω συντάγματος ἐνεργοῦντα θάσει σχεδίου ἐκύκλωσαν καὶ ἀπεμόνωνσαν ἀπάσας τὰς ὑπηρεσίας τῆς Ἀστ. Πόλεων καὶ τῆς Χωρ/κῆς καὶ ἅμα τῇ ἔφ ἤρχισαν ἐπίθεσιν δι' ὄλων τῶν μέσων πρὸς κατάληψίν των .

Τὸ Α΄. Ἀστ. Τμήμα, δυνάμεως 28 ἀστυνομικῶν, ἐδέχθη περὶ τὴν 06.30 ὥραν σφοδρὰν ἐπίθεσιν, τὴν ὁποίαν συνεκράτησεν ἐπὶ δίωρον. Ἡ

ἐξάντλησις ὅμως, προΐουσις τῆς μάχης, τῶν ἐλαχίστων πυρομαχικῶν καὶ ἢ ἀνατίναξις διὰ δυναμίτιδος μέρους τοῦ οἰκήματος συνετέλεσαν εἰς τὴν κάμψιν τῆς ἀντιστάσεως τοῦ τμήματος καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῆς δυνάμεώς του. Ἐκ τῶν συλληφθέντων ἀστυνομικῶν ἐξετελέσθησαν ἐπὶ τόπου μὲ πρωτοφανῆ ἀγριότητα ὁ διοικητὴς καὶ ὑποδιοικητὴς τοῦ τμήματος, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπήχθησαν ὡς ὄμηροι.

Ταυτοχρόνως ἕτεραι δυνάμεις κομμουνιστῶν ἐπολιόρκησαν τὰ οἰκήματα τῆς Ἀστ. Διευθύνσεως Πειραιῶς, τοῦ Τμήματος Γενικῆς Ἀσφαλείας, τῆς Τροχαίας Κινήσεως, τῶν ὑπολοίπων ὀκτώ Ἀστυν. Τμημάτων καὶ τῶν Ἀστυν. Σταθμῶν Καλλιπόλεως, Ἀγίου Ἰωάννου Ρέντη καὶ Κορυδαλλοῦ. Μολοντί ἡ δύναμις τῶν ἀνωτέρω ὑπηρεσιῶν ἦτο μικρὰ μετ' ἀνεπαρκοῦς ὀπλισμοῦ καὶ ἐλαχίστων πυρομαχικῶν, ἐν τούτοις ἀντετάχθη ἀπελπισίαν ἀντίστασις, ἣτις ὅμως ἐκάμφθη ἐντὸς τῆς πρωίας τῆς αὐτῆς.

Μικρὰ μόνον δύναμις τοῦ Τμήματος ἐπιφυλακῆς, περίπου πεντήκοντα, ἐπέτυχε περὶ τὴν 07.30 ὥραν γὰ διασπάσῃ τὸν κλοιὸν τῶν ἐλασιτῶν καὶ γὰ φθάσῃ εἰς τὸ μέγαρον Βάττη, ὅπου καὶ συνηνώθη μετὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος.

Καθ' ὃν χρόνον προσεδάλλοντο τὰ καταστήματα τῆς Ἀστ. Πόλεων, ἕτεραι δυνάμεις ἐλασιτῶν ἐπετίθεντο κατὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Χωρ/κῆς, ἣτοι τῆς Διοικήσεως Χωρ/κῆς Πειραιῶς, τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν καὶ τῶν φρουρῶν τῶν φυλακῶν Βούρλων καὶ Ναυτικοῦ Νοσοκομείου.

Καίτοι αἱ ἀνωτέρω ὑπηρεσίαι διέθετον ἐλαχίστην δύναμιν, συμποσومένην εἰς 100 περίπου ἀξιωματικούς καὶ ὀπλίτας, ἐν τούτοις ἠμύνθησαν μὲ αὐτοθυσίαν ὑποκύψασαι μόνον, ὅταν ἐξήντησαν τὰ ὀλίγα πυρομαχικά των. Ἐκ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἄλλοι μὲν ἐφονεύθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, ἐλάχιστοι διέρρευσαν διασωθέντες, οἱ ὑπόλοιποι δὲ συλληφθέντες μετεφέρθησαν εἰς Ἀστυλὸν Κοκκινιάς, ἔνθα καὶ ἐξετελέσθησαν βραδύτερον.

Οὕτως, ἐντὸς τῆς ἡμέρας τῆς 4ης Δεκεμβρίου ὀλόκληρος ἡ πόλις τοῦ Πειραιῶς περιήλθεν ὑπὸ τὸν πλήρη ἔλεγχον τῶν κομμουνιστῶν, τὰ μόνον δὲ σημεῖα τὰ ὅποια διετηροῦντο εἰς χεῖρας ἐθνικῶν δυνάμεων ἦσαν τὸ μέγαρον Βάττη, ἔνθα ἡ Ναυτικὴ Διοίκησις Πειραιῶς, καὶ ἡ Σχολὴ Ναυτικῶν Δοκίμων, ὅπου τὸ Ἀρχηγεῖον τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου. Ἡ τελευταία αὕτη ἀπετέλει διὰ τοὺς ἐλασίτας τὸν κύριον ἀντικειμενικὸν σκοπὸν. Πράγματι ἡ διατήρησις τῆς εἰς χεῖρας ἐθνικῶν δυνάμεων, εἰς τὸ ἄκρον τῆς Πειραικῆς Χερσονήσου καὶ ἐγγὺς τῆς εἰσόδου τοῦ λιμένος, δὲν θὰ ἐπέτρεπε εἰς τούτους τὴν κυριαρχίαν ἢ τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τοῦ λιμένος, καὶ τὴν παρεμπόδισιν ἐνδεχομένων ἀποβιβάσεων δυνάμεων καὶ ἐφοδίων τοῦ ἀντιπάλου.

Ὡς ἐκ τούτου ἡ Σχολὴ ἐδέχθη τὴν πρωίαν τῆς 4ης Δεκεμβρίου σφο-

δροτάτην ἐπίθεσιν διὰ καταγιγισμού πυρός αὐτομάτων ὄπλων ἐκ διαφόρων σημείων τῆς Πειραικῆς Χερσονήσου.

Οἱ Ἀξιωματικοὶ καὶ ἄνδρες τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ σχεδὸν κυκλωμένοι ἀπὸ ξηρᾶς, διατηροῦντες ἐπικοινωνίαν μόνον διὰ τῆς θαλάσσης, ἠμύνθησαν ἀποτελεσματικῶς ἀποκρούσαντες τὴν ἐπίθεσιν κατόπιν ἀγῶνος διαρκέσαντος ἐπὶ τρίωρον. Ὀλίγον μετὰ μεσημβρίαν ἀφίχθησαν εἰς τὴν Σχολὴν δύο βρεταννικὰ ἄρματα μάχης, ἅτινα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀποτελεσματικωτέραν ἄμυναν, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ μεταξὺ τῆς Σχολῆς καὶ τοῦ Μεγάρου Βάττη συνδέσμου.

Ἡ ἐπιτυχὴς ἄμυνα τῆς Σχολῆς Δοκίμων κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην συνέβαλεν ἀναμφισβητήτως εἰς τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ὄλου κινήματος, διότι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀπειδιβάσθησαν μετ' ὀλίγας ἡμέρας αἱ δυνάμεις αἱ ἑκκαθάρσασαι τὴν Πειραικὴν Χερσόνησον, βραδύτερον δὲ τὸ σύνολον τῶν ἰσχυμάτων, τῶν πυροβόλων καὶ τῶν ὀχημάτων τῶν βρεταννικῶν δυνάμεων, οἷον ἐπετεύχθη τελικῶς ἢ καταστολὴ τῆς στάσεως.

Τὴν 8ην Δεκεμβρίου, ἢ ἐν τῷ μεγάρῳ Βάττη φρουρά, ἀποτελουμένη ἐκ μικρᾶς δυνάμεως τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος, εἰς ἣν εἶχε προστεθῆ καὶ ἡ δύναμις τοῦ Τμήματος Ἐπιφυλακῆς, ἐδέχθη πυκνὰ πυρὰ αὐτομάτων ὄπλων καὶ ὄπλων ἐκ τῶν πέριξ τοῦ μεγάρου οἰκημάτων. Ἡ διὰ πυρῶν αὐτῆ ἐπίθεσις ἐξηκολούθησε μετὰ τῆς αὐτῆς ἐντάσεως μέχρι τῆς 11.00 ὥρας, ἄνευ ὀμῶς ἀποτελέσματος τινος.

Ἰδιαιτέρως ἀποτελεσματικὴ διὰ τὴν ἀπόκρουσιν τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ μεγάρου Βάττη ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ τῆς κορβέττας τοῦ Β.Ν. «Σαχτούρης» (1), ἣτις εἰσπλεύσασα εἰς τὸν λιμένα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς προσβαλλομένης θάσεως διέλυσε διὰ τοῦ πυρός τῶν ἐλαφρῶν πυροβόλων τῆς τάς ἐχθρικὰς συγκεντρώσεις καὶ ἐσίγησε τὰ πυρὰ τῶν καμμουνιστῶν. Κατόπιν τούτου, περὶ τὴν 11.30 ὥραν, ἢ πίεσις κατὰ τοῦ μεγάρου ἐχαλαρώθη.

(1) Κατόπιν τῆς αὐξήσεως ἐπιθετικότητος τῶν στασιαστῶν ὁ Βρεταννὸς διοικητὴς ναυτικῶν δυνάμεων ἀπεφάσισε τὴν χρησιμοποίησιν τῶν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς ναυλοχόντων ἐλληνικῶν καὶ βρεταννικῶν πολεμικῶν σκαφῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν εἰς ξηρὰν μαχομένων τμημάτων. Ἡ ἐνεργὸς αὐτῆ ἐπέμβασις ὑπῆρξεν οὐσιαστικὴ διὰ τὴν τελικὴν ἀπόκρουσιν τῶν στασιαστῶν εἰς ζωτικὰς περιοχὰς Σχολῆς Δοκίμων καὶ μεγάρου Βάττη. (Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐλληνικοῦ Στόλου Ἀντιναύαρχου Βούλγαρη).

Ἡ βρεταννικὴ παρέμβασις — Ἡ ἄφιξις τῆς 139ης Ταξιαρχίας

Τὴν Κυριακὴν 3ην Δεκεμβρίου ἤρχισαν προσγειούμενα εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Χασανίου (Ἑλληνικοῦ) τὰ ἀεροσκάφη, τὰ μεταφέροντα ἐξ Ἰταλίας τὰς πρῶτας βρεταννικὰς ἐνισχύσεις, ἀποτελουμένας ἐκ τοῦ τάγματος Durham (DLI) τῆς 139ης Ταξιαρχίας Πεζικοῦ.

Τὸ στρατηγεῖον τῆς ταξιαρχίας μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς, ταξίαρχου Ἄλλεν Μπλόκ, εἶχε προηγηθῆ τῶν μονάδων τῆς, ἀφιχθὲν ἀεροπορικῶς τὴν 1ην Δεκεμβρίου.

Τὴν ἐπομένην, 4ην Δεκεμβρίου, ἤρχισεν ἡ ἀποβίβασις εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Χασανίου καὶ τοῦ δευτέρου τάγματος τῆς ταξιαρχίας, τοῦ Leicesters, συμπληρωθεῖσα τὴν πρῶταν τῆς ἐπομένης.

Τὴν 5ην Δεκεμβρίου, ἡ ταξιαρχία περατώσασα τὰς μετακινήσεις τῶν μονάδων τῆς ἔλαβε τὴν κατωτέρω διάταξιν:

— Στρατηγεῖον ταξιαρχίας	Εἰς ἀκτὴν Ν. Φαλήρου (Ξενοδοχεῖα «Ἀκταῖον», «Μέγα»).
— Τάγμα Durham Light Infantry (DLI)	Εἰς ὄριμον Ν. Φαλήρου καὶ εἰς μικρὸν ὄαθος ἀπὸ τῆς ἀκτῆς (ἀπὸ Δημοτικοῦ Θεάτρου Ν. Φαλήρου μέχρις ἐκβολῶν Ἰλισσοῦ ποταμοῦ).
— Τάγμα Leicesters	Ἀνεπτυγμένον ἐπὶ λεπτοτάτης περιμέτρου εἰς τὸ ἄκρον τῆς χερσονήσου Καλλιπόλεως.

Τὴν 5ην Δεκεμβρίου ἐλήφθη, ὡς ἐξετέθη ἤδη, παρὰ τοῦ Βρετανικοῦ Στρατηγεῖου ἡ ἀπόφασις καταστολῆς τοῦ κινήματος διὰ τῶν ὄπλων.

Κατὰ τὴν λαβοῦσαν χώραν τὴν 21.00 ὥραν σύσκεψιν εἰς τὸ Στρατηγεῖον τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας, ὁ Ὑποστράτηγος Ἀρχκράιτ ἀνέθεσεν εἰς τὴν 139ην Ταξιαρχίαν τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν προκυμαιῶν τοῦ Πειραιῶς καὶ τοῦ Φαλήρου, διαθέσας αὐτῇ καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῇ περιοχῇ βρεταννικὰ τμήματα, ἧτοι τὸ πεζομάχον 64ον Σύνταγμα Α/Α Πυροβολικοῦ καὶ τὸν 2902 Λόχον Ἐδάφους τῆς RAF.

Τὸ οὕτω δημιουργηθὲν συγκρότημα ἐτέθη ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ διοικητοῦ τῆς 139ης Ταξιαρχίας, ταξίαρχου Μπλόκ, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ὁποίου καὶ ὀνομάσθη συμβατικῶς Blockforce (= Δύναμις τοῦ Μπλόκ).

Ἡ ἐπελθοῦσα ἕμως μεταβολὴ τῆς γενικῆς τακτικῆς καταστάσεως,

συνεπεία τῆς διαπιστωθείσης ἀδυναμίας πρὸς καταστολήν τῆς στάσεως διὰ τῆς διατιθεμένης εὐαρίθμου βρεταννικῆς δυνάμεως, δὲν ἐπέτρεψε τὴν ὑπὸ τῆς ταξιαρχίας πραγματοποιήσιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῇ ἀποστολῆς.

Κατόπιν τούτου καὶ ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐξ Ἰταλίας ἀφίξεως τῶν ἐνισχύσεων, τὰ τάγματα τῆς περιορίσθησαν κατὰ τὰς ἐπομένους μέχρις 9ης Δεκεμβρίου ἡμέρας εἰς τὰ ἀκόλουθα:

Τὸ τάγμα Durham ἐπεκταθὲν εἰς μικρὸν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς βάθος, μέχρι τοῦ ὕψους τῆς ὁδοῦ Γιαννοπούλου, ἐξησφάλιζε τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ (λεωφ. Ποσειδῶνος).

Τὸ ἐπὶ χερσονήσου Καλλιπόλεως τάγμα Leicesters ἐπεξέτεινε ἱκανοποιητικῶς, δι' ἐπιτυχοῦς ἐκκαθαριστικῆς ἐνεργείας, τὴν λεπτοτάτην περίμετρόν του.

Κατὰ τὴν ἀνωτέρω κρίσιμον περίοδον καθ' ἣν οἱ κομμουνισταὶ ὑπερεῖχον στρατιωτικῶς, εἰς οὐδεμίαν οὔτοι κατὰ τῶν Βρεταννῶν ἐνέργειαν προσέδωσαν, ἀρκούμενοι εἰς τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ μεγάρου Βάττη, τοῦ Ξενοδοχείου «Διεθνὲς» ὡς καὶ εἰς τὴν διὰ πυρῶν ἐκ τοῦ μακρόθεν παρενόχλησιν τῆς Σχολῆς Δοκίμων.

Ἡ ἀφίξις τῆς 5ης Ἰνδικῆς Ταξιαρχίας (2)

Τὸ ἐν Ἀθήναις Βρεταννικὸν Στρατηγεῖον, ἐνημερωθὲν ἤδη περὶ τῆς ἐπικειμένης ἀφίξεως τῆς Ἰνδικῆς ταξιαρχίας, ἀπεφάσισε νὰ διαθήσῃ ταύτην ὑπὸ διοίκησιν εἰς τὸ συγκρότημα Blockforce, εἰς ὃ καὶ ἀνέθεσε ὡς νέαν ἀποστολήν τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ λιμένος Πειραιῶς καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῆς πολιορκουμένης ἤδη πρωτεύουσας.

Τὴν νύκτα τῆς 9/10 Δεκεμβρίου ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν προβλήτα τῆς Σχολῆς Δοκίμων τὸ τάγμα Essex τῆς 5ης Ἰνδικῆς Ταξιαρχίας. Τὸ τάγμα τοῦτο ὑπερῶν τὴν πρωΐαν τῆς 10ης Δεκεμβρίου τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν τοῦ εἰς τὸ ἄκρον τῆς χερσονήσου ἀνεπτυγμένου τάγματος Leicesters, ἤρchiσε τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ πέριξ κατωκημένου χώρου.

(2) Ἡ 5η Ἰνδ. Ταξιαρχία, ἀποτελουμένη ἐξ ἐνόδου βρεταννικοῦ τάγματος (Essex) καὶ δύο Ἰνδικῶν (Gurkhas καὶ Baluchis), ἀπέπλευσεν ἐκ τοῦ λιμένος τοῦ Τάραντος τὴν 7ην Δεκεμβρίου.

Τὸ Essex, ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τινων ἀρμάτων, ἤχθη κατὰ τὸ λυκόφως, παρὰ τὰ σποραδικὰ πυρὰ καὶ τὰ ὁδοφράγματα, ἅτινα παρεκώλυσον τὴν προχώρησίν του, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Χαριλάου Τρικούπη, ἤτις, τέμνουσα τὴν χερσόνησον Καλλιπόλεως, συνδέει τὸν κεντρικὸν λιμένα μετὰ τοῦ ὄρμου τοῦ Φαλήρου. Οὕτω κατέστη δυνατὴ ἡ ἐξασφάλις περιοχῆς ἀρκούντως εὐρείας, ὥστε νὰ ἀποδιεασθῇ καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ταξιαρχίας.

Πράγματι, τὴν 04.00 ὥραν τῆς 11ης Δεκεμβρίου, ἤρχισεν ἡ ἀποδίεασις καὶ τῶν δύο ἐτέρων ταγμάτων τῆς ταξιαρχίας, ἦτοι τῶν Gurkhas καὶ Baluchis (3).

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀπογεύματος, τὸ στρατηγεῖον τῆς Block-force διεπεραιώθη ἐκ Ν. Φαλήρου εἰς χερσόνησον Καλλιπόλεως καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Σχολὴν Ν. Δοκίμων. Ὁ διοικητὴς τῆς 5ης Ἰνδ. Ταξιαρχίας διαπεραιώθη καὶ οὗτος εἰς χερσόνησον Καλλιπόλεως, ἀνέλαθε τὴν διοίκησιν τῆς ταξιαρχίας του ἀπὸ τῆς ἰδίας νυκτός.

Εἰς τὴν 5ην Ταξιαρχίαν ἀνετέθη ἡ ἀποστολὴ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς χερσονήσου Καλλιπόλεως, ἣτις κατὰ τὸ καταρτισθὲν σχέδιον θὰ ἐπραγματοποιεῖτο εἰς πέντε φάσεις, ὡς ἑξῆς:

- 1η. Ἀπόφραξις τῆς ὁδοῦ Χαριλάου Τρικούπη, κατεχομένης ἤδη ὑπὸ τοῦ τάγματος Essex.
- 2α. Ἐκκαθάρισις ὄλων τῶν στοιχείων τοῦ ΕΛΑΣ, τῶν ἀποκοπτομένων ἐντεῦθεν τῆς γραμμῆς ταύτης (δηλ. τῆς ὁδοῦ Χαρ. Τρικούπη).
- 3η. Προώθησις, μετὰ τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ ἐξασφάλισιν τῆς χερσονήσου Καλλιπόλεως, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Β. Γεωργίου Α'. διηκούσης κατὰ μῆκος τῆς θάσεως τῆς Χερσονήσου, μεταξὺ τῆς ἀκτῆς τοῦ κεντρικοῦ λιμένος καὶ τοῦ λόφου Καστέλλας.
- 4η. Ἐπίθεσις κατὰ τοῦ λόφου Καστέλλας, καί, τέλος,
- 5η. Προώθησις ὀλοκλήρου τῆς ταξιαρχίας μέχρι τοῦ ὕψους τῶν γραμμῶν τοῦ ἠλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Πειραιῶς. Κατὰ τὴν φάσιν ταύτην τὰ τμήματα τῆς ταξιαρχίας ἔδει νὰ συνδεθῶσι δεξιὰ μετὰ τοῦ τάγματος Durham τῆς 139ης Ταξιαρχίας, διανοιγομένης οὕτω τῆς πρὸς Ἀθήνας παραλιακῆς ὁδοῦ.

Τῶν ἐνεργειῶν τούτων θὰ ἐπηκολούθει ἐτέρα ἐπιχειρήσις πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς Βορείας πλευρᾶς τοῦ λιμένος.

(3) Gurkhas (Γκούρκας) καὶ Baluchis (Βαλούχοι): Κάτοικοι περιοχῶν Νεπάλ καὶ Βαλουχιστάν τῶν Ἰνδιῶν.

Συγκέντρωση νέων κομμουνιστικῶν δυνάμεων

Αἱ πρῶται ἐπιχειρήσεις τοῦ ΕΛΑΣ, μέχρι καὶ τῆς 9ης Δεκεμβρίου, διεξήχθησαν, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, ὑπὸ τοῦ βου Συντάγματος Πειραιῶς ἀνήκοντος εἰς τὸ Α΄.Σ.Σ.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ XIII Μεραρχία τοῦ ΕΛΑΣ (Στερεᾶς Ἑλλάδος) περατώσασα τὰς ἀπὸ τῆς 6ης Δεκεμβρίου ἀρξαμένας μετακινήσεις τῶν μονάδων τῆς ἔλαβε παρὰ τῆς ΚΕ/ΕΛΑΣ, εἰς ἣν καὶ ὑπήγετο, τὴν νέαν ἀποστολὴν τῆς συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν:

«Θὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηνῶν, ἀπαγορεύουσα ἀποπείρας ἀποβάσεως ἐπὶ τῶν δυτικῶν παραλίων καὶ θὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα τῆς εἰς Ν. Φάληρον - Πειραιᾶ ἀναλαμβάνουσα ὑπὸ διοίκησιν καὶ τὸ βου Σύνταγμα Πειραιῶς. Θὰ ἀποτελῇ τὴν γενικὴν ἐφεδρείαν τῆς ΚΕ/ΕΛΑΣ ἐτοιμῆ, ἐν ἀνάγκῃ, νὰ ἐνισχύσῃ καὶ τὸ Α΄. Σ. Στρατοῦ».

Ἡ XIII Μεραρχία δι' ἐκδοθείσης αὐθημερὸν διαταγῆς τῆς (4) προσηνατόλισε τὰς δυνάμεις τῆς (5) κατὰ τρόπον, ὥστε ν' ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὴν πρώτην ἀποστολὴν, εἰς δὲ τὸ ὑπὸ διοίκησιν τῆς τεθὲν βου Σύνταγμα καθώρισε τὴν ἀκόλουθον ἀποστολὴν:

«Τὸ βου Σύνταγμα Πειραιῶς θὰ ἀποκρούσῃ πᾶσαν ἀποδακτικὴν ἐνέργειαν ἀπὸ Φάληρον - Πειραιᾶ - Κερατσίνι καὶ θὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν κατάστασιν διὰ τῶν δυνάμεων του μὲ πλήρη πρωτοβουλίαν, τηροῦν ἐνήμερον τὴν Μεραρχίαν».

(4) ΕΠ 1240 Διαταγὴ XIII Μεραρχίας τῆς 9.12.44. Ἰδὲ κείμενον ἐν Παραρτήματι 14.

(5) Τρία τάγματα τοῦ 52ου ΣΠ καὶ δύο τάγματα τοῦ 42ου ΣΠ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΧΙΧ.

Η ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΪΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

Αί επιχειρήσεις τῆς 5ης Ἰνδικῆς Ταξιαρχίας

Τὴν ἐσπέραν τῆς 11ης Δεκεμβρίου, τὸ τάγμα Essex, συνεπλήρωσε τὸν ἀποκλεισμόν τῆς χερσονήσου Καλλιπόλεως διὰ κατασκευῆς κωλύματος ἐκ συρματοπλέγματος κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Χαριλάου Τρικούπη.

Τὴν μεσημβρίαν τῆς ἐπομένης, 12ης Δεκεμβρίου, τὰ τάγματα Gurkhas καὶ Baluchis ἤρχισαν τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ κάτω τμήματος τῆς χερσονήσου, κινούμενα μετὰ προσοχῆς καὶ ἐξουδετεροῦντα τὰς ἀποκοπεύσας ἐστίας ἀντιστάσεως τοῦ ΕΛΑΣ.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, τὸ ἐξ Ἑλλήνων ναυτῶν καὶ ἀστυφυλάκων συγκροτηθὲν εἰς Σ.Ν. Δοκίμων «Μικτὸν Ἀπόσπασμα», δυνάμει δὺο λόχων, ἐκινήθη ὅπισθεν τῶν δὺο Ἰνδικῶν ταγμάτων καὶ ἐγκατεστάθη περὶ τὸ τελευταῖον φῶς κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Κλεισῶνης.

Ἡ ἐπιχειρήσις ἐκκαθαρίσεως τῆς χερσονήσου Καλλιπόλεως ἐσυνεχίσθη τὴν 13ην Δεκεμβρίου ὑπὸ τῶν δὺο Ἰνδικῶν ταγμάτων καὶ κατὰ τὴν ἐπέλευσιν τοῦ σκότους δλόκληρος ὁ δυτικῶς τῆς ὁδοῦ Χαριλάου Τρικούπη — γραμμῆς ἀποκλεισμοῦ τοῦ Essex — χῶρος εἶχεν ἐκκαθαρισθῆ. Τὸ τάγμα Leicester ἐκινήθη πρὸς ἀνάληψιν τῆς φρουρᾶς τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Χαρ. Τρικούπη κωλυμάτων, ἵνα ἀποδεσμευθῆ τὸ Essex, διὰ τὴν τρίτην φάσιν,

τούτέστι τὴν προώθησιν ἐπὶ τῆς λεωφόρου Βασ. Γεωργίου.

Τὴν πρωτὰν τῆς 14ης Δεκεμβρίου, τὸ τάγμα Gurkhas ἀπεσύρθη τῆς ἐκκαθαρίσεως, προκειμένου νὰ προπαρασκευασθῆ διὰ τὴν κατὰ τοῦ λόφου Καστέλλας ἐφοδον, ἐνῶ τὰ τάγματα Essex καὶ Baluchis ὑποστηρίζόμενα ὑπ' ἀριθμοῦ ἀρμάτων μάχης, ἐσυνέχισαν τὸ ἔργον τῆς ἐξουδετερώσεως τῶν ἐστιῶν ἀντιστάσεως. Μολονότι τὰ ἄρματα μετεῖχον ἐνεργῶς τοῦ ἀγῶνος, παρέχοντα στενὴν ὑποστήριξιν πρὸς τὰ τμήματα πεζικοῦ, ἡ προχώρησις τούτων δὲν ἐπραγματοποιήθη μετὰ τοῦ προβλεφθέντος ρυθμοῦ, οὕτω δὲ ἡ νύξ τῆς 14ης Δεκεμβρίου εὔρε τὸ τάγμα Baluchis σταθερῶς ἐμπεπλεγμένον εἰς τὸν χώρον τοῦ λιμένος Ζέας καὶ τὸ Essex ἀγωνιζόμενον κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς Μιαούλη, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ρέπουλη (Ἰωαν. Δραγούμη). Συνεπῶς, οὐδὲν τούτων ἠδυνήθη ν' ἀχθῆ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Βασιλέως Γεωργίου, ὡς προβλέπετο διὰ τὴν φάσιν ταύτην, πρᾶγμα ὅπερ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐπὶ 24ωρον ἀναβολὴν τῆς ἐνεργείας τοῦ τάγματος Gurkhas κατὰ τοῦ λόφου Καστέλλας.

Ἐν τῇ μεταξὺ τῶ ἐλληνικῶν Μικτὸν Ἀπόσπασμα, κινούμενον ὀπίσθεν τῶν ἰνδικῶν τμημάτων ἤχθη περὶ τὸ τελευταῖον φῶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Χαριλάου Τρικούπη.

Τὴν πρωτὰν τῆς 15ης Δεκεμβρίου, ἡ ἀντίστασις τῶν ἐλασιτῶν κατέστη πλέον πείσμων, ἀλλ' ἀμφοτέρω τὰ τάγματα Essex καὶ Baluchis, προηγουμένων τῶν ἀρμάτων, προωθοῦντο σταθερῶς, τὸ Essex ἀριστερὰ καὶ τὸ Baluchis δεξιὰ, ἀχθέντα τελικῶς μέχρι τοῦ τελευταίου φωτὸς ἐπὶ τῆς λεωφόρου Βασιλέως Γεωργίου. Τὸ ἀκολουθοῦν Μικτὸν Ἀπόσπασμα ἔφθασε τὸ ἐσπέρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ρέπουλη (Ι. Δραγούμη) με ἐπικαμπὴν ἐπὶ τῆς Βασ. Σοφίας πρὸς πλ. Κανάρη. Κατὰ τὴν προχώρησιν τῆς ἡμέρας ταύτης ἐπετεύχθη καὶ ὁ σύνδεσμος μετὰ τῆς φρουρᾶς τοῦ μεγάρου Βάττη.

Τὴν 17.00 ὥραν, τὰ πυροβόλα τοῦ 1ου Συντάγματος Πεδινοῦ Πυρ/κού τῆς ἰνδικῆς μεραρχίας, ὅπερ μόλις ἀφίχθῃ εἶχε ταχθῆ ἐπὶ τῆς νησίδος Ψυτταλείας, ἔβαλον τὰ πρῶτα βλήματα κατὰ τοῦ λόφου Καστέλλας, ὁ ὁποῖος τὴν προηγουμένην εἶχε ὑποστῆ ἐπὶ δίωρον σφοδρὸν κανονιοδολισμόν ὑπὸ τῶν ἐλληνικῶν ἀντιτοπιλικῶν «Σαλαμίς» καὶ «Ναυαρίνον». Λόγω ἐλλείψεως ὁμοῦς ἐπαρκῶν πυρομαχικῶν, ἡ πρὸς προπαρασκευὴν τῆς κατὰ τοῦ λόφου Καστέλλας ἐφόδου βολὴ ἦτο περιορισμένης κλίμακος. Ἐνεκα τῆς ἀναγκαστικῆς ταύτης ἀδρανείας τῶν πυροβόλων ἐσχηματίσθη ἐκ τῶν πυροβολητῶν πεζομάχος μοῖρα, ἵνα ἀγωνισθῆ ὡς πεζικὸν κατὰ τὴν ἐπικειμένην ἐπίθεσιν. Περὶ τὴν 18.00 ὥραν, τὸ τάγμα Gurkhas ἐγκατεστάθη εἰς τὰς θέσεις τοῦ δεξιοῦ λόφου τοῦ τάγματος Baluchis, κατὰ μῆκος τοῦ Φαληρικοῦ ὄρμου.

Ἡ κώνος τοῦ λόφου τῆς Καστέλλας ἐδέσποζε τῶν θέσεων τοῦ τάγματος, ὡς καὶ δλοκλήρου τῆς περιοχῆς. Πέραν τῆς ἐξαιρέτου παρατηρήσεως καὶ πεδίων βολῆς, τὰ ὁποῖα προσέφερε, παρεῖχε καὶ πλήρη ἀσφάλειαν εἰς τοὺς ἐπ' αὐτοῦ ἐγκατεστημένους ἐλασίτας, ὡς διαθέτων σύστημα ὑπογείων διαδρόμων συγκοινωνίας καὶ θέσεων μάχης μετὰ σκεπάστρων. Πάντα τ' ἀνωτέρω εἶχον κατασκευασθῆ κατὰ τὴν κατοχὴν παρὰ τῶν Γερμανῶν, ὅτινες εἶχον ὀργανώσει ἰσχυρῶς τὸν λόφον πρὸς προστασίαν τοῦ λιμένος Πειραιῶς.

Ἐπὶ τὰς ἀνωτέρω συνθήκας, ἐπίθεσις ἄνευ προπαρασκευῆς πυροβολικοῦ ἤτο ἐκ τῶν προτέρων βέβαιον ὅτι θὰ ἀπέβαινε δυσχερεστάτη.

Ἐπὶ ἐπιτομήν τὴν ἐν Ἀθήναις Βρετανικὸν Στρατηγεῖον, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι οἱ Gurkhas δὲν θὰ ἐχρησιμοποιοῦν τὴν ἀτομικὴν των ιδιότυπον μάχαιραν.

Τὴν 01.40 ὥραν τῆς 16ης Δεκεμβρίου, δύο λόχοι τοῦ τάγματος μετὰ πεζομάχων πυροβολητῶν τοῦ Συντάγματος Πυροβολικοῦ, ἔλαβον τὴν ἐπαφὴν μετὰ προκεχωρημένων στοιχείων τοῦ ΕΛΑΣ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου. Εὐθὺς ὡς τὸ πεζικὸν ἤρχισεν ἀνερχόμενον τὴν ἀπότομον κλιτῶν τοῦ λόφου, ἐδέχθη τὸ δραστικὸν πῦρ τῆς ἀμύνης. Ἐπηκολούθησαν ἄγριος ἀγὼν καὶ περὶ τὴν αὐγὴν, οἱ Gurkhas, ἐκκαθαρίσαντες ἐν τῷ μεταξὺ τὰς δυτικὰς κλιτῶς τοῦ λόφου, ἔθεσαν πόδα ἐπὶ τῆς κορυφῆς του.

Κατὰ τὴν 10.00 ὥραν τῆς 16ης Δεκεμβρίου ὁλόκληρος ἡ τοποθεσία εἶχε καταληφθῆ. Ἐντὸς τῆς αὐτῆς πρωίας, τῆς 16ης Δεκεμβρίου, τὸ τάγμα Essex, ὅπερ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἀχθῆ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ναυάρχου Μπῆττυ, παρέδωκε τὸν ἀριστερὸν τομέα, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, εἰς τὸ τάγμα Leicesters καὶ ἐκινήθη πρὸς τὸν λόφον Καστέλλας, ἵνα ἀχθῆ εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ τάγματος Gurkhas. Ἡ τοιαύτη κίνησις ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν δλοκληρωτικὴν ἐκκαθάρισιν καὶ τοῦ ὑπολοίπου, μέχρι τῶν γραμμῶν τοῦ ἠλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου, τμήματος τῆς Πειραικῆς χερσονήσου. Κατὰ τὸ τελευταῖον φῶς τῆς ἡμέρας, τὰ κάρριερς τοῦ τάγματος Essex, προωθηθέντα κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς, ἐπραγματοποίησαν τὸν σύνδεσμον μετὰ τοῦ εἰς προγεφύρωμα Ν. Φαλήρου τάγματος Durham.

Διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐκδόσεως καὶ τῆς φάσεως ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως, ἡ 5η Ἰνδ. Ταξιαρχία ἔφερεν εἰς αἴσιον πέρας τὴν ἀποστολὴν της.

Ἡ Πειραικὴ χερσονήσος ἐξεκαθαρίσθη καὶ ἡ μεταξὺ λιμένος καὶ Φαληρικοῦ Δέλτα ἐπικοινωνία ἀποκατεστάθη διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ἐλευθέρας χρήσεως τῆς παραλιακῆς λεωφόρου Ποσειδῶνος.

Εἰς τὴν προδλητὰ τῆς Σ.Ν. Δοκίμων ἤρχισεν ἡ ἐκφόρτωσις τῶν

ἀριμάτων τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας ὡς καὶ τῶν ὀχημάτων τῆς 4ης Βρετ. Μεραρχίας Πεζικοῦ, τὰ ὁποῖα ἐκινήθησαν ἐν φάλαγγι πρὸς τὸ ἀεροδρόμιον Χασανίου, ἔνθα εἶχον ἤδη ἀφιχθῆ ἀπὸ τῆς 12ης τοῦ μηνὸς τὰ πρῶτα τμήματα τῆς μεραρχίας.

Ἡ 5η Ταξιαρχία, μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω ἀποστολῆς, ἀπέσυρε τὰ τρία τάγματά της ἐκ τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἤρchiσε προπαρασκευαζομένη διὰ τὴν ἐπομένην ἐπιχείρησιν, δηλαδὴ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ κεντρικοῦ λιμένος Πειραιῶς.

Ἡ δρᾶσις τοῦ Μικτοῦ Ἀποσπάματος

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν ταγμάτων τῆς 5ης Ἰνδ. Ταξιαρχίας, τὸ τάγμα Leicesters ἀνεπτύχθη διὰ τῶν τεσσάρων λόχων του κατὰ μῆκος τῶν γραμμῶν τοῦ ἠλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου, ἀπὸ κεντρικοῦ σταθμοῦ μέχρις ὄριμου Ν. Φαλήρου, ἐνῶ τὸ ἐλληνικὸν Μικτὸν Ἀπόσπασμα διετέθη πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς ἐντεῦθεν τῶν γραμμῶν κατ'ὀριμῆς περιοχῆς.

Τὴν 17ην Δεκεμβρίου, ἐπομένην τῆς καταλήψεως τοῦ λόφου Καστέλλας, ἡ ὑπὸ τοῦ Μικτοῦ Ἀποσπάματος, δυνάμει ἤδη τεσσάρων λόχων, κατεχομένη γραμμὴ διήκε κατὰ μῆκος τῶν ὁδῶν Μακρᾶς Στοᾶς - Ναυάρχου Μπήττου - λόφου Καστέλλας, μετ' ἐπικαμπτῶν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς Τζελέπη εἰς τὸ ἀριστερὸν, καὶ τοῦ λιμένος Μουνιχίας (Τουρκολίμανον) εἰς τὸ δεξιόν. Ὁ συγκροτηθεὶς τέταρτος λόχος διετέθη εἰς τὸ προγεφύρωμα τῆς ἀκτῆς Ν. Φαλήρου ἀπὸ θεάτρου Ν. Φαλήρου μέχρις ἐκβολῶν Κηφισοῦ ποταμοῦ.

Τὰς ἐπομένας ἡμέρας τὸ Μικτὸν Ἀπόσπασμα, προωθούμενον πρὸς τὴν γραμμὴν τοῦ ἠλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου, ἐπεδόθη εἰς μεθοδικὴν ἐκκαθάρισιν καὶ ἐξερεύνησιν τῆς ὅλης περιοχῆς, τὴν ἐσπέραν δὲ τῆς 21ης Δεκεμβρίου κατεῖχε διὰ τῶν τεσσάρων λόχων του τὴν γραμμὴν ὁδὸς Μακρᾶς Στοᾶς (Γούναρη) - πλ. Ἴπποδαμείας - ὁδὸς Ἴπποδαμείας - ὁδὸς Καραϊσκού - ὁδὸς Εὐαγγελιστρίας (Ξενοφώντος) - ὁδὸς Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, συνδεθὲν περὶ τὸ ἐργοστάσιον Ρετσίνα μετὰ τοῦ λόχου τοῦ προγεφυρώματος Ν. Φαλήρου.

Ἡ ἐκκαθάρισις τῶν περιοχῶν Μοσχάτου καὶ Ν. Φαλήρου

Καθ' ὃν χρόνον ἐπραγματοποιεῖτο ἡ ἐκκαθάρισις τῆς Πειραικῆς

χερσονήσου, τὸ εἰς τὸ προγεφύρωμα Ν. Φαλήρου τάγμα Durham διετήρει ἀνοικτὴν τὴν λεωφόρον Ποσειδῶνος δι' ἐγκαταστάσεως τῶν τριῶν λόχων του κατὰ μῆκος τῆς λεωφόρου ταύτης καὶ εἰς μικρὸν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς βάθος.

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 13/14 Δεκεμβρίου τὸ τάγμα ἐδέχθη σφοδρὰν ἐπίθεσιν καθ' ὄλων τῶν θέσεων του. Τμήμα ἐλασιτῶν ἐπέτυχε γὰρ προσεγγίση τὸν σταθμὸν διοικήσεως καὶ ν' ἀνατινάξῃ διὰ δυναμίτιδος μέρος τοῦ οἰκήματος εἰς ὃ ἐστεγάζετο οὗτος, ἐνῶ ἕτερα τμήματα ἐπέτυχον ν' ἀπομονώσουν βρετανικὴν διμοιρίαν κατέχουσαν θέσεις εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὄλης διατάξεως, ἐγγὺς τῆς ἀκτῆς. Ἡ διμοιρία αὕτη, ἀφοῦ ἐξήντησε τὰ πυρομαχικὰ της, ἐξηναγκάσθη εἰς παράδοσιν συλληφθέντων ἐκεῖ περὶ τοὺς 60 Βρετανῶν (1). Τὰ πρωῒνάς ὥρας τὰ τμήματα τῶν ἐλασιτῶν (2) προσέβληθέντα δραστηρίως ὑπὸ τῶν ἀρμάτων μάχης ἀπεχώρησαν εἰς περιοχὰς Μοσχάτου καὶ Ν. Φαλήρου.

Τὴν μεθεπομένην, 16ην Δεκεμβρίου, ἐπραγματοποιήθη καὶ ὁ σύνδεσμος μετὰ τῶν γειτονικῶν μονάδων, ἀριστερὰ μὲν, εἰς περιοχὴν ἐργοστασίου Ρετσίνα, μετὰ τοῦ τάγματος Essex, δεξιὰ δὲ μετὰ τοῦ τάγματος DCLI τῆς 4ης Μεραρχίας.

Οὕτω, ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ τοῦ λιμένος Πειραιῶς καὶ τοῦ Δέλτα Φαλήρου ἀποκατεστάθη.

Τὰς ἐπομένους ἡμέρας, τὸ τάγμα Durham προωθούμενον πρὸς βορρᾶν, ἤχθη διὰ τῶν δύο λόχων του εἰς Μοσχάτον, βορείως τῆς ἀμαξιτῆς Ἀθηνῶν - Πειραιῶς, διὰ δὲ τοῦ τρίτου λόχου του μέχρι τοῦ σταθμοῦ ἠλεκτρισμοῦ Ν. Φαλήρου, περὶ τὴν σιδηροδρομικὴν γέφυραν Κηφισσοῦ.

Συγχρόνως ὁ εἰς προγεφύρωμα Φαλήρου διατεθεὶς λόχος τοῦ Μικτοῦ Ἀποσπάσματος, κινούμενος ὀπισθεν τοῦ βρετανικοῦ τάγματος, ἀνεπτύχθη μέχρι 19ης Δεκεμβρίου ἐπὶ τῆς γραμμῆς ὁδὸς Σμολένσκη - ὁδὸς Περικλέους καὶ ἀνατολικώτερον μέχρις ἐκβολῶν Ἰλισσοῦ ποταμοῦ.

(1) Ἐκ τοῦ βιβλίου «The Durham Light Infantry at war».

(2) Τὴν ἐπίθεσιν ἐνήργησε τὸ ἀπὸ 10ης Δεκεμβρίου ἀφικθὲν εἰς Πειραιᾶ 1/52 τάγμα τῆς XIII Μεραρχίας. Αἱ ἀπώλειαι: τούτου κατὰ τὴν προμνημονευθεῖσαν ἐπιχείρησιν ἀνήλθον εἰς 8 νεκροὺς καὶ 30 τραυματίας. (Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν κυριευθέντων ἀρχείων τοῦ ΕΛΑΣ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ XX.

Η ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ κεντρικοῦ λιμένος

Ἡ νέα ἐπιχείρησις, δι' ἣν προπαρασκευάζετο ἡ 5ῃ Ταξιαρχία, ἐσχόπει τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν βορείως τοῦ κεντρικοῦ λιμένος Πειραιῶς κατοικημένων περιοχῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν προκυμαιῶν τούτου.

Αἱ πρὸς ἐκκαθάρισιν περιοχαὶ κατείχοντο ὑπὸ δυνάμειν τεσσάρων ἐχθρικῶν ταγμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ τρία, ἀνήκοντα εἰς τὸ 6ον Σύνταγμα Πειραιῶς εὑρίσκοντο εἰς Δραπετσῶνα, τὸ δὲ τέταρτον, τὸ I/52, εἰς Μοσχᾶτον - Ν. Φάληρον.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀνωτέρω δυνάμειν διετίθεντο 2 ἀντιαρματικά πυροβόλα τῶν 45 τῆς XIII Μεραρχίας καὶ 1 πεδινὸν πυροβόλον τῶν 105 τῆς III Μεραρχίας, ὡς ἐφεδρεία δὲ ἐτηροῦντο, ἐν τῇ περιοχῇ Χαϊδᾶρι - Δαφνί, τὰ ὑπόλοιπα δύο τάγματα τοῦ 52ου Συντάγματος.

Ἄπασαι αἱ ἀνωτέρω δυνάμεις ἐτέλουν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς XIII Μεραρχίας τῆς ἐχούσης καὶ τὴν εὐθύνην τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ἀγῶνος ἐν Πειραιεῖ (1).

(1) Ἐκ σχετικοῦ βελτίου διατάξεως τῆς XIII Μεραρχίας.

Ίσχυρά σημεία αμύνης του ΕΛΑΣ εν τῇ περιοχῇ ἀπετέλουν τὸ συγκρότημα Πυριτιδοποιείου (2) καὶ ὁ λόφος τοῦ κοιμητηρίου Ἀναστάσεως εἰς Δραπετσῶνα, τὸ ἐργοστάσιον σιγαρέττων «Παπαστραῦτος» καὶ τὸ συγκρότημα Ψυγείων «Φίξ» βορείως τοῦ λιμένος Ἀλῶν.

Τὴν νύκτα τῆς 20/21 Δεκεμβρίου, τμήματα τοῦ 6ου Συντάγματος Πειραιῶς ἐξαπέλυσαν σφοδρὰν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς φρουρᾶς (3) τοῦ ἐργοστασίου ἠλεκτροπαραγωγῆς Ἀγ. Γεωργίου (Κερατσίνι), ἣ ὅποια παρετάθη μέχρι τῶν πρωϊνῶν ὥρῶν τῆς 21ης Δεκεμβρίου, ὅτε καὶ ἐξεφυλλίσθη. Ἡ ὑπόλοιπος ἡμέρα τῆς 21ης Δεκεμβρίου διήλθεν ἐν ἡρεμίᾳ.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας χαμηλὰ ἱπτάμενα ἀεροσκάφη ἐξέτελεσαν περιπολίαις ὑπαράνω τῶν προκυμαιῶν, καλύπτοντα διὰ τοῦ θορύβου τῶν κινήσεων των τὸν θόρυβον τῶν προετοιμαζομένων διὰ τὴν ἐπιχειρήσιν ἀποβατικῶν σκαφῶν καὶ ἀρμάτων μάχης.

Περὶ τὴν 03.00 ὥραν τῆς 22 Δεκεμβρίου τὰ τρία τάγματα τῆς 5ης Ἰνδικῆς Ταξιαρχίας, μεταφερθέντα ἐκ τῆς χερσονήσου Καλλιπόλεως δι' ἀποβατικῶν πλοιαρίων, ἀπεβιβάσθησαν καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐπὶ τῶν προκυμαιῶν τῆς Δραπετσῶνας, ἐξασφαλίσαντα ἀμέσως τοὺς ἀντικειμενικούς των σκοποὺς ἄνευ ἐχθρικῆς ἀντιδράσεως. Λόχος τοῦ ἐπὶ ἀκτῆς Κράκαρη ἀποβιβάσθέντος τάγματος Baluchis, ἐκινήθη ταχέως πέρα τοῦ προγεφυρώματος, ἐπιδιώκων τὸν σύνδεσμον μετὰ τῆς φρουρᾶς τοῦ σταθμοῦ Ἀγ. Γεωργίου, ἐνῶ τμήματα τοῦ τάγματος Gurkhas, ἀποβιβάσθέντος ἐπὶ τῶν προκυμαιῶν Θεμιστοκλέους, κατέλαβον προωθημένα σημεία ἐπὶ τῆς δεσποζούσης τῶν ἀποβαθρῶν ἐδαφικῆς λωρίδος. Τὸ τάγμα Essex ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν ἀκτὴν Κονδύλη ὑπὸ τὴν κάλυψιν τοῦ Ἰνδικοῦ Λόχου Κρηπιδωμάτων, ὅστις ἀπὸ ἐβδομάδος καὶ πλέον εἶχεν ἀπομονωθῆ ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ταύτης τοῦ λιμένος. Ὀλίγον πρὸ τῆς αὐγῆς τῆς 22ας Δεκεμβρίου, ἀφίχθησαν πέντε ἄρματα μάχης πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ταξιαρχίας, ἧτις εἶχεν ἤδη σταθεροποιηθῆ ἐπὶ τοῦ δημιουργηθέντος προγεφυρώματος, μήκους 1,5 μιλλίου καὶ εἰσῆς 1/4 μιλλίου.

Ὁ ἐχθρὸς, συνελθὼν ἐκ τοῦ αἰφνιδιασμοῦ τὸν ὅποιον ὑπέστη, ἐξαπέλυσεν κατὰ τοῦ προγεφυρώματος λυσσώδη ἀντεπίθεσιν. Καθ' ὅλον τὸ ἀπόγευμα τῆς 22ας Δεκεμβρίου διεξήχθη εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ σκληρότερος ἀγὼν τῆς 5λης ἐν Πειραιεὶ ἐπιχειρήσεως, καθ' ὃν ἡ ὑποστήριξις τῶν ἀρμάτων «Σέρμαν» ἀπεδείχθη πολύτιμος, τὰ δὲ ἀποτελέσματα τῶν ἀπὸ

(2) Νῦν Στρατιωτικὸν Ἐργοστάσιον Ἰμπετισμοῦ.

(3) Ἀπόσπασμα τοῦ 57ου Συντάγματος Α/Α Πυρ/κοῦ.

άερος προσβολῶν διὰ ρουκετοβόλων αεροσκαφῶν «Μποφάιτερ» ἐξουθε-
νωτικά.

Περὶ τὴν 18.00 ὥραν, κατόπιν τριώρου σκληροῦ ἀγῶνος, καὶ τὰ
τρία τάγματα τῆς ταξιαρχίας εἶχον πραγματοποιήσῃ προχώρησιν εἰς
θάθος 800 ὑαδῶν, ἀγθέντα ἐπὶ τῆς λεωφόρου Ἀγ. Διονυσίου ἀπὸ λι-
μενίσκου Φωρῶν (ἀριστερὰ) μέχρι σταθμοῦ ΣΠΑΠ (δεξιὰ).

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 22/23 Δεκεμβρίου τμήματα τοῦ 6ου Συντάγμα-
τος τοῦ ΕΛΑΣ ἀντεπετέθησαν ἐκ νέου κατὰ τοῦ τάγματος Baluchis
κατέχοντος τὸ ἀριστερὸν τῆς διατάξεως, ἐγγὺς λιμενίσκου Φωρῶν.

Ἐπηκολούθησε σκληρὸς ἀγὼν, καθ' ὃν ἐνεπλάκη καὶ λόχος τοῦ
γειτονικοῦ τάγματος Gurkhas. Στοιχεῖα ὄλμων τῶν ταγμάτων Gurkhas
καὶ Essex συνέδραμον τὸν ἀγῶνα τοῦ τάγματος Baluchis διὰ παροχής
ἐπιτυχῶν συγκεντρώσεων, δι' ὧν ὁ ἀντίπαλος κατ' ἀρχὰς ἀνεχαϊτίσθη
καὶ ἐν συνεχείᾳ διεσκορπίσθη.

Τὴν 23ην Δεκεμβρίου ἐπανελήφθη ἡ προχώρησις, ἀλλ' ἡ πρόοδος
ὑπῆρξε θραδεῖα, καθ' ὅσον δραστικὸν καὶ συνεχὲς πῦρ πολυβόλων, ἐκ
σημείων δεσποζύτων τῶν ἀξόνων προχωρήσεως τῆς ταξιαρχίας, ἠνάγκα-
ζε τὰ τάγματά της εἰς θραδεῖαν καὶ μετὰ προσοχῆς διείδυσιν εἰς τὸν
συνοικισμὸν Δραπετσῶνας πρὸς ἀπώθησιν τῶν ἐκεῖ ἀνθισταμένων ἐλα-
σιτῶν.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν διεπεραιώθη εἰς Δραπετσῶνα διλοχία τοῦ Μι-
κτοῦ Ἀποσπάσματος, διατεθεῖσα πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς εἰς τὰ μετόπισθεν
τῶν βρεταννικῶν ταγμάτων κατωκημένης περιοχῆς.

Τὴν 09.00 ὥραν τῆς ἐπομένης, 24ης Δεκεμβρίου, ἡ ταξιαρχία ἐπα-
νέλαβε τὴν προσπάθειάν της, ἐπιτεθεῖσα διὰ τῶν Gurkhas κατὰ τοῦ συγ-
κροτήματος Πυριτιδοποιείου (4), ἰσχυροῦ σημείου ἀμύνης, φράσσοντος τὴν
προχώρησιν της βορείως τῆς λεωφ. Ἀγίου Διονυσίου. Ἰσχυρὸν πῦρ ὄλμων
καὶ πυροβολικοῦ προπαρασκεύασε τὴν ἔφοδον, ἐνῷ αεροσκάφη «Μποφάι-
τερ» προσέβαλον διὰ ρουκετῶν καὶ πολυβόλων τὰς θέσεις τῶν ἐλασι-
τῶν (5). Ὁ ἐχθρὸς, παραλύσας ἐκ τοῦ ἀνηλεοῦς τούτου σφυροκοπήματος,
ἐγκατέλειψε τὸ συγκρότημα καὶ ἡ ταξιαρχία κατέλαβε τοῦτο ἄνευ ἀ-
γῶνος.

(4) Τὸ μετὰ τῶν ὁδῶν Μεθώνης-Ἀναπήσεως τετραγώνον, ἐνθα σήμερον τὸ
Στρατιωτικὸν Ἐργαστάσιον Ἰμνατισμοῦ.

(5) Τὸ ἐν τῇ περιοχῇ μαχόμενον τάγμα τοῦ 52ου Σ.Π. ὑπέστη ἀπωλείας
ἀνεργομέγας εἰς τὸ ἥμισυ τῆς δυνάμεώς του καὶ ἀπεσύρθη τοῦ ἀγῶνος (Ἐκ τοῦ
«Ἡμερολογίου» Α' Σ.Στρατοῦ ΕΛΑΣ).

Κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς, τὸ δεξιὰ δρῶν τάγμα Essex ἐπετέθη διὰ λόχου του, ὑποστηριζομένου ὑπὸ ἀρμάτων, καὶ κατέλαβε τὸ ἐργοστάσιον σιγαρέττων Παπαστράτου, ἰσχυρὸν σημεῖον ἀμύνης τοῦ ΕΛΑΣ ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς γωνίας τοῦ λιμένος καὶ δι' ἑτέρου λόχου του κατὰ τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δραγατσανίου συγκροτήματος Ψυγείων Φίξ, ὅπερ ἐπίσης κατέλαβεν. Ἀκολούθως ἰσχυραὶ περίπολοι του κινήθησαν πρὸς ἀνατολάς, εἰς Πειραικὴν Χερσόνησον, συνεδέθησαν μετὰ στοιχείων τοῦ ἐκεῖ τάγματος Durham, τῆς 139ης Ταξιαρχίας.

Ἡ συγκρότησις καὶ ἡ δρᾶσις τῶν Ταγμάτων Ἐθνοφυλοκῆς

Παραλλήλως πρὸς τὰς διεξαγομένας ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις ἐπραγματοποιεῖτο μὲ ταχὺν ρυθμὸν καὶ ἡ συγκρότησις τῶν πρώτων ταγμάτων ἔθνοφυλακῆς.

Τὴν 24ην Δεκεμβρίου ἐκ τῶν περατωσάντων τὴν συγκρότησίν των τεσσάρων ταγμάτων τὸ ἐν (160 ΤΕ) διετέθη εἰς τὴν γραμμικὴν μάχην.

Ἐκ τοῦ τάγματος τούτου οἱ δύο λόχοι ἐγκατεστάθησαν εἰς Ν. Φάληρον, ὑπὸ διοίκησιν τοῦ τάγματος Durham καὶ οἱ ἕτεροι δύο εἰς Πειραικὴν χερσόνησον ὑπὸ διοίκησιν τοῦ 64ου Συντάγματος Α/Α Πυρ/κού.

Μέχρι τῆς 27ης Δεκεμβρίου οἱ δύο λόχοι, οἱ διατεθέντες εἰς Ν. Φάληρον, προωθήθησαν βορείως ἀμαξίτης ὁδοῦ Πειραιῶς - Ἀθηνῶν, καὶ μέχρι τοῦ ἠλεκτρικοῦ ἐργοστασίου Ν. Φαλήρου, παρὰ τὴν γέφυραν Κηφισοῦ.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, 27ην Δεκεμβρίου, διετέθη εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τὸ 161ον ΤΕ ὁ ΣΔ τοῦ ὁποίου μετὰ δύο λόχων του ἀπεβιβάσθησαν εἰς Δραπετσῶνα, τεθέντες ὑπὸ διοίκησιν τῆς ἐκεῖ δρώσης 5ης Ἰνδικῆς Ταξιαρχίας.

Τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος

Ὁ Ταξίαρχος Block, διοικητὴς τῶν δυνάμεων Πειραιῶς, ἐσχεδίασε τὴν τελικὴν φάσιν τῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ Πειραιῶς ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ὀποίας:

— Ἡ 5η Ἰνδ. Ταξιαρχία ὄφειλεν ἐπιτιθεμένη πρὸς βορρᾶν, εἰς τὸ ἀριστερόν τῆς διατάξεως, ν' ἀπωθήσῃ τὸν ἐχθρὸν ἐκ τοῦ συνοικισμοῦ

Εὐγενία, εἶτα δὲ προωθουμένη ἐπὶ τῆς λεωφόρου Σαλαμίνος γ' ἀποκόφη ταύτην.

- Ἡ 139η Ταξιαρχία Πεζικοῦ, εἰς τὸ δεξιὸν τῆς διατάξεως, ὤφειλε νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὸ μεταξὺ τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν - Πειραιῶς, καὶ γραμμῶν ἠλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου περικλειόμενον τμήμα Ν. Φαλήρου καὶ γ' ἀποκαταστήσῃ τὴν διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἐπικοινωνίαν τῆς πρωτευούσης μετὰ τοῦ λιμένος Πειραιῶς.

Τὸ ἔλρον σχεδίου, ἐκτεθὲν παρὰ τοῦ Ταξιάρχου Μπλόκ εἰς τὸν Στρατάρχη γ' Ἀλεξάντερ καὶ τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ, κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν των τὴν 27ην Δεκεμβρίου εἰς τὸ στρατηγεῖον τῆς Blocforce, ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεώς των.

Τὴν 09.00 ὥραν τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου, τὸ τάγμα Leicesters, τεθὲν ὑπὸ διοίκησιν τῆς 5ῆς Ἰνδικῆς Ταξιαρχίας, ἐπετέθη ἐν τῇ κατευθύνσει Ἐργοστάσιον τσιμέντων «Ἡρακλῆς» - συνοικισμὸς Εὐγενία, πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ μετὰ τοῦ 57ου Σ.Α/Α Πυρ. συγδέσμου εἰς ὄρμον Ἀγ. Γεωργίου. Τὰ πολυδόξα τοῦ τάγματος Baluchis, βάλλοντα ἀπὸ τῶν στεγῶν τῶν κτιρίων τοῦ ἐργοστασίου τσιμέντων «Ἡρακλῆς», ἐκάλυψαν τὰς κινήσεις δι' ἐπιτυχοῦς ὑπερκειμένης βολῆς, ἐνῶ οἱ ἔλμοι ἐδημιούργησαν φραγμὸν κατὰ μῆκος τοῦ νοτίου περιβάλλου τοῦ κοιμητηρίου Ἀναστάσεως, πρὸς προστασίαν τοῦ δεξιοῦ πλευροῦ τοῦ ἐπιτιθημένου τάγματος. Καθ' ὃν χρόνον οἱ λόχοι τοῦ τάγματος προωθοῦντο βραδέως, κάμπτοντες τὴν ἀντίστασιν τῶν ἐχθρικών τμημάτων⁽⁶⁾, τὰ δεσπύζοντα σημεῖα καὶ κέντρα πυρὸς τοῦ ἐχθροῦ ἐκαλύφθησαν διὰ συγκεντρώσεων πυροβολικοῦ.

Ἡ ἐπίθεσις τοῦ τάγματος Leicesters ἐπανελήφθη μὲ τὸ πρῶτον φῶς τῆς 31ῆς Δεκεμβρίου, ἐνῶ τὰ τάγματα Essex καὶ Baluchis καθήλωσαν διὰ πυρῶν τὸν πρὸ τοῦ μετώπου των ἀντίπαλον. Ἀεροσκάφη καὶ πυροβολικὸν ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ πάλιν ἐναντίον τῶν ἐχθρικών σημείων ἀντιστάσεως καὶ ὀλίγον μετὰ τὴν μεσημβρίαν, τὸ τάγμα ἤχθη εἰς τὸν ὄρμον Ἀγίου Γεωργίου, συνδεθὲν μετὰ τοῦ ἐκεῖ πολιτορκουμένου 57ου Σ.Α/Α Πυρ. Τὰ τμήματα τοῦ ἐχθροῦ διέρρευσαν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐν ἀταξίᾳ ἐκεῖθεν (δορεῖως) τῆς λεωφόρου Σαλαμίνος.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 31ῆς Δεκεμβρίου, μετὰ τὴν εἰς τὸ ἄκρον ἀριστερὸν ἐπιτυχήν προώθησιν τοῦ τάγματος Leicesters ἢ κατεχομένη ὑπὸ τῶν ἐλληνοβρεταννικῶν τμημάτων γραμμὴ διῆκεν ὡς ἀκολούθως ἐξ ἀνατολῶν

(6) Ἐν τῇ περιορῇ ἐμάχοντο τὰ I/6 καὶ III/52 ἐχθρικά τάγματα.

πρός δυσιάς: Βορεία παρυφή Μοσχάτου (βορείως άμαξιτής Πειραιώς - ἸΑθηνών) - ΒΔ παρυφή Ν. Φαλήρου - γραμμαι ήλεκτρικού σιδηροδρόμου μέχρι κεντρικού σταθμού Πειραιώς - όδοι Φωκίωνος - Πολυδεύκουσ - Μεσολογγίου - συνοικισμός Εύγενία - όρμος ἸΑγίου Γεωργίου. Ἡ επί τής άνωτέρω γραμμής διάταξις τών έλληνικών ταγμάτων Ἐθνοφυλακής είχε διαμορφωθεί ώς κάτωθι:

Τό 160 ΤΕ έν τή περιοχή Μοσχάτου - Ν. Φαλήρου με δύο λόχους έν α'. γραμμή, τό 162 ΤΕ μεταξύ Ποδηλατοδρομίου (νύν στάδιον Καραϊσκάκη) και λιμένος ἸΑλων με δύο λόχους έν α'. γραμμή και τό 161 ΤΕ άπό κεντρικού σταθμού Πειραιώς μέχρι συνοικισμού Εύγενία έχον τούς τέσσαρας λόχους του έν έπαφή μετά του έχθρού.

Τήν ιδίαν ήμέραν αι έχθρικοί δυνάμεις, συμποσούμεναι εις έπτά τάγματα, είχαν τήν άκόλουθον διάταξιν (7) : Τό 1/6 Τάγμα εις περιοχήν κοιμητηρίου ἸΑναστάσεως, τό ΙΙΙ/6 Τάγμα εις συνοικίαν Λεύκα, τό ΙΙΙ/6 Τάγμα έν έφεδρεία εις ύψώματα Μικρός και Μεγάλος Καραβάς και τό ΙΙΙ/52 Τάγμα εις συνοικία Ταμπούρια.

Τό ύπόλοιπον του 52ου ΣΙΙ (2 τάγματα) και τό μόλις άφικθέν Ι/54 Τάγμα (Ι Μεραρχίας) εις Νέαν Κοκκινιάν ένψ ή βορείως Μοσχάτου περιοχή κατείχετο λίαν άσθενώς.

Κατά τό έπακολούθησαν μέχρι 4ης ἸΑνουαρίου τετραήμερον δέν έλαβον χώραν σοδαραι συγκρούσεις, έξαιρέσει κινήσεων τινων βρεταννικών τμημάτων προς διάνοιξιν τής άμαξιτής Πειραιώς - ἸΑθηνών ώς κάτωθι:

Τμήματα, κινήθέντα έκείθεν (άνατολικώς) τών γραμμών του ήλεκτρικού σιδηροδρόμου, κατέλαβον τήν 29ην Δεκεμβρίου τό εις τήν άρχήν τής όδου Πειραιώς συγκρότημα ἸΑλευρωμύλων «Ευρώτας» και τό έγγύς τούτου έργοστάσιον ύφαντουργίας Καρέλλα, τήν δέ έπομένην, 30ήν Δεκεμβρίου, τά έργοστάσια ύφαντουργίας Γαβριήλ και Βέλλα.

Ταύτοχρόνως έτερα τμήματα κινούμενα δυτικώς Κηφισσου ποταμού και κατά τόν άξονα τής όδου Πειραιώς, κατέλαβον τό επί τής όδου ταύτης έτερον έργοστάσιον ύφαντουργίας Γαβριήλ συνεχίσαντα δέ τήν προς δυσιάς προχώρησιν των, κατέλαβον, μέχρι τής 3ης ἸΑνουαρίου, τό έργοστάσιον ΕΛΑΓΣ, άχθέντα τελικώς εις συγκρότημα «Ευρώτας», ένθα και συνεδέθησαν μετά τών τμημάτων τής Πειραιικής. Ούτω, δλόκληρον τό μεταξύ όδου Πειραιώς και γραμμών ήλεκτρικού σιδηροδρόμου τμήμα Ν. Φαλήρου έξεκαθαρίσθη και ή όδός Πειραιώς, διανοιγείσα και κατά

(7) Ὡς προκίπτει έκ σχετικού δελτίου διατάξεως τής ΧΙΙΙ Μεραρχίας ΕΛΑΣ.

τὸ τμήμα τῆς τοῦτο, συνέδεε πλέον ἀσφαλῶς τὴν πρωτεύουσαν μετὰ τοῦ Πειραιῶς καὶ τοῦ λιμένος του.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ραγδαία ἐξέλιξις τῆς γενικῆς ἐπιθέσεως τῶν Βρετανῶν ἐν Ἀθήναις ἔθετε τὰς δυνάμεις τῶν κοιμμουνιστῶν Πειραιῶς - Κοκκινιάς εἰς κίνδυνον ὀλοσχεροῦς ἐκμηδενίσεώς των. Πράγματι, ἡ ἐπιτυχὴς διείσδυσις τοῦ Θεωρακισμένου Συντάγματος KDG κατὰ τὴν 4ην Ἰανουαρίου εἰς Περιστέρι καὶ Δαφνί, εἰς τὰ νῶτα σχεδὸν τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων, ἐδημιούργει σοβαρωτάτην ἀπειλὴν ἀποκοπῆς των. Κατόπιν τούτου ἡ διοίκησις τῆς XIII Μεραρχίας τοῦ ΕΛΑΣ, ἡ ἔχουσα καὶ τὴν εὐθύνην διεξαγωγῆς τῶν ἐν Πειραιεὶ ἐπιχειρήσεων, διέταξε τὴν ἐσπευσμένην ἐκκένωσιν τοῦ Πειραιῶς καὶ Κοκκινιάς πραγματοποιηθεῖσαν τὴν νύκτα τῆς 4/5 Ἰανουαρίου. Τὰ τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ διέρρουσαν ἀτάκτως πρὸς Μάνδραν διὰ τῆς στενωποῦ Δαφνίου μοναδικοῦ ἀπομένοντος δρομολογίου συμπτύξεώς των (8).

Ὅστω, μετὰ ἀγῶνα διαρκέσαντα τέσσαρας ἑβδομάδας ὁ Πειραιεὺς εἶχε καθ' ὀλοκληρίαν ἐκκαθαρισθῆ, ὁ λιμὴν διανοιγῆ καὶ ἡ μετὰ τῆς πρωτεύουσας ἐπικοινωνία, διὰ τῶν λεωφόρων Συγγροῦ καὶ Πειραιῶς, ἀποκατασταθῆ.

(8) Τρία τάγματα τοῦ 6ου Συντάγματος Πειραιῶς, τρία τοῦ 52ου Συντάγματος καὶ τάγμα τοῦ 54ου Συντάγματος.

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

.....
«Ούτως ἔληξεν ὁ διαρκείας ἕξ ἐβδομάδων ἀγὼν διὰ τὰς Ἀθήνας καί, ὡς τελικῶς ἀπεδείχθη, διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς κομμουνιστικῆς ὑποδουλώσεως.

Ἐπὶ τρία ἑκατομμύρια ἀνδρῶν ἠγωνίζοντο εἰς ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς (στρατόπεδα) τοῦ Δυτικοῦ Μετώπου, καὶ τεράστιαι Ἀμερικανικαὶ δυνάμεις ἐχρησιμοποιοῦντο ἐναντίον τῆς Ἰαπωνίας εἰς τὸν Εἰρηνικόν, οἱ σπασμοὶ αὐτοὶ τῶν Ἑλλήνων δυνατὸν νὰ φαίνωνται μηδαμινοί, πλὴν ὅμως αὐτοὶ (οἱ σπασμοί) ἐλάμβανον χώραν εἰς τὸ νευραλγικὸν κέντρον τῆς ἰσχύος, τοῦ Νόμου καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου.

Οὐίνστον Τσῶρτσιλ

(Τσῶρτσιλ: «The Second World War - Vol. VI - Ἔκδοσις Cassel, Λονδίνον, 1954).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Προκήρυξις Ἀντιστρατήγου Σκόμπυ τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1944
(Ἐκ δημοσιευμάτων τῆς ἐποχῆς)

Πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν.

Τὰ βρετανικὰ σιραιεύματα ἤλθον εἰς τὴν χώραν σας διὰ τρεῖς σκοποὺς:

Πρῶτον, νὰ σᾶς βοηθήσουν νὰ διώξητε τὸν κατακτητὴν.

Δεύτερον, νὰ σᾶς φέρουν τροφίμα καὶ ἄλλο ὕλικόν.

Τρίτον, νὰ σᾶς βοηθήσουν νὰ ἀναστήσετε τὴν χώραν σας εἰς εὐδαιμονίαν καὶ εἰς τὸ πρῶτον τῆς μεγαλειῶν.

Θὰ εἶθε οἱ πρῶτοι πὸν θὰ ἐκτιμήσητε ὅτι, εἴτε ἐπιτύχωμεν εἴτε ἀποτύχωμεν εἰς τὰς προσπάθειάς μας, αἱ προσπάθειαι αὗται προσφέρονται μὲ πνεῦμα ἀληθινῆς φιλίας καὶ σεβασμοῦ δι' ἕνα γενναῖον σύμμαχον, καθ' ὃν χρόνον συνεχίζομεν σφοδρὸν ἀγῶνα ἐναντίον ἰσχυροῦ ἐχθροῦ.

Ὁ πρῶτος σκοπὸς σχεδὸν ἐξετελέσθη. Ὁ ἐχθρὸς ἐδιώχθη ἀπὸ τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα.

Ὁ δεύτερος σκοπὸς ἐκτελεῖται μὲ ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ θάλασσα εἶναι γεμάτη μὲ νάρκες, μὲ ζημίας εἰς τὰ λιμάνια, καὶ μὲ κατεστραμμένας συγκοινωνίας, ἔγινε μεγάλη πρόοδος κατὰ τὰς ἐξ ἔδδομάδας μετὰ τὴν πρῶτην ἀπόβασιν.

Ἡ ἐπιτυχία διὰ τὸν τρίτον σκοπὸν ἐξαστάται ἀπὸ τὴν ἐγκαθίδρου-
σιν τῆς Κυβερνητικῆς ἐξουσίας καθ' ὅλην τὴν χώραν καὶ τὴν ἀποκα-
τάστασιν ἐμπιστοσύνης ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ. Εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ
ἐπιτύχω, ἐφ' ὅσον δύναμαι, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σκοπῶν, οἱ ὅποιοι μοῦ
ἀνετέθησαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησίν μου.

Εἶμαι ἐχθρὸς τῆς τρομοκρατίας, τῆς βίας καὶ τῶν φωνασιῶν
ἀπὸ οἰονδήποτε καὶ ἂν προσερχῶνται. Εἶμαι πεπεισμένος διὰ τὰ πρὸς
ἡμᾶς φιλικὰ αἰσθήματα τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τῶν Ἑλλήνων.

Ἐπίσης εἶμαι πεπεισμένος ὅτι εἰς πολλὰ μέρη αὐτῆς τῆς χώρας
δὲν ὑπάρχει ἐλευθερία τοῦ λόγου, οὔτε τοῦ τύπου, ἀλλὰ ὑφίσταται ἀκόμη
τρομοκρατία καὶ ἐξαπάτησις. Αὐτὰ ὅλα ἐμποδίζουν τὴν δικαίαν διανο-
μὴν τροφίμων καὶ περιθάλψεως προμηθευομένων ἀπὸ τὰς συμμαχικὰς
κυβερνήσεις. Δι' αὐτὸ σᾶς ἀποστέλλω τὸ μήνυμα τοῦτο διὰ νὰ σᾶς με-
ταδώσω τὴν διαβεβαίωσιν τῆς συμπαθείας μου καὶ ὑποστηρίξεως.

Βασίζομαι ἐπὶ τῆς βοηθείας κάθε Ἑλληνοῦ καὶ κάθε Ἑλληνίδου,
οἱ ὅποιοι ἐνδιαφέρονται ἀληθινὰ καὶ τίμια διὰ τὴν πατρίδα των.

Στέκομαι σταθερὰ εἰς τὸ πλεονὸν τῆς σημερινῆς συνταγματικῆς
Κυβερνήσεως, μέχρις οὔτου τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος δυνηθῆ νὰ ἀποκα-
τασταθῆ μὲ νόμιμον ἔνοπλον δύναμιν εἰς τὰς διαταγὰς του, καὶ νὰ ἴμ-
ποροῦν νὰ γίνουν ἐλεύθεροι ἐκλογαί. Ἐὰν ὅλοι μαζὶ δὲν ἐπιτύχωμεν
αὐτό, τὸ νόμισμα ΔΕΝ θὰ κρατηθῆ σταθερὸν καὶ ὁ λαὸς ΔΕΝ θὰ τρα-
φῆ. Ἐγὼ θὰ προσπατεύσω σᾶς καὶ τὴν Κυβέρνησίν σας ἐναντίον οἰασι-
δήποτε ἀποπειρᾶς προξικολήματος, ὁποθενδήποτε προερχομένης ἢ ἄλ-
λης πράξεως βιαίας καὶ ἀντισυνταγματικῆς.

Μένετε ἠσυχοὶ ὅτι ἡ Μεγάλη Βρεταννία, ἕνας νησιωτικὸς λαὸς,
ἔχει βαθεῖαν ἀγάπην διὰ τὴν παλαιάν της σύμμαχον Ἑλλάδα καὶ θὰ
τὴν ὑποστηρίξῃ.

Θὰ σᾶς βοηθήσω νὰ προσπατεύσητε τὰ σημερινὰ σας ὄνειρα, μέ-
χρις οὔτου αἱ Ἐθνικαὶ σας δυνάμεις ἠμπορέσουν νὰ ἀναλάβουν τοῦτο.
Θέλω νὰ μὲ πιστεύσητε ὅτι τὰ αἰσθήματα τῆς χώρας μου διὰ σᾶς εἶναι
εἰλικρινῆ. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ σᾶς ἴδωμεν πάλιν μίαν ἐλευθέραν, εὐτυχῆ
καὶ εὐδαιμονοῦσαν χώραν, ὅπου θὰ ζῆτε μεταξὺ σας εἰρηρικῶς καὶ
ἡσυχῶς μὲ τοὺς γείτονάς σας.

Στρατηγὸς Σκόμπυ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2
(Έκ τοῦ ἀρχηγείου ΔΙΣ/ΓΕΣ)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΓΥΦΠΟΥΡΓΟΥ
ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. Ε.Π.

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ

Δ Ι Α Τ Α Γ Η

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΡΧΗΓΟΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ
ΚΑΙ Δ/ΤΑΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ

Έ ν τ α ὕ θ α

1) Έν περιπτώσει ἀναρχικῶν ἐξεγέρσεων ἐντὸς τῆς πόλεως, δόλο-κλήρος ἢ δύναμις τῶν κάτωθι Ἀστυνομικῶν Τμημάτων δά συμπτυχθῆ ἐντὸς τῆς Πόλεως. Θὰ συγκροτηθῶσι δὲ συγκροτήματα εἰς τὰς καθο-ριζομένης περιοχάς:

- 1) Εἰς Πολυτεχεῖον ἐκ τῶν 15, 16 Ἀστ. Τμημ.
- 2) » Ὀμόνοιαν ἐκ τῶν 11, 17, 18 Ἀστ. Τμημ.
- 3) » Μοναστηράκι ἐκ τῶν 12, 13, 22 Ἀστ. Τμημ.
- 4) » Παλαιὰν Βουλὴν ἐκ τῶν 19 καὶ 23 Ἀστ. Τμημ.
- 5) » Πλατεῖαν Ρηγίλλης (Στρατ. Λέσχη) 21 καὶ 24 Ἀστ. Τμημ.
Ἐνισχυόμενα καὶ ἐπὶ ἐτέρων διαθεσίμων ὀπλιτῶν Ἀστ. Πόλεων κατὰ τὴν κρίσιν Ἀρχηγοῦ.
- 6) » Β.Δ. πλεονῶν Ὑπουργείου: Μηχανοκίνητον Μπουραντᾶ εἰς διά-θεσιν Ὑφυπουργοῦ Ἀσφαλείας.

II) Νὰ προπαρασκευασθῆ ὅθεν ἀπὸ τοῦδε ἀπορίθως καὶ μὲ πᾶ-σαν μυσικότητα ἢ σύμπτυξις τῶν ἀνωτέρω Ἀστυνομικῶν Τμη-μάτων.

Νὰ ἐξασφαλισθῆ ἀπόλυτος μυσικότης τῶν προπαρασκευα-στικῶν ἐργασιῶν, ἀπαγορευομένης αὐστηρῶς οἰασδήποτε ἀ-κροισιμυθείας. Δι' ὃ τῆς παρούσης νὰ λάβουν γνῶσιν μόνον οἱ Διοικηταὶ τῶν συμπτυχθησομένων Τμημάτων, καθιστάμενοι ἐπεύθενοι διὰ τὴν τήρησιν αὐστηρᾶς μυσικότητος.

- III) Οί Διοικηταί τῶν συμπτυχθουσμένων Τμημάτων ὑπὸ προσω-
πικήν εὐθύνην των, νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἐγκαίρως τὸ ἀπόρ-
ρητον ἀρχεῖόν των καὶ γενικῶς ἅπαντα τὰ ἔγγραφα καὶ διβλία
τὰ ἔχοντα σπουδαιότητά τινα. Κατὰ δὲ τὴν σύμπτυξιν νὰ με-
ριμνήσωσιν, ὥστε αἱ θύραι τῶν Καταστημάτων νὰ κλεισθῶσιν
ἀσφαλῶς πρὸς ἀποφυγὴν διασπαγῶν καὶ λεηλασιῶν.
- IV) Ἡ σύμπτυξις θὰ πραγματοποιηθῆ κατόπιν νεωτέρας Δ/γῆς
ἢ καὶ ἄνευ Δ/γῆς ἅμα τῇ κηρύξει τοῦ Γενικοῦ Συναγερομοῦ.
- V) Θὰ ὁρισθῶσιν ἀπὸ τοῦδε οἱ Διοικηταί τῶν ἐκ τῆς δυνάμεως
τῶν συμπτυχθουσμένων Τμημάτων συγκροτουμένων Συγκρο-
τημάτων, ἐκ τῶν ἰκανωτέρων καὶ δραστηριωτέρων Ἀξιῶν.
- VI) Ἀποστολὴ τῶν Συγκροτημάτων.
- α) Ἡ τήρησις τῆς τάξεως — ἡ ἀποτροπὴ διασπαγῶν καὶ
ληηλασιῶν καταστημάτων καὶ οἰκιῶν καὶ ἡ καταστολὴ διὰ
τῶν ὄπλων πάσης ἀναρχικῆς ἐξεγέρσεως ἐντὸς τῆς περιο-
χῆς των.
- β) Μέριμνα, ὅπως καταληφθῶν ἐγκαίρως αἱ στέγαι δημο-
σίων κτιρίων ἢ ὑψηλῶν κατοικιῶν, οἷον Πλατείας Συν-
τάγματος καὶ τρία κτίρια ἔναντι Ὑπουργείου Ἐσωτερι-
κῶν (Παλαιὰ Ἀνάκτορα).
- VII) Ἀπαντα τὰ λοιπὰ Ἀστυνομικὰ Τμήματα μὲ δύνανιν οὐχὶ μι-
κροτέραν τῶν 30 ὁπλιτῶν, θὰ παραμείνωσιν εἰς τὰς θέσεις
των μὲ τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω ἀποστολὴν διὰ τῆς πιθανῆς ἐνισχύ-
σεώς των ὑπὸ ἀνεγνωρισμένων Ἐθνικιστικῶν Ὀμάδων, μὲ
ἐπὶ κεφαλῆς Ἀξιῶν.
- VIII) Σύ ν δε σ μο ι :
- α) Μεταξὺ τοῦ Ἀρχηγείου, τῶν Συγκροτημάτων καὶ Τμη-
μάτων θὰ ἐξασφαλισθῆ διὰ ποδηλάτων, μοτοσυκλετιῶν,
αὐτοκινήτων ἢ καὶ τηλεφωνικῶς, ἐφ' ὅσον ἐπιβάλλεται
καὶ καθίσταται δυνατὸν.
- β) Μὲ τὸ Ὑπουργεῖον: Ὁμοίως ἀνωτέρω.
- IX) Σ τ α θ μ ο ἰ Δ ι ο ι κ ῆ σ ε ω ν :
- Οἱ γνωστοὶ καθοριζόμενοι καὶ εἰς περίπτωσιν ἐκτάκτου με-
τακινήσεως νὰ γνωστοποιοῦνται εὐθὺς.
- Ὑφυπουργοῦ (Παλαιὰ Ἀνάκτορα - ἀριθ. τηλ. 27.644 β'
ὄροφος ἀριθ. 36).

Χ) Τὸ Ἀρχηγεῖον Ἀστυνομίας Πόλεων, παρακαλεῖται νὰ ἐκδώσῃ ἐγκαιρῶς τὰς σχετικὰς λεπτομερεῖς διαταγὰς, ἅς νὰ κοινοποιήσῃ καὶ εἰς ἡμᾶς.

Ἀθῆναι τῆ

1944

Ὁ Ὑφυπουργὸς

Δ. ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

Κοινοποιήσεις

Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς

Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

(Ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς III Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας

«III ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 516

Ἀπολύτως Ἀπόρρητος

Εἰς οὐδένα δέον κοινοποιηθῆ

Π Ρ Ο Τ Α Σ Ε Ι Σ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΟΘΕΙΣΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ ΠΡΟΣ ΜΕΛΕΤΗΝ
ΣΥΜΠΤΥΞΕΩΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΤΟΥ ΑΚΡΑΓ'Τ

Α'.

Ἐπανερχομαι ἐπὶ τῆς δοθείσης ἀναφορᾶς μου καὶ ὑμῖν καὶ εἰς τὸν Ἀρχισιράτηγον ΣΚΟΜΠΥ, ὅτι ἤδη ὑπέρ ποτε, θὰ ἀποτελέσῃ κεφαλαιῶδες σφάλμα ἢ σύμπυξις τῆς Ταξιαρχίας.

Θὰ θεωρηθῆ ὡς ἦτα. Ἡ δὲ κατάληψις τῶν ἀφεθησομένων στρα-

ιώνων της, θὰ διατυμπαρισθῆ ἀνά τὴν ἐφ' ἡλίον ὡς τεραστία νίκη τῶν Ἑλασιῶν:

Ἡ σύμπυξις, ἄλλως τε, προϋποθέτει ἄμεσον ἐκκένωσιν τραυματιῶν, αἰχμαλώτων, κρατουμένων.

Ἐπαναλαμβάνω: Θεωροῦ ὡς ἀρχὴν ἀποδείξεως ἀδυναμίας καὶ ἥττης πᾶσαν σύμπυξιν τῆς Ταξιαρχίας.

Β'.

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὅμως ὁποσδήποτε τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ἡ Ταξιαρχία, ἀπ' ἀρχῆς τονίσασα τὴν σημασίαν Γ κ υ ζ η - Α ν κ α ζ η τ ο υ ὄ, θὰ προσβῆ ἐντὸς τῆς σήμερον εἰς τὴν ἐξασφάλισιν διὰ τμημάτων τῆς τοῦ Λυκαθητιοῦ, ἔναντι τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιχειρήσῃ.

Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν πρώτην ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ ἡμῶν.

Ἡ Ταξιαρχία δύναται ἐπίσης νὰ ἐξασφάλισῃ καὶ τὰς κατεχομένας θέσεις καὶ τὴν ἐκκένωσιν μέχρι πλατείας Ρ η γ ί λ λ η ς ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὄρους:

Νὰ τεθῶσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ταξιαρχίας τὰ 2 νέα τάγματα Ἐθνοφυλακῆς (143-144).

Διὰ τούτων:

α) Θὰ καταληφθῆ δι' ἐνὸς τάγματος ἡ γραμμὴ ἀπὸ Ἐφορείας μέχρι Στρατιωτικῆς Λέσχης - πλατεῖα Ρηγίλλης.

Βεβαίως, ἐν τ' αὐτῶν, νὰ καταληφθῆ ὑπὸ Ἀγγλικῶν τμημάτων τὸ Στάδιον, ὡς ἐλέχθη.

β) Τὸ ἔτερον τάγμα θὰ ἀπαγκιστρῶσῃ δυνάμεις τῆς Ταξιαρχίας δι' ἐνεργητικώτερας ἐπιχειρήσεις.

Γ'.

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙ, ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ

- 1) Ἐπὶ κεφαλῆς ἐκάστης ὁμάδος νὰ τίθηται ἀξιωματικός.
- 2) Νὰ μεταφερθῶσιν ἐκ Τάραντος διὰ τοῦ ταχίστου μέσου, πυροβόλα, κότερες, ὄλμοι, πυρομαχικά τῆς Ταξιαρχίας.
- 3) Νὰ διατίθενται τῇ Ταξιαρχίᾳ ἀφθόνως πυρομαχικά καὶ ἰ2 ἄρματα καὶ τεθωρακισμένα, ἥτοι 4 οὐλαμοί.

Δ'.

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑΙ

α) Ἐπειδὴ οἱ ἄνδρες τῆς Ἐθνοφυλακῆς διετέθησαν ἄνευ κλινοσκεπάσματος καὶ χλαίτης, νὰ ληφθῶσιν ἐκ τῶν χωροφυλάκων καὶ ἀστυφυλάκων ἀνὰ μία.

β) Νὰ ληφθῶσιν ἐκ τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων 500 ὄπλα μὲ ἀνάλογα γυσίγγια καί, εἰ δυνατὸν, αὐτόματα ὄπλα.

Ε'.

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΜΑΧΗΣ

Νὰ ἀντικατασταθῶσιν αἱ δημιουργηθεῖσαι ἐκ τῆς μάχης ἀπώλεια:

2 ὄλμοι τῶν 3'.

4 κάριες.

ΣΤ'.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἐπαναλαμβάνω, ἔστω καὶ ἐὰν πρόκειται περὶ μιλύρας, ἐλλείψει δυνάμεων ἐπὶ τοῦ παρόντος ἢ μᾶλλον λόγῳ τῆς συγκεντρώσεως μεγίστων δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ, ὅτι θὰ εἶναι τακτικὸν σφάλμα ἢ ἐκδήλωσις ἀδυναμίας, σφάλμα γενικωτέρας ἐπιδράσεως.

Ἡ κατάληψις οἰκιῶν ὑπὸ τῆς Ταξιαρχίας ἀπαιτεῖ περισσότερες δυνάμεις καὶ πυρομαχικά.

Θὰ τηρήσωμεν πάση θυσίᾳ τὰς θέσεις μας.

Θὰ τὰς ἐκκενώσωμεν μόνον ὑπὸ πίεσιν.

Λόγοι προστασίας ἐπιβάλλον τὴν ἐκκένωσιν ἀπὸ τοῦδε τραυματιῶν, αἰχμαλώτων, κρατουμένων.

Ζ'.

ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑΣ

Μάχεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἔναντι ὑπεριτέρων δυνάμεων.

Ὅπου συνήρησε τὸν ἐχθρὸν τὸν συνέτριψε, εἴτε ἀμυνομένη, εἴτε ἐπιυθεμένη.

Ἔχει πλείστας ἀπωλείας, ὡς τὸ συνημμένον δελτίον.

Παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως, παρ' ὅτι μένει εἰς τὸ ὑπαιθρον, χωρὶς τσι-

γάρα και κοιτάξ, τὸ ἠθικὸν παραμένει ἰδεωδῶς ἄριστον.

Ἡ διδομένη προθεσμία ἀμύνης, αἰσιοδοξῶ ὅτι θὰ ὑπερνικηθῆ καὶ δι' ἐνεργητικῶν προσπαθειῶν, ἐὰν ἡ ἀεροπορία ἐκτελῆ ἀμέσως τὰς αἰτήσεις τῆς Ταξιορχίας. Συγκεκριμένως, δεόν νὰ ἐπιτηρῶνται δι' ἀεροπορίας καὶ βομβαρδίζονται σφοδρῶς αἱ περιοχαί:

α) Ἑλλάς Παρασκευῆς.

β) Ἑλλάς Ἰωάννου Κυνηγοῦ καὶ Γέρακας.

γ) Καισαριανῆς.

Αἱ ἀνωτέρω τοποθεσίαι γέμουσιν αὐτομάτων ὅπλων, βλμων, πυρομαχικῶν καὶ Σταθμῶν Διοικήσεως των. Ἐκεῖθεν βάλλει καὶ πυροβολικόν.

δ) Νὰ ἐπιβλέπονται τὰ Τουρκοβοῦνια διαρκῶς, μέχρι καταλήψεως των.

Συνημμένως καὶ προτάσεις μου, ἅμα τῇ συγκεντρῶσει δυνάμεων.

Ἀθῆναι τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου 1944

ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ ΘΡΑΣ.

Συνταγματάρχης

Παραλῆπται:

Ἀρχιστρατήγος κ. Σκόμπυ

Στρατηγὸς κ. Ἀκροῦτι

Ἑποβάλλεται:

1) Πρόεδρον Κυβερνήσεως καὶ Ἑπουργὸν Στρατιωτικῶν

2) Ἀρχηγὸν Γ.Ε.Στρατοῦ ὑποστράτηγον κ. Λιῶσην Ε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Προκήρυξις Ἀντιστρατήγου Σκόμπυ τῆς 5ῆς Δεκεμβρίου 1944

(Ἐκ δημοσιευμάτων τῆς ἐποχῆς)

Τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1944 σὰς ἀπηύθυνα μῆνυμα ζητῶν τὴν συνδρομὴν σας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἔργου μου, σαφῶς καθορίζων τὴν

στάσιν μου ὡς πρὸς τὴν τρομοκρατίαν, τὴν βίαν καὶ τὴν φωνασκίαν.

Μετ' ἐμπιστοσύνης ἀνέμενον ὅτι ἡ ἔκκλησίς μου θὰ ἐτύγγανε τῆς δολοφύχου ὑποστηρίξεως τῶν ἐλευθέρως σκεπτομένων Ἑλλήνων.

Ἀυποῦμαι διότι τοῦτο δὲν συνέβη.

Μερικὰ στοιχεῖα μειοψηφίας σαφῶς ἐξεδήλωσαν πρόθεσιν νὰ θυσιάσουν τὰ γενικώτερα συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ προκαλέσουν, εἰ δυνατὸν, ἐσωτερικὴν διαμάχην. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ θέσῃ εἰς ἰσχὺν τὸν ὑφιστάμενον Στρατιωτικὸν Νόμον εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ, συμφώνως πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι, μαζὶ μὲ τὴν μεγάλην πλεινότητα τῶν Ἑλλήνων, εὐρίσκομαι σταθερῶς παρὰ τὸ πλεονὸν τῆς Συνταγματικῆς Κυβερνήσεως καὶ θὰ βοηθῆσω ταύτην μὲ ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτω καὶ μέχρις οὔτου τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος δυνήθῃ νὰ ἀποκατασταθῇ μὲ νόμιμον Ἐνοπλιον Δύναμιν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του καὶ δυνηθοῦν νὰ διενεοργηθοῦν ἐλεύθεροι ἐκλογαί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

(ἐκ τοῦ κυριευθέντος ἄρχείου τοῦ ΕΛΑΣ)

Α.Π. 109

ΕΛΑΣ

Α' Σ. Στρατοῦ

ΕΠΙΤ. ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΙΙ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Ι Κ Η

ἡμέρου ἐπιδόσεως

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΓΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- I. ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ. Ἡ Κυβέρνησις κατεπάτησε τὶς ἐλευθερίες τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ μετέπεσε σὲ ἀνοικτὴ δικτατορία μὲ τὴν κήρυξιν τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου. Ἐναντίον αὐτοῦ θὰ ἀντιταχθοῦμε μὲ βίαια μέτρα νὰ ξεκαθαρίσουμε τὴν κατάστασιν σὲ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα μέσα στὴν πόλιν τῆς Ἀθήρας καὶ τὰ περιχώρα.
- II. ΑΠΟΣΤΟΛΗ Σ. ΣΤΡΑΤΟΥ. Ἐξουδειτέρωσι τῶν δυνάμεων Γουδί-Σχολείου Χωροφυλακῆς μὲ ταυτόχρονη ἐνέργεια κατὰ τοῦ κέντρου τῆς πόλεως Ἀθηνῶν.
- III. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΣΑ. Εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Σ.

Στρατοῦ ἐτιέθη ἡ *II Μεροχία* (7ον-34ον-42ον Σ.Π. Πυροβολικὸ κλπ.). Ὁμοίως ἓνα τάγμα τοῦ θου Σύν/τος Κορίνθον εἰς *N.A.* παρὸν τὴν *Περιοτέρι*. Ἴσως ἀριχθῆ καὶ ἔτερον. Ἀμφότερα ὡς ἐφεδρεία τοῦ Σ.Σ.

IV. ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ:

A. Ἡ *II Μεροχία*. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐπιχειρήσεως *Γουδί-Σχολεῖο Χωροφυλακῆς* θὰ κατευθύνῃ:

- a) Τὴν ἀριστερὰ φάλαγγα αὐτῆς πρὸς *Καισαριανή - Παγκράτι*. Ἄμα ὡς φθάσῃ ἡ *Διοίκησις τῆς Μεροχίας* εἰς τὸ Σ.Δ. τῆς *I Ταξιαρχίας*, θὰ ἀναλάβῃ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὸν τομέα τῆς *I Ταξιαρχίας* μετὰ τὰς δυνάμεις αὐτῆς καὶ τὴν ἀριστεράν της φάλαγγα.
- β) Θὰ κατευθύνῃ τὴν δεξιὰ της φάλαγγα εἰς Ἀμπελοκήπους, ὅπου καὶ θὰ τὴν θέσῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς *II Ταξιαρχίας*.

ΓΕΝΙΚΩΣ. Αἱ δυνάμεις τῆς *II Μεροχίας* δὲν θὰ χρησιμοποιηθοῦν παρὰ μόνον ὡς ἐφεδρεία διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν παρουσιαζομένων ἰσχυρῶν ἀντιστάσεων, ὅποτε καὶ θὰ χρησιμοποιοῦνται μαζικῶς εἰς τὸν τομέα ἐκάστης *Ταξιαρχίας* καὶ δι' ἐκάστην ἐπιχείρησιν.

B. Ἡ *I Ταξιαρχία*

- a) Χρησιμοποιοῦσα ὡς βάσιν τὸν Ἴλισσὸν θὰ ἐξορμήσῃ πρὸς ἐκκαθάρισιν ὄλων τῶν ἀντιστάσεων πρὸς τὴν συνάντησιν ἐπὶ τοῦ ἄξονος *Στάδιο - Ζάππειο - Ἀνάκτορα*.
- β) Θὰ ἐπιτεθῆ ὁμοίως μετὰ ἄξονα - *Πλάκα - Πλατεῖα Σύνταγματος*.
- γ) Δι' ἄλλων δυνάμεων θὰ καταλάβῃ τὰς στήλας τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς.

Γ. Ἡ *III Ταξιαρχία* θὰ ἐπιτεθῆ ἐπὶ τῶν κατευθύνσεων

- a) *Κολωνός - Βάθη - Ὀμόνοια*. β) *Φυλακαὶ Ἀβέρωφ - Νεάπολις - Ὀμόνοια*. γ) *Κυρῆλη - Πλατεῖα Δημοκρατίας - Ὀμόνοια*. δ) *Ἀμπελόκηποι - ΝΑ κλιτὸς Λυκαβητιοῦ - Κολωνάκι - Σύνταγμα*. ε) *Πειράλωνα - Ψυρροῆ - Πανεπιστήμιον*.

Δ. Τὸ 5ον Σύνταγμα Πεζικοῦ.

- a) Θὰ ἀποστείλῃ ἀμέσως εἰς *Μενίδι* εἰς τὴν *II Μεροχίαν*

ὡς ὁδηγοὺς συνδέσµους, ποὺ νὰ γνωρίζουν καλῶς τὴν περιοχὴν.

β) Νὰ περαιώσῃ ἀπόψε ὅλας τὰς ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις τῆς περιοχῆς του.

γ) Εἰδικῶς τὸ Τάγμα περιοχῆς Ψυχικοῦ νὰ λάβῃ ἐπαφὴν μὲ τὴν *II Μεραρχίαν* καὶ νὰ τεθῆ ἀμέσως ὑπὸ τὰς διαταγὰς της, ὥς καὶ ὀλόκληρον τὸ Σύνταγμα.

V. ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

α) Ἄπασαι αἱ μονάδες κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς θὰ παρουσιάσουν ἐκάστη εἰς τὴν περιοχὴν της φυσιογνωμίαν ἀγῶνος, ἵνα ἀγκιστρῶσουν, ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλυτέρας ἐχθρικὰς δυνάμεις. Θὰ ἐπιτελέσουν τοῦτο διαθέτουσαι ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγωτέρας ἐκ τῶν δυνάμεων των.

β) Τὸ περισσότερον μέρος τῶν ἀνδρῶν νὰ ἀναπαιθῆ ἀπόψε, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἀγῶνα αὔριον ἀκμαῖον.
Ὅμως ἡ ἐπαγρύπνησις καὶ ἡ περιφρούρησις θὰ εἶναι ἀσθηροτάτη.

γ) Αἱ δυνάμεις ἐπιθέσεως Ἀθηνῶν θὰ συγκεντρῶσουν εἰς τὴν θάσιν ἐξορμήσεώς των τὸ μεῖζον τῆς δυνάμεώς των ἀφήνουσαι εἰς τὰς συνοικίας ἐλαφρὰ τμήματα διὰ τὴν περιφρούρησιν αὐτῶν.

δ) Ἡ συγκέντρωσις νὰ ἔχῃ περαιωθῆ τὴν ἕκτην ὥραν τῆς αὔριου. Νὰ εἶναι δὲ τελείως ἀθέατες. Καὶ νὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς θάσις ἐξορμήσεως ἢ μᾶλλον προκεχωρημένη γραμμὴ ἐπαφῆς πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως.

ε) Ἐκάστη τῶν Μεγάλων Μονάδων νὰ μεριμᾷ διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῶν ἐφεδρειῶν της, μέρος τῶν ὁποίων νὰ δύναται νὰ δεσμεύσῃ τὸ Σ.Σ. διὰ τὸν συντονισμὸν τῶν ἐνεργειῶν του.

στ) Νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν ἄμυναν κατὰ τῶν τάνκς καὶ ὀχημάτων ἅπαντα τὰ δυνατὰ μέσα πρὸς παρεμπόδισιν τῆς κινήσεώς των.

Ὅμοίως ὅλα τὰ μέτρα ἐναντίον πυροβολικοῦ καὶ ἀεροπορίας. Ἡ μάχη νὰ ἐπιζητηθῆ μέσα σὲ καιροκρημένους τόπους.

ζ) Οἱ Διοικηταὶ τῶν *M.M.* νὰ λάβουν σοβαρῶς ὑπ' ὄφιν τὸν

παράγοντα τῆς συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἀναλαμβάνου-
μένην ἐπιχείρησιν.

VII. ΤΗΡΗΤΕΑ ΣΤΑΣΙΣ ΠΡΟΣ
ΑΓΓΛΙΚΑ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΑ

Ἐπάρχουν μεγάλοι πιθανότητες, ὅτι τὰ ἀγγλικά στρατεύματα,
ἂν καὶ δὲν θὰ προκληθοῦν, θὰ ἐπέμβουν στὸν ἀγῶνα ἐναντίον
μας. Στὴν περίπτωση αὐτὴ θὰ ἀντιμετωπισθοῦν ὡς ἐχθρικά
τιμήματα.

Πρὸ τῆς ἐξορμήσεως νὰ ἀναπνευθῆ τοῦτο σαφῶς εἰς τοὺς ἄν-
δρας, ἵνα κατανοηθῆ πλήρως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας.

VII. ΩΡΑ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΣ

α) Διὰ τὴν II Μεραρχίαν ἢ 5η ὥρα.

β) Διὰ τὴν I Ταξιορχίαν ἅμα τῷ πέρατι τῶν ἐπιχειρήσεων
Γουδί.

γ) Διὰ τὴν II Ταξιορχίαν τῆ διαταγῆ μας.

VIII. ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΙΟΙΚ-
ΗΣΕΩΣ. Οἱ ἐν χορήσει.

IX. ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ λήψιν εἰ δυνατόν, διὰ τοῦ κομιστοῦ τῆς
παρούσης.

X. ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΔΙΑ ΤΟ ΤΑΓΜΑ
ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ

Ἐπειδὴ λήγει παρούσης νὰ ἐκπέμψῃ περιπόλους Ἀνατολικῶς
Ν. Ἰωνίας καὶ Ἡρακλείου, ἵνα συνδεθῆ μὲ τὴν II Μεραρχίαν
καὶ διευκολύνῃ τὴν εἴσοδον τῆς δεξιᾶς φάλαγγός της κατὰ τὴν
κάθοδον ταύτης πρὸς κατάληψιν τῆς γραμμῆς Τουρκοβουνίων.

Σ.Δ. 6 - 12 - 44 ὄρμ. 19.30'

Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ

I. ΠΥΡΙΟΧΟΣ ΣΥΝ/ΡΧΗΣ - ΝΕΣΤΟΡΑΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

Ἐναφορὰ τοῦ Ἀντιστρατήγου Σκόμπυ πρὸς τὸν Βρ. Πρωθυπουργὸν

8 Δεκεμβρίου 1944

Ἡδύσημένη δραστηριότης τῶν σιασιαστῶν καὶ ἐκτεταμένη δρᾶσις ἐλευθέρων σκοπευτῶν περιώρισαν τὴν πρόοδον κατὰ τὴν μάχην, ἣτις διήρκεσε καθ' ὅλην τὴν χθεσινὴν ἡμέραν. Περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν αἰχμαλωτισθέντων ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἐπαναστατῶν ἦτο 35 ἀξιωματικοὶ καὶ 524 ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται. Εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τούτους δὲν περιλαμβάνονται οἱ συλληφθέντες ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, καθ' ὅσον εἶναι δυσχερὴς ἢ ἐξακριβώσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν.

Ποιά τις πρόοδος ἐσημειώθη τὸ ἀπόγευμα ὑπὸ τῆς 23ης Ταξιαρχίας, κατόπιν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἡ Ταξιαρχία Ἀλεξιοπολιτιστῶν ἐπέτυχε τὴν ἐκκαθάρισιν τοιμέως τῆς περιοχῆς. Εἰς τοιμέα τινὰ τὰ στρατεύματά μας ὑπεχώρησαν λόγῳ σοβαρᾶς ἀντιδράσεως τοῦ ἐχθροῦ. Εἰς περιοχὴν, ἡ ὁποία εἶχε ἐκκαθαρισθῆ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρεινῆς Ταξιαρχίας, οἱ ἐπαναστάται ἐνήργησαν ἐπίθεσιν ἐκ τῶν πλευρῶν. Ἡ ἐπίθεσις ἀνεχαίρισθη, ἀλλ' ἐπεβράδυνε τὴν πρόοδον τῆς Ταξιαρχίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7

Ἐπιτομὴ πρὸς τὸν κ. Δῆπερ (Ἀθήνας)

5 Δεκεμβρίου 1944

1. Δὲν εἶναι καιρὸς νὰ πειραματιζώμεθα μὲ τὴν ἑλληνικὴν πολιτικὴν ἢ νὰ φανταζώμεθα ὅτι Ἕλληνες πολιτικοὶ διαφόρων ἀποχρώσεων δύναται νὰ ἐπηρεάσωσι τὴν κατὰστασιν. Μὴν ἀσχολῆσθε πλέον μὲ πιθανὰς συνθέσεις τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Πρόκειται περὶ ζητήματος ζωῆς ἢ θανάτου.
2.
3. Ἀνέθεσα τὸ ὅλον πρόβλημα τῆς ἀμύνης τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς τηρήσεως τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως εἰς τὸν στρατηγὸν Σκόμπυ, καὶ

διαβεβαίωσα τοῦτον, ὅτι θὰ ἐνισχυθῆ διὰ τῶν ἀναγκαιουσῶν δυνάμεων. Ἐφεξῆς, τόσον σεῖς, ὅσον καὶ ὁ Παπανδρέου δέον νὰ συμμορφῶσθε πρὸς τὰς ὁδηγίας του ἐπὶ παντὸς θέματος ἀφορῶντος εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν. Πρέπει νὰ συνδράμητε ἀμφοτέροι τὸν στρατηγὸν Σκόμπυ κατὰ πάντα δυνατὸν τρόπον καὶ νὰ εἰσηγήσθε αὐτῷ πᾶν μέτρον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γνώμην σας ἤθελε καταισθήσῃ τὸ ἔργον του πλέον εὐχερὲς καὶ ἀποτελεσματικόν.

Εὐχόμενος κάθε ἐπιτυχίαν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8

Ἄ Ο Πρωθυπουργὸς πρὸς τὸν Στρατηγὸν Σκόμπυ

8 Δεκεμβρίου 1944

.....
Σαφῆς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς ἡμῶν εἶναι ἡ ἤττα τοῦ ΕΑΜ. Ὁ τερματισμὸς τοῦ ἀγῶνος εἶναι ὑποβηθητικὸν στοιχεῖον τοῦ σκοποῦ μας. Διέταξα ὅπως ἰσχυροὶ ἐνισχύσεις ἔλθωσιν εἰς Ἀθήνας καὶ ὁ στρατάρχης Ἀλεξάντερο θὰ εἶναι πιθανῶς πλησίον σας ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Ὅ,τι χρειάζομεθα τώρα εἶναι σταθερότης καὶ νηφαλιότης εἰς τὰς ἐπιδιώξεις μας καὶ οὐχὶ ἐσπευσμένοι ἐναγκαλισμοί, ἐνόσω δὲν ἔχει εἰσέτι ἐπιλυθῆ οὐσιαστικῶς ἡ διαφορά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9

(ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς ΠΙ Ε.Ο.Τ.)

ΠΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

Α Π Ο Ρ Ρ Η Τ Ο Σ

ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ - ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΙ

Σ.Δ. τῆ 16γ, Δεκεμβρίου 1944

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. Α. Π. 530

Η
ΙΙΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

ΠΡΟΣ

ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΟΝ ΑΚΡΑΤΤ ΚΑΙ ΤΟΝ
ΑΡΧΗΓΟΝ ΓΕΝ. ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Ἐπιτάσεις ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ ἐχθροῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ταξιαρχίαν
μὲ ἀπώτερον γενικὸν σκοπόν.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω ὑμῖν τὰς κάτωθι σκέψεις ἐπὶ
τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ τοῦ ἐχθροῦ.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῶν ἐχθρικών ἐνεργειῶν ἡ Ταξιαρχία
ὕπεστη διαδοχικῶς τὰς κάτωθι ἐπιθέσεις καὶ ἐξουδετέρωσε δι' ἀντε-
πιθέσεων ἢ ἐπιδρομῶν τὴν ἐχθρικήν ἐπιθετικὴν ἐνέργειαν.

Ἐκ τῆς Σωτηρίας.

Ἐκ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Ἐκ τῆς Κύρου Πίρας.

Ἐκ τῆς Καισαριανῆς.

Ταύτας σχεδὸν συγχρόνως.

Συγκεντρώσεις ἐσημειοῦντο καὶ σημειοῦνται πάντοτε εἰς θέσιν:
Γκύζη - Ἁγία Παρασκευὴ - Καισαριανή.

Ἡ Ταξιαρχία συνέτριψεν ἐπιθέσεις των, καὶ θέσεις λίαν ἰσχυρὰς
εἰς Ἀλεποβοῦνι.

Εἰς Σωτηρίαν

καὶ τέλος εἰς πολυκατοικίας Λυκαβητιοῦ.

Περὶ τὴν ταξιαρχίαν διαρκῶς εἰς κλοιδὸς ἐπιθετικός.

Αἱ ἐξακριβωθεῖσαι δυνάμεις αἱ ἐπιτεθεῖσαι:

7ον, 42ον, 34ον Συντάγματα.

6ον, 3ον Συντάγματα.

Πληροφορίαι ὅτι συγκεντροῦνται καὶ ἡ VIII Μεραρχία.

Σχέδιον πρωταρχικόν. Νὰ ἀποκόψωσι τὴν Ταξιαρχίαν ἐκ τῶν
Ἀθηνῶν γὰ τὴν ἀπομονώσωσι καὶ γὰ τὴν διαλύσωσι, ἵνα κατόπιν ἐπι-
τεθῶσι ἀνερόκλητοι καὶ ἀπὸ Ἀνατολῶν κατὰ τῶν Ἀγγλικῶν Μονάδων.

Διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σχεδίου τούτου ἐπεδίωξαν τὴν καταστρο-
φὴν τοῦ Πυροβολικοῦ.

Ἡ μεγαλύτερα ἀπειλὴ διὰ τούτους θὰ ἦτο μία φάλαγξ ἀπὸ Ρα-

φῖνος, ἥμεις θὰ ἐσάωρωνε Διοικήσεις καὶ τμήματα Α. Ὑμητιοῦ καὶ δι' Ἁγίας Παρασκευῆς πρὸς Γκῶζη θὰ τοὺς ἀπέκοπτε.

Δυνατότητες Ταξιορχίας

- α) Ἀπαλλασσομένη μιᾶς ζωτικῆς κατευθύνσεως (ἢ Καισαριανῆς ἢ Σωτηρίας) δι' ἰσχυροῦς κατοχῆς δι' ἄλλων δυνάμεων, νὰ ἐνεργήσῃ ἀφοῦ ἀναπαυθῆ ἔπι διήμερον πρὸς τὴν ἄλλην κατευθύνσιν ἰσχυρῶς.
- β) Ἀπὸ τοῦδε νὰ ἐνεργήσῃ πίεσιν κατὰ Καισαριανῆς μόλις ἐκδηλωθῆ ἰσχυρὰ πίεσις κατὰ περιοχῆς Ἀρδητιοῦ-Σταδίου.

Πάντως ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς δέον νὰ εἶναι, Ἀρδητιὸς - Προφήτης Ἡλίας, ὅπου θὰ ἐνωθῆ ἢ ἰδική μας πίεσις ὑπὸ τὸν ὄρον:

- α) Νὰ προηγηθῆ βομβαρδισμὸς τῶν γνωστῶν συγκεντρώσεών των.
- β) Νὰ διατεθῶσι ἡμῖν τὰ ἀπαραίτητα ἄρματα πρὸς ἀποφυγὴν συνεχῶν ἀπωλειῶν.

Τσακαλιώτης Θεραυβουλος

Συνταγματάρχης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10

(Συνετάγη ὑπὸ τοῦ γράφοντος βάσει τῶν Πολεμικῶν Ἡμερολογίων τῶν Τ.Ε.)

ΤΑΚΤΙΚΗ ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΑΓΜΑΤΩΝ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

1. ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ Ν.Α. ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΨΥΡΗ

(Περίοδος ἀπὸ 27ης μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1944)

— Ὑπὸ διοίκησιν 10ης Βρετ. Ταξιορχίας: 147 ΤΕ, 101 ΤΕ, 152 ΤΕ

— » » 28ης Βρετ. Ταξιορχίας: 146 ΤΕ, 156 ΤΕ

— » » 23ης Τεθ. Ταξιορχίας: 154 ΤΕ, 141 ΤΕ, 142 ΤΕ

— » » 2ας Ταξ. Ἀλεξ/σιῶν: 143 ΤΕ, 151 ΤΕ, 153 ΤΕ

— » » III Ε.Ο. Ταξιορχίας: 148 ΤΕ, 155 ΤΕ, 157 ΤΕ

— » » 1ης Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: 144 ΤΕ, 145 ΤΕ, 149 ΤΕ, 150 ΤΕ, 158 ΤΕ.

Ἦτοι 19 Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς.

2. ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Περίοδος ἀπὸ 1ης μέχρι 5ης Ἰανουαρίου 1945)

— Ὑπὸ διοίκησιν 4ης Βρετ. Μεραρχίας:

- 10η Βρετ. Ταξιαρχία: 101 TE, 147 TE, 152 TE

- 12η Βρετ. Ταξιαρχία: 144 TE, 150 TE, 158 TE

- 28η Βρετ. Ταξιαρχία: 146 TE, 156 TE

- 1η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: 145 TE, 149 TE.

— Ὑπὸ διοίκησιν Arkforce:

- 23η Τεθ. Ταξιαρχία: 141 TE, 142 TE, 154 TE, 159 TE

- 2α Ταξ. Ἀλεξ/σιῶν: 143 TE, 151 TE, 153 TE.

— Ὑπὸ διοίκησιν Συγκροτήματος Ρίμινι:

- 4η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: 148 TE, 155 TE, 157 TE.

Ἦτοι 20 Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς.

3. ΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΩΧΗΝ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

— Μέχρι 13.1.45 εἶχον συγκροτηθῆ εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ:

- 10 Στρατηγεῖα Ταξιαρχιῶν Ἐθνοφυλακῆς.

- 35 Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς.

— Τὴν 13.1.45 ἡ διοικητικὴ καὶ τακτικὴ ὑπαγωγή τῶν ἀνωτέρω Μονάδων εἶχεν ὡς ἀκολούθως:

- Ὑπὸ τὴν 23ην Βρετ. Τεθ. Ταξιαρχίαν (περιοχὴ Πειραιῶς)

2α Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: (160, 161, 162 καὶ 163 TE)

8η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: (164, 167, 168 καὶ 169 TE)

10η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: (149, 150, 165 καὶ 170 TE)

- Ὑπὸ τὴν 2αν Βρετ. Ταξ. Ἀλεξ/σιῶν (περιοχὴ Ἀθηνῶν).

7η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: (143, 151, 153 καὶ 171 TE)

9η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: (141, 154, 159 καὶ 172 TE)

- Ὑπὸ τὴν 28ην Βρετ. Ταξ. Πεζικοῦ (περιοχὴ Ἀθηνῶν)

4η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: (148, 155, 157 καὶ 173 TE)

5η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: (146, 152 καὶ 156 TE)

6η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: (101, 158 καὶ 174 TE)

- Ὑπὸ τὴν 139ην Βρετ. Ταξ. Πεζικοῦ (Πάτρα)

- 1η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: (142 καὶ 144 ΤΕ)
 3η Ταξ. Ἐθνοφυλακῆς: (145, 147 καὶ 166 ΤΕ)
 —Τὴν 19.1.45 ἄπασαι αἱ ἀνωτέρω Μονάδες Ἐθνοφυλακῆς ἐπέ-
 χθησαν ἐπὶ τὰ διοικητικὰ τῶν νεοσυγκροτηθεισῶν I καὶ II Με-
 ρορχιῶν ὡς κάτωθι:
- I Μερορχία: 4η, 5η, 6η, 7η, 8η, 9η Ταξιορχίαι.
 - II Μερορχία: 2α, 10η Ταξιορχίαι
 - Ἡ I Ταξιορχία εἰς Πάτρας
 - Ἡ 3η Ταξιορχία ἔπαυσεν ὑφισταμένη, διαλυθεῖσα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 11

III Ε.Ο. ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ
 ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΠΕΖΙΚΟΥ

ΩΡΑ 22.00
 ΧΑΡΤΗΣ ΑΘΗΝΩΝ 1 : 10.000

Δ Ι Α Τ Α Γ Η Ε Π Ι Χ Ε Ι Ρ Η Σ Ε Ω Ν ἀ ρ ι θ. 3

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν ΑΠ 605/28 - 12 - 44 Διαταγὴν τῆς Τα-
 ξιορχίας κοινοποιηθεῖσαν ἀπ' ἐνδείας ὑμῖν παρέχω τὰς κάτωθι συμ-
 πλωρωματικὰς ὁδηγίας:

I Ο Ρ Ι Α Ζ Ω Ν Ω Ν Ε Ν Ε Ρ Γ Ε Ι Α Σ

- 1ον. Μεταξὺ 2ου καὶ 148ου Ταγμάτων.
 Ὅδὸς Τανιάλου καὶ Φιλολάου εἰς τὸ 148ον.
- 2ον. Μεταξὺ 148ου καὶ 3ου Τάγματος
 ὁδὸς Κλαζομενῶν καὶ Κάλχαντος εἰς τὸ 148ον.

II Κ Α Τ Ε Υ Θ Υ Ν Σ Ε Ι Σ

- 2ου Τάγματος: Ὅδὸς Ὀλυμπιανῆς - Θεαγένους.
- 148ου Τάγματος: Ὅδὸς Νέας Ἐφέσου.
- 3ου Τάγματος: Ἀγ. Ἰωάννης Προδόρομος - Ἀνάληγρις.

III Σ Υ Μ Π Λ Η Ρ Ω Μ Α Τ Ι Κ Α Μ Ε Σ Α

- 2ον Τάγμα: 3 τὰνκς καὶ 3 τεθωρακισμένα.
 - 3ον Τάγμα: 6 τὰνκς καὶ 3 κάρριερς.
- ἅπαντα εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ταγμάτων τὴν 06.45 ὥραν εἰς τὰς
 καθορισθεῖσας θέσεις.

IV ΣΥΝΔΕΜΟΙ

1. ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ:

α. Κατὰ τὴν ἐπίθεσιν Διοικητοῦ Πεζικοῦ εἰς Σχολεῖον Ζωγράφου.

2ου Τάγματος εἰς 395.440

148ου Τάγματος εἰς 407.439

3ου Τάγματος εἰς 407.437.

β. Μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ ὁ Δ/τὴς Πεζικοῦ εἰς 407.439 (ὄπου νῦν ΣΔ Καραγεωργίου).

2ου Τάγματος ἀμετάβλητος.

148ου Τάγματος εἰς 398.434

3ου Τάγματος εἰς 406.432.

2. ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΙΣ

Τηλέφωνον - Ἀσύρματος: Μερίμνη τοῦ Λοχαγοῦ Φραδέλου νὰ ἐξασφαλισθῇ ὁ τηλεφωνικὸς σύνδεσμος τῆς Διοικήσεως Πεζικοῦ μετὰ τῶν πρώτων νέων ΣΔ ταγματίων ἀπὸ τῆς 06.30 τῆς 29ης τοῦ ἐξοχίου.

Ἄμα τῇ κατάληψιν τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ νὰ ἐξασφαλισθῇ τάχιιστα ὁ τηλεφωνικὸς σύνδεσμος μετὰ τῶν τελικῶν Σ.Δ. Εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ 148 Τάγματος εἰς ἀσύρματος καὶ ἐν τηλεφώνον, ὡς καὶ δύο μοιτσουκλέται ὡς προγενεσιτέρα διαταγῆ μου.

3. Τὰ τάγματα νὰ ἀναφέρωσι ἀμελητεῖ πᾶν σοβαρὸν γεγονός καὶ καθ' ἑκάστην ὥραν θὰ ἀναφέρωσι πρόοδον ἐπιθέσεως.

4. Τὸ 3ου Τάγμα εἰδικῶς ν' ἀναφέρῃ τὸ δυνατὸν ταχύτερον τὴν ἐντύπωσιν του ἐπὶ τοῦ βαθμοῦ κατοχῆς ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ ἀγωνήμου ὑψώματος 600 μ. περίπου Ν. Ἀλεποδοῦνι.

V. ΕΙΔΙΚΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ

1. Ἡ ὑπὸ τῆς ταξιαρχίας διατασομένη κάλυψις ἀπὸ Α καὶ Ν, ἐξασφαλισθήσεται ὑπὸ τοῦ 3ου Τάγματος διὰ τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν του Λόχου τοῦ 1ου Τάγματος ὡς κάτωθι:

3 κάροτριες καὶ μία διμοιρία πεζικοῦ εἰς ἀνχένα μεταξὺ Ἀλεποδοῦνι καὶ Κουταλάδες.

1 Διμοιρία ἐπὶ Ἀλεποδοῦνι.

1 Διμοιρία εἰς Ἀγ. Ἰωάννην Προδρομον.

2. Ἡ κάλυψις τῶν στρατῶνων ταξιοχίας ἐξασφαλισθήσεται δι' ἐνὸς Λόχου τοῦ 148ου Τάγματος, ὡς καθωρίσθη ἐπὶ τόπον.

VI. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΙΣ ΤΟΥ 148ου ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΥΠΟ ΛΟΙΠΩΝ ΤΑΓΜΑΤΩΝ.

1. Τὰ 2ον καὶ 3ον Τάγματα νὰ ἔχωσι προσανατολισμένους ἀνὰ δύο ὄλμους ἕκαστον πρὸς τὴν ζώνην τοῦ 148ου Τάγματος, ὥστε εἰς πρώτην μου Διαταγὴν ἢ εἰς ἀπ' εὐθείας αἰτησὶν τοῦ τάγματος τούτου νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ βάλωσιν ὑποδειχθησομένους στόχους ἐντὸς ταύτης.
2. Τὸ 2ον Τάγμα νὰ ἔχη ὑπ' ὄφιν, ὅτι τὰ τεθωρακισμένα αὐτοκίνητα θὰ ἐκτελέσωσιν ἐνδεχομένως βολὰς εἰς τὴν ζώνην τοῦ 148ου Τάγματος.
3. Ἀμφότερα τὰ τάγματα 2ον καὶ 3ον εἰς περίπτωσιν ἰσχυρῶν ἀντιστάσεων ἐν τῇ ζώνῃ τοῦ 148ου Τάγματος θὰ συνδράμωσι τοῦτο διὰ τὰν καὶ τμημάτων.

VII. ΩΡΑ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΣ

Διὰ τὸ 2ον καὶ 3ον Τάγμα ἢ 07.15, ὡς ὀρίζει ἡ διαταγὴ τῆς ταξιοχίας. Διὰ τὸ 148ον Τάγμα τῇ διαταγῇ μου. Πάντως τὸ Τάγμα τοῦτο ἀπὸ τῆς 07.15, νὰ προετοιμάζῃ τὴν ἐξδρομὴν του.

VIII. ΛΟΙΠΑΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ

Ὡς καθωρίσθησαν προφορικῶς καὶ ἐπὶ πλέον τὰ πρῶτα τμήματα νὰ εἰδοποιῶσι τοὺς κατοίκους, ὅπως κλείωσιν ἐορμητικῶς θύρας καὶ παράθυρα μέχρις ἀφίξεως τῶν τμημάτων ἐκκαθαρίσεως. Οὗτοι δὲ νὰ παραμένωσιν ἐντὸς τῶν οἰκιῶν.

ΣΔ 28 - 12 - 44

Ὁ

Ἀρχηγὸς Πεζικοῦ

N.. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Συνταγματάρχης Πεζικοῦ

Παραλήπται:

2, 3 καὶ 148 Τάγματα

Υποβάλλεται:

III Ε.Ο.Τ. Γραφ. III (5.π.α.)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 12
(ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς ΙΙΙ Ε.Ο. Ταξιαρχίας)

ΙΙΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

Σ.Α. τῆ 7ῆ Ἰανουαρίου 1945

ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΙΙ

ΩΡΑ 20.15

ΑΡ. ΠΡΩΤ. Ε.Π.Ε. 3

ΧΑΡΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ 1:100.0000

ΔΙΑΤΑΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ι. ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

α. Ὁ ἐχθρὸς ἐκδιωχθεὶς ἐξ Ἐλευσίνος συνεπιύχθη πιεζόμενος ἐπὶ τῆς γραμμῆς Βίλλια (045680) - Χάνι Κάζα (080685) - ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ - Ἁγίος Δημήτριος (122695).

β. Μηχανοκίνητος Ἀγγλικὴ φάλαγξ ἔφθασε σήμερον μέχρι Οἰνόης (115672) ὅπου ἐστιαμάτησε λόγω ἐχθρικοῶν πυρῶν καὶ ἐμποδίων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ἡ φάλαγξ αὕτη ἐπανακάμψασα εἰς Ἐλευσίνα, θὰ κινήθῃ καὶ αὐθις τὴν πρωΐαν αὐριον πρὸς Οἰνόην, ὅπου θὰ εὐρίσκονται τὴν 08.30 ὥραν.

ΙΙ. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

α. Ἐρχόμενον τὴν 08.30 ὥραν αὐριον ἐν συνεννοήσει μὲ τὸν Διοικητὴν τῆς εἰς Οἰνόην Μηχανοκινήτου Ἀγγλικῆς φάλαγγος, νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐπιτεθῇ μέχρι 10.30 ὥρας αὐριον, εἰ δυνατόν, ἐναντίον τοῦ εἰς Χάνι Κάζα (080685) εὐρισκομένου ἐχθροῦ, ἵνα διευκολύνῃ τὴν συνέχισιν τῆς κινήσεως τῶν Ἀγγλικῶν Μονάδων.

β. Μετὰ τὴν σύμπτυσιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὴν διέλευσιν τῆς Ἀγγλικῆς φάλαγγος τὸ Συγκροτήμα θὰ ἐξασφαλίῃ τὴν γραμμὴν Βίλλια - Χάνι Κάζα - Οἰνόη καὶ θὰ ἐλέγχῃ τὴν ὁδὸν διὰ περιπόλων ἀπὸ Οἰνόης μέχρι Σωτήρος (120606), ἵνα ἐξασφαλίῃ τὴν διέλευσιν καὶ ἐτέρας Βρεταννικῆς Ταξιαρχίας, κινήθησομένης πρὸς Θήβας μεταγενεστέρως.

γ. Συμπληρωματικὰ μέσα.

— 1η Μοῖρα Πυροβολικοῦ Σπανογιαννάκη εἰς διάθεσιν Συγκροτήματος ἀπὸ 09.00 ὥρας αὐριον εἰς Μάνδραν.

3 — Ὁ Ἀντισυνταγματάρχης Eikent θὰ εὐρίσκειται εἰς Οἰνὴν 08.30 ὥραν αὐριον μετὰ ἀσυρμάτου, δυνάμενος νὰ διαβιδάσῃ αἰτήσεις τοῦ Συγκροτήματος διὰ τὴν ἐπέμβασιν τῆς ἀεροπορίας.

— Ἴλη ἀρμάτων μάχης τῶν εἰς Οἰνὴν Ἀγγλικῶν Μοκάρδων καὶ Ἴλη Τεθ. Αὐτοκινήτων.

— Τὰς θέσεις τοῦ Συγκροτήματος θὰ ἀναλάβῃ ἀπὸ 09.30 ὥρας αὐριον διλοχία τοῦ 6ου Τάγματος ὑπὸ Διοικήσιν Ταγματάρχου Καραγιάννη Ὑποδιοικητοῦ 2ου Τάγματος.

— Τὸ 2ον Τάγμα νὰ θέσῃ εἰς διάθεσιν Ταγματάρχου Καραγιάννη τρία κάρουερος δι' ἔλεγχον ὁδοῦ ἀπὸ Μάνδρα μέχρι Σωτήρος (120606).

— Εἰς λόχος θὰ καταλάβῃ Μάνδραν καὶ εἰς λόχος Μαγοῦλαν, μὲ σταθμὸν Διοικήσεως Ταγματάρχου Καραγιάννη εἰς Μαγοῦλα. Διμοιρία τοῦ δεξιοῦ Λόχου νὰ διατεθῇ εἰς Ζωοδόχον Πηγὴν (223570) καὶ φυλάκιον ἐπὶ διαστωρῶσεως 180548. Διλοχία Καραγιάννη ὑπάγεται ἀπ' εὐθείας Ταξιαρχίαν μέχρι νεωτέρας διαταγῆς.

— Τὸ 6ον Τάγμα (μεῖον διλοχία), θὰ ἐξασφαλίσῃ Ἀσπρόπυργον μὲ φυλάκια εἰς Ἀγίαν Μαρίναν (241555) καὶ τὰς μεταξὺ Ἀσπροπύργου καὶ θαλάσσης ἀπὸ Ἀνατολῶν διαβάσεις.

— Τὸ III Σ.Π. Πυροβολικοῦ νὰ ἔχῃ εἰς διάθεσιν Ἀρχηγροῦ Πεζικοῦ εἰς Μάνδραν Μοῖραν Σπανογιαννάκη τὴν 09.00 ὥραν αὐριον.

III. Αὐτοκίνητα διὰ μεταφορὰν Συγκροτήματος θὰ εἶναι ἐγκαίρως εἰς Μάνδραν μερίμνη Ταξιαρχίας.

IV. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΙΣ

Σταθμοὶ Διοικήσεως.

1. Ταξιαρχίας: Ἐλενσίς. Θὰ εὐρίσκωμαι παρατηρητήριον Συγκροτήματος ἀπὸ 10.30 ὥρας.

2. Διοικητοῦ Συγκροτήματος: Οἰνὴ (μετὰ κατάληψιν Χάνι Κάζα). Διαβιδάσεις. Δι' ἀσυρμάτου καὶ μοιτοσυκλειτιστῶν.

Ὁ

Ταξίαρχος

ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ ΘΡΑΣΥΒ.

Συνταγματάρχης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 13

(Έκ του αρχείου της Πηγς Ε.Ο. Ταξιαρχίας)

III ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

Έξ. Έπείγουςα

ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ III

Έλευσις 9 Ίανουαρίου 1945

ΑΡ. ΠΡΩΤ. Ε.Π.Ε. 6

ΧΑΡΤΑΙ. ΧΑΛΚΙΣ)

ΑΙΓΙΝΑ) 1.100.000

ΛΕΙΒΑΔΙΑ)

ΚΟΡΙΝΘΟΣ)

Δ Ι Α Τ Α Γ Η Ε Π Ι Χ Ε Ι Ρ Η Σ Ε Ω Ν

I. Κατόπιν διαταγής Άγγλικού Στρατηγείου μία Ίλη Τεθωρακι-
ομένων αυτοκινήτων μετά του άνεξαριήτου Λόχου Λοχαγού Κόλ-
λια κινηθήσονται 07.30 ώραν αύριον προς Κόρινθον, ίνα κα-
ταλάβωσι ταύτην.

II Δορομολόγιον. Ή άμαξιτή Έλενοίς - Μέγαρο - Κόρινθος.

III. Συμπληρωματικά μέσα.

Μερίμνη του 2ου Τάγματος να διατεθώσι:

— Δύο όλμοι μετά αναλόγων πυρομαχικών.

— Ένα Πιάτ και είς άσύρματος Διμοιρίας.

— Συνεργείον Μηχανικού έξ ένδς Άξιωματικού και 5 όπλιτών.

IV. Ά ρ χ ι κ ό ν σ η μ ε ι ό ν δι ε λ ε ύ σ ε ω ς .

Έλενοίγια (173526) την 07.30 ώραν, όπου ό Λόχος έτοιμος επί
όδοϋ θ' αναμένη την Άγγλικήν Ίλην.

V. Τάς θέσεις Κόλλια να καταλάβη έτερος Λόχος του 2ου Τά-
γματος από 07.00 ώρας αύριον.

VI. Α Ν Ε Φ Ο Δ Ι Α Σ Μ Ο Σ - Δ Ι Α Κ Ο Μ Ι Δ Α Ι

1. Ό Λόχος και τα προσκεκολλημένα αυτώ τμήματα θα έφοδια-
σθώσι διά τροφίμων τριών ήμερών και βενζίνης διά 300
χιλιόμετρα.

2. Έν Έγειονομικόν αυτοκίνητον μετά ένδς Ίαιτροϋ, προσω-
πικού και ύγειονομικού όλικού μερίμνη Χειρουργείου θ' άκο-
λουθήση τον Λόχον και δέον να εύρίσκωνται την 06.45 ώραν

αὔριον εἰς Ἐργοστάσιον Μαλιταινιώτη, ἀνατολικῶς Ἐλευσι-
νίων. Ἐφοδιασμός ὡς ἀνωτέρω.

VII. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ.

Διὰ τοῦ ἀουραίου Ἀγγλικῆς Ἴλης μέσῳ Β.Μ.Δ.

VIII. Τὴν Διοίκησιν τοῦ Συγκροτήματος θὰ ἔχη ὁ Ἀγγλος Ταγμα-
τάρχης Δ/τῆς τῆς Ἴλης Τεθωρακισμένων.

Ὁ

ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ

ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ ΘΡΑΣΥΒ.

Συνταγματάρχης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 14

(Ἐκ τοῦ κυριευθέντος ἀρχείου τοῦ ΕΛΑΣ)

ΕΛΑΣ

XIII ΜΕΡ/ΧΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ

ΕΠΙΤΡ. ΓΡΑΦ. III

ΑΡ. ΠΡΩΤ. Ε.Π.Ε. 1240

Ἀπόρρητος - Προσωπικὴ

Δι' ἐκτάκτου συνδέσμου

Χάρτης Ἀθηνῶν 1.100.000

ΔΙΑΤΑΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

I. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Ὁ ἐχθρὸς ἐνισχύμενος ἀπὸ ἀγγλικὰς δυνάμεις πρὸς κατέχει τὰς
θέσεις του εἰς Στρατιῶνες Γουδί - Σχολεῖον Χωροφυλακῆς, ὄπως
καὶ Μακρογιάννη, Σχολὴ Εὐλπίδων. Ἔχει δυνάμεις τῆς Ὁρει-
νῆς Ταξιαρχίας κυκλωμένας ἀπὸ ἡμετέρας εἰς Συν/σμὸν Καισα-
ριανῆς. Κατέχει τὰ κέντρα τῆς πόλεως, Ὀμόνοια, Βάθη, Σύνταγμα
καὶ τὰς κεντρικὰς ἀρτηρίας, διὰ τῶν ὁποίων ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸ
Γουδί.

Οἱ Ἀγγλοὶ ἐνίσχυσαν τὴν ἀντίδρασιν τῶν Ἐθνοπροδοτῶν μὲ ὅλη
τὴ δύναμιν πρὸς τὸν καὶ μὴ φεισθέντες τοῦ ἀόπλου πληθνομοῦ.

II. Ι Δ Ε Α Ε Ν Ε Ρ Γ Ε Ι Α Σ Τ Η Σ Κ. Ε. Ε Λ Λ Α Σ.

- α) Ἀπομόνωσις δυνάμεων Γουδί - Σχολείου Χωροφυλακῆς διὰ περιοχέσεως καὶ ἀπαγορεύσεως νὰ ἐξέλθουν πρὸς Καισαριανὴν καὶ πρὸς κέντρον πόλεως.
- β) Ἐπίθεσις μὲ ὄλα τὰ μέσα πρὸς ἐκκαθάρισιν τοῦ συν/σμοῦ Καισαριανῆς, ἄλωσιν ἀντιστάσεων Μακρονγιάννη, Σχολὴ Ἐυελπίδων καὶ κέντρον πόλεως, ὅπερ θὰ καταληφθῆ.
- γ) Μέτρα ἀσφαλείας ἀπὸ ἀποβατικὴν ἐνέργειαν.

III. Α Π Ο Σ Τ Ο Λ Α Ι Α Σ Ω Μ Α Τ Ο Σ Σ Τ Ρ Α Τ Ο Υ.

Τὸν ἀγῶνα πρὸς κατὰληψιν καὶ ἐκκαθάρισιν τῆς πόλεως ἀνυλαμβάνει τὸ Α΄. Σ. Στρατοῦ, ἐπισχυθὲν μὲ Παν Μεραρχίαν καὶ τμήματα Πελοποννήσου καὶ XIII Μεραρχίας.

IV. Α Π Ο Σ Τ Ο Λ Α Ι Χ Ι Ι Ι Μ Ε Ρ Α Ρ Χ Ι Α Σ

Ἡ Μεραρχία μας ἔχουσα ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς:

- α) Τὴν Δ/σιν 42 Συν/τος καὶ I/42 Τάγμα.
- β) Τὴν Διοίκησιν 52 Συντάγματος καὶ I/52 καὶ III/52 Τάγματα.
- γ) Πυροβολοχίαν ἀντιαρματικὴν τῶν 45.
- δ) Δύο πυροβόλα τῶν 37 τῆς VIII Ταξιαρχίας.
- ε) Τὸ βον Σύνταγμα Πειραιῶς καὶ
- σι) Τὸ 2ον ἀνασυγκροτούμενον Σύνταγμα ἔχει τὰς κάτωθι ἀποστολάς:

A. Θὰ ἀπαγορέψῃ καὶ θὰ συντρίψῃ ἐχθρικὰς ἀποβάσεις.

1) Πρὸς Ἐλευσίνα - Σκαρμαγκαῶ.

2) Πρὸς Φάληρον - Πειραιᾶ - Κερατιόνι.

Διὰ τὴν τελευταίαν περίπτωσιν ἀναλαμβάνει ὑπὸ τὰς Διαταγὰς τῆς τὸ βον Σύνταγμα Πειραιῶς.

B. Ἀποτελεῖ ἐφεδρεία τῆς Κ.Ε. τοῦ ΕΛΛΑΣ ἐτοιμὴ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἀγῶνα πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Α΄. Σ. Στρατοῦ, ὅπου χρειασθῆ.

Ἡ ἐπίθεσις τοῦ Α΄. Σ. Στρατοῦ θὰ ἐκτοξευθῆ αἰφνιδιαστικὰ τὴν πρωΐαν τῆς 10ης Δεκεμβρίου εἰς ὄραν καθορισθεσομένην παρὰ τοῦ Α΄.Σ. Στρατοῦ.

Συνεπῶς τὰ τμήματα τῆς Μεραρχίας θὰ προσανατολίσουν

τάς δυνάμεις των ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, διὰ τὰ ἀνταποκρίνωνται εἰς τὴν πρώτην ἀποστολὴν ὡς κάτωθι, ἔχοντα ὑπ' ὄψει ὅτι θὰ μεταπέσουν, ἂν χρειαστῇ, εἰς τὴν Β'. ἀποστολὴν.

Γ. Ἀποστολαὶ Σύνταγμα τῶν.

Τὸ 42ον Σύνταγμα + I/42 Τάγμα + 2 προβόλα τῶν 37 τὰ κινηθῆ διὰ Ἄνω Λιόσια.

Τὸ 52ον Σύνταγμα + I/52 + III/52 + τμήματα τοῦ 2ου Συντάγματος + ἀφιχθησόμενα δύο προβόλα τῶν 45 τὰ κινηθῆ διὰ Μάνδρα - Μαρούλια.

Ἐκαστον Σύνταγμα θὰ προσωθήσῃ ελαφρὰ τμήματα πρὸς τὴν παραλίαν, 42ον Σύνταγμα πρὸς Σκαρραμαγκᾶ ἐπὶ θέσεως πρὸς ἐπίβλεψιν τῆς στενωποῦ Δαφνί. Τὸ 52ον Σύνταγμα πρὸς Μέγαρο καὶ Ἐλευσίνα.

Τὸ 6ον Σύνταγμα Πειραιῶς θὰ ἀποκρούσῃ πᾶσαν ἀποδαικτικὴν ἐνέργειαν ἀπὸ Φάληρον - Πειραιᾶ - Κερατοίνι καὶ θὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν κατάστασιν ταύτην διὰ τῶν δυνάμεων του μὲ πλήρη πρωτοβουλίαν, τηροῦν ἐνήμερον τὴν Μεραρχίαν. Νὰ ἔχη δὲ ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἐνδεχομένως θὰ διαδέσῃ δυνάμεις του πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Α'. Σ. Στρατοῦ εἰς πόλιν Ἀθηνῶν. Ἄπαντα τὰ Σύνταγματα θὰ διατελοῦν μὲ τὴν Ε.Π., Ἐφεδρικὸν ΕΛΑΣ καὶ ὁργανώσεις οὐ στενῆ ἐπαφῆ καὶ συνεργασίας. Διὰ πᾶσαν ἐγκαιρον πληροφορίαν καὶ ἀντιμετώπισιν καταστάσεων ἐκάστοτε θὰ ληφθῶν ἅπαντα τὰ μέτρα ἀσφαλείας, ὡς καθωρίσθησαν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1237 καὶ ὁδηγιῶν Ε.Π.Ε. 1238 Διαταγῶν μας.

VI. Σύνδεσμος τηλεφωνικῶς καὶ δι' ἐφίππων, πεζῶν καὶ μοιτοσυκλεισιῶν.

VII. Σ.Δ. 52 Συντάγματος Μάνδρας

Σ.Δ. 42 Συντάγματος Ἄνω Λιόσια.

Σ.Δ. Μεραρχίας ὅπου σήμερον.

Σ.Δ. XIII Μεραρχίας 9 - 12 - 44 ὥραν 17.00

Δ. ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ

Ἐποστράτηγος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 15

Ἐρωτηματολόγιον ὑποβληθὲν εἰς Ἀντιστράτηγον Ρόναλντ Σκόμπυ μετὰ τῶν ἀπαντήσεων αὐτοῦ (11 Αὐγούστου 1965)

Ἀπάντησις:

Τὸ ἀποσταλέν μοι τὴν 5ην Δεκεμβρίου τηλεγράφημα τοῦ σὲρ Οὐίνστον Τσῶλσιλ, δι' οὗ ἠκροῦτο ἡ ἀναχώρησις τῆς 2ας Ταξιαρχίας Ἀλεξιπρωτιστῶν ἔσωσε τὴν κατάστασιν. Ἄνευ τῆς βοήθειάς ταύτης αἱ ἐν Ἀθήναις δυνάμεις μας θὰ ὑπέκλυτον.

Τὰ πρῶτα ληφθέντα μέτρα συνίσταντο εἰς τὴν κατάληψιν τῶν στρατηγείων τοῦ ΚΚΕ καὶ ΕΑΜ, τῆς πλατείας Συντάγματος μετὰ τῶν πέριξ κυβερνητικῶν κτιρίων, ὡς καὶ τῆς πλατείας Ὁμοιοῖας καὶ τῶν λόφων Ἀκροπόλεως καὶ Λυκαβητιοῦ. Ἀπεφάσιστα ἐπίσης νὰ διατηρήσω τὰ ἰσχυρὰ κεντρικότερα πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἡτιοὶ τὰς Ἀθήνας, τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὰς Πάτρας καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν νὰ συγκεντρώσω εἰς ταύτας τὰ μῆματα, ἅτινα κατὰ τὴν συγμῆν τῆς στάσεως ἦσαν ἐνδρόως διεσκορπισμένα καὶ ἠσχολοῦντο μὲ τὴν περιθάλψιν τοῦ πληθυσμοῦ.

Οὕτω, τὸ 60ὸν Σύνταγμα Τυφεκιοφόρων καὶ τὸ 40ὸν Σύνταγμα Ἀρμάτων ἔδει νὰ κινήθωσιν εἰς Ἀθήνας, ἡ 11η Ταξιαρχία νὰ συγκεντρωθῆ εἰς τὰς Πάτρας καὶ τὸ Ἀπόσπασμα Καβάλλας εἰς Θεσσαλονίκην.

Ἡ 3η Ὁρεινὴ Ταξιαρχία ἐξεκαθάρισε ἐν τῷ μεταξὺ τὴν πέριξ τῶν στρατώνων τῆς περιοχῆν, ἵνα συνδεθῆ μετὰ τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Λυκαβητιοῦ.

Ἐρώτησις:

Ἐν τῇ ἐκθέσει ἐπιχειρήσεων τῆς 23ης Τεθ. Ταξιαρχίας ἀναγράφεται ὅτι τὴν 21.00 ὥραν τῆς 5ης Δεκεμβρίου ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Στρατηγείου Arkforce ἡ διαταγὴ πρὸς τὰς ταξιαρχίας διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ ἐκτιμώμενος χρόνος διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω ἐπιχειρήσεως ὑπελογίσθη εἰς ἰσχυρὰς ἡμέρας. Εἶναι τοῦτο ἀληθές; Ἐὰν ναί, ποῦ ἐβασίζετο ἡ τοιαύτη ὑπεραισιόδοξος ἐκτίμησις τῆς καταστάσεως;

Ἀπάντησις:

Βεβαίως οἱ ἀγῶνες ἤρχισαν μόλις τὴν 4ην Δεκεμβρίου. Ὅταν

ἐξεδίδετο ἢ διαταγὴ αὕτη, ἢ 23ῃ Τεθ. Ταξιαρχία εἶχεν ἐλάχιστων χρόνον διὰ τὰ ἐκτιμῆση τὸν προσανατολισμὸν καὶ τὴν σκληρότητα τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ, τὰς ἰσχυρὰς ἐνισχύσεις, τὰς ὁποίας μετέφερον ἐκ τῆς ἐπαίδρου καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἦσαν προπαρασκευασμένοι διὰ βομβαρδισμοὺς καὶ ἀνατινάξεις διὰ δυναμίτιδος ἀδιακρίτως, ἐπὶ τῆς πόλεως.

Ἐρώτησις:

Ἐπίστευε τὸ βρετανικὸν στρατηγεῖον, μετὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς στάσεως, ὅτι ἠδύνατο νὰ κωριαρχήσῃ τῆς καταστάσεως εἰς Ἀθήνας καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ ταύτας διὰ τῶν ἀρχικῶς διατιθεμένων δυνάμεων;

Ἀπάντησις:

Ὁχι. Τὸ Στρατηγεῖον τοῦ III Σ. Στρατοῦ οὐδόλως ἔτιρεφε τὴν ψευδαίσθησιν, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπικρατήσῃ τῆς καταστάσεως ἐν Ἀθήναις καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ ταύτας μὲ τὰς ἀρχικῶς διατιθεμένας εὐαρίθμους δυνάμεις.

Ἐρώτησις:

Ποῖαι ἀποφάσεις ἐλήφθησαν ἀρχικῶς διὰ τὴν καταστολὴν καὶ ποῖα μέτρα ἐλήφθησαν, ὅταν κατεφάνη ἐν συνεχείᾳ, ὅτι ἡ ἀντίστασις τῶν σσιασιῶν ἦτο ἰσχυροτέρα τῆς προβλεφθείσης;

Ἀπάντησις:

Νὰ διατηρήσωμεν καὶ νὰ βελτιώσωμεν ὅσον ἠδυνάμεθα τὰς θέσεις μας εἰς Ἀθήνας, ὡς καὶ εἰς Πάτρας καὶ Θεσσαλονίκην.

Νὰ ἀποιδιάσωμεν ἐνισχύσεις εἰς Φάληρον καὶ Πειραιᾶ. Νὰ διανοίξωμεν τὴν ὁδὸν Φαλήρου - Ἀθηνῶν καὶ τὴν τοιαύτην Πειραιῶς - Ἀθηνῶν.

Νὰ ἐκκαθαρίσωμεν τὴν πόλιν καὶ νὰ καταλάβωμεν τὰ Τουρκοβούτια.

Νὰ ἐμπλακῶμεν μὲ τὸν ἐχθρὸν εἰς ἀνοικτὸν γῶρον.

Ἐρώτησις:

ἠδύνατο ὁ ρυθμὸς ἐκκαθαρίσεως τῶν Ἀθηνῶν νὰ ἦτο ταχύτερος;

Ἀπάντησις:

Ὁχι. Θεωροῦ ὅτι ἡ ἐκκαθάρισις τῶν Ἀθηνῶν ἤχθη εἰς πέρας

δσον ἦτο δυνατόν ταχύτερον. Ἐν πρώτοις, ἡ δυσχέρεια τῆς παρεμποδίσεως διεισδύσεων εἰς τὰς ἐκκαθαρισθείσας περιοχὰς ἐνόπλων πολιτῶν ἐδέσμευε μέγα μέρος τμημάτων εἰς περιμετρικὴν ἄμυναν καὶ περιορίζε τὴν ἔκτασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ περιμετρος ὄφειλε νὰ ἐπεκταθῆ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποδεσμεύσεως τμημάτων καὶ ἵνα καταστῆ ἐφικτὴ ἡ ἐξερεύνησις τῆς ἐκκαθαρισθείσης περιοχῆς πλέον ἀποτελεσματικῶς, ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις ταγμάτων Ἑλληνικῆς Ἐθνοφυλακῆς διὰ προσκλήσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὠρισμένων ἡλικιῶν πολιτῶν εἰς τὰς ἐκκαθαρισθείσας περιοχὰς. Τὰ τάγματα ταῦτα ἐστελεχώθησαν ὑπὸ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν καὶ ἐξοπλίθησαν διὰ βρετανικοῦ ἐλαφροῦ ὀπλισμοῦ.

Ἡ ἀνταπόκρισις τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ ὑπῆρξεν ἔξοχος. Κατὰ τὴν μετὰ 12ης καὶ 19ης Δεκεμβρίου ἐβδομάδα συνεκροτήθησαν δέκα τοιαῦτα τάγματα ἕκαστον τῶν 30 ἀξιωματικῶν καὶ 500 ὀπλιτῶν.

Μὲ τὴν ἄφιξιν τῆς 4ης Βρετανικῆς Μεραρχίας κατέστη ἐφικτὴ ἡ υἰοθέτησις πλέον ἐπιθετικῆς σιάσεως καὶ ἡ σύνδεσις τῆς ἀθηναϊκῆς περιμέτρου μετὰ τοῦ προγεφυρώματος Φαλήρου, τοῦ ἀεροδρομίου Χασανίου καὶ τοῦ Πειραιῶς.

Ἐρώτησις:

Ἡδύνατο ἡ Arkforce νὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα ἄνευ τῆς βοηθείας τῆς 4ης Μεραρχίας; Ἡ Μεραρχία ἀντιμετώπισε κρίσιμον κατάστασιν;

Ἀπάντησις:

Ἡ Arkforce εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ διατηρήσῃ τὰς θέσεις της καὶ νὰ ἐπιτύχῃ περιορισμένης τινὸς ἐπιτυχίας, πλὴν δὲν εἶχε ἐλπίδας νὰ ἐπιτύχῃ ἄνευ τῆς βοηθείας τῆς 4ης Μεραρχίας Πεζικοῦ.

Αὕτη, φροσιὰ, διῆλθε δυσκόλου τινὸς στιγμῆς, ἀλλὰ δὲν θεωρῶ δι ἡ κατάστασις τῆς δυνάμεως ταύτης ὑπῆρξε ποτὲ κρίσιμος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 16

**Ἡμερησία Διαταγὴ Ἀντιστρατήγου Σκόμπυ τῆς 27ης Ἰανουορ. 1945
(ἐκ δημοσιευμάτων τῆς ἐποχῆς)**

«Διαβιβάζω τὰ θεορὰ συγχαρητήριά μου πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑπ' ἐμὲ ἄνδρας διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τῶν ἐπιχειρήσεων ἐν Ἀθήναις καὶ

Πειραιεῖ. Αἱ παραταθεῖσαι ὁδομαχίαι ἐντὸς τοῦ κέντρου μιᾶς φιλικῆς πόλεως ὑπῆρξε μία λυπηρὰ καὶ ἐξαιρετικῶς δυσχερῆς πολεμικὴ ἐπιχείρησις. Εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτὰς περιπτώσεις ἐπράξατε τὸ καθήκον σας χωρὶς φόβον ἢ δισταγμόν. Αἱ σιερόσεις τὰς ὁποίας ἐπέστητε ὑπῆρξαν σκληραί. Ἄπασαι αἱ πολεμικαὶ ὑπηρεσίαι συμμετέσχον εἰς τὴν μάχην, οὐχὶ δὲ ὀλιγώτερον αἱ ὑπηρεσίαι γυναικῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται καὶ πολλαὶ Ἑλληνίδες κυραὶ, αἱ ὁποῖαι ἐβοήθησαν καὶ ἔδωσαν τὸ παράδειγμα εἰς ὄλους ἡμᾶς. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀγῶνος πολλοὶ ἀπὸ σᾶς εἰργάσθησαν ἀκαταπόνητοι μὲ ἐξαιρετικὴν προθυμίαν εἰς τὰ πρόχειρα μαγειρεῖα καὶ διένειμαν μερίδας τροφῆς εἰς τοὺς Ἑλληνας πολίτας, πολλοὺς ἐκ τῶν ὁποίων ἔσωσαν ἀπὸ τὴν πείναν.

Παρὰ τὰς προκλήσεις, συνεκρατήθητε καὶ ἠγωνίσθητε μὲ αὐτοκυριαρχίαν ἀληθῶς ἀνταξίαν τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ ζωὴ τῶν πολιτῶν καὶ ἡ ἄσικὴ περιουσία ὑπέστησαν τὰς ἐλαχίστας δυνατὰς θυσίας, μολονότι τοῦτο πολλάκις σᾶς ἐστοίχισεν ἀναποφρέκτους ἀπωλείας. Ἐξ ὀνόματός σας ἠὲχαρίστησα τὸ Βασιλικὸν Ναυτικόν, τὸ Βασιλικὸν Ἑλληνικὸν Ναυτικὸν καὶ τὰς Βασιλικὰς ἀεροπορικὰς δυνάμεις διὰ τὴν συνεχῆ καὶ σταθερὰν βοήθειαν τὴν ὁποίαν σᾶς παρέσχον καὶ ἀπευθύνω τώρα πρὸς ὑμᾶς, ἀξιωματικούς, ὀλίτας, γυναῖκας καὶ ἄνδρας, τὰς εὐχαριστίας μου διὰ τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον ἐπαίξατε ὅλοι μαζί, ὡς εἰς ἄνθρωπος. Εἶμαι ὑπερήφανος διὰ σᾶς. Ἀλλὰ ἔχετε μίαν πολὺ μεγαλυτέραν ἀνταμοιβήν, τὴν ὁποίαν οἱ λόγοι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐκφράσουν. Εἶναι αἱ εὐγνώμονες εὐχαριστίαι καὶ ἡ θεομὴ φιλία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ ἐνθυμῆται ἐπὶ μακρὸν ὅσα ἐπράξατε ὑπὲρ αὐτοῦ».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 17

Δημοσιεύματα ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς πρὸς κατατόπισιν τοῦ ἀναγνώστου περὶ τῆς κρατούσης τότε τραγικῆς καταστάσεως εἰς τὴν Πρωτεύουσαν καὶ τῆς ἀγρίας καταστροφικῆς μανίας ἐὼν ἐλασιτῶν.

Κατὰ πιστὴν παράθεσιν τῶν κειμένων.

Η ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΕΙΝΑΙ ΕΡΕΨΗΘ

Ὁ Τ ρ α γ ι κ ὸ ς ἀ π ο λ ο γ ι σ μ ὸ ς

.... Τὸ γαλακτοπωλεῖον τῶν ἀδελφῶν Ἀσημακοπούλου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ

Χαριλάου Τρικούπη, διηρηπάγη και οί δύο ἀδελφοί ἐκρεουργήθησαν. Ἐνα μεγαθήριον ἀκίνητον με ἐπιτά ὁρόφους, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Διδότου μεταξὺ Μανρομιχάλη και Χαριλάου Τρικούπη, ἀνετινάχθη και πολλοὶ ἔνοικοι εὐρίσκοιται ἀκόμη θαμμένοι ἐπὶ τὰ ἐρεῖπια. Εἰς τὴν ὁδὸν Ζωοδόχου Πηγῆς - Μεταξᾶ - Διδότου, ὅπου ἡ μικρὰ πλατεῖα και τὸ γραφικὸν καφενεῖον «Πλάζα» δὲν ἔμεινε οὔτε σπιῦ οὔτε μαγαζάκι ὄρθιον...

Σωροὶ ἀπὸ ἐρεῖπια και συντριμμια μαρτυροῦν τὸ πέρασμα τῶν τρομοκρατῶν. Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν σπιτιῶν και τῶν μαγαζιῶν κλαῖουν τὴν συμφορὰ και τὴν ἀπώλειαν τῶν μόχθων των. Ἐκτὸς τῆς ὀλοσχεροῦς καταστροφῆς τοῦ κυρίου τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας, τῆς Ἐκθέσεως Ἐπίπλων Πέππα - Λεκατοᾶ και τοῦ κέντρου «Στρούλνα», ὑπέστη ἀνεπανορθώτους ζημίας ἡ ἀπέναντι γωνία τοῦ Μεισοδεῖου Πολυτεχνεῖου.

Ὀλόκληρος ἡ ἔκθεσις Ἐπίπλων τοῦ κ. Πέππα διηρηπάγη ἀπὸ τὴν ἔντιμον ἐταιρίαν τῶν κονκουέδων. Ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Στουρνάρα και Ζαίμη ἐξαόροφος πολυτελής πολυκατοικία, ἡ ὁποία ἦτο θαῦμα ἀρχιτεκτονικῆς και οὐλοῖμα τῆς Ἀθήνας μας, παρεδόθη εἰς τὰς φλόγας και τὴν διαρπαγὴν. Οἱ διαβάται στέκοιται κινουῦντες περίλυποι τὴν κερὰλὴν διὰ τὸ κατάντημα τῶν ἀνθρώπων πὸν ἐφιλοδόξησαν νὰ κυβερνήσουν τὸν τόπον. Τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σολωμοῦ και Ἀριστοτέλους ξενοδοχεῖον «Κοραῆς» ἀνετινάχθη διὰ νὰ γίνῃ ὁδόφραγμα και μόλις ἐπρόφθασαν νὰ σωθοῦν περιύτρομοι οἱ ἔνοικοι. Τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γ' Σεπτεμβρίου μέγα κροεωπολεῖον Δημ. Κανακάρη, ἀφοῦ ἀπεγυμνώθη ἀπὸ τὰς εἰσπραξεῖς δέκα ἡμερῶν, ἐπυροπολήθη. Τὴν ἰδίαν τύχην ὑπέστησαν και τὰ παραπλεύρωσ καταστήματα ζαχαροπλαστεῖον «Μπέροτσια» και τὸ Φαρμακεῖον Μπαρμπαντιοῦ. Οἱ καταστηματαῶραι πὸν βρέθησαν ξαφρικὰ σὶτὸ δρόμο, χωρὶς στέγη και δουλειά, μᾶς ἀφηγοῦνται διεπρόκειτο περὶ ὀργανωμένης σείρας λησιτῶν κλεπτιῶν, διαρρηκτιῶν και δολοφόνων, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ ἐλήστευον και ἐφόνευσον τοὺς ἐντίμους επαγγελματίας και ὑπαλλήλους, τὴν μόνην ἐλπίδα τῆς ἐθνικῆς οικονομίας, ἀκολούθως ἔθετον πῦρ διὰ τὴν συγκάλυψιν τῶν διαρρηκτιῶν και τῶν κακουργημάτων των. Ὅπισθεν τοῦ παλαιοῦ σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου Κηφισιάς - Λαορίου - μεταξὺ Βερανζέρου και Ἰωνος και μέχρι τῆς ὁδοῦ Σωκράτους δὲν ἔμεινε μαγαζὶ και κτίριον ὄρθιον. Τὸ γωνιαῖον ξενοδοχεῖον «Νίκη» ἐκρημνίσθη διὰ νὰ γίνῃ και αὐτὸ ὁδόφραγμα τῶν συναγωνιστιῶν Ζεύγου, Σιάντου, Σβώλου και Σία.

Τὰ καταστήματα τὰ εὐρισκόμενα ἐπὶ τῆς πλατείας Μοναστηρακίου διηρηπάγησαν και τὰ σπιτάκια τοῦ κοσμάκη ἐκρημνίσθησαν διὰ νὰ ἐμποδισθοῦν οἱ στρατιῶται μας νὰ φθάσουν εἰς τὸ ἄντρον τῶν ἐλασι-

των της πλατειάς Ἡρώων. Ἴδου καὶ τὸ τελευταῖον διὰ σήμερον χαρακτηριστικὸν καὶ φαιδρὸν γεγονός. Εἰς τὴν ὁδὸν Καλλιδρομίου - Χαρ. Τρικούπη καὶ Σμολένοκη, ἔβγαλαν ὅλες τὶς πλάκες τῶν πεζοδρομίων καὶ τὰ ἔκαμαν ὁδοφράγματα, διὰ νὰ παρεμποδίσουν τὰ μεγαθήρια θροτανικὰ τάνκς νὰ διέλθουν καὶ οὐρλιαζαν μὲ τὰ χωνιά ὅτι κατετρόπωσαν τὰ μηχανοκίνητα τμήματα τοῦ Στρατηγοῦ Σκόμπυ.

(Ἐφημερὶς «Ἑλλάς» φύλλον 9 - 1 - 1945).

... Τὰ καταστήματα μεταξωτῶν «Χρυσοαλλίδος» Ἁγίου Μάρκου, διηρπάγησαν καὶ κατεστράφησαν. Ἡ γωνία Εὐριπίδου καὶ Αἰόλου ἀνετινάχθη καὶ τὸ ἀπέναντι γωνιαῖον μέγαρον ὑπέστη μεγάλας ζημίας. Εἰς τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς καὶ Εὐριπίδου ἔχουν καταστραφῆ περὶ τὰ δέκα καταστήματα καὶ μεταξὺ τῶν πολλῶν τὸ Πολυμίαρειον «Ζωοδόχος Πηγὴ» καὶ τὸ ἐμποροσραφεῖον Σακιώτη. Τὸ κίριον τοῦ Βαρβακειῦ ἐπυροπολήθη ὁλόκληρον. Τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς μέγα Ξενοδοχεῖον «Ὀλυμπιάς» ὑπέστη τεραστίας ζημίας, καὶ κατέστη ἀκατοίκητον. Μεγάλας ζημίας καὶ καταστροφᾶς ὑπέστη καὶ τὸ Δημοσριακὸν Μέγαρον καὶ ἰδίως ἡ ἀνατολικὴ γωνία ἔνθα τὸ γραφεῖον τοῦ κ. Δημάργου, τὸ ὁποῖον ἐπυροπολήθη καὶ ἀπετεφρώθησαν ἔργα μεγίστης ἱστορικῆς ἀξίας. Τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰωνος παραπλεύρως τοῦ θεάτρου Μαρίας Κοιτοπούλη Ξενοδοχεῖον «Κοσμοπολίτ» εἶναι τελείως ἀκατοίκητον ἀπὸ τὰς φλόγας καὶ τὰς καταστροφᾶς.

Εἰς τὴν Θεμιστοκλέους σταματῶμεν εἰς τὴν γωνιαίαν πολυκατοικίαν, Θεμιστοκλέους 27 καὶ Κλεισῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἀγνώριστη ἀπὸ τὰς καταστροφᾶς. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θεμιστοκλέους 33 ἔχουν ἀνατιναχθῆ τὰ σπίτια καὶ ὅλα τὰ καταστήματα, ὡς καὶ ἡ γωνιαία πολυκατοικία Σόλωνος καὶ Θεμιστοκλέους. Ἡ μεγάλη πολυκατοικία Σόλωνος καὶ Ἐμμ. Μπενάκη, τὴν ἰδίαν τύχην ὑπέστη μὲ τὰς ἄλλας.

Εἰς τὴν ὁδὸν Κωλέτη τὸ μέγαρον τῆς Τηλεφωνικῆς Ἐταιρίας εἶναι τελείως κατεστραμμένον, ὅπως ἐρειπωμένα εἶναι ὅλα καὶ τὰ γύρω πωχικὰ σπιτάκια. Παντοῦ ὁ ὄλεθρος καὶ ἡ συμφορά.

... Ἡ πλατεῖα Ἐξαρχείων ἐπανέκτησε τὴν ζωηρότητά της, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τοῦ κινηματογράφου «Βόξ», ἡ ἄλλη περιφέρεια δὲν ἔχει σημαντικὰς καταστροφᾶς. Ἡ μεγάλη πολυκατοικία Ἀντωνοπούλου, εἶναι τελείως ἀνεπαφός. Καταστροφᾶς ἀνεπαρορθώτους ὑπέστη ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀραχώθης 39 πολυκατοικία, Ἀραχώθης 26 οἰκία,

Ἴπποκράτους καὶ Ἀραχώδης μεγάλο ἀκίνητον καὶ ὄλαι ἀνεξαιρέτως αἱ γωνία Ἀραχώδης - Μανρομιχάλη - Ἴπποκράτους, καθὼς καὶ τὰ μαγαζάκια τοῦ κοσμάκη.

Ἀρόμος, ὁ ὁποῖος ἐπέρασε πραγματικά διὰ πύρος καὶ σιδήρου εἶναι ἡ ὁδὸς Μανρομιχάλη. Ὅλαι αἱ πολυκατοικίαι, οἰκίαι καὶ καταστήματα τῶν καθέτων ὁδῶν, ἀπὸ Καλλιδρομίου μέχρι τοῦ Χημείου τοῦ Πανεπιστημίου, ἔχουν τελείως ἐρειπωθῆ καὶ εἶναι τελείως ἀκατοίκητοι...

(Ἐφημερὶς «Ἑλλάς» φύλλον 8 - 1 - 45)

ΣΤΗΝ ΚΟΛΑΣΙ ΤΩΝ ΠΑΘΗΣΙΩΝ ΟΠΟΥ ΚΥΡΙΟΛΕΚΤΙΚΑ ΩΡΓΙΑΣΑΝ
ΟΙ ΣΤΑΣΙΑΣΤΑΙ — ΘΛΙΒΕΡΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΕΡΕΠΙΑ

... ..
Ἡ ἀγρία καταστροφικὴ μανία τῶν Ἐαμιτῶν ἐξεδηλώθη περιοσότερον σὺς περιοχὰς πού εἶχαν τὰ διάφορα στρατηγεῖα τους. Εἶναι τόσες καὶ τέτοιες οἱ καταστροφὰς σὴν ὁδὸ Πατησίων, σὴν ὁδὸ Γ' Σεπτεμβρίου, σὴν Κυψέλη καὶ σὺς διάφορες ἄλλες οὐνοικίες, ὥστε ὁσονδήποτε λεπτομερῶς καὶ ἂν τις περιγράψῃ κανεῖς, μὲ ὁποιαδήποτε παραστατικότητα καὶ ἂν τις παρουσιάσῃ, δὲν θὰ κατορθώσῃ ποτε νὰ ἀποδώσῃ τὴν πραγματικότητα. Ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν πλατεῖα Ὀμονοίας νὰ προχωρῆ κανεῖς πρὸς τὴν ὁδὸν Πατησίων, καταλαμβάνεται ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἀπὸ γρίκην. Καλώδια, τζάμια καὶ μπαλκόνια σπιτιῶν καὶ τροχιοδρομικῶν ὀχημάτων ἀπὸ τοῦ Μπερνίτσα μέχρι τῆς ὁδοῦ Χαλκοκονδύλη, ἔχουν μεταβληθῆ σὲ σιάκη. Στὴ γωνία Πατησίων καὶ Χαλκοκονδύλη κατεστράφη ἀπὸ πυρκαϊὰν τὸ μέγαρο Λαλαούνη. Ἡ πυρκαϊὰ μετεδόθη ἀπὸ τὸ τειράγωνο πού ἦταν τὸ θέατρο «Ἀλάμπρα», τὸ ὁποῖον μαζί μὲ τὰ γύρω του κτίρια μετεβλήθη σὲ σωρούς ἐρειπίων. Μεγάλας ζημίας ὑπέστη καὶ τὸ πλησίον οἶκημα, ὅπου ἐστεγάζεται τὸ πολυιατρεῖον «Ἁγία Βαρβάρα».

Στὴν διασταύρωση τῶν ὁδῶν Καποδιστριαίου καὶ Πατησίων κατεστράφη τὸ μέγαρον Λινάρδου, τὰ ἀπέναντι τούτου κτίρια, τὸ θέατρον «Παπαϊωάννου», σὺς ὁποῖον καθὼς λέγεται, ὑπῆρχαν πυρομαχικά καὶ ὑπέστη ζημίας τὸ οἶκημα ὅπου ἐστεγάζεται τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον. Στὴ γωνία Στουρνάρα καὶ Πατησίων εὐρίσκονται τὰ ἐρεπία τοῦ μεγάρου τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας καὶ τοῦ πλησίον του κτιρίου, ὅπου αἱ ἐπιπλώσεις Συρίγου. Κατεστράφη, ἐπίσης τὸ ἀπέναντι κτίριον ὅπου ἐστεγάζοντο δημόσια ἐπιτηδεύματα. Τὸ Πολυτεχνεῖον ὑπέστη, ὁμοίως, με-

γάλας καταστροφάς. Μικροτέρας ζημίας υπέστη τὸ ξενοδοχεῖον «Ἀκροπόλι» καὶ τὰ κτίρια τοῦ Μουσείου. Τὸ ἐπὶ τῆς γωνίας Πατησίων καὶ Ἑπείρου οἴκημα ὅπου ἐστεγάζεται τὸ Ὑγειονομικὸν κέντρον, ἔχει ἐπίσης ὑποστῆ διαφόρους βλάβας, δεδομένου ὅτι εἶχε καταληφθῆ ἀπὸ τοὺς στασιαστές. Μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἐγνώσθη, ἂν ἀφήρουν τὸ Ὑγειονομικὸν ὑλικόν, πὺ ἐυρίσκειτο ἐντός. Πρὸ τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ εἶχον κατασκευάσει καθὼς καὶ στὴν διασταύρωση τῶν ὁδῶν Πατησίων καὶ Κοδριγκιῶνος ἰσχυρὰ ὁδοφράγματα ἀπὸ σιδηροδοκούς, τὶς ὁποῖες ἀφαιροῦν συνεργεῖα ἐργατῶν μ' ἐπὶ κεφαλῆς Ἑλλήνων. Τὸ ἐπὶ τῆς γωνίας Φερρῶν καὶ Πατησίων Ζαχαροπλαστεῖον Λουμπιέ, ἐλεηλατήθη κυριολεκτικῶς.

(Ἐφημερὶς «Ἀπογευματινὰ Νέα», φύλλον 7 - 1 - 45)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 18

ΙΙΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΙ

ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΑΙ τῆς 6 - 12 - 44

ΩΡΑ 10.00

Α. Ἐγγὺς ἀντιστάσεις.

- α. Ἰδιώτης μᾶς ἐπληροφόρησεν ὅτι εἰς τὴν χαράδραν παρὰ τὴν ἑπανλὶν Κοιτοπούλη συγκεντροῦνται Ἑλασίται ἔνοπλοι.
- β. Εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Ν.Α. τοῦ Στρατιῶνος μας, περὶ τὰ 700 μέτρα, συγκεντροῦνται ἑλασίται. Ἐμετρήθησαν ἄνω τῶν 50.
- γ. Εἰς τὴν οἰκίαν μὲ πράσινο παράθυρο ἐπὶ τοῦ ἀντιρροίματος Α. Διοικητηρίου μας ὑπάρχει ἐν ὄπλοπολυβόλον τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἀριθμὸς Ἑλασιτῶν περὶ τοὺς 6.
- δ. Οἱ Ἑλασίται πὺ νοσηλεύονται εἰς τὸ Λαϊκὸν Νοσοκομεῖον παρὰ τὸ ἰδικόν μας —εἶναι μᾶλλον— ὀπλισμένοι. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὴν ταράτσαν ὑπάρχον ἀυτόματα ὅπλα.
- ε. Εἰς τὸν ἀνοικτὸν χῶρον ἔμπροσθεν τοῦ κτιρίου, ὅπου στεγάζεται τὸ Νοσοκομεῖον μας, ἀνεγνώρισθη ἐν ὄπλοπολυβόλον τοῦ ΕΛΑΣ.

σι. Οί ἔναντι τοῦ Νοσοκομείου μας οἰκίσκοι ἴσως κατέχονται ὑπὸ Ἑλασιτῶν, ὡς καὶ οἱ ἀνατολικῶς τούτου καὶ ἐν ἐπαφῇ πρὸς τὴν μάνδραν του.

B. Μαζρὸν ἀντισιτάσεις.

1. Ἐντὸς τοῦ σανατορίου Σωτηρία ὑπάρχονν ὠπλισμένοι ἐλασίται

2. Περιοχὴ Ἀμπελοκήπων.

α. Τὰ κτίρια περὶ τὸν Ἅγιον Δημήτριον κατέχονται ἀπὸ ἐλασιτῶν.

β. Ἡ δυτικῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος τριώροφος οἰκία κατέχεται ὑπὸ ἐλασιτῶν.

γ. Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Λατομείου (Λόφος Παυλίδου 4010 - 4620) Χάρτης Ἀθηνῶν 1:20.000) ὑπάρχονν 3 ὀρειβατικὰ προβάλα 3 - 4 βαρεῖς ὄλμοι.

δ. 800 μέτρα ΒΔ τοῦ 4010 - 4620 ὑπάρχει σπήλαιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου φυλάσσονται πυρομαχικά.

3. Περιοχὴ Καισαριανῆς.

Χάρτης σχεδίου πόλεως Ἀθηνῶν 1:10.000.

Τὰ σπουδαιότερα κέντρα τοῦ ΕΛΑΣ - ΕΑΜ εὐρίσκονται εἰς τὴν περιοχὴν τὴν περικλειομένην ὑπὸ τῶν συντεταγμένων 4020 - 4330, 4025 - 4340, 4040 - 4340, 4040 - 4330.

4. Περιοχὴ Βύρωνος.

Ἄπασαι σχεδὸν αἱ ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ - ΕΑΜ κατεχόμεναι οἰκίαι εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Χρυσοστόμου Σμύρνης καὶ εἰς τὸ Τμήμα αὐτῆς τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τῶν ἐγκαρσίων ὁδῶν Πολυκάργου καὶ Ἀλιάκμορος.

Κέντρα ὡσαύτως ὑπάρχονν καὶ ἐπὶ τῶν ἐκατέρωθεν τῆς Χρυσοστόμου δύο παραλλήλων ὁδῶν.

5. Περιοχὴ Γκύζη.

α. 2 Λόχοι ἐλασιτῶν εἰς σχολεῖα ἔμπροσθεν ἐκκλησίας Ἁγίου Ἐλευθερίου ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Μομφεράτου καὶ Γενναδίου ὁ εἰς καὶ Μομφεράτου - Βαρβάκη.

β. Εἰς Λόχος ἐπὶ τοῦ ὑψώματος Ἁγ. Στυλιανοῦ.

Ἡ δύναμις ἐκάστου τῶν τεσσάρων Λόγων εἶναι 60 - 70 ἕν-
δρες.

Γ. Κατὰ τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μαζουριάννη ἐπιτίθενται
ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς χθὲς ἐλασίται.

Κατὰ τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων ἀπὸ τῆς 24.00 ὥρας τῆς χθὲς ἐπίσης
ἐπιτίθενται ἐλασίται.

Αἱ Σιραιοτικαὶ φυλακαὶ (Βουλιαγμένης) κατελήφθησαν χθὲς τὴν
νύκτα ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ. Ἡ φρουρὰ ἐκ 30 χωροφυλάκων ἐσφάγη.

Οἱ ἐπιτιθέντες ἐκεῖ Ἐλασίται ἐδήλωσαν ὅτι, ἀφοῦ ἐκκαθαρίσουν
τὰς ἄλλας περιοχάς, θὰ ἐπιτεθοῦν ἔπειτα κατὰ τῆς Ταξιαρχίας.

Δ. Περιοχὴ Παγκρατίου.

Τὸ Γυμνάσιον κατέχεται ἀπὸ 150 - 200 ἐνόπλους τοῦ ΕΛΑΣ.

Ἀθῆναι τῆ 6ῃ Δεκεμβρίου 1944

Ὁ

Ταξίαρχος

ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ ΘΡΑΣΥΒ.

Συνταγματάρχης Πεζικοῦ